

**DEWAN RAKYAT
PARLIMEN KEDUA BELAS
PENGKAL KETIGA
MESYUARAT KETIGA**

Bil. 74

Selasa

30 November 2010

K A N D U N G A N

JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN	(Halaman 1)
PENERANGAN OLEH MENTERI PELANCONGAN DI BAWAH P.M. 14(1)(i):	
■ Penjelasan Lanjut Terhadap Kos Perbelanjaan Misi Galakan Pelancongan Ke Luar Negara	(Halaman 23)
RANG UNDANG-UNDANG DIBAWA KE DALAM MESYUARAT	(Halaman 26)
RANG UNDANG-UNDANG:	
Rang Undang-undang Perbekalan 2011	
<u>Jawatankuasa:-</u>	
<u>Jadual:-</u>	
Maksud B.29	(Halaman 27)
Maksud B.47	(Halaman 89)
USUL-USUL:	
Waktu Mesyuarat dan Urusan Dibebaskan Daripada Peraturan Mesyuarat	(Halaman 26)
Usul Anggaran Pembangunan 2011	
<u>Jawatankuasa:-</u>	
Maksud P.29	(Halaman 27)
Maksud P.47	(Halaman 89)
Meminda Jadual Di Bawah P.M. 66(9) – Memotong RM10 Gaji Menteri Tenaga, Teknologi hijau dan Air	(Halaman 27)
Meminda Jadual Di Bawah P.M. 66(9) – Memotong RM10 Gaji Menteri Penerangan, Komunikasi dan Kebudayaan	(Halaman 89)

MALAYSIA

DEWAN RAKYAT

Selasa, 30 November 2010

Mesyuarat dimulakan pada pukul 10.00 pagi

DOA

[Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Mesyuarat*]

JAWAPAN-JAWAPAN LISAN BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN

1. Dato' Haji Ismail bin Mohamed Said [Kuala Krau] minta Menteri Tenaga, Teknologi Hijau dan Air menyatakan apakah status perkembangan projek pemindahan bekalan air mentah dari Pahang ke Lembah Klang.

Menteri Tenaga, Teknologi Hijau dan Air [Dato' Sri Peter Chin Fah Kui]: Tuan Yang di-Pertua, pemindahan air mentah dari Pahang ke Selangor dilaksanakan melalui skim penyaluran air mentah dari Pahang ke Selangor. Skim ini yang telah diluluskan oleh pihak Kerajaan Persekutuan pada tahun 2005 bertujuan untuk memenuhi peningkatan permintaan bekalan air terawat di Negeri Selangor, Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Wilayah Persekutuan Putrajaya.

Skim ini akan dilaksanakan melalui dua projek iaitu Projek Penyaluran Air Mentah dari Pahang ke Selangor dan Projek Loji Rawatan Air Langat 2 dan sistem agihan. Projek Penyaluran Air Mentah dari Pahang ke Selangor dijadualkan siap sepenuhnya pada pertengahan tahun 2014 dengan keupayaan membekalkan air mentah sebanyak 1,890 juta liter sehari. Setakat ini kesemua komponen Projek Penyaluran Air Mentah dari Pahang ke Selangor telah ditender. Dua daripadanya iaitu pakej terowong dan pakej muka sauk dan stesen pam kini dalam pelaksanaan manakala dua lagi dijangka akan dimulakan pada hujung tahun ini.

Bagi Projek Loji Rawatan Air Langat 2 dan stesen agihan pula, kajian semula reka bentuk awal telah selesai dijalankan pada 31 Disember tahun 2009. Projek ini telah sedia untuk dilaksanakan. Walau bagaimanapun, Kerajaan Pusat tidak mendapat kerjasama sepenuhnya daripada pihak Kerajaan Negeri Selangor apabila masih lagi melengah-lengahkan kelulusan berkaitan pengambilan tanah permit memasuki kawasan rizab hutan dan juga pengeluaran arahan pembangunan atau *development order* dengan izin.

Tuan Yang di-Pertua, walau apa pun perbezaan pandangan dan hasrat politik, saya berharap Kerajaan Negeri Selangor akan lebih prihatin kepada kebajikan rakyat negeri Selangor, Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya. Keprihatinan tersebut sewajarnya

ditunjukkan dengan kerjasama menggerakkan pelaksanaan projek ini dengan memberikan kelulusan yang diperlukan secepatnya.

Saya sangat bimbang sekiranya kita tidak bertindak sekarang kelewatan pelaksanaan projek ini akan mendedahkan kawasan Lembah Klang kepada risiko defisit air menjelang tahun 2014 nanti. Sekian.

Dato' Haji Ismail bin Mohamed Said [Kuala Krau]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan saya ucapkan tahniah dan terima kasih kepada Yang Berhormat Menteri hadir sendiri untuk menjawab soalan isu negara ini. Daripada jawapan yang telah diberikan oleh Yang Berhormat Menteri menimbulkan beberapa kekangan dan masalah terutama sekali kerjasama di antara Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan Negeri Selangor iaitu pimpinan Pakatan Rakyat (PKR).

Soalan saya adalah berkisar terhadap masalah sekiranya projek ini tidak dapat disiapkan sebagaimana yang kita jadualkan mengikut perjanjian dan di dalam perjanjian tersebut juga negara kita ada membuat pinjaman daripada Jepun apabila masalah kelewatan ini berlarutan. Yang pertama, isu bekalan air bersih negeri Selangor yang dikatakan 2014 akan melibatkan catuan bekalan air di negeri Selangor.

■1010

Namun begitu dinafikan oleh Kerajaan Negeri Selangor kerana dikatakan mencukupi sehingga tahun 2019. Apabila ini berlaku, menyebabkan kerugian kepada negara. Soalan saya, apakah kerugian kepada negara dalam bentuk kadar pembayaran balik hutang kepada negara Jepun mengenai *interest* dan sebagainya dan jika diteruskan, apakah faedah yang dapat diperolehi oleh Kerajaan Negeri Pahang, sama ada dari segi pendapatan, dari segi pekerjaan dan pulangan hasil setiap tahun? Terima kasih Yang Berhormat Menteri.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Terima kasih Yang Berhormat. Soalan itu memang sangat tepat bagi kita untuk menyiapkan projek ini mengikut jadual. Yang Berhormat, rasional pelaksanaan skim ini disegerakan adalah seperti berikut:

- (a) unjuran permintaan telah mengambil kira pencapaian penjimatan air daripada program pengurangan NRW yakni air yang tidak berhasil. Ia juga melibatkan;
- (b) unjuran pertumbuhan permintaan sebanyak 2% hingga 3.5% setahun iaitu kita kena memenuhi permintaan ini;
- (c) kapasiti bekalan air yang efektif merupakan kapasiti yang di loji-loji rawatan air yang boleh digunakan. Dalam bahasa Inggeris, *available capacity*. Ini adalah kerana masih terdapat beberapa loji yang belum mencapai kapasiti reka bentuk mereka oleh kerana beberapa batasan teknikal buat masa sekarang; dan
- (d) unjuran permintaan tersebut tidak mengambil kira permintaan harian waktu puncak yang dianggarkan pada 1.07 kali ganda permintaan purata

harian atau tambahan 7% pada waktu-waktu penggunaan air yang tertentu.

Oleh sebab itu, rasional ini, Yang Berhormat, kita sudah anggapkan bahawa pada tahun 2014 nanti memang kita akan menghadapi masalah kekurangan air di Selangor dan di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur dan Putrajaya. Oleh sebab itulah kita tidak dapat terima alasan daripada Kerajaan Negeri Selangor bahawa hanya sampai tahun 2019 barulah kita akan menghadapi masalah kekurangan air.

Pihak Kerajaan Persekutuan tidak dapat terima unjuran itu dan mengikut kajian-kajian yang sedia ada dan dengan rasional yang saya sebutkan tadi, Yang Berhormat, kita perlu menyiapkan projek ini pada tahun 2014 nanti.

Mengenai risiko, Yang Berhormat, memang risiko ini akan besar kalau projek ini tidak dapat kita siapkan mengikut jadual, terutamanya kawasan Lembah Klang ini akan terus dilanda dengan tidak cukup air. Kalau itu berlaku, Yang Berhormat, memanglah kita kena ada kaedah-kaedah catuan air dan sebagainya dan ada juga tekanan air tidak mencukupi untuk ke kawasan-kawasan yang jauh daripada pam.

Bagi projek ini, sebab projek ini kita sudah *tenderkan* dan pihak kontraktor sedang membuat kerja mengikut jadual mereka masing-masing dan kalaulah terowong ini sudah siap pada tahun 2014 nanti kalau mengikut jadual dan loji ini tidak dapat disediakan untuk menerima air mentah dari terowong tersebut, ini bermakna kontraktor tersebut tidak dapat komisen kerja-kerja mereka dan kalau begitu, projek itu akan tergendala dan mereka akan menuntut pampasan daripada pihak kerajaan kerana tidak dapat menyiapkan, tidak dapat komisen terowong tersebut.

Semua ini adalah dalam satu skim untuk melaksanakan terowong dengan loji. Oleh sebab itu, maka sayalah kena sekali lagi meminta pihak Kerajaan Negeri Selangor, kita cubalah menyelaraskan perkara ini, meluluskan kebenaran yang kita minta ini supaya kita boleh melaksanakan kerja-kerja yang dalam jadual kita iaitu dalam skim projek ini di mana ia termasuk juga loji rawatan air.

Tuan Yang di-Pertua, akhir sekali mengenai risiko kepada Kerajaan Negeri Pahang di mana sudah memberikan kerjasama dengan Kerajaan Persekutuan untuk mendapatkan air ini disalurkan kepada negeri Selangor ini, memanglah kalau projek ini tidak dapat dilaksanakan, royalti air mentah itu tidak dapat dibayar dan pihak Kerajaan Negeri Pahang tentulah rugi, tidak dapat royalti yang dijadualkan.

Keduanya, pihak pekerja, peluang untuk pekerja, peluang untuk membangunkan kawasan-kawasan tertentu, semua ini adalah risiko atau akibat daripada projek ini tergendala nanti. Kalaulah kita tidak dapat selaraskan Kerajaan Negeri Selangor dengan pihak Kerajaan Persekutuan untuk melaksanakan projek tersebut.

Tuan Fong Kui Lun [Bukit Bintang]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, soalan tambahan. Saya difahamkan bahawa menyalurkan air mentah dari Pahang ke Selangor

melibatkan wang kos sebanyak RM3 bilion dan juga membayar royalti RM70 juta kepada negeri Pahang setiap tahun dan ini membebankan Kerajaan Negeri Selangor dan juga rakyat Selangor dan Wilayah Persekutuan. Saya ingin tanya, mengapa SYABAS, salah satu konsesi mengurus air di negeri Selangor, harga tarif untuk setiap kubik meter, 77 sen. Akan tetapi di Penang hanya 31 sen sahaja. Sebanyak 150% lebih tinggi berbanding dengan Penang. Ini menguntungkan kroni-kroni Barisan Nasional, khususnya Tan Sri Rozali.

Gajinya sebulan RM425,000 kalau berbanding dengan Tuan Yang di-Pertua, mahu dua tahun baru dapat satu bulan punya gaji. Ini tidak munasabah. Saya ingin tahu, minta penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri, mengapa berlaku macam ini dan juga projek-projek ini tidak munasabah dan jika Kerajaan Negeri Selangor boleh melindungi hutan dan juga air dari sumber bawah tanah. Ini lebih berkesan dan menjimatkan wang rakyat. Minta penjelasan daripada Menteri. Terima kasih.

■1020

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Tuan Yang di-Pertua pertanyaan Yang Berhormat tadi itu, adalah berkaitan dengan operasi SYABAS di negeri Selangor dan tidak ada berkaitan dengan projek penyaliran air, tidak ada kaitan dengan projek ini. Kalaupun kita hendak bincang perkara itu tunggulah nanti sampai kita dalam peringkat Jawatankuasa kita boleh sambung.

Tuan M. Kulasegaran [Ipoh Barat]: Jangan lari dari tanggungjawab.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Bukan untuk masa ini.

2. **Dr. Mujahid Yusof Rawa [Parit Buntar]** minta Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan menyatakan sejauh manakah usaha dibuat sekarang untuk menyelesaikan masalah khidmat pengawal keselamatan perumahan persendirian yang digunakan untuk menjaga keselamatan perumahan di taman-taman, bagaimanakah syarat-syaratnya untuk diluluskan oleh pihak kerajaan tempatan.

Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan [Dato' Wira Chor Chee Heung]: Tuan Yang di-Pertua terima kasih kepada Yang Berhormat Parit Buntar yang telah pun mengemukakan soalan pada pagi ini. Kelulusan permohonan khidmat pengawal keselamatan bagi perumahan persendirian adalah terletak di bawah bidang kuasa Kementerian Dalam Negeri. Berdasarkan maklumat yang telah pun diterima daripada kementerian tersebut usaha untuk menyelesaikan masalah-masalah berkaitan khidmat pengawal keselamatan persendirian di kawasan perumahan persendirian adalah seperti berikut:-

- (i) menetapkan hanya syarikat yang berlesen dengan kementerian sahaja dibenarkan menjalankan khidmat kawalan keselamatan;
- (ii) menetapkan khidmat kawalan keselamatan dilaksanakan oleh pengawal keselamatan tempatan ataupun warganegara Nepal. Warganegara lain tidak dibenarkan menjalankan khidmat kawalan keselamatan; dan

- (iii) menjalankan tindakan pemantauan dan penguatkuasaan lapangan ke atas syarikat dan pengawal keselamatan yang memberikan perkhidmatan kawalan keselamatan bagi memastikan pematuhan terhadap Akta Agensi Persendirian 1971 dan Pekeliling-pekeling Agensi Persendirian. Kegagalan syarikat mematuhi akta dan peraturan ini boleh menyebabkan syarikat kawalan keselamatan dikenakan tindakan di bawah Seksyen 4(1) Akta Agensi Persendirian 1971, iaitu penggantungan ataupun pembatalan.

Tuan Yang di-Pertua, Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan dalam garis panduan *gated community* dan *guarded neighborhood* yang dikeluarkan pada 2 September tahun ini telah pun menggariskan panduan perancangan reka bentuk fizikal bagi *gated community* dan *guarded neighborhood* kepada semua pihak berkuasa negeri dan pihak berkuasa tempatan. Garis panduan ini telah pun menerangkan secara terperinci syarat-syarat dan keperluan perancangan yang perlu dipatuhi oleh Jawatankuasa Penduduk dan menubuhkan Skim *Gated Community* ataupun *Guarded Neighborhood*. Sekian, terima kasih.

Dr. Mujahid Yusof Rawa [Parit Buntar]: Terima kasih kepada kementerian yang telah memberi jawapan. Cuma saya kurang puas hati kerana apabila kita melihat *on the ground* aduan-aduan yang kita terima daripada persatuan ataupun penduduk-penduduk di taman-taman. Ada setengah taman yang tanpa mendapat persetujuan semua pihak telah mengadakan kawalan keselamatan sehingga menimbulkan berbagai-bagai permasalahan. Contohnya bila lorong-lorong ditutup. Apa hak dan kuasa mereka untuk menutup lorong-lorong ini? Satu.

Kedua ialah timbul pula permasalahan pengawal keselamatan atau syarikat keselamatan itu sendiri tidak berfungsi dengan berkesan. Malah di dalam banyak kes yang kita terima aduan, ada syarikat ataupun pegawai-pegawai pengawal keselamatan itu sendiri turut terbabit dan bersekongkol dengan jenayah di taman-taman perumahan itu.

Ketiga saya difahamkan bahawa garis panduan yang disediakan oleh kerajaan, oleh Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan dan jabatan-jabatan tertentu. Saya hendak tahu, adakah selaras dengan semua PBT atau berlainan? Contohnya kalau hendak gunakan khidmat keselamatan berapa peratus penduduk kena setuju. Kalau kata tidak cukup dia tidak boleh buat contohnya. Satu lagi saya menerima juga aduan ada yang merasakan diri mereka tersisih kerana dia ada pilihan tidak mahu untuk hendak mengambil khidmat keselamatan. Akan tetapi oleh kerana orang ramai sudah terima dia, jadi seolah-olah dia macam terpinggir contohnya.

Jadi saya minta supaya pihak kementerian mengeluarkan satu garis panduan yang jelas. Syarat-syarat berapa peratus penduduk kena setuju baru boleh buat. Lepas itu syarikat yang hendak diambil khidmat itu bagaimana dia punya keselamatan. Kadang-kadang yang tukang jaga itu banyak kes bila kita *try* masuk dia sedang tidur ataupun dia tidak ada di pondok

pengawal contohnya. Paling malang ialah jalan-jalan ditutup yang menyebabkan pelbagai masalah. Contohnya di taman sebelah sana mereka tidak ambil pengawal keselamatan yang sebelah sini mereka ambil pengawal keselamatan. Timbul di sana dari segi jalan akses masuk dan sebagainya.

So, saya minta supaya pihak kerajaan tempatan mengeluarkan garis panduan yang jelas untuk dimaklumkan kepada PBT. Saya sendiri apabila berdepan dengan masalah itu saya mampu untuk memberikan garis panduan tersebut. Terima kasih.

Dato' Wira Chor Chee Heung: Terima kasih Yang Berhormat Parit Buntar. Untuk makluman Dewan yang mulia ini sebenarnya garis panduan yang dikeluarkan oleh kementerian saya baru-baru ini memang amat jelas sekali. Garis panduan ini diguna pakai di seluruh negara. Ianya boleh diketahui kalau kita membuka *online*. Kalau kita masuk dekat internet buka KPKT kementerian saya, masuk dekat garis panduan ini memang kita boleh dapat sepenuhnya. Kita juga harus mengetahui perbezaan di antara dua jenis komuniti. Satu ialah *gated community* iaitu komuniti berpengawal dan berpagar. *Gated community* ini adalah tertakluk kepada Strata Titles Act 1985.

Ini tidak menjadi satu masalah sebab segala tanah-tanah dan lot di dalam *gated community* ini adalah dikenali sebagai *private property* dan semua berkongsi. Semua penghuni yang tinggal di satu *gated community* berkongsi tanah-tanah dan lot-lot di situ. Itu tidak menjadi satu masalah. Apa yang jadi masalah ialah *guarded neighborhood* ataupun kejiranan berpengawal. Kejiranan ini tidak tertakluk kepada apa-apa undang-undang. Sebenarnya sebelum garis panduan ini dikeluarkan di kementerian saya kita tidak berhasrat langsung hendak mengeluarkan garis panduan.

Akan tetapi oleh kerana telah pun menjadi satu amalan di mana semua skim perumahan, di mana *Resident Association* ataupun Persatuan Penduduk, ingin mengadakan pengawal-pengawal untuk menjaga keselamatan skim-skim perumahan mereka. Oleh kerana telah menjadi satu masalah kepada orang ramai barulah kementerian saya mengeluarkan garis panduan yang jelas. Untuk memandukan semua penduduk-penduduk di skim-skim perumahan macam mana mereka ini dapat menubuhkan satu kejiranan berpengawal.

Menjawab soalan kepada pertanyaan Yang Berhormat. Mengikut garis panduan yang dikeluarkan dalam skim perumahan taman-taman itu sepatutnya tidak bolehlah. Akan tetapi oleh kerana telah begitu banyak taman telah pun menubuhkan kita harus mengadakan garis panduan. Mengikut garis panduan jika 50% daripada penghuni-penghuni di sesebuah taman ingin menubuhkan kejiranan berpengawal, maka ianya boleh dilakukan. Akan tetapi kalau kita hendak selamat, lebih baik kita bincang dengan PBT-PBT berkenaan supaya mendapat satu garis panduan. Kalau tidak faham tidak jelas dapat satu panduan daripada PBT-PBT berkenaan.

Ada yang tidak setuju lebih 51% boleh kita lakukan, yang 49% itu tidak setuju mereka ini tidak boleh dipaksa untuk membayar apa-apa caj perkhidmatan. Maksud dalam perkataan lain

hanya 51% penghuni-penghuni di taman berkenaan hanya membayar caj perkhidmatan untuk mengupah pengawal-pengawal.

■1030

Kedua, walaupun garis panduan ini dikeluarkan di bulan September, kemungkinan Yang Berhormat akan tahu apa akan terjadi kepada taman-taman perumahan yang telah pun menubuhkan kejiranan berpengawal. Saya ingin memberitahu Dewan yang mulia ini, bahawa tindakan pemutihan akan diambil oleh semua PBT.

Bagi taman-taman yang dulu telah pun menubuhkan kejiranan berpengawal, kalau pemasangan alat-alat keselamatan ini tidak keterlaluan, maka PBT akan memberi peluang supaya perubahan ini tidak akan dibuat secara tergesa-gesa. Yang Berhormat telah pun beritahu ada sesetengah taman, persatuan penduduk telah pun pagar semua bukan? Taman mereka hingga menjadi halangan kepada penghuni-penghuni di taman-taman belakang. Ini tidak boleh dilakukan. Tidak sahlah orang kata, PBT berhak untuk mengambil tindakan terhadap pagar-pagar yang telah dibuat, yang mana ia menghalang pergerakan penghuni-penghuni di taman-taman berhampiran.

Ini adalah sesuatu kita harus utamakan dan yang penting sekali ialah kita harus mengetahui juga bagi kejiranan berpengawal, ini merupakan satu *afterthought action*. Bila rumah telah disiapkan. OC telah keluar, semua dah pindah masuk untuk tinggal di rumah masing-masing, bila kegiatan jenayah telah pun bertambah, barulah persatuan penghuni atau persatuan penduduk berpendapat lebih baik kita mengupah pengawal-pengawal untuk menjaga keselamatan di taman-taman berkenaan. *This is an afterthought action*. Bukan macam *gated community*. *Gated community* memang di bawah *Strata Title Act*, telah pun memberikan kemudahan boleh *gated community* ditubuhkan. Sekian, terima kasih.

Tuan P. Kamalanathan a/l P. Panchanathan [Hulu Selangor]: Tuan Yang di-Pertua. Soalannya, baru-baru ini Menteri Sumber Manusia ada memaklumkan bahawa tangga gaji pengawal-pengawal keselamatan dinaikkan. Namun kualiti perkhidmatan kelompok ini kurang memuaskan khususnya dari aspek bahasa dalam kalangan pekerja-pekerja asing.

Apakah piawaian dalam pemilihan sebagai pengawal keselamatan dalam meningkatkan taraf perkhidmatan mereka kepada masyarakat tempatan? Terima kasih.

Dato' Wira Chor Chee Heung: Terima kasih Yang Berhormat. Sebenarnya bagi pengawal keselamatan ini, pelesenan ini di bawah bidang kuasa Kementerian Dalam Negeri.

Bagi kementerian saya, tidak bersangkut dengan kita. Maksudnya kita tidak menetapkan apakah kelayakan supaya seorang boleh menjadi pengawal keselamatan. Dari segi gaji pun tidak ditetapkan oleh kementerian saya. Akan tetapi dalam jawapan saya kita boleh membenarkan jika warga asing hendak menjadi pengawal keselamatan, mereka harus menjadi pekerja atau pun anggota dalam sebuah syarikat tempatan yang berlesen dan lesennya dikeluarkan oleh KDN.

Memanglah kita minta supaya warga asing, kalau hendak jadi pengawal keselamatan yang lebih sekali ialah selain daripada syarikat mempunyai lesen, anggota-anggota seumpama ini harus boleh bertutur dalam bahasa Malaysia ataupun sekurang-kurangnya dalam bahasa Inggeris. Terima kasih.

Datuk Dr. Marcus Mojigoh [Putatan]: Tuan Yang di-Pertua, boleh satu soalan lagi? Ini soal Sabah dan Sarawak Tuan Yang di-Pertua, yang tidak terkandung dalam *Strata Title Act*.

Tuan Yang di-Pertua: Saya tahu Yang Berhormat. Kalau saya benarkan Yang Berhormat, lain kali Ahli-ahli Yang Berhormat yang lain-lain pun minta juga supaya ada soalan tambahan ketiga.

Datuk Dr. Marcus Mojigoh [Putatan]: Ini penting Tuan Yang di-Pertua sebab ini masalah...

Tuan Yang di-Pertua: Saya akan benarkan kecuali Ahli-ahli Yang Berhormat tidak menyoal panjang lebar sewaktu soalan tambahan. Kalau itu Yang Berhormat boleh jamin, saya benarkan. Sekarang baru soalan dua sudah lebih setengah jam.

Datuk Dr. Marcus Mojigoh [Putatan]: Pendek sahaja persoalan saya Tuan Yang di-Pertua, terus kepada pergi ke soalan. Ini...

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Putatan. Saya belum benarkan Yang Berhormat. Saya mohon maaf Yang Berhormat. Itu makanya kenapa saya beri kepada Yang Berhormat Hulu Selangor kerana Yang Berhormat Hulu Selangor jarang bertanya. Jadi apabila Speaker buat keputusan seperti begitu, akurlah Yang Berhormat. Semuanya hendak bercakap juga.

Datuk Dr. Marcus Mojigoh [Putatan]: Okey, saya akur Tuan Yang di-Pertua sekiranya dibenarkan.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih, terima kasih. Setiap persidangan dan setiap Mesyuarat, Yang Berhormat Putatan ada bersuara. Bersyukurlah kepada itu.

Datuk Dr. Marcus Mojigoh [Putatan]: Ada dibenarkan atau tidak Tuan Yang di-Pertua? Kalau tidak saya akan duduk Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Silakan.

Datuk Dr. Marcus Mojigoh [Putatan]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Tuan Yang di-Pertua: Tidak. Saya tidak benarkan Yang Berhormat kerana itu akan melanggar peraturan mesyuarat. *[Ketawa]* Awal pagi lagi sudah buat saya bingung.

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Bukit Katil.

3. Datuk Md. Sirat Abu [Bukit Katil] minta Perdana Menteri menyatakan apakah tindakan kerajaan untuk meningkatkan pemahaman dan dakwah di kalangan masyarakat untuk menghormati anutan agama semua kaum di negara ini. Sejauh manakah tindakan setengah ahli masyarakat yang tidak menghormati tempat ibadat orang Islam telah menjejaskan keharmonian hidup masyarakat Malaysia.

Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Dato' Dr. Mashitah binti Ibrahim]:
Walaikumsallam warahmatullaahi wabarakaatuh Yang Berhormat Bukit Katil. Tuan Yang di-Pertua, kerajaan sentiasa mengambil tindakan untuk meningkatkan pemahaman dan dakwah di kalangan masyarakat khususnya dalam aspek menghormati anutan agama semua kaum di negara ini. Antara tindakan yang telah diambil oleh kerajaan menerusi agensi agama seperti JAKIM, ialah mengadakan program-program bertemakan silaturahim yang melibatkan penyertaan masyarakat bukan Islam, mengadakan ziarah, kunjungan dan Program Dakwah Bil Hal kepada semua lapisan masyarakat.

JAKIM juga turut terlibat dalam jawatankuasa mempromosikan persefahaman dan keharmonian antara penganut agama yang 'diurusetiaikan' oleh Jabatan Perpaduan Negara dan Integrasi Nasional dan juga menerusi pelbagai aktiviti lain seperti seminar, forum serta ceramah bagi meningkatkan pemahaman masyarakat. Khususnya dalam menjana hubungan baik dan saling hormat-menghormati antara satu sama lain.

Selain itu, JAKIM juga bekerjasama dengan agensi-agensi kerajaan lain seperti Majlis Agama Islam Negeri dan Jabatan Agama Islam Negeri serta pertubuhan badan bukan kerajaan Islam dalam mengadakan pelbagai program bagi mendekati dan memberi kefahaman serta membina hubungan baik kepada masyarakat bukan Islam. Aktiviti-aktiviti yang diadakan lebih bersifat 'turun padang' agar dapat memupuk semangat persaudaraan dan hormat-menghormati antara satu sama lain. Terima kasih.

Datuk Md. Sirat Abu [Bukit Katil]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat Menteri. Berdasar kepada kajian yang dibuat oleh YADIM pada tahun 2007 hingga tahun 2009, mengenai sejauh mana sensitiviti masyarakat menghormati agama-agama lain, menunjukkan 91% menyatakan tidak ada masalah.

Namun begitu pada hakikat sebenarnya apabila dicetuskan isu-isu perkauman yang berkaitan dengan agama, ada banyak pihak yang tidak puas hati, terutamanya pembinaan rumah-rumah ibadat. Agaknya mungkin ada kriteria daripada pihak kerajaan, bagaimana untuk membina rumah ibadat terutamanya di kawasan-kawasan perumahan yang baru misalnya. Mungkin Yang Berhormat Menteri dapat memperjelasannya.

Dato' Dr. Mashitah binti Ibrahim: Terima kasih Yang Berhormat Bukit Katil. Sebenarnya Yang Berhormat kalau kita melihat kepada isu sensitiviti masyarakat dalam menghormati antara agama dalam negara kita, setakat ini masih lagi dalam masih peringkat yang boleh terkawal.

Namun demikian pihak kerajaan sedar, ada isu-isu yang timbul berkenaan dengan pembinaan rumah-rumah ibadat seperti Yang Berhormat bangkitkan tadi dan untuk ini pihak kerajaan telah pun mengadakan satu garis panduan yang sekarang ini di peringkat penelitian yang dilaksanakan oleh Kementerian Perumahan dan Tempatan. Pihak JAKIM juga bertindak sebagai ahli jawatankuasa dalam melaksanakan garis panduan ini dan dalam masa yang terdekat apabila selesai, kita akan maklumkan kepada pihak umum tentang garis panduan yang telah kita rangka ini Yang Berhormat .

Tuan Haji Nasharuddin Mat Isa [Bachok]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri di atas penjelasan yang telah dibuat. Soalannya berkaitan dengan hubungan antara agama. Saya ingin mendapat penjelasan Yang Berhormat Timbalan Menteri tentang bagaimana pula hubungan dalam agama. Dalam lingkungan agama yang seperti mana kita sedia maklum, mutakhir ini begitu banyak sama ada pelancong ataupun mereka yang bermastautin, contohnya pelajar yang datang daripada Iran, yang tidak bermazhab ahli sunah dan begitu juga dengan mazhab-mazhab lain yang timbul dalam negara kita.

■1040

Jadi bagaimana urusan hubungan antara Mazahib yang berada di dalam negara kita dan adakah ianya dilihat sebagai satu perkara yang boleh menimbulkan juga sensitiviti khasnya dalam hal yang berkaitan dengan anutan mazhab? Terima kasih.

Dato' Dr. Mashitah binti Ibrahim: Terima kasih Yang Berhormat Bachok. Berkaitan dengan perbezaan antara Mazahib atau pun mazhab-mazhab, kalau kita melihat kepada kaedah-kaedah pentadbiran undang-undang Islam di Wilayah Persekutuan sendiri misalnya, kita tidak menghalang tetapi yang penting tidak disebarkan apa-apa ajaran ataupun mengajar tentang perkara yang bertentangan dengan Ahli Sunah Waljamaah.

Kita sedar bahawa ada perkara-perkara khilafiah dalam empat mazhab ini cuma yang kita pelihara sekarang ini ialah supaya tidak ada unsur penghinaan di antara perkara-perkara khilafiah di dalam empat mazhab ini. Jadi kalau merujuk kepada pelancong-pelancong Yang Berhormat sebut tadi daripada Iran dan sebagainya, memang kita mengawasi dan sentiasa mengarahkan supaya anak-anak qariah sebab di antara tanggungjawab anak-anak qariah ialah memberi maklumat yang segera kepada pihak Majlis tentang perkara-perkara yang dirasakan tidak sesuai yang berbangkit dalam qariah itu. Jadi kita mengarahkan supaya anak-anak qariah memberi maklumat dan membuat aduan segera sekiranya didapati ada perkara-perkara yang boleh menimbulkan fitnah dalam hal ini. Terima kasih.

4. **Tuan Mohd. Firdaus bin Jaafar [Jerai]** minta Menteri Penerangan, Komunikasi dan Kebudayaan menyatakan jumlah rancangan televisyen berunsurkan hantu dan tahyul yang disiarkan RTM, TV3, NTV7, 8TV, TV9 dan Astro sepanjang musim perayaan Aidilfitri tahun ini dan apakah rasionalnya kementerian membenarkan rancangan sebegini dimainkan.

Menteri Penerangan, Komunikasi dan Kebudayaan [Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim]: Tuan Yang di-Pertua, saya dengan hormatnya memohon untuk menjawab pertanyaan ini bersekali dengan pertanyaan daripada Yang Berhormat Rantau Panjang bertarikh 1 Disember, 2010 kerana ia menyentuh perkara yang sama yakni tayangan rancangan televisyen berunsur hantu dan tahyul di stesen televisyen sepanjang musim Aidilfitri tahun ini.

Tuan Yang di-Pertua: Silakan.

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Kementerian sentiasa menasihatkan stesen-stesen televisyen agar menyiarkan rancangan-rancangan yang memberi kesan positif dan akhlak yang baik bagi membendung gejala sosial yang makin meningkat. Justeru semua kandungan yang disiarkan adalah diwajibkan mendapatkan kelulusan Lembaga Penapis Filem (LPF) di bawah Kementerian Dalam Negeri.

Bagi stesen televisyen milik kerajaan iaitu RTM, Saluran Dua hanya menyiarkan dua filem khas yang berunsurkan misteri sempena musim perayaan Aidilfitri tahun ini iaitu filem Gong dan Waris Jari Hantu. Jarang sekali terdapat kontroversi namun demikian apa-apa tindakan yang diambil sama ada dalam sifat kesementaraan ataupun dalam cara keseluruhan ia telah berkesan setakat ini. Pada masa yang sama, RTM memastikan filem-filem ini turut menyelitkan mesej-mesej positif seperti perpaduan kaum dan nilai-nilai murni. RTM juga telah menapis filem-filem tersebut mengikut garis panduan yang telah disediakan oleh Lembaga Penapis Filem.

Bagi stesen televisyen swasta Tuan Yang di-Pertua, cara keseluruhannya sepanjang musim Aidilfitri tahun ini stesen televisyen bebas ke udara atau *Free to Air (FTA)*, dengan izin. Seperti stesen di bawah Kumpulan Media Prima dan stesen berbayar seperti Astro hanya mempunyai sembilan filem sahaja atau drama filem yang dikategorikan seram atau lasak yang tidak keterlaluan manakala selebihnya adalah filem drama yang dikategorikan sebagai wajar ditonton umum.

Tuan Mohd. Firdaus bin Jaafar [Jerai]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat Menteri.

Walaupun Yang Berhormat Menteri menjawab soal menyelit mesej nilai-nilai akhlak dan sebagainya, namun apa yang kita dapati dalam suasana sambutan Aidilfitri baru-baru ini, media ataupun rancangan drama filem kita memainkan satu isu iaitu cerita seram dan hantu. Apakah Malaysia banyak hantu? Itu soalnya.

Soalan tambahan saya kepada Yang Berhormat Menteri ialah apakah kementerian bersedia untuk menghentikan segera kerana ia tidak sesuai dengan rakyat Malaysia apatah lagi umat Islam yang bertentangan dengan akidah dan seumpamanya dan segera diganti dengan menyiarkan drama-drama atau filem-filem yang boleh menambah nilai akhlak. Bagi saya

kementerian sewajarnya menukar supaya mendidik remaja dan penonton dalam Malaysia lebih baik daripada mendekati filem-filem hantu dan seram yang sudah tentu tidak memberi makna besar kepada industri filem dalam negara kita ini. Terima kasih.

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Tuan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat Jerai, pandangan itu sebenarnya adalah pandangan yang agak lama dilayani oleh sanubari kita masing-masing. Akan tetapi soal apakah di Malaysia banyak hantu ini, sebenarnya hantu dalam diri kita bukan berada di luar. *[Ketawa]* Kalau kita melihat kisah-kisah filem *horror* dari *Hollywood* yang juga diluluskan oleh Lembaga Penapis Filem, lebih daripada hantu disalurkan oleh mereka.

Mereka membuat cerita-cerita itu sekadar memberi satu kelonggaran kepada jiwa mereka yang mempunyai tarikan sendiri terhadap motif dan juga kisah-kisah yang berada di sekitar. Cuma dalam setiap dunia ada bahagian al-ghaibi. Jadi sama ada yang ghaib itu hendak diceritakan secara yang boleh diterima atau tidak tentu sekali merupakan soal subjektif. Namun saya bersetuju dengan Yang Berhormat Jerai, kita harus hati-hati selepas ini untuk menentukan supaya hanya genre atau jenis filem-filem yang boleh menghibur dan pada masa yang sama boleh memberi pengajaran. Akan tetapi lantaran kisah-kisah yang dapat diterima oleh pembikin filem itu adalah kisah-kisah yang juga berada antara dua alam maka mereka diberi kelonggaran oleh Lembaga Penapis Filem untuk membuat filem-filem seperti ini. Ajaran yang dapat kita terima daripada filem-filem lain seperti yang ditayangkan menerusi teater legenda termasuk P. Ramlee misalnya, Orang Minyak – satu filemnya yang juga mengandungi ketahayulan ataupun cerita hantu namun memberi kisah yang memberi kesan yang positif kepada diri kita.

Keduanya ialah Sinema Jumaat, 52 slot dalam setahun. Di samping itu Sinema Ahad juga memberi slot-slot lain yang memberi pengajaran kepada kita untuk belia, beliawanis dan juga bimbingan agama setiap Jumaat yang diadakan. Rasanya Tuan Yang di-Pertua, kita ada imbalan. *Insyallah* kita akan pantau dan pandangan itu diambil dalam konteks membina.

Tuan Haji Salleh Kalbi [Silam]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih Yang Berhormat Menteri di atas jawapan yang diberikan. Soalan tambahan saya apabila kita melihat dari segi ideologi pembentukan bangsa Malaysia dan teras sekarang yang diperkenalkan oleh kerajaan ialah Konsep 1Malaysia, mungkin FINAS juga menekankan supaya garis panduan dari segi pembentukan sosio budaya dan ideologi politik yang jelas kepada pembinaan bangsa Malaysia.

Yang Berhormat Menteri, saya mohon penjelasan dan jawapan adakah pihak kementerian akan mewujudkan satu jawatankuasa tetap untuk memastikan segala program dan rancangan-rancangan TV yang dimuatkan di TV di negara kita ini benar-benar memenuhi aspirasi dan kehendak tuntutan bangsa Malaysia itu sendiri untuk membolehkan mereka meminimumkan dan dapat mempercepatkan dari segi konsep persefahaman dan kerjasama dalam semua kaum itu. Mohon jawapan.

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih kepada Yang Berhormat Silam.

Sebenarnya tidak kurang dari lapan jawatankuasa telah diwujudkan oleh kerajaan sama ada di peringkat Radio Televisyen Malaysia (RTM) ataupun di peringkat FINAS dan juga Filem Negara.

■1050

Kita juga mempunyai hubungan rapat dengan Astro serta Media Prima yang yakni syarikat yang mengendalikan TV3, TV7, TV8 dan TV9. Pandangan Yang Berhormat itu amatlah dihargai sebenarnya oleh sebab semasa kita berhadapan dengan cabaran-cabaran membina negara, kita perlu menzahirkan lebih banyak bahan tontonan dan juga bahan-bahan media yang ditayangkan menerusi televisyen dan disebarkan menerusi radio untuk masa hadapan dan juga masa kini anak-anak kita di Malaysia dan membawa pelbagai jurusan nilai bagi menyatukan perpaduan kita.

Salah satu daripada mesej yang penting ialah walau apa pun pegangan politik kita ataupun kepercayaan kita, kesetiaan kepada negara atau kenegaraan itu dan juga memberi penghormatan kepada rukun negara dan menghormati bendera serta lagu kebangsaan kita adalah antara perkara-perkara asas yang harus kita tekankan. Justeru, Filem Negara misalnya telah diarahkan supaya mengeluarkan filem-filem kenegaraan termasuk dokumentari-dokumentari berkenaan dengan bina semangat dan juga perpaduan di kalangan kaum.

Senarai ini akan kami letakkan di dalam laman web kementerian dan Yang Berhormat bolehlah melihat tajuk-tajuk ini dan juga rencana-rencana filem yang berkaitan dengan keadaan dan kelakuan positif tanah air kita. Di samping itu, kami juga mempunyai rangka kerja sama dengan National Geographic (NGO) dan saluran-saluran sejarah serta pengacaraan-pengacaraan penting dalam binaan-binaan pekan, kampung serta kemajuan-kemajuan sosial telah dan sedang kita laksanakan.

Tuan Yang di-Pertua: Tiada yang minat? Saya nampak Yang Berhormat Parit Sulong tadi berdiri.

Tidak ada. Ahli-ahli Yang Berhormat, saya ingin ingatkan lagi kalau ada soalan yang dijawab oleh Yang Berhormat Menteri lebih daripada satu, saya benarkan tiga soalan. Saya telah buat fatwa ini pada suatu ketika dahulu.

5. **Dato' Abdul Manan Ismail [Paya Besar]** minta Menteri Tenaga, Teknologi Hijau dan Air menyatakan bahawa kementerian telah memperkenalkan satu pakej bagi penggunaan elektrik yang jumlahnya bawah RM20 ia diberi percuma dan minta kerajaan mengkaji semula pakej ini di mana adalah wajar diskaun juga diberikan kepada mereka yang banyak menggunakan elektrik dan ini selari dengan apa yang pihak kerajaan perkenalkan untuk memberi diskaun pada penggunaan tol di lebuh raya.

Menteri Tenaga, Teknologi Hijau dan Air [Dato' Sri Peter Chin Fah Kui]: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kerajaan telah memberikan rebat kepada pengguna-pengguna yang bil elektrik bulanannya sama atau kurang daripada RM20 sejak bulan Oktober 2008 dan sepatutnya berakhir pada bulan Disember tahun ini. Walau bagaimanapun, atas keprihatinan kerajaan, pemberian rebat ini akan diteruskan seperti mana yang diumumkan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri semasa ucapan bajet tahun 2011 pada 15 Oktober yang lalu.

Tujuan pemberian rebat ini diberikan adalah untuk membantu meringankan beban golongan berpendapatan rendah. Cadangan pemberian rebat kepada pengguna yang banyak menggunakan elektrik adalah tidak bertepatan dengan hasrat kerajaan untuk menggalakkan penggunaan elektrik secara cekap. Cadangan ini juga tidak bersesuaian dengan usaha kerajaan untuk merasionalisasikan pemberian subsidi di mana subsidi tenaga akan dikurangkan secara berperingkat. Pemberian subsidi hanya diberikan kepada golongan yang memerlukan iaitu terdiri daripada golongan berpendapatan rendah. Sekian.

Dato' Abdul Manan Ismail [Paya Besar]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat Menteri. Soalan tambahan saya, selain rebat bayaran bil elektrik bagi penggunaan bawah RM20 sebulan, apakah usaha kerajaan bagi menggalakkan pengguna menjimatkan penggunaan elektrik dan apakah insentif untuk pengguna menukar ke lampu *compact fluorescent lamp* (CFL) kerana harga *compact fluorescent lamp* (CFL) adalah mahal di pasaran pada ketika ini. Terima kasih.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Terima kasih Yang Berhormat. Kecekapan penggunaan elektrik bagi negara ini memang satu program yang cukup besar untuk sekarang dan juga masa hadapan. Ini kerana melalui kecekapan penggunaan elektrik ini kita boleh mendapatkan penjimatan yang agak besar khususnya bagi pihak industri. Akan tetapi bagi pihak pengguna di peringkat perumahan, maka penjimatan ini walaupun tidak sangat-sangat besar tetapi kalau dibandingkan dengan peratusan yang mereka boleh jimat dengan cara kecekapan penggunaan elektrik, maka itulah juga satu bab yang pihak kerajaan perlu galakkan.

Untuk menjawab soalan Yang Berhormat, rebat adalah satu cara yang kita boleh menolong pihak golongan berpendapatan rendah. Kepada golongan-golongan yang lain ataupun pengguna yang lain, kita sarankan mereka menggunakan tenaga dengan cekap seperti memadamkan api apabila tiada di rumah atau apabila berada di luar dari bilik berkenaan, menggunakan alat-alat elektrik yang efisien dan boleh menjimatkan tenaga seperti kipas angin, peti sejuk dan lain-lain lagi yang kita gunakan tiap-tiap hari di rumah. Kalaulah kita gunakan alat-

alat ataupun membeli alat-alat yang memang dari rekaan atau pembinaannya dia memang menggunakan elektrik yang cekap dan tidak menggunakan elektrik yang banyak, maka kita boleh menjimatkan juga penggunaan elektrik.

Mengenai *bulb* CFL ini Yang Berhormat, kita sedang merancang satu program di mana kita akan mengumumkannya tidak berapa lama lagi di mana kita akan menggalakkan penggunaan CFL ini dengan ada pertolongan kepada mereka yang membeli *bulb* seperti CFL ini atau kalaulah kita sebut pada hari ini, satu alat yang memang boleh menjimatkan tenaga yang banyak ialah *bulb* LED. Kita akan mengumumkan program ini. Saya tidak senanglah hendak mengumumkan pada hari ini di dalam Dewan ini kerana program itu masih dalam rekaan dan kita belum selesai lagi. Hanya sedikit masalah kita boleh selesaikan program ini supaya CFL ini digunakan dengan secara meluas bergantung penggunaan apa yang kita sebutkan *tungsten* atau *bulb-bulb* yang memang menggunakan elektrik yang banyak.

■1100

Walaupun ia murah tetapi akhirnya pengguna perlu bayar banyak lagi kalau dibandingkan dengan *bulb-bulb* seperti CFL, LED. Sekian.

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Sementara Yang Berhormat Menteri mengatakan pemberian bil yang kurang RM20 secara percuma. Kita semua telah mengetahui tetapi apakah tindakan yang akan diambil oleh pihak kementerian dan Yang Berhormat Menteri berkenaan bantahan orang ramai terhadap pengiraan bil dua bulan sekali. N bil dan O bil mengakibatkan mereka membayar bil elektrik yang lebih tinggi dan ada yang tidak dapat menikmati bayaran bil secara percuma apabila penggunaan mereka kurang daripada RM20.

Isu di mana *border line*, 400 kw/jam dan 410 kw sejam. Perkara ini telah dibangkitkan pada bulan Jun. Sehingga hari ini masalah tidak selesai. *Consumer* masih membayar bil yang lebih tinggi. Apakah tindakan pihak kementerian?

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Yang Berhormat, saya faham. Memang ada aduan-aduan yang kita terima mengenai operasi yang dijalankan oleh pihak TNB mengenai bil di bawah RM20. Sebenarnya Yang Berhormat, bil yang di bawah RM20 ini, ini maknanya pihak pengguna boleh tetapkan meternya. Kalau dia baca meter sendiri, RM20 ini Yang Berhormat *equal to*, ia bersamaan dengan 91.7 kw/jam elektrik. Ini maknanya bilnya dikira RM20.

Kalau ini menjadi masalah tentang kiraan ini, saya memerlukan sedikit maklumat yang lebih terperinci Yang Berhormat kalau dapat serahkan *list* atau pengguna yang membuat aduan kepada Yang Berhormat. Saya akan minta pihak TNB cuba mengkaji apa sebabnya, apa masalah yang dia hadapi.

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Maaf Yang Berhormat, maaf Tuan Yang di-Pertua. Saya panggil adalah *alternate billing*. Menimbulkan mereka membayar bil yang lebih tinggi.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Ya, ya. Memanglah kalau kita tengok bil yang baru ini, kalau mereka layak mendapatkan rebat ini, maka mereka tidak ada bil, tidak perlu bayar. Ini kerana apa yang dibaca sebagai bil itu akan ditanggung oleh pihak kerajaan bagi pihak pengguna ini. Memang tidak menjadi masalah. Apa yang menjadi masalah yang saya difahamkan ialah dalam *border line* ini. Apa yang saya faham, kalau ada yang terkandung dalam *border line* ini, kita perlu siasat apa sebabnya. Ini kerana kalau kita melepasi 91.7 kw/jam itu, ia sudah melepasi RM20 dan dia perlu bayar. Ini garisnya.

[Soalan No. 6 – Y.B. Tuan S. Manickavasagam (Kapar) tidak hadir]

7. Datuk Siringan Gubat [Ranau] minta Menteri Kewangan menyatakan sama ada benar golongan muda merupakan yang terbanyak menjadi muflis melalui penggunaan kad kredit. Jika benar berapa bilangannya dalam tempoh lima tahun yang lalu dan apakah tindakan yang sudah diambil oleh kerajaan untuk membantu mereka.

Timbalan Menteri Kewangan I [Datuk Dr. Awang Adek Hussein]: Tuan Yang di-Pertua, untuk makluman Ahli Yang Berhormat dalam tahun 2009 bilangan individu muflis disebabkan hutang kad kredit adalah kecil iaitu 0.01% daripada jumlah pemegang kad kredit utama iaitu seramai 405 orang yang muflis berbanding dengan 3.2 juta pemegang kad kredit utama.

Bagi tempoh Januari hingga September 2010, bilangan individu muflis disebabkan hutang kad kredit kekal pada kadar yang sama iaitu 0.01% daripada jumlah pemegang kad kredit utama. Dalam tempoh tersebut, seramai 449 individu telah muflis berbanding dengan 3.2 juta pemegang kad utama.

Berdasarkan kepada statistik yang dikumpulkan daripada pengeluaran kad kredit bagi tahun 2007 hingga 2009 tiada kes muflis dilaporkan bagi pemegang kad kredit yang berumur 25 tahun ke bawah. Bagi pemegang kad kredit yang berumur di antara 26 hingga 30 tahun, kes muflis akibat hutang kad kredit secara puratanya adalah dua orang sahaja setahun. Lebih 66% daripada individu yang muflis akibat hutang kad kredit bagi tempoh tiga tahun tersebut adalah yang berumur lebih daripada 45 tahun.

Ini bermakna bahawa tanggapan bahawa golongan muda yang terbanyak menjadi muflis adalah tidak benar. Bagi mereka yang mempunyai masalah kewangan akibat penggunaan kad kredit, Bank Negara Malaysia telah menubuhkan Agensi Kaunseling dan Pengurusan Kredit (AKPK) yang beroperasi sejak April 2006 untuk menyediakan perkhidmatan pengurusan kewangan kaunseling kredit, pendidikan kewangan, dan penyusunan semula pinjaman kepada individu termasuk hutang kad kredit.

Dalam tempoh 2006 hingga September 2010, sejumlah 49,000 kes telah dikendalikan oleh AKPK. Kes yang melibatkan masalah kad kredit adalah sebanyak 5,318 iaitu 10.8% daripada jumlah keseluruhannya. Bagi mereka yang mengalami masalah pembayaran baki kad

kredit, pihak bank biasanya menukar baki tersebut kepada pinjaman biasa, *term loan* di mana kaedah pembayaran balik dipermudahkan. Terima kasih.

Datuk Siringan Gubat [Ranau]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih juga kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri atas jawapan. Jawapan Yang Berhormat Timbalan Menteri adalah memuaskan dan saya terima dengan baik. Saya cuma ingin bertanya tentang keseluruhan yang menjadi muflis. Bolehkah Yang Berhormat Timbalan Menteri menjelaskan tentang apakah jenis-jenis penggunaan utama golongan yang menjadi muflis melalui penggunaan kad kredit? Terima kasih.

Datuk Dr. Awang Adek Hussin: Mereka yang menjadi muflis akibat dari penggunaan kad kredit ialah mereka yang tidak dapat membayarnya. Walaupun jangka masa yang diperuntukkan telah diberikan tetapi mereka tidak dapat membayar. Tentang perincian perbelanjaan kad kredit ke arah 'apa itu', saya tidak ada maklumat bersama saya. Sekiranya boleh saya dapatkan maklumat tersebut, saya boleh serahkan kepada Yang Berhormat. Terima kasih.

Tuan Azan Ismail [Indera Mahkota]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Kerajaan telah bersetuju dan melangkah untuk mengenakan caj tambahan RM50 pada pemegang kad kredit dan juga RM25 sebagai caj untuk *supplementary card* telah pun dilaksanakan pada tahun ini sebagai katanya langkah untuk mengurangkan penggunaan kad kredit di kalangan rakyat Malaysia.

Sudah tentu ada kaitannya kerana pemegang-pemegang kad kredit ini tidak mampu untuk menguruskan hutang mereka atau tidak berdaya membendung perbelanjaan yang melebihi kapasiti atau keupayaan masing-masing.

■1110

Kerajaan juga mengenakan 1% tambahan cukai perkhidmatan atas penggunaan kad kredit. Saya hendak bertanya kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri, kerajaan telah berbelanja lebih daripada RM11 bilion untuk meningkatkan kerajaan elektronik melalui pelaksanaan *high speed broadband*. Antara tujuannya ialah untuk menggalakkan rakyat Malaysia menggunakan kaedah-kaedah perbelanjaan atau penggunaan-penggunaan transaksi melalui elektronik yang juga ada kaitannya dengan kad kredit. Saya hendak tanya, setakat ini apakah status masa rancangan ini dan bagaimana kerajaan boleh memastikan tidak ada pelaksanaan rancangan ini diambil kesempatan atau disalahgunakan oleh pihak perbankan.

Sebagai contoh yang spesifik, semenjak tahun lepas saya menerima dua kes di mana kad kredit yang saya tidak pohon dihantar kepada saya dan pada beberapa hari yang lalu saya telah menerima bil mengatakan caj RM50 yang dikenakan kepada kad kredit yang tidak digunakan, tidak diminta itu, berkuat kuasa dan pihak bank telah menyatakan bahawa sekiranya tidak ada pembayaran dibuat, mereka tidak akan teragak-agak untuk mengambil tindakan undang-undang untuk memungut jumlah itu. Saya hendak tanya, apakah justifikasi perbelanjaan

jenis ini dan apakah reaksi pihak kerajaan atau Kementerian Kewangan atas kedudukan ini. Saya difahamkan RM50 ini membentuk satu angka yang cukup besar, sekurang-kurangnya kerajaan boleh kata adalah pendapatan tambahan untuk kerajaan barangkali. Terima kasih.

Datuk Dr. Awang Adek Hussein: Terima kasih Yang Berhormat. Satu kesan daripada pengenaan cukai perkhidmatan RM50 ke atas kad kredit ialah pengurangan jumlah kad kredit yang dipegang secara ketaranya iaitu kalau dilihat umpamanya jumlahnya kurang 2 juta kad kredit daripada akhir tahun 2009, bilangan kad kredit dalam edaran sebanyak 10.8 juta kad kredit. Apabila dikenakan RM50 cukai perkhidmatan, jumlahnya turun kepada 8.7 juta. Ini seperti mana yang dijangkakan bahawa pengguna memulangkan kembali kad-kad yang dahulunya digunakan dan menggunakan kad tersebut dengan cara yang lebih efisien. Tidak perlu mempunyai terlalu banyak kad.

Tentang apa yang dialami oleh Yang Berhormat, barangkali ini amalan yang dihantar kepada Ahli-ahli Dewan Rakyat walaupun tanpa diminta. Ini memang dilakukan oleh bank dan Yang Berhormat hanya perlu memulangkan kembali kad tersebut supaya kalau tidak digunakan, maka pulangkan kembali atau memaklumkan kepada mereka bahawa Yang Berhormat tidak berminat. Maka, caj RM50 itu tidak dikenakan. Saya pun mendapat benda yang sama sebenarnya, saya juga mendapat surat kemudian yang mengenakan caj RM50 tetapi saya kembalikan, saya kata saya tidak mahu, terima kasihlah kerana menghantar kepada saya tetapi saya tidak berminat.

Tentang kaedah-kaedah lain, bagaimanakah kita dapat menangani masalah yang lahir daripada penggunaan kad kredit. Saya ingin menyebut dua maklumat. Pertamanya, 31% daripada jumlah penggunaan kad kredit ini dibayar serta-merta. Maksudnya, tidak dikenakan *interest*, tidak dikenakan caj, bermakna penggunaan kad kredit ini seolah-olah kad debit. 31% daripada pengguna tidak dikenakan ataupun diselesaikan secara langsung, sekali gus bakinya.

Kedua, kalau kita lihat penggunaan kad debit juga, selalunya Yang Berhormat Kepong sentiasa bertanya tentang kad debit tetapi hari ini Yang Berhormat Kepong tidak ada. Saya mencari maklumat ini untuk saya jelaskan kepada semua Ahli Yang Berhormat termasuk Yang Berhormat Kepong yang selalu bertanya tentang kad debit ini. Sebenarnya bagi tempoh 2007 hingga 2009, purata peningkatan penggunaan kad debit adalah sebanyak 63% setahun. Satu peningkatan yang tinggi setiap tahun. Jadi ini menunjukkan bahawa ini juga satu kaedah yang lari sedikit daripada penggunaan kad kredit dan lebih kepada penggunaan kad debit. Walaupun jumlahnya masih lagi kecil berbanding dengan jumlah penggunaan kad kredit. Jumlah perbelanjaan kad debit adalah sebanyak RM3.2 bilion berbanding dengan RM57 bilion yang dilakukan melalui kad kredit. Jadi setakat akhir September 2010, terdapat 33.8 juta kad debit dalam edaran. Terima kasih.

8. **Tuan Wong Ho Leng [Sibu]** minta Menteri Kesihatan menyatakan nisbah doktor, doktor gigi dan ortodontis berbanding penduduk di Kuching, Sibu, Bintulu dan Miri. Apakah tindakan yang akan diambil bagi memastikan profesional tersebut adalah mencukupi di bandar raya/bandar terlibat.

Timbalan Menteri Kesihatan [Datuk Rosnah binti Haji Abd. Rashid Shirlin]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan terima kasih Yang Berhormat.

Tuan Yang di-Pertua, kerajaan sememangnya prihatin tentang keperluan untuk memastikan bilangan profesional perubatan adalah mencukupi di lokasi-lokasi seperti yang dinyatakan. Oleh hal yang demikian, pelbagai langkah telah dan sedang diambil dalam usaha kerajaan untuk menambahkan bilangan pegawai perubatan, pegawai pergigian dan pegawai pergigian pakar atau ortodontik bagi membolehkan penyampaian perkhidmatan kesihatan dapat dilaksanakan dengan baik di semua fasiliti kesihatan Kementerian Kesihatan Malaysia termasuklah yang terdapat di bahagian Kuching, Sibu, Bintulu dan Miri.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, nisbah pegawai perubatan, pegawai pergigian dan pegawai pergigian pakar ortodontik di Kementerian Kesihatan berbanding penduduk bagi negeri Sarawak daripada tahun 2005 hingga 2009 adalah seperti berikut;

Nisbah doktor kepada pesakit untuk pegawai perubatan:

TAHUN	NISBAH PENDUDUK
2005	1:3,015
2006	1:3,164
2007	1:3,180
2008	1:2,959
2009	1:2,274

Nisbah pegawai pergigian kepada penduduk:

TAHUN	NISBAH PENDUDUK
2005	1:40,572
2006	1:34,669
2007	1:32,934
2008	1:25,287
2009	1:24,788

Nisbah pegawai pergigian pakar atau ortodontik kepada penduduk:

TAHUN	NISBAH PENDUDUK
2005	1:2.3 juta
2006	1:2.357 juta
2007	1:2.4 juta
2008	1:2.452 juta
2009	1:2.503 juta

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, terdapat peningkatan bilangan pegawai perubatan dan pegawai pergigian Kementerian Kesihatan di negeri Sarawak daripada tahun 2005 hingga 2009. Peningkatan tersebut telah menyebabkan pengurangan nisbah pegawai perubatan dan pegawai pergigian berbanding penduduk di negeri yang berkenaan.

Mengenai nisbah pegawai pergigian pakar ataupun ortodontik di Kementerian Kesihatan Malaysia berbanding penduduk di negeri Sarawak, ia sememangnya tinggi. Walau bagaimanapun, bagi memastikan penyampaian perkhidmatan kesihatan pergigian ortodontik dapat diberikan kepada rakyat di bahagian Kuching, Sibu, Bintulu dan Miri, pegawai pergigian pakar ortodontik ini akan membuat lawatan secara berjadual ke fasiliti-fasiliti kesihatan KKM yang berkaitan. Bagi menambah bilangan pegawai perubatan, pegawai pergigian dan pegawai pergigian pakar, kerajaan sentiasa berusaha meningkatkan kapasiti pengeluaran graduan dalam bidang-bidang tersebut.

■1120

Hal ini telah menunjukkan perkembangan positif di mana terdapat peningkatan ketara bilangan graduan perubatan yang dihasilkan oleh institut pengajian tinggi awam dan institut pengajian tinggi swasta dalam negara dan juga institut pengajian tinggi daripada luar negara. Sebagai contoh, pada akhir tahun 2006, jumlah graduan perubatan yang dihasilkan adalah seramai 1,059 orang. Jumlah ini dijangkakan meningkat kepada 3,634 orang pada akhir tahun 2010. Pengeluaran graduan perubatan ini dijangka akan meningkat lagi dalam Rancangan Malaysia Kesepuluh.

Manakala bagi graduan pergigian pula, bilangan graduan pergigian yang dihasilkan pada akhir tahun 2006 adalah seramai 179 orang dan jumlah ini dijangka meningkat pada akhir tahun 2010. Pengeluaran graduan pergigian ini juga dijangka akan bertambah dalam Rancangan Malaysia Kesepuluh. Terima kasih.

Tuan Wong Ho Leng [Sibu]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua, terima kasih Yang Berhormat Timbalan Menteri. Soalan tambahan. Rasanya terdapat banyak doktor gigi yang juga menggelarkan diri sebagai ortodontis meskipun mereka tidak pernah dilatih khusus sebagai *orthodontist*. Apakah tindakan yang akan diambil oleh kerajaan supaya memastikan bahawa mereka yang bergelar ortodontis akan melakukan pekerjaan mereka secara profesional?

Datuk Rosnah binti Haji Abd. Rashid Shirlin: Terima kasih di atas soalan yang dikemukakan oleh Yang Berhormat daripada Sibu. Sebenarnya Yang Berhormat, di peringkat kementerian sebenarnya amalan doktor-doktor ini adalah di bawah Majlis Amalan yang telah diberikan kuasa untuk mengambil tindakan sekiranya doktor-doktor yang tidak mempunyai kepakaran ini menjalankan rawatan ataupun menjalankan *practice*, dengan izin kepada pesakit-pesakit tidak mengikut kepakaran masing-masing.

Untuk pengetahuan Yang Berhormat juga, kementerian telah mengambil langkah-langkah di mana doktor-doktor yang didapati bersalah ini telah ditarik lesen amalan mereka. Jadi, Yang Berhormat tidak perlu merasa bimbang kerana tindakan-tindakan diambil ke atas doktor-doktor yang *bogus* ataupun yang tidak mengamalkan etika rawatan yang sewajarnya. Terima kasih.

Dato' Johari Abdul [Sungai Petani]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Yang Berhormat Timbalan Menteri, saya hendak tanya, selepas pegawai-pegawai pergigian ini berkhidmat dalam kerajaan, untuk berapa lamakah mereka dapat memohon untuk mengikuti kursus-kursus *specialist*? Ini kerana saya dimaklumkan ada pegawai-pegawai yang meminta, selepas empat tahun pun tidak dapat dipertimbangkan untuk pergi ke *specialist courses*. Ini membuatkan ramai di antara *dentist* ini rasa kecewa dan mereka keluar dan membuka *dental clinic* sendiri kerana tidak dapat ruang yang diberikan oleh kerajaan. Saya hendak tanya berapa lama dan mengapakah ini terlalu panjang? Terima kasih.

Datuk Rosnah binti Haji Abd. Rashid Shirlin: Terima kasih Yang Berhormat di atas soalan tambahan. Sebenarnya di peringkat kementerian, kita membenarkan *dentist* ataupun pegawai perubatan pergigian ini untuk menjalani kepakaran selepas tiga tahun tempoh perkhidmatan. Ini memandangkan Yang Berhormat, kita melihat kepada keperluan pegawai-pegawai pergigian ini amat kritikal terutama sekali di peringkat-peringkat negeri dan juga di *centre* iaitu Kuala Lumpur sendiri.

Namun, apabila Yang Berhormat membangkitkan mengenai tempoh empat tahun tadi, kita akan menyiasat perkara ini. Sekiranya Yang Berhormat mempunyai maklumat yang terperinci, sila berikan kepada saya untuk saya panjangkan kepada kementerian. Terima kasih Yang Berhormat.

9. Dato' Henry Sum Agong [Lawas] minta Menteri Pertahanan menyatakan apakah perkembangan pembinaan Jalan Raya dari Long Luping ke Ba'kelalan oleh Pasukan Tentera di bawah "Projek Jiwa Murni".

Timbalan Menteri Pertahanan [Datuk Dr. Haji Abd. Latiff bin Ahmad]: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih soalan daripada Yang Berhormat Lawas. Projek Jiwa Murni menaik taraf jalan balak dari Long Luping ke Ba'kelalan sejauh 70 kilometer telah dilaksanakan pada 12 September tahun 2009. Projek berkenaan telah dilaksanakan dalam bentuk dua fasa.

Fasa pertama, projek membina empat buah jambatan mudah alih dengan izin, *Compact 200* yang bernilai RM4.4 juta. Projek ini telah pun siap sepenuhnya pada 10 April 2010. Bagi fasa kedua, projek menaik taraf jalan menggunakan sistem dengan izin, *road stabilizer* membina enam buah jambatan dan 90 pembetung yang bernilai RM45 juta. Projek ini telah bermula pada 1 Ogos 2010 dan dijangka siap pada penghujung Februari 2011. Kemajuan projek terkini adalah sebanyak 28%. Terima kasih.

Dato' Henry Sum Agong [Lawas]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri yang menjawab soalan. Penglibatan Angkatan Tentera Malaysia (ATM) khususnya Pasukan Rejimen Askar Tentera Diraja (RAJD) dalam melaksanakan projek jalan dari Long Luping ke Ba'kelalan sejauh lebih kurang 70 kilometer itu membuktikan komitmen dan keprihatinan pihak tentera untuk membantu rakyat selain menjaga keselamatan negara. Saya mengucapkan setinggi-tinggi penghargaan dan terima kasih kepada mereka yang terlibat.

Tuan Yang di-Pertua, seperti mana yang telah dimaklumi oleh semua, masih terdapat banyak lagi kerja-kerja pembangunan di kawasan pedalaman Sarawak terutamanya dalam membina atau menaik taraf kemudahan jalan raya dan serta pembinaan jambatan yang mana kepakaran pihak tentera kita boleh digunakan. Soalan saya, adakah terdapat perancangan dari pihak Angkatan Tentera Malaysia (ATM) di bawah Projek Jiwa Murni atau ATM bagi membina kemudahan-kemudahan awam seperti yang telah saya nyatakan tadi pada tahun-tahun akan datang. Sekian, terima kasih.

Datuk Dr. Haji Abd. Latiff bin Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, terima kasih soalan tambahan. Kerajaan Barisan Nasional memang sentiasa prihatin. Tentang keperluan-keperluan rakyat terutama rakyat yang di pedalaman, banyak projek di bahagian pedalaman biasanya amat sukar dan biasanya tidak boleh dilakukan oleh kontraktor biasa. Maka, kepakaran yang ada pada Kor Diraja, jurutera yang mahir bukan sahaja persediaan kejuruteraan dalam peperangan tetapi juga masa aman.

Maka, kita telah pun mendapat kelulusan daripada Yang Amat Berhormat Menteri Kewangan bagi menambah lagi projek-projek khususnya di Sarawak juga Sabah. Setakat ini empat sudah kita kenal pasti. Ingin saya maklumkan di Dewan yang mulia iaitu projek menaik taraf jalan Kampung Saeh Bekenu, Miri. Kedua, projek menaik taraf jalan Kuala Medalam, Limbang. Ketiga, projek pembinaan jambatan *modular* di Kampung Sungai Keluit dan Sungai Terus Bekenu, Miri serta projek naik taraf jalan Long Banga, Telang Usan Baram. Terima kasih.

■1130

Tuan Haji Ahmad Lai Bujang [Sibuti]: Terima kasih Tuan Yang di-Pertua dan Yang Berhormat Timbalan Menteri yang menjawab tadi. Oleh sebab kawasan saya disebut, Sibuti. Maka, saya ingin juga untuk berterima kasih kepada Yang Amat Berhormat Perdana Menteri Malaysia kerana telah meluluskan dua lagi jambatan di Kampung Lajong, Niah dan juga jambatan di Kuala Sibuti. Apa yang saya mahu soal di sini, bilakah agaknya angkatan tentera di Projek Jiwa Murni ini akan membuat jambatan pertama, Jambatan Kuala Sibuti dan kedua Jambatan Lajong, Niah. Terima kasih.

Datuk Dr. Haji Abdul Latiff bin Ahmad: Tuan Yang di-Pertua, secepat mungkin.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih. Ahli-ahli Yang Berhormat...

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Di Kinabatangan adakah?

Tuan Yang di-Pertua: Sesi pertanyaan-pertanyaan bagi jawapan lisan berakhir.

[Masa untuk Pertanyaan-pertanyaan bagi Jawab Lisan telah tamat]

PENERANGAN OLEH MENTERI
PELANCONGAN DI BAWAH P.M 14(1)(i)

PENJELASAN LANJUT
TERHADAP KOS PERBELANJAAN MISI GALAKAN
PELANCONGAN KE LUAR NEGARA

11.31 pg.

Menteri Pelancongan [Dato' Sri Dr. Ng Yen Yen]: Tuan Yang di-Pertua, baru-baru ini Kementerian Pelancongan telah menjawab kepada Ahli-ahli Yang Berhormat Batu, Tapah, Pandan dan Rasah mengenai kos perbelanjaan misi galakan pelancongan ke luar negara yang diketuai oleh Yang Berhormat Menteri Pelancongan Malaysia. Kini, saya ingin memohon izin untuk memberi penjelasan lanjut di bawah Peraturan Mesyuarat 14(1)(i). Penjelasan lanjut ini khusus mengenai perbezaan kos perbelanjaan misi galakan pelancongan ke luar negara yang telah dikemukakan kepada Ahli-ahli Yang Berhormat Batu, Tapah, Pandan dan Rasah. Penjelasan ini dibuat untuk memperjelaskan lagi sebab-sebab perbezaan kos perbelanjaan misi galakan ini di mana jumlah kos yang dikemukakan adalah berdasarkan kepada prinsip untuk memperoleh kos sebenar yang telah disahkan. Manakala, kos anggaran akan digunakan jika kos perbelanjaan sebenar masih belum disahkan lagi semasa tarikh menjawab soalan Ahli-ahli Yang Berhormat.

Tuan Yang di-Pertua, pada 19 Oktober 2010, Kementerian Pelancongan telah menjawab soalan yang dikemukakan oleh Yang Berhormat Batu mengenai bilangan pegawai dan kos misi galakan pelancongan ke luar negara Yang Berhormat Menteri Pelancongan sejak tahun 2008 dan tahun 2010. Jumlah kos perbelanjaan misi galakan yang dikemukakan adalah bagi tahun 2008 ianya sebanyak RM1.19 juta. Bagi tahun 2009, ianya sebanyak RM1.67 juta dan bagi bulan Januari 2010 adalah sebanyak RM1.67 juta. Walau bagaimanapun, salah satu daripada misi galakan pelancongan pada tahun 2010 iaitu misi galakan ke Tianjin, Dalian, Shenyang, dan Shanghai di China dengan anggaran kos sebanyak RM81,830. tidak dilaksanakan. Sehubungan dengan itu, semasa menjawab soalan-soalan yang dikemukakan oleh Yang Berhormat Tapah pada 25 Oktober 2010 dan Yang Berhormat Pandan pada 26 Oktober 2010, kos perbelanjaan misi galakan yang berjumlah RM81,830 yang tidak dilaksanakan ini telah ditolak daripada jumlah kos perbelanjaan misi galakan pelancongan tahun 2010.

Tuan Yang di-Pertua, dalam mengemukakan maklumat dan mengenal pasti soalan-soalan Ahli-ahli Yang Berhormat. Kementerian Pelancongan sentiasa mengemukakan kos

sebenar bagi setiap misi galakan yang telah dilaksanakan kecuali bagi situasi di mana kos sebenar masih dikumpul dan belum disahkan. Oleh yang demikian, semasa menjawab soalan Yang Berhormat Batu yang harus dikemukakan pada 19 Oktober 2010 berapa kos perbelanjaan misi galakan masih lagi belum disahkan. Tambahan pula, bagi berapa misi galakan yang baru dilaksanakan. Ada berapa bil dan invois daripada pembekal luar negara masih belum diterima untuk pembayaran. Oleh yang demikian, dalam situasi sebegini kos anggaran yang telah digunakan untuk menjawab soalan-soalan Ahli Yang Berhormat pada ketika itu. Ini termasuk misi galakan pelancongan ke Singapura, Timur Tengah dan Thailand.

Sehubungan dengan ini setelah menerima maklumat yang telah disahkan, Kementerian Pelancongan melalui surat bertarikh 1 November 2010 kepada Ahli Yang Berhormat Batu, Kapar, dan Pandan telah mengemas kini kos perbelanjaan bagi misi galakan ke Singapura dengan jumlah kos sebanyak RM16,446.10 sen juga RM7,459.90 sen. Bagi misi galakan ke Timur Tengah serta misi galakan ke Thailand yang baru dilaksanakan pada bulan Mei dan September tahun ini, setelah menerima bil-bil akhir daripada pembekal-pembekal luar negara, jumlah kos sebenar yang telah dikemas kini dan disahkan adalah sebanyak RM97,000 bagi misi galakan Timur Tengah dan RM44,800 bagi misi galakan Thailand. Jumlah perbelanjaan sebenar yang telah disahkan ini telah dilaporkan di dalam jawapan Kementerian Pelancongan kepada Yang Berhormat Rasah pada 8 November 2010.

Tuan Yang di-Pertua, setelah mengambil kira kos perbelanjaan sebenar bagi misi galakan pelancongan seperti yang telah diperjelaskan, maka jumlah kos perbelanjaan yang disahkan bagi tahun 2009 adalah sebanyak RM1.59 juta. Manakala jumlah kos perbelanjaan yang telah disahkan bagi tahun 2010 Januari hingga Oktober pula adalah RM1.28 juta, seperti yang dilaporkan kepada Yang Berhormat Rasah pada 8 November. Dengan penjelasan ini, jawapan-jawapan yang dikemukakan kepada Ahli-ahli Yang Berhormat Batu, Tapah, Pandan dan Rasah adalah tepat pada masa jawapan-jawapan tersebut dikemukakan dengan mengambil kira kos-kos yang telah disahkan berbanding kos-kos anggaran pada tarikh soalan-soalan tersebut dijawab. Terima kasih.

Tuan Yang di-Pertua: Sila.

Tuan Jeff Ooi Chuan Aun [Jelutong]: *[Bangun]*

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat, Yang Berhormat untuk makluman Ahli-ahli Yang Berhormat, Peraturan Mesyuarat 14(1)(i) hendaklah dibaca bersama-sama dengan Peraturan Mesyuarat 25 iaitu tidak ada perbahasan, pertelingkahan yang harus ditimbulkan selepas sahaja Yang Berhormat Menteri memberi penjelasan. Itu peraturan dia Yang Berhormat.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Dia tidak baca peraturan itu lah Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih. Sila Setiausaha.

Tuan Er Teck Hwa [Bakri]: Tuan Yang di-Pertua. Peraturan 18(1), saya baru menerima satu notis mengenai usul yang saya mengemukakan semalam tentang kenyataan yang berdiskriminasi kaum yang diberikan oleh seorang guru...

Tuan Yang di-Pertua: Yang Berhormat Bakri, duduk dahulu Yang Berhormat Bakri. *[Dewan riuh]*

Ahli-ahli Yang Berhormat yang lain tolong senyap. Ahli-ahli Yang Berhormat, saya suka ingatkan kembali bahawa apabila ada permohonan Ahli Yang Berhormat di bawah Peraturan Mesyuarat 18(1) dan (2) kalau Speaker atau Tuan Yang di-Pertua menolak di bawah Peraturan Mesyuarat 18(7), maka jangan lagi dibangkitkan dalam Dewan kerana penjelasan telah pun diberi di dalam surat yang disampaikan kepada Ahli-ahli Yang Berhormat. Ini kerana kalau Yang Berhormat bangkitkan itu kita menghabiskan masa. Yang Berhormat Bakri, ada sesuatu ketika bahawa apabila saya fikirkan usul itu perlu untuk dibahaskan, saya benarkan. Terima kasih. Sila teruskan Yang Berhormat.

■1140

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Tuan Yang di-Pertua! Tuan Yang di-Pertua, saya bangkit berkenaan tadi, di bawah Peraturan Mesyuarat 14(1)(i) *statement by Minister* oleh Yang Berhormat Menteri Pelancongan tadi. Tuan Yang di-Pertua, saya minta petunjuk. Apakah munasabah sekarang Yang Berhormat Menteri datang untuk memberi penerangan kerana isu ini telah lama kita bangkitkan.

Esok adalah usul untuk potong gaji Menteri. Begitu lama kita menunggu penjelasan, apakah kerana esok akan ada usul potong gaji.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih Yang Berhormat Batu Gajah.

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Hari ini Menteri baru datang untuk buat penerangan. *[Dewan riuh]*

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih. Saya faham Yang Berhormat, duduk Yang Berhormat.

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Bukankah *first available opportunity* patut hadir dalam Dewan untuk menjelaskan perbezaan angka-angka tersebut. *[Dewan riuh]*

Datuk Bung Mokhtar bin Radin [Kinabatangan]: Menteri datang pun salah, tidak datang pun salah! Macam mana?

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Saya pohon...

Datuk Bung Mokhtar bin Radin [Kinabatangan]: Semua salah. *[Dewan riuh]*

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Saya pohon petunjuk Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih. Ahli-ahli Yang Berhormat, kemunasabahan ataupun sama ada sesuatu perkara itu perlu di bincang pada saat yang ditetapkan, itu terpulang kepada saya sebagai Speaker. Saya tidak nampak mana-mana pelanggaran peraturan mesyuarat. Walau bagaimanapun terima kasih Yang Berhormat Batu Gajah. Sila teruskan Setiausaha.

RANG UNDANG-UNDANG DIBAWA KE DALAM MESYUARAT**RANG UNDANG-UNDANG PERBADANAN INSURANS
DEPOSIT MALAYSIA 2010****Bacaan Kali Yang Pertama**

Rang undang-undang bernama suatu akta untuk mengadakan peruntukan bagi kewujudan berterusan Perbadanan Insurans Deposit Malaysia; dibawa ke dalam Mesyuarat oleh Timbalan Menteri Kewangan I [Dato' Dr. Awang Adek Hussin]; dibaca kali yang pertama; akan dibacakan kali yang kedua pada Mesyuarat kali ini.

USUL**WAKTU MESYUARAT DAN URUSAN
DIBEBASKAN DARIPADA PERATURAN MESYUARAT**

11.43 pg.

Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Dato' Seri Mohamed Nazri Abdul Aziz]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon mencadangkan;

“Bahawa mengikut Peraturan Mesyuarat 12(1), saya mohon mencadangkan bahawa Majlis Mesyuarat pada hari ini tidak akan ditangguhkan sehingga selesai diputuskan giliran-giliran menjawab peringkat Jawatankuasa Rang Undang-undang Perbekalan 2011 bagi Kementerian Tenaga, Teknologi Hijau dan Air dan Kementerian Penerangan, Komunikasi dan Kebudayaan dan selepas itu Majlis Mesyuarat akan ditangguhkan sehingga pukul 10.00 pagi hari Rabu, 1 Disember 2010.”

Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri [Datuk Liew Vui Keong]: Tuan Yang di-Pertua, saya mohon menyokong.

Tuan Yang di-Pertua: Terima kasih. Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan masalah kepada Majlis untuk diputuskan. Masalahnya ialah usul seperti yang dikemukakan tadi hendaklah disetujui.

Usul dikemukakan bagi diputuskan; dan disetujui.

RANG UNDANG-UNDANG

RANG UNDANG-UNDANG PERBEKALAN 2011

DAN

USUL

ANGGARAN PEMBANGUNAN 2011

Jawatankuasa

Aturan Urusan Mesyuarat dibacakan bagi menyambung semula pertimbangan atas “Rang Undang-Undang Perbekalan 2011 dan Anggaran Perbelanjaan Pembangunan 2011 dalam Jawatankuasa sebuah-buah Majlis”. *[Hari Kesembilan]*

Majlis bersidang dalam Jawatankuasa.

*[Tuan Yang di-Pertua **mempengerusikan Jawatankuasa**]*

Maksud B. 29 [Jadual] –

Maksud P. 29 [Anggaran Pembangunan 2011] –

Tuan Pengerusi: Kepala Bekalan B.29 dan Kepala Pembangunan P.29 di bawah Kementerian Tenaga, Teknologi Hijau dan Air.

USUL

**MEMINDA JADUAL DI BAWAH P.M 66(9) -
MEMOTONG RM10 GAJI MENTERI TENAGA, TEKNOLOGI HIJAU DAN AIR**

11.44 pg.

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya membawa usul ini “Bahawa perbelanjaan diluluskan dengan syarat dikurangkan sebanyak RM10 daripada Maksud Bekalan B.29 Kementerian Tenaga, Teknologi Hijau dan Air kod 10000 di bawah emolumen iaitu dengan memotong gaji Menteri Tenaga, Teknologi Hijau dan Air sebanyak RM10.” Tuan Pengerusi...

Tuan Pengerusi: Sila.

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Tuan Pengerusi, saya bangkit untuk melunaskan peranan saya selaku Ahli Parlimen yang dipilih oleh rakyat, khususnya di Parlimen Kuala Selangor dalam rangka melunaskan peranan saya untuk bertanggungjawab menyemak dan menimbang apa jua polisi-polisi khususnya di sudut pengurusan pentadbiran, hal-hal perjalanan dan khazanah kekayaan negara ini.

Lalu saya bertanggungjawab untuk melindungi kepentingan dan hak rakyat dan akhirnya membawa kepada kesejahteraan dan kemakmuran seluruh rakyat tanpa mengira kaum, agama dan budaya.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Ronald Kiandee) **mempengerusikan Jawatankuasa**]

Tuan Pengerusi yang diganti oleh Datuk Pengerusi. *[Ketawa]*

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Ya, teruskan Yang Berhormat.

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Pertamanya saya ingin tegaskan bahawa program raksasa penswastan dalam pentadbiran era Tun Dr. Mahathir telah nyata lebih banyak gagal daripada berjaya. Kalau mahu saya bariskan mungkin akan memakan masa yang panjang. Cukup sekadar saya...

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat, saya ingin maklumkan Yang Berhormat, *you do not have all the time*.

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: *How much do I have?*

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Sepuluh minit.

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Tidak boleh, tidak boleh Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Ya.

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Usul lain paling tidak tiga puluh minit.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Ya, teruskan Yang Berhormat.

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Dua puluh boleh, Tuan Pengerusi? Terima kasih. Sama ada yang bersabit dengan IWK, MAS, KTMB, Tenaga, Pos Malaysia, LRT, PUTRA, STAR, Monorelnya, terdekat lebuhraya dan terkini apa yang mahu saya bahaskan adalah dari segi sudut industri air. Tuan Pengerusi, rata-ratanya para analisis menyebutkan akan gagalnya penswastan ini juga justeru kerana beberapa faktor.

Antara terbesarnya tiga:

- (i) justeru kerana apa yang dikatakan dengan izin, *Capital Investment Capacity* (CAPAC) yang terlalu tinggi ataupun kos pelaburan tinggi yang ditanggung oleh pihak swasta;
- (ii) apa yang disebutkan sebagai masa pelaburan yang terlalu panjang. *Long gestation period* dengan izin dan;
- (iii) Kegagalan melaksanakan tarif yang dijanjikan dalam perjanjian konsesi penswastan dahulu untuk mendapatkan pulangan yang telah mereka janjikan, lalu dengan itu kerajaan terpaksa sama ada membayar pampasan, membayar subsidi dan pelbagai wang rakyat yang terkorban untuk meneruskan rejim penswastan itu.

Tuan Pengerusi, dalam rangka itulah juga ingin saya tegaskan khususnya bagi menunjukkan bahawa yang ditanggung oleh pihak-pihak swasta ini, yang telah menerima akan projek penswastan itu sememangnya dalam hal kononnya dahulu untuk mengambil alih kos

daripada kerajaan ke pihak swasta. Akan tetapi hari ini nyata bahawa dalam sektor-sektor tertentu khususnya utiliti ini, pelaburan *capital expenditure*, capex itu memang tinggi.

Contohnya, hari ini empat konsesi pemilikan air di Selangor, tiga yang merawat, satu yang mengagih, Puncak Niaga, SPLASH dan 'ABAS' dan SYABAS yang mengagih air, maka keseluruhan empat pemilik konsesi ini menanggung hutang yang berjumlah sebanyak RM6.4 bilion.

Lalu dengan itu Tuan Pengerusi, tatkala Kerajaan Pusat membentangkan lalu meluluskan dalam tahun 2006, ketika itu kerajaan Barisan Nasional miliki majoriti 2/3. Apa yang ditanggapi oleh pihak para analisis tidak dapat dielakkan persepsi bahawa ia semacam satu *back door* ataupun *back handed* dengan izin, *bail out* bagi menyelamatkan pemilik-pemilik konsesi ini. Itu nyata dengan apa yang telah diluluskan dalam Suruhanjaya Perkhidmatan Air Negara (SPAN), Akta Perkhidmatan Industri Air dan *Water Services Industry Act* (WASIA) dengan izin, yang kedua-duanya membawa kepada satu penstrukturan semula air.

■1150

Tuan Pengerusi, lalu dengan itu berlakulah apa yang disebut-sebutkan hari ini sebagai satu rejim baru. Tamat sudah konsesi-konsesi air yang diberikan kepada pihak-pihak swasta selama 20 hingga 30 tahun dan akan bermula satu rejim baru yang disifatkan sebagai *lease right* ataupun pajakan dan sewaan kepada pihak-pihak yang diberikan tanggungjawab itu.

Tuan Pengerusi, lalu kalau hendak saya fokuskan kepada apa yang sedang berlaku hari ini kita dapati bahawa kini dua negeri selesai melakukan penghijrahan semula ini – air yang satu masa dahulu milik kerajaan negeri sudah sekarang dengan WASIA dan SPAN berada dalam senarai bersama (*co-concurrent list*) dalam Perlembagaan Persekutuan (*Federal Constitution*), sekali gus juga kita dapat lihat bahawa di negeri-negeri seperti Melaka dan Negeri Sembilan ia diberikan kembali kepada kerajaan negerinya. Namun di negeri Johor – atas apa jua sebab yang mungkin saya tidak boleh huraikan dengan panjang lebar diberikan kepada Syarikat Air Johor (SAJ) yang bukan milik kerajaan negeri tetapi milik swasta.

Namun dalam pertikaian yang telah berlaku di dalam negeri Selangor ini Tuan Pengerusi, sehingga kini kita dapati bahawa setelah dua tahun lebih kerajaan negeri Selangor yang ditadbir dan dipimpin oleh kerajaan Pakatan Rakyat di bawah Menteri Besarnya Yang Berhormat Tan Sri Dato' Seri Abdul Khalid Ibrahim di mana persoalan penghijrahan semula ataupun penstrukturan air itu tidak dapat diselesaikan.

Nyata dalam perkara ini semacam wujud satu kecenderungan sementara menyaksikan pelbagai masalah yang terbit daripada khususnya kerana air itu tidak diuruskan dengan satu yang bersifat *integrated* dan *holistic* yang sebenarnya merupakan matlamat WSIA dan matlamat Suruhanjaya Perkhidmatan Air Negara (SPAN) itu diwujudkan.

Tuan Pengerusi, lalu nyata dalam hal ini bagaimana ketika kita memerhatikan dari sudut prestasinya pihak swasta ini yang ketika telah jelas sekali gus tidak memenuhi dan punya

compliance kepada perkara-perkara yang merupakan terma-terma konsesi tersebut ada kecenderungan buat hari ini. Sehingga kini dalam rundingan ini, Menterinya akan membelakangkan semangat *Water Services Industrial Act* itu sendiri dan semangat yang mahu sebenar-benarnya melindungi rakyat dengan memberikan pihak swasta. Tuan Pengerusi, apa yang jelasnya telah tidak mematuhi terma-terma perjanjian konsesi yang merupakan perjanjian *tripartite* antara Kerajaan Pusat, kerajaan negeri dan pihak-pihak pemilik konsesi tersebut.

Tuan Pengerusi sebagai contoh, tolak tepilah isu banyak mana dia hendak bayar CEOnya sebanyak RM5.1 juta setahun, RM424 ribu sebulan dan bersamaan dengan RM18 sesaat – setiap kali dia bernafas dia dibayar RM18. Tuan Pengerusi, tolak tepi semua hujah-hujah itu dengan kualiti air yang jauh daripada apa yang diharapkan dan begitu juga dengan bayaran servis yang jauh lebih tinggi.

Umpamanya pemotongan yang dulunya sebelum penswastaan hanya dibayar dengan dikenakan RM10 tetapi setelah penswastaan RM50. Itu sahaja telah mendatangkan tidak kurang daripada RM20 juta setahun keuntungan kepada pihak swasta ini.

Tuan Pengerusi, apa yang lebih malang adalah ketika pihak swasta ini khususnya Puncak Niaga dan SYABAS tidak memenuhi akan apa yang dikatakan sebagai terma-terma antara lainnya adalah mengurangkan apa yang dikatakan sebagai air tanpa untung ataupun *non-revenue water* yang perlu diturunkan untuk mendapatkan dan menjamin tarif-tarif seperti yang disebutkan awal tadi. Tarif-tarif yang telah ditentukan yang tidak dapat dilunaskan. Justeru kerana pihak swasta dan pihak pemilik konsesi itu tidak dapat memenuhi syarat-syarat yang mereka telah meterai bersama.

Dalam hal ini sehingga hari ini kita tidak dapat tahu secara tepatnya kerana kita tidak boleh *verify* atau tashih ataupun sahkan betapa dan paras apa sebenarnya NRW kerana hal-hal semua ini adalah dalam lingkungan dan kawalan Akta Rahsia Rasmi (OSA) yang satu ketika dahulu mahu dibentangkan, didedahkan dan diklasifikasikan tetapi masih lagi dilindungi oleh akta-akta rimba seperti ini yang bukan untuk melindungi keselamatan dan kesejahteraan strategik negara tetapi sekadar untuk melindungi pihak-pihak kroni sahaja nampaknya Tuan Pengerusi malangnya.

Begitu juga dalam hal-hal di mana mereka tidak *compliance* kepada isu dan tuntutan tender terbuka – 72% daripada tender kontrak yang berjumlah RM600 juta mereka telah tidak patuhi akan tuntutan tender terbuka. Begitu juga dalam pembelian paip luar negeri, satu skandal pembelian paip daripada syarikat Indonesia berjumlah RM320 juta yang akhirnya ketika disemak, dibuat, diikuti dan diteliti bahawa syarikat itu sebenarnya kembali kepada pengerusi syarikat pemilik konsesi air itu juga.

Percanggahan nilai kontrak sebanyak RM325 juta semasa pengauditan dan begitu juga pengubahsuaian berjumlah RM51 juta yang dilakukan sementara yang disetujui kerajaan hanyalah RM23.2 juta.

Tuan Pengerusi, akan semua perkara-perkara ini kita perhatikan bahawa nyata andainya Menteri dan kementeriannya masih bertegas untuk memberikan kembali hak milik mengurus air ini kepada pihak swasta khususnya di negeri Selangor ini yang jelas tidak *compliance*. Maka nyata bahawa Menteri dan kementeriannya bersedia untuk membelakangi rakyat dan tidak melindungi kepentingan umum dan pengguna.

Tuan Pengerusi, itu perkara secara ringkasnya yang saya hendak sebutkan sebagai hujah saya yang pertama. Saya kira sudah cukup dalam *round* gelombang penswastaan pertama dahulu ketika Jabatan Bekalan Air Selangor diswastakan hanya komponen yang untung sahaja diswastakan dan yang rugi terus diurus oleh Jabatan Bekalan Air Selangor (JABAS) yang kemudiannya menjadi PUAS dan yang kemudiannya SYABAS. Akhirnya untung ambil pada kroni, rugi ditanggung oleh rakyat.

Tuan Pengerusi, saya ingin teruskan sedikit mengenai mengapa saya terpaksa mengenakan potongan RM10 ini kepada Menterinya kerana di antara lainnya Tuan Pengerusi adalah sehingga hari ini kita masih lagi gagal menyaksikan dan ditampilkan di Dewan yang mulia ini satu apa yang dikatakan polisi air negara ataupun *National Water Policy*. Negara jiran kita seperti Thailand sudah punya akan polisi yang akan menentukan keseluruhannya atau apa yang dikatakan sebagai *the entire management of water*.

Dengan kata lain ketika tidak wujudnya *integrated water resources management system* itu, maka ini yang kita dapat penyelesaian secara runcit-runcit dan juga secara terpilih-terpilih. Kita berhadapan dengan negeri Melaka dan Negeri Sembilan yang diberikan kepada kerajaan negeri di negeri masing-masing. Johor diberikan kepada pihak swasta, tetapi Sabah dan Sarawak kita tidak tahu apakah mereka juga dikuatkuasakan akan WSIA dan SPAN ini hingga hari ini kita tidak ada apa-apa maklumat. Timbalan Menterinya sendiri daripada Sarawak wajar memberikan penerangan apakah WSIA dan SPAN ini menguatkuasakan dalam apa yang dilaungkan 1Malaysia itu Sabah dan Sarawak juga terkuatkuasa akan dua akta yang telah diluluskan pada tahun 2006.

■1200

Justeru itu Tuan Pengerusi, akhirnya kita masih tidak lagi dapat melihat satu audit atas semua *water catchment area*, satu audit yang atas tadahan-tadahan air ini yang sehingga kini semacam tidak diberikan kepentingan. Kesemua ini meletakkan urusan *water management* atas semua *water supply chain* nya itu bermula daripada *raw water sources* nya itu – air mentahnya, daripada sungainya, daripada tadahannya, yang sehingga kini tidak diurus tadbir dengan baik, berkesan dan efisien. Lalu dengan itu Tuan Pengerusi, saya mencadangkan Menteri diberikan dan dikenakan potongan RM10 dan selepas itu barulah bekalan 2011 ini bersedia diluluskan. Terima kasih Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat, saya akan memberikan peluang dua daripada *side* sini [*Merujuk pada blok pembangkang*] dan dua daripada Barisan

Nasional. Dua daripada sini [*Merujuk pada blok pembangkang*] termasuk yang membawa usul. Siapa? [*Disampuk*] Yang Berhormat Klang.

12.01 tgh.

Tuan Charles Anthony Santiago [Klang]: Tuan Pengerusi, saya berdiri untuk menyokong usul yang dibawakan oleh Yang Berhormat Kuala Selangor. Saya ingin membangkitkan dua isu. Pertama, isu yang berkait dengan perjanjian konsesi termasuk Laporan Audit yang telah dibuat pada tahun 2006, yang diluluskan sebenarnya pada tahun 2005 tetapi ia untuk tahun 2006. Juga, membangkitkan isu lain iaitu pelanggaran ataupun *violation* pada *concession agreement*.

Pertamanya, saya ingin berbincang mengenai perjanjian konsesi termasuk Laporan Audit. Sebenarnya pada tahun 2005, apabila kerajaan mengumumkan bahawa SYABAS akan diberikan 15% peningkatan dalam tarif, maka kawan-kawan saya dan saya, termasuk *MTUC* (*Malaysian Trades Union Congress*) telah menghantar surat kepada pihak Menteri mengatakan apakah sebab-sebab dan asas kerajaan untuk memberikan peningkatan sebanyak 15% kepada pihak SYABAS.

Menteri pada masa itu Dato' Sri Lim Keng Yaik – sekarang ini mendapat gelaran Tun – menulis semula kepada kita mengatakan bahawa satu Laporan Audit telah dibuat oleh Ketua Audit Negara. Dalam laporan itu, ia mengatakan bahawa SYABAS sebenarnya telah mencapai semua *KPI* (*Key Performance Indicators*) dan oleh kerana itu, mereka akan diberikan 15%. So, apabila kita tulis kepada Yang Berhormat Menteri mengatakan bahawa kalau itu adalah kandungan dalam Laporan Audit itu, maka berikan kepada kita supaya kita sama-sama boleh semak adakah sebenarnya betul KPI ini telah dicapai. Menteri pada hari esok akan mengadakan satu *press conference* mengatakan bahawa isu ini ada dalam – akta konsesi itu dan juga Laporan Audit, kedua-dua dokumen berkait dengan penswastan SYABAS ini adalah di bawah Akta Rahsia Rasmi (*Official Secrets Act*).

So, apa yang saya buat dengan kawan-kawan saya pada masa itu seramai 14 orang termasuk dua orang kanak-kanak, kita telah bawa isu ini kepada Bahagian Rayuan dan Kuasa-kuasa Khas dalam Mahkamah Tinggi Malaysia dan pada 28 Jun 2010, selepas tiga tahun isu ini di mahkamah, mahkamah telah membuat keputusan.

Saya hendak membaca Tuan Pengerusi dan juga kepada Yang Berhormat Menteri apakah sebenarnya kandungan dalam dokumen ini. Ini kerana, saya takut sekarang orang ramai di Selangor tidak tahu apakah yang sebenarnya yang ada dalam Laporan Audit ini, sebab kerajaan kata, *this is Official Secrets Act and violates national security*. Ada isu-isu berkait dengan *national security* dalam *concession agreement* termasuk Laporan Audit. Oleh kerana itu, kita tidak boleh berikan kepada orang ramai. *Therefore*, kita pergi ke mahkamah untuk mendapatkan pandangan mahkamah khususnya Mahkamah Bahagian Rayuan dan Kuasa-kuasa Khas.

Saya hendak baca Tuan Pengerusi, keputusan yang telah dibuat pada 28 Jun oleh Hakim Hadhariah bt Syed Ismail, *Juridical Commissioner High Court of Kuala Lumpur. Judgment* itu dalam bahasa Inggeris, saya baca dalam bahasa Inggeris. Yang Arif mengatakan bahawa,

"Having read through both the documents, in particular the Concession Agreement, I had no doubt that it contains no information detrimental to the national security or public interest." [Tepuk] "But I could foresee its disclosure may lead to public discussion and criticism against the government."

Ini pandangan Yang Arif. *Going for the down,*

"The public rely on the good conscience and governance of the government to protect their interest. Therefore it is in the public interest also the agreement should be disclosed. What could possibly be wrong if what the public want to know is... was the deal a win-win situation or a one sided agreement benefiting one party only?" [Tepuk] "Until and unless the concession agreement is disclosed to the public, it will cause more anxiety to the public in wanting to know matters that affect their basic need. In this era where transparency, accountability and priority is given to the needs of the rakyat, it is only fair that the concession agreement be made public." [Tepuk]

Dalam muka surat 15, Yang Arif mengatakan bahawa,

"I would say the disclosure of the concession agreement will serve the public interest in keeping the public informed of the working of the government as well as promote discussion of public affairs."

Dalam kesimpulan Yang Arif Puan Hadhariah, beliau mengatakan bahawa,

"The respondents' decision to allow privatization of water service and arbitrary increases to the tariff and at the same time invoking the Official Secrets Act is disproportionate not only to the aim of the Official Secrets Act but also runs counter to the principle of good governance, accountability, transparency and "the interest of the rakyat should come first". [Tepuk]

So Tuan Pengerusi, memang jelas bahawa pandangan Puan Hadhariah iaitu Hakim Bahagian Rayuan dan Kuasa-kuasa Khas, mengatakan bahawa tiada sebab yang bagus supaya laporan ini disimpan di bawah Akta Rahsia Rasmi. Akan tetapi, kerajaan telah pergi ke mahkamah yang sama dan minta *state order* mengatakan bahawa kalau laporan ini dikeluarkan, maka ini akan menggugat pentadbiran negara. Saya tidak faham ini. Saya minta Yang Berhormat Menteri menjelaskan apakah penggugatan akan berlaku dan mengapa kerajaan takut untuk mengeluarkan laporan supaya orang ramai boleh tengok, baca dan semak dan memberi pandangan kepada pihak kerajaan supaya kita memahami mengapakah sebenarnya kos tarif dinaikkan sebanyak 15%?

Isu yang kedua yang saya hendak bangkitkan Tuan Pengerusi, ialah berkait dengan apa yang telah dibangkitkan oleh Yang Berhormat Kuala Selangor, yang mana kita dapati bahawa satu pelanggaran yang besar telah berlaku untuk *concession agreement* ini. Pada Jun 2005, yang mana paip yang dibawa dari Indonesia ke Malaysia adalah melanggar undang-undang Malaysia sendiri sebab SYABAS diberikan RM2.09 bilion oleh Kerajaan Malaysia dan sesiapa yang menerima wang seperti itu daripada Kerajaan Malaysia, harus membeli barang-barang daripada pengusaha-pengusaha di Malaysia. Akan tetapi, SYABAS telah beli dari Indonesia dan bawa ke Malaysia dan ia melanggar undang-undang Malaysia. Bukan sahaja melanggar undang-undang Malaysia, yang lebih aneh lagi, orang yang bawa ataupun *chairman company* yang bawa paip ini dari Indonesia adalah Pengerusi SYABAS dan Pengerusi Puncak Niaga. *[Dewan riuh]*

So, ini bercanggah dan saya pada masa itu telah minta dengan Yang Berhormat Menteri iaitu Tan Sri Dr. Lim Keng Yaik – sekarang Tun – saya bertanya dengan dia di pejabat beliau di Putrajaya adakah amaran telah diberikan kepada pihak SYABAS pada masa itu? Sebenarnya apa yang berlaku ialah beliau sudah memberikan amaran dalam surat khabar bahawa *first warning has been issued* kepada SYABAS. So, apabila saya pergi ke pejabat beliau *two weeks after the warning*, saya bertanya dengan beliau, adakah surat amaran telah dihantar pada SYABAS? *I understand* bahawa Menteri ada banyak kerja. So, apabila dia bertanya kepada KSU II yang fokus pada air, beliau cakap memang surat amaran tidak dihantar kepada SYABAS.

Tuan Pengerusi, isu *government* kita ialah kerajaan tidak serius. Kerajaan memang menyokong – seolah-olah sesuatu *company* swasta, *company* kroni, supaya mereka boleh melanggar undang-undang negara dengan tidak ada akauntabiliti kepada rakyat dalam negara ini. So, saya percaya, isu yang dibawa oleh Yang Berhormat Kuala Selangor harus disokong bukan sahaja oleh Pakatan Rakyat tetapi juga oleh kawan-kawan kita daripada Barisan Nasional supaya kita dapat adakan satu kerajaan yang *practice with good governance, transparency* di Malaysia, *then make accountability* kepada rakyat negara ini. Sekian, terima kasih. *[Tepuk]*

■1210

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Jasin.

12.10 tgh.

Datuk Wira Haji Ahmad Hamzah [Jasin]: Terima kasih Tuan Pengerusi, saya ingin mengambil bahagian untuk mencadangkan supaya cadangan daripada Yang Berhormat Kuala Selangor ditolak untuk menolak gaji Menteri kerana isu yang dibangkitkan untuk penstrukturan air Selangor adalah terlalu remeh. Sebenarnya apa yang telah dibuat oleh Kerajaan Barisan Nasional semasa memerintah Selangor untuk menswastakan air Selangor adalah semata-mata untuk mempercepatkan pembangunan infrastruktur air bagi negeri Selangor yang pesat membangun. Seharusnya kepada kerajaan sekarang yang memerintah negeri Selangor menghormati perjanjian konsesi air, saya tidak kacau pun apabila Yang Berhormat bercakap...

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Ya.

Datuk Wira Haji Ahmad Hamzah [Jasin]: Dengar...

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat.

Datuk Wira Haji Ahmad Hamzah [Jasin]: Seharusnya...

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Saya minta yang lain diam.

Datuk Wira Haji Ahmad Hamzah [Jasin]: Kerajaan Negeri Selangor menghormati perjanjian konsesi air yang telah dimeterai kepada empat syarikat. Pertama, satu syarikat yang mengagihkan tiga syarikat yang merawat air, syarikat yang mengagih Syarikat SYABAS di mana kerajaan negeri ada 30%. Tiga syarikat yang merawat, yang pertama Puncak Niaga yang mempunyai 100% oleh PNHB. Selepas itu SPLASH di mana kerajaan negeri mempunyai 30%. Selepas itu ABAS terdapat 45%. Jadi kerajaan negeri masih lagi mempunyai kawalan kepada ketiga-tiga syarikat ini yang merawat dan juga menagihkan air.

Jadi jika kerajaan negeri mahu menguasai keseluruhan syarikat ini, seharusnya membuat cara mengikut perundangan, mengambil alih syarikat ini atas dasar dengan izin, *willing buyer willing seller* dan hendaklah jangan menyalahkan Kerajaan Pusat kerana pembelian ini tidak ada kena mengena dengan Kerajaan Pusat. *[Tepuk]* Bahkan apa juga pentadbiran yang dijalankan oleh keempat-empat syarikat ini kerajaan negeri masih lagi ada mempunyai kuasa kerana kerajaan negeri ada ekuiti di dalam ketiga-tiga syarikat ini dan boleh menguasai kalau kerajaan negeri mempunyai keupayaan dana, ambil alih. Saya yakin Kerajaan Pusat tidak ada masalah.

Dato' Shamsul Anuar Nasarah [Lenggong]: Yang Berhormat.

Datuk Wira Haji Ahmad Hamzah [Jasin]: Yang keduanya, oh kawan saya okey.

Dato' Shamsul Anuar Nasarah [Lenggong]: Yang Berhormat, terima kasih Tuan Pengerusi. Saya hendak tanya Yang Berhormat...

Seorang Ahli: [Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]

Dato' Shamsul Anuar Nasarah [Lenggong]: Bahawa kerajaan ada jawatankuasa khas iaitu Jawatankuasa Penstrukturan Semula Industri Bekalan Air Selangor dan di dalam jawatankuasa ini juga diwakili oleh wakil Kerajaan Negeri Selangor iaitu Setiausaha Kerajaan Negeri, maknanya wakil kerajaan negeri akan membawa isu-isu yang ada hubung kait dengan kepentingan Kerajaan Negeri Selangor. Ini bermakna dari segi kerajaan, kerajaan mewujudkan jawatankuasa khas bukan bermakna bahawa isu ini tidak mahu diselesaikan. Saya fikir dan saya bersetuju dengan dua pandangan Yang Berhormat Jasin tadi bahawa tiap-tiap anak syarikat ini sama ada SPLASH, ABAS ada kepentingan Kerajaan Negeri Selangor di sini sama ada melalui Kumpulan Darul Ehsan Berhad, Perangsang Selangor dan sebagainya. Bermakna isu-isu yang berkaitan mesti dan boleh dibangkitkan melalui ini, tidak timbul bahawa kerajaan tidak mahu menyelesaikannya malah sebenarnya kalaulah kerajaan negeri boleh berunding dengan syarikat ini, saya ingat bahawa isu ini boleh selesai, saya hendak tanya pandangan Yang Berhormat Jasin.

Datuk Wira Haji Ahmad Hamzah [Jasin]: Terima kasih sahabat saya Yang Berhormat Lenggong...

Datuk Halimah binti Mohd. Sadique [Tenggara]: Yang Berhormat Jasin...

Datuk Wira Haji Ahmad Hamzah [Jasin]: Cukup bertepatanlah, jadi kalau boleh...

Datuk Halimah binti Mohd. Sadique [Tenggara]: Tuan Pengerusi, saya ingin mencelah sedikit...

Datuk Wira Ahmad Hamzah [Jasin]: Sila, sila.

Datuk Halimah binti Mohd. Sadique [Tenggara]: Mencelah sedikit, okey. Hendak menambah. Terima kasih kepada Yang Berhormat Jasin, saya hendak memperbetulkan kenyataan daripada Yang Berhormat Kuala Selangor ini tadi. Ini tentang Syarikat Air Johor yang mana kerajaan negeri tidak ada saham, tidak ada pegangan di dalamnya dengan mudah kerajaan negeri berikan kepada syarikat swasta. Merujuk kepada apa yang dinyatakan oleh Yang Berhormat Lenggong dan juga Yang Berhormat Jasin tadi Tuan Pengerusi, kalau di Johor itu kerajaan negeri mempunyai peluang dan di samping migrasi industri air di Johor ini kita telah berjaya untuk menyelesaikan hutang kerajaan negeri sebanyak RM1.13 bilion dan telah memberikan peluang kepada kerajaan negeri [*Tepuk*] mempunyai pegangan semula dalam SAJ sebanyak 20% dan kerajaan negeri... [*Dewan riuh*]

Tidak saya hendak sebutkan ini, bagi di Johor ini 20% pegangan semula dalam SAJ oleh kerajaan negeri dan kerajaan negeri mendapat peluang untuk menjual air mentah kepada operator air dan migrasi air ini telah memberikan impak yang positif kerana kerajaan negeri dapat mengawal tarif air dan sebagainya. Saya tidak faham kenapa Kerajaan Selangor dengan adanya pegangan 30%, seolah-olah tidak ada taring, tidak ada gigi untuk membuat apa-apa keputusan dan mahu menyerahkannya secara terbuka memulangkan semula masalah kepada kerajaan pusat yang sepatutnya diselesaikan oleh kerajaan negeri ini. Saya tidak faham apa respons daripada Yang Berhormat Jasin.

Dato' Shamsul Anuar Nasarah [Lenggong]: Yang Berhormat Jasin, sekejap sebelum jawab. Saya punya pandangan Yang Berhormat Jasin. Oleh sebab Kerajaan Negeri Selangor pada waktu Pilihan Raya 2008 menjanjikan kepada rakyat memberikan 20% air percuma, maka janji itu tidak boleh ditarik semula dan mereka terpaksa membayar tidak kurang RM131 juta setahun, duit sudah tidak ada kerana duit sudah tidak ada inilah mereka berusaha [*Dewan riuh*] untuk mengambil alih syarikat ini, saya bertanya pandangan.

Datuk Haji Wira Ahmad Hamzah [Jasin]: Terima kasih sahabat saya Yang Berhormat Lenggong dan Yang Berhormat Tenggara. Memang cukup bertepatan sekali kedua-dua hujah tadi tetapi apa yang disebut oleh Yang Berhormat Tenggara tadi cukup tepat kerana beliau terlibat sebagai Exco kerajaan. Jadi kalau beliau bercakap ada *substance*. Di Melaka, saya juga terlibat dan semasa penghijrahan air, kita tidak ada masalah dan pada masa sekarang ketiga-tiga negeri ini termasuk Negeri Sembilan, kita berjalan secara lancar dan dapat memberikan

kesejahteraan kepada rakyat. Saya berharap isu air ini kita jangan politikkan kerana air adalah hak rakyat, seharusnya kita memberikan perhatian kepada kesejahteraan rakyat, jangan politikkan sama sekali. Apa yang terjadi pada ketika ini...

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Beritahulah dengan UMNO Selangor.

Datuk Haji Wira Ahmad Hamzah [Jasin]: Tuan Pengerusi, saya berharap semoga Kerajaan Selangor terus menjalankan perbincangan dengan Kerajaan Pusat...

Dato' Haji Lilah Yasin [Jempol]: Yang Berhormat Jasin, boleh saya sentuh...

Datuk Haji Wira Ahmad Hamzah [Jasin]: Supaya kita dapat menyelesaikan apa juga isu yang tertunggak, sila.

Dato' Lilah Yasin [Jempol]: Nampaknya Yang Berhormat Jasin, daripada hujah Yang Berhormat Jasin kemukakan tadi jelas kelemahan pimpinan Kerajaan Negeri Selangor [*Dewan riuh*] yang berjanji macam-macam. Kedua membohongi rakyat...

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: [*Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara*]

Dato' Lilah Yasin [Jempol]: Jelas membohongi rakyat, kerana yang memproses air ialah Kerajaan Negeri Selangor, yang ada syer, yang mengedarkan air juga adalah Kerajaan Negeri Selangor yang ada syer, ini menunjukkan kegagalannya. Jadi usul yang dibawa oleh Yang Berhormat Kuala Selangor bukan kepada Menteri ditolak, tetapi kepada Menteri Besar Selangor menolak RM10.00. [*Tepuk*]

Datuk Wira Haji Ahmad Hamzah [Jasin]: Terima kasih Yang Berhormat Jempol, bagi saya. Boleh Tuan Pengerusi? Bagi saya, perbuatan yang paling terpuji sekali seharusnya kita merendahkan diri. Jika kita tidak ada keupayaan, mengaku. Kita mengadu kepada Kerajaan Pusat, saya yakin Kerajaan Pusat ialah kerajaan yang cukup prihatin [*Dewan riuh*] mahu membantu, tetapi jika kita bersikap...

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Masih tidur lagi kah Yang Berhormat Jasin?

Datuk Wira Haji Ahmad Hamzah [Jasin]: Inilah yang akan berlaku dan...

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: [*Menyampuk*]

Seorang Ahli: [*Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara*]

Datuk Wira Ahmad Hamzah [Jasin]: Rakyat akan menderita. Tuan Pengerusi saya berharap semoga kita dapat menghormati perbincangan di antara kerajaan negeri dan Kerajaan Pusat pada ketika ini menghadapi jalan buntu disebabkan kerajaan negeri menolak model yang telah diperkenalkan oleh Kerajaan Pusat dan tetap tidak mahu berganjak, dia mesti berkehendakkan model dia juga, model mereka tidak boleh diterima kerana kalau kita katakan harta kita RM10 bilion mahukan kerajaan mengambil alih harga aset air sebanyak RM10 bilion, sebenarnya setelah dinilai semula hanya tidak sampai RM1.7 bilion sahaja, bagaimana Kerajaan Pusat hendak mengambil model tersebut? Tetapi jika ada perbincangan selepas itu, kerajaan negeri pula tidak mempunyai dana pun untuk melaksanakan model mereka sendiri...

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Ya, habiskan Yang Berhormat.

Seorang Ahli: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]* Masa sudah habis.

Datuk Wira Haji Ahmad Hamzah [Jasin]: Habis ya? Oh saya menghormati masa, menghormati Tuan Pengerusi memberi saya peluang, jadi saya bangun untuk menolak cadangan daripada Yang Berhormat Kuala Selangor, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Hulu Selangor.

12.19 tgh.

Tuan P. Kamalanathan a/l P. Panchanathan [Hulu Selangor]: Terima kasih Tuan Pengerusi, memang tidak dapat dinafikan...sabarlah dahulu, belum cakap sudah mula ketawa. / kacau *you* tadi tidak? Tidak ada kan. Tuan Pengerusi.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

■1220

Dato' Haji Ismail bin Mohamed Said [Kuala Krau]: Dia marah pasal Yang Berhormat Hulu Selangor menang pilihan raya.

Tuan P. Kamalanathan a/l P. Panchanathan [Hulu Selangor]: Yang Berhormat Padang Terap hendak cakapkah? Tuan Pengerusi, Yang Berhormat Padang Terap hendak cakap saya bagi laluan. Tuan Pengerusi...

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Ya, Yang Berhormat. *[Dewan riuh]*

Tuan P. Kamalanathan a/l P. Panchanathan [Hulu Selangor]: Tuan Pengerusi, memang tidak dapat dinafikan bahawa air adalah anugerah Tuhan dan sepatutnya kita tidak harus membayar walau satu sen pun tetapi harus kita ingat bahawa air yang disalurkan kepada pengguna melalui paip-paip awam adalah air yang telah dirawat mengikut garis panduan air minum yang dikeluarkan oleh Kementerian Kesihatan. Air terawat ini dijamin selamat untuk diminum dan kebersihan diri.

Pembekalan air terawat memerlukan kos yang perlu ditanggung oleh operator. Kos inilah yang diambil kira oleh operator air dalam menentukan tarif air yang perlu dibayar oleh pengguna yang menikmati kemudahan ini. Dalam kata lain, pengguna sebenarnya membayar untuk perkhidmatan merawat air dan penghantar air terus ke kediaman masing-masing. Saya tidak faham mengapa isu air ini dipolitikkan. Ini menunjukkan begitu cetek pendapat-pendapat di sebelah sana.

Seharusnya perkara ini dapat diselesaikan seperti yang diujahkan oleh rakan seperjuangan saya Yang Berhormat daripada Jasin, bahawa syarikat Kerajaan Negeri Selangor ada konsesi masing-masing di tiga syarikat tersebut. 30% di SYABAS, 30% di SPLASH dan 55% di 'ABBAS' tetapi mereka menggunakan peluang di Parlimen, Dewan yang begitu mulia ini untuk mencari publisiti murahan dengan isu membesar-besarkan perkara ini kerana Kerajaan Negeri Selangor seharusnya dapat menyelesaikan masalah ini di dalam syarikatnya sendiri. Matlamat Kerajaan Persekutuan adalah untuk memastikan rakyat di negeri Selangor, Kuala Lumpur dan

Putrajaya mendapat bekalan air yang berkualiti berterusan dan selamat digunakan. Bekalan air bagi kawasan-kawasan ini disalurkan oleh SYABAS.

Oleh itu, atas kepentingan rakyat, Kerajaan Persekutuan perlu mengelakkan SYABAS daripada lumpuh kewangannya sehingga tidak mampu beroperasi dan membekalkan air secukupnya kepada seluruh rakyat di ketiga-tiga negeri ini. Oleh itu, sebarang tindakan yang diambil oleh Kerajaan Persekutuan untuk membantu SYABAS perlu dilihat sebagai usaha untuk menjaga kepentingan rakyat Selangor, Kuala Lumpur dan Putrajaya secara keseluruhannya dan tidak wajar dianggap sebagai menjaga kepentingan SYABAS.

Tuan Pengerusi, Kerajaan Persekutuan tidak sama sekali menolak sebarang cadangan pengambilalihan syarikat konsesi air untuk dikonsolidasikan ke arah pengurusan air secara holistik di negeri Selangor selagi ia berlandaskan prinsip dengan izin, *willing buyer willing seller* dan menghormati konsesi yang sedia ada yang sah dan masih berkuat kuasa. Jika harga tersebut mendapat persetujuan syarikat konsesi, kerajaan negeri hanya perlu melaksanakan pembelian ini dan tidak perlu persetujuan Kerajaan Persekutuan kerana empat syarikat itu bukan milik kerajaan. Akan tetapi berdasarkan pengalaman saya, Kerajaan Negeri Selangor mempunyai budaya gertak tidak akan membuat demikian malah mereka rela mengorbankan peluang murni dan ikhlas Kerajaan Persekutuan sehingga untuk membina satu universiti kampus di Serendah melalui Yayasan Basmi Kemiskinan...

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Minta laluan.

Tuan P. Kamalanathan a/l P. Panchanathan [Hulu Selangor]: Mereka menolak.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Hendak bagi jalan Yang Berhormat?

Tuan P. Kamalanathan a/l P. Panchanathan [Hulu Selangor]: Mereka mengatakan hanya akan memberi kelulusan membina universiti itu....

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Minta laluan.

Tuan P. Kamalanathan a/l P. Panchanathan [Hulu Selangor]: ...sekiranya wakil-wakil mereka menjadi Pengarah Yayasan Basmi Kemiskinan. Begitulah kolotnya pendapat parti pembangkang ini.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat, hendak bagi jalan Yang Berhormat?

Tuan P. Kamalanathan a/l P. Panchanathan [Hulu Selangor]: Bukan itu sahaja...

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Yang Berhormat Hulu Selangor, Yang Berhormat Hulu Selangor.

Tuan P. Kamalanathan a/l P. Panchanathan [Hulu Selangor]: Bukan itu sahaja Tuan Pengerusi, Kerajaan Negeri Selangor juga ada rekod...

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Ini bagi pihak Rozali Ishak kah?

Tuan P. Kamalanathan a/l P. Panchanathan [Hulu Selangor]: Saya tidak memberi laluan kepada Yang Berhormat Padang Serai. Tolong duduk!

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Bagi pihak Puncak Niaga kah? Bagi pihak orang yang menerima RM400,000 sebagai gaji sebulan?

Tuan P. Kamalanathan a/l P. Panchanathan [Hulu Selangor]: Kerajaan negeri telah gagal...

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat, Yang Berhormat Padang Serai, tolong duduk Yang Berhormat. *[Dewan riuh]*

Tuan P. Kamalanathan a/l P. Panchanathan [Hulu Selangor]: Boleh saya teruskan Tuan Pengerusi? Terima kasih. Kerajaan negeri telah gagal. Kumpulan Semesta Sdn. Bhd. yang menjual tanah dengan haram. Ini rakyat Selangor sudah lihat, kerajaan negeri tidak boleh.

Baru-baru ini Yayasan Selangor hendak buat jamuan tengah hari beratus ribu ringgit. Nasib baik Duli Yang Maha Mulia Sultan membatalkan program tersebut. Sekiranya benda-benda ini pun mereka tidak dapat menguruskan, sedangkan air mereka hendak uruskan, tidak boleh.

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Minta laluan.

Tuan P. Kamalanathan a/l P. Panchanathan [Hulu Selangor]: Rakyat negeri Selangor...

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Minta laluan.

Tuan P. Kamalanathan a/l P. Panchanathan [Hulu Selangor]: Tidak percaya dengan cara-cara Kerajaan Negeri Selangor yang diterajui oleh Pakatan Rakyat.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Hulu Selangor, hendak bagi jalan Yang Berhormat?

Tuan P. Kamalanathan a/l P. Panchanathan [Hulu Selangor]: Tidak bagi laluan.

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Yang Berhormat Hulu Selangor minta laluan.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Hendak bagi jalan, tidak bagi?

Tuan P. Kamalanathan a/l P. Panchanathan [Hulu Selangor]: Tidak, tidak. Masa saya terhad Tuan Pengerusi. Saya tidak beri laluan.

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Minta laluan.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Padang Serai, duduklah Yang Berhormat.

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Saya hendak prihatin kepada rakyat. Yang Berhormat Hulu Selangor prihatin, saya hendak jawab...

Datuk Abd. Rahman Bakri [Sabak Bernam]: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Sabak Bernam bangun, Yang Berhormat.

Tuan P. Kamalanathan a/l P. Panchanathan [Hulu Selangor]: Model kerajaan negeri - Tuan Pengerusi, saya tidak beri laluan kepada sesiapa. Kepada rakan perjuangan saya...

Tuan N. Gobalakrishnan [Padang Serai]: Tanya dia, dia tahukah Rozali Puncak Niaga gaji RM400,000?

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat, duduk Yang Berhormat. Dia bagi Yang Berhormat Sabak Bernam Yang Berhormat.

Datuk Abd. Rahman Bakri [Sabak Bernam]: Terima kasih Tuan Pengerusi, terima kasih pada Yang Berhormat Hulu Selangor. Saya juga Ahli Parlimen seperti mana kata Yang Berhormat Kuala Selangor yang dipilih oleh masyarakat, oleh rakyat daripada Parlimen Sabak Bernam juga terpanggil sebab ini melibatkan Kerajaan Negeri Selangor dan saya adalah anak jati, anak Sabak Bernam dari negeri Selangor. *[Dewan riuh]*

So, saya lihat isu yang dibangkitkan oleh pembangkang ini merupakan isu putar belit sahaja, putar alam supaya rakyat membenci. Konon-kononnya Kerajaan Barisan Nasional yang dahulu ini salah dalam menentukan isu air ini. Jadi Tuan Pengerusi, kalau kita lihat saya pun tidak faham kenapa kerajaan pembangkang ini beriya-ya sangat ingin mengambil isu air ini sebagai satu isu yang begitu hebat sedangkan kalau kita lihat syer tadi yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Jasin dan Yang Berhormat Hulu Selangor, negeri Selangor juga merupakan tauke dalam ketiga-tiga syarikat ini termasuklah SYABAS. Walaupun dalam SPLASH dia ada 30% tapi dia ada *one golden share* lagi yang menjadikan ini sebagai *state government* punya syer yang terbesar dan ABBAS 55%. Jadi kalau parti pembangkang hendak menyalahkan Kerajaan Persekutuan, bagi saya sama sekali salah sebab kerajaan tidak terlibat langsung dan kalau mereka hendak mengambil sangat air ini, bincanglah dengan syarikat konsesi yang sedia ada ini, bukan berbincang dengan Kerajaan Persekutuan. Jadi saya setuju kalau boleh cadangan ini ditolak oleh Yang Berhormat Hulu Selangor.

Tuan P. Kamalanathan a/l P. Panchanathan [Hulu Selangor]: Terima kasih Yang Berhormat Sabak Bernam. Saya setuju benar dengan pendapat dia.

Akhir sekali, mereka katakan air percuma-air percuma, model kerajaan negeri akan turut melibatkan kenaikan tarif air. Ini adalah kerana tarif air ini diperlukan untuk membolehkan operator air menampung keperluan bagi membiayai perbelanjaan penyelenggaraan...

Tuan Abdullah Sani Abdul Hamid [Kuala Langat]: *[Ketawa]*

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat.

Tuan P. Kamalanathan a/l P. Panchanathan [Hulu Selangor]: Dan operasi serta melaksanakan kerja-kerja capex untuk menambah baik infrastruktur pembekalan air. Kita cuma ingatkan kerajaan negeri bagi mendapatkan tarif air rendah, kerajaan negeri terpaksa menggunakan sumber bagi maksud lain seperti menyelenggara jalan, lif dan membersihkan parit untuk membiayai kekurangan pendapatan syarikat air miliknya. Sekarang ini pun sudah kelihatan kerajaan negeri terpaksa mengorbankan RM114 juta setahun untuk membayar air percuma sedangkan peruntukan tersebut sebaiknya digunakan untuk membiayai penyelenggaraan rumah-rumah kos rendah.

Di Hulu Selangor sendiri apabila terdapat banyak kawasan yang tidak ada lampu jalan dan sebab yang diberi adalah kerajaan negeri tidak cukup peruntukan wang untuk memberikan lampu di sana. Ini mereka tidak buat tetapi perkara ini mereka hendak membesar-besarkan. Saya tidak sokong dengan usul yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Kuala Selangor sebab ia sangat cetek Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Ya, saya jemput Yang Berhormat Menteri untuk menjawab.

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Tuan Pengerusi, satu lagi! Itu *ordemya*.

Tuan Tony Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat, saya katakan tadi dua daripada sini dua daripada sini, dua daripada sini termasuk pembawa usul.

Tuan Tony Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: Tidak termasuk yang bawa usul! Satu.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Termasuk pembawa usul Yang Berhormat.

Tuan Tony Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: Konvensyen semalam pun macam ini.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: *Fairlah* Yang Berhormat. Cukup.

Tuan Tony Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: Tuan Pengerusi, konvensyen semalam pun macam ini. Kena ikut konvensyen.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Cukuplah Yang Berhormat.

Tuan Tony Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: Kita ada buat persediaan.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat...

Tuan Haji Salleh Kalbi [Silam]: Semalam dua orang, dua orang yang berucap.

Seorang Ahli: Ada tiga komponen dalam Pakatan Rakyat.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Duduk Yang Berhormat.

Datuk Haji Baharum bin Haji Mohamed [Sekijang]: Keputusan Tuan Pengerusi muktamad.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Sebelah sini ada 13 komponen. Hendak bagi 13 orang?

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Tuan Pengerusi...

Tuan Tony Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: Satu pembawa, dua...

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Saya pembawa usul Tuan Pengerusi, saya pembawa usul.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Soalnya Yang Berhormat, saya buat keputusan tadi, dua daripada sini termasuk pembawa usul. Itu keputusan saya Yang Berhormat.

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: *The convention cannot be like that.*

Tuan Tony Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: Ada isu cukup penting yang belum bangkit lagi.

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Selalu itu lain. Tidak bolehlah Tuan Pengerusi buat *order* macam itu.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Sila Yang Berhormat Menteri.

Tuan Tony Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: 10 minit sahaja, tak akan tidak boleh? [*Dewan riuh*] Ini perkara penting. Berbilion-bilion ringgit Tuan Pengerusi. Bukan tidak hormat, ini penting.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat...

Tuan Tony Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: Berbilion-bilion ringgit.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat, tidak elok untuk mempertikaikan keputusan Tuan Yang di-Pertua.

Tuan Tony Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: Tidak pertikaikan tapi kita harap minta ikut konvensyen dua penyokong. [*Dewan riuh*]

Dua penyokong boleh bagi. Saya minta pertimbangan Tuan Pengerusi.

Datuk Haji Baharum bin Haji Mohamed [Sekijang]: Yang Berhormat Menteri terus jawab.

Tuan Tony Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: Tuan Pengerusi, saya minta pertimbangan. Saya tidak hendak bertengkar.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Petaling Jaya Utara, saya minta Yang Berhormat duduk. Yang Berhormat, Yang Berhormat Menteri menjawab Yang Berhormat boleh mencelah lagi.

■1230

Jangan pertikaikan [*Disampuk*] Dengar, Yang Berhormat. PJ Utara.

Tuan Tony Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: [*Menyampuk*]

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Sekarang isunya Yang Berhormat pertikaikan keputusan saya *which is against the standing order. You don't do that.* Saya tahu niat Yang Berhormat baik tetapi keputusan saya ialah keputusan yang muktamad.

Tuan Tony Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: Tuan Pengerusi, saya buat permintaan.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Saya buat keputusan kerana kita dibagi masa untuk menyelesaikan dua kementerian hari ini. Melihat dan mengurus masa dengan baik adalah tugas saya, Yang Berhormat. *Do not* pertikaikan keputusan yang telah saya buat.

Tuan Tony Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: Saya tidak pertikai. Permintaan saya atas sebab...

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Duduklah, Yang Berhormat. *You don't have to protest that.*

Tuan Tony Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: Yang telah pun dijalankan.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat tidak perlu menunjukkan kemarahan Yang Berhormat kepada Tuan Yang di-Pertua. *You have to respect that.* Ya, sila.

12.30 tgh.

Menteri Tenaga, Teknologi Hijau dan Air [Dato' Sri Peter Chin Fah Kui]: Tuan Pengerusi, saya tidak akan mengambil masa yang panjang untuk menjawab apa yang dibahaskan oleh pihak Yang Berhormat Kuala Selangor dan Yang Berhormat Klang. Akan tetapi saya ucapkan terima kasih kepada semua yang sudah huraikan potongan gaji saya. Tidak apalah kalau itu hasrat dia.

Tuan Pengerusi, mengenai apa yang dihuraikan oleh Yang Berhormat Kuala Selangor, saya hanya hendak jawab mengenai isu yang beliau utarakan iaitu kita patut ada polisi air negara. Sebenarnya, Yang Berhormat, itu satu cadangan yang konstruktiflah, yang lain-lain itu semua negatif. Hanya satu sahaja. Ini, untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kita sedang menggubalnya dengan pihak yang lain sebab *water resource* ini, Yang Berhormat, bukan sahaja kuasa untuk saya. Saya hanya dari segi kegunaan. *Water resource* ini sebenarnya ialah dimiliki kuasa oleh negeri masing-masing. Kerajaan Negeri Selangor ada kuasa. Kerajaan Negeri Pahang ada kuasa. Lain-lain negeri pun mempunyai kuasa.

Mengenai *water resource* ini, sumber air ini, NRE, Kementerian Natural Resource, mereka juga mempunyai kuasa yang besar tentang perkara ini. Sebab itu...

Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: *[Bangun]*

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Sedikit mencelah, Menteri.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Sebab itu - Saya jawab dahulu.

Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Okey.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Sebab itu kita sedang mengadakan perbincangan dan kajian supaya kita boleh menyediakan satu polisi sumber air negara yang melibatkan agensi-agensi kerajaan, Kerajaan Persekutuan dan negeri. Ini kalau kita hendak sebut apa masalah hari ini mengenai air sebab ia ada dua pihak, pihak negeri dan pihak persekutuan. Oleh sebab itu rundingan ini kenalah kita ambil masa dan buat masa sekarang ini, polisi ini sedang digubal dan saya pun harap polisi ini dapat kita laksanakan...

Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: *[Bangun]*

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Menteri, sedikit.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Dan utarakan dengan cepat.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Ya, hendak bagi jalan, Yang Berhormat?

Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Menteri, sedikit sahaja minta penjelasan.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Kuala Selangor.

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Terima kasih Tuan Pengerusi, terima kasih menteri. Saya cukup menghargai pengakuan Menteri yang sebenarnya telah pun mengakui bahawa untuk sekian lamanya, bermulanya dari awal tahun 2000 sehingga tahun 2010, sepuluh tahun berbincang, tidak dapat membentangkan satu polisi air negara.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Balik Pulau, duduklah, Yang Berhormat.

Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Sedikit sahaja.

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Jiran kita, Thailand, *is ten years ahead of us*. Negara-negara seperti India, jauh lebih terdahulu. Justeru kerana itu, Menteri, apakah Yang Berhormat Menteri bersedia menerima bahawa inilah kesilapannya yang menjadi punca *the water industry is so fragmented*. Juga kalau kita lihat apa yang dikatakan holistik dan *consolidated* setiap kali yang diulang-ulang itu, kementerian dan kerajaan pun tidak dapat mengkonsolidasikan. Sepatutnya urusan ini tidaklah sampai dua Menteri, Menteri Sumber Asli dan Alam Sekitar yang juga punya hak dan punya kewajipan dan punya *jurisdiction* terhadap air. Jadi, ini perkara-perkara yang jelas adalah kelemahan Kerajaan Barisan Nasional.

Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Menteri, sedikit, Menteri.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat, hendak bagi Balik Pulau, Yang Berhormat?

Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Balik Pulau, sedikit sahaja. Sedikit sahaja, *one minute*. Sedikit sahaja.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Cukup.

Tuan Mohd. Yusmadi bin Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Menteri, sedikit.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Cukup, cukup.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Dia tidak bagi, Yang Berhormat.

Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Saya hendak cerita mengenai air.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Cukuplah, cukup.

Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Asalnya ia adalah kepunyaan negeri, dipinda Perlembagaan...

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Duduk, duduk.

Tuan Mohd. Yusmadi bin Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Oleh Kerajaan Persekutuan, dibentuk jadi *concurrent list*...

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Duduk, duduk.

Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Tetapi bukan kepentingan kerajaan negeri.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat.

Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: *Concurrence list* air asal bukan Kerajaan Persekutuan.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Balik Pulau, Menteri tidak bagi, Yang Berhormat.

Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Perlembagaan dipinda untuk tujuan kepentingan negeri. Hari hendak salah negeri, tidak boleh.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Duduklah, duduk.

Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Saya hendak jelaskan.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Duduk. Okey, yang disebutkan oleh Yang Berhormat Klang ini, dia hendak tahu mengenai laporan audit itu. Laporan audit ini, Yang Berhormat, pun sedialah. Walaupun mempunyai satu keputusan daripada Mahkamah Tinggi tetapi kes ini sedang dibawa ke Mahkamah Rayuan oleh pihak AG dan sebab itu buat masa sekarang kita belum ada keputusan.

So, apa yang disebutkan oleh hakim di Mahkamah Tinggi itu kemungkinan boleh ditolak di dalam Mahkamah Rayuan. Kita tunggu. Kita mempunyai mahkamah. Oleh sebab kes ini sudah di atas sana, di mahkamah, kita tunggu. Tidak payah kita gaduh tentang perkara ini. Kalaupun akhirnya Mahkamah Rayuan sebut kita boleh *release*kan, kita boleh *publish*kan, okey, kita terima. Saya tidak katakan kita tidak terima. So, tunggu ya.

Tuan Charles Anthony Santiago [Klang]: Minta laluan, Menteri.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Yang Berhormat, tunggu.

Tuan Charles Anthony Santiago [Klang]: Yang Berhormat Menteri, minta laluan.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Tunggu.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Ya.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Tidak apalah. Kalau *same subject*, tidak apalah, tidak apalah.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Menteri tidak bagi, Yang Berhormat.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Ya, ya, ya.

Tuan Charles Anthony Santiago [Klang]: Yang Berhormat Menteri, soal di hadapan kita adalah...

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Saya hendak teruskan jawab ini.

Tuan Charles Anthony Santiago [Klang]: Soal di hadapan Dewan yang mulia ini...

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Saya hendak teruskan jawab ini.

Tuan Charles Anthony Santiago [Klang]: Adakah demi kepentingan, ketelusan dan akauntabiliti, adakah Menteri sedia untuk *declassify concession agreement* dengan laporan audit.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: *You* tunggu mahkamah. Kita tunggu mahkamah

Tuan Charles Anthony Santiago [Klang]: Yang Berhormat Menteri boleh tak *declassified*?

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Tunggu.

Tuan Charles Anthony Santiago [Klang]: Yang Berhormat Menteri ada kuasa untuk *declassify* laporan.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Kita tunggu, kes ini sudah...

Tuan Charles Anthony Santiago [Klang]: Adakah Menteri takut? Takut dengan siapa?

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat.

Tuan Charles Anthony Santiago [Klang]: Menteri, ini adalah isu rakyat.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Duduk, duduk, duduk.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Klang.

Tuan Charles Anthony Santiago [Klang]: Yang Berhormat Menteri mengatakan *these agreements with government are over*.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Cukuplah, cukuplah. Kita tunggu keputusan mahkamah.

Tuan Charles Anthony Santiago [Klang]: Perdana Menteri mengatakan bahawa *these government are over*. *Who are you to be protecting?* Siapa yang Menteri lindungi?

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Kita tidak. Duduklah.

Tuan Charles Anthony Santiago [Klang]: Mengapa marah, Menteri?

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Saya hendak jawab, duduklah.

Tuan Charles Anthony Santiago [Klang]: Orang sini mesti marah. Kenapa marah?

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Saya mahu jawab.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk] [Dewan riuh]*

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat.

Tuan Charles Santiago [Klang]: Adakah Menteri sedia untuk... *[Pembesar suara dimatikan] [Dewan riuh]*

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang lain duduk, Yang Berhormat.

Beberapa Ahli: *[Bangun] [Menyampuk]*

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat, duduk, Yang Berhormat.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk] [Dewan riuh]*

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat, Yang Berhormat Hulu Selangor. Ahli-ahli Yang Berhormat, saya minta Yang Berhormat patuh kepada Peraturan Mesyuarat. Apabila Menteri tidak membenarkan pencelahan, duduk. *That's the thing*. Tidak bagi pencelahan, duduklah. Kita dengar jawapan Menteri. Ya, teruskan Yang Berhormat Menteri.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Duduk. Kalau semua mematuhi apa yang disebutkan oleh Tuan Pengerusi, memang bagus.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat, yang ini pun salah, Yang Berhormat. Peraturan Mesyuarat kata apabila seorang berucap, membahas, yang lain duduk diam.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Ya, ya, ya.

Tuan Haji Khalid Abd. Samad [Shah Alam]: Okey, Menteri.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Saya hendak teruskan.

Tuan Haji Khalid Abd. Samad [Shah Alam]: Menteri, minta mencelah.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Ya, hendak bagi jalan kepada Shah Alam, Yang Berhormat?

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Saya hendak teruskan.

Tuan Haji Khalid Abd. Samad [Shah Alam]: *[Menyampuk]*

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Menteri tidak bagi, Yang Berhormat.

■1240

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Mengenai peranan kerajaan Selangor. Saya hendak sebutkan di sini bahawa kita pada hari ini pun, kita mempunyai satu jawatankuasa bersama antara kementerian saya dengan Kerajaan Selangor untuk terus merunding, untuk cari jalan menyelesaikan masalah penstrukturan air di Selangor. Pada hari ini pun jawatankuasa bersama masih wujud, kita tidak tamatkan usaha ini. Saya rasa Yang Berhormat Kuala Selangor kalau kita hendak sebut banyak ini tetapi kita masih – bukan kita sudah *close the door*, dengan izin. Kita masih runding, kita masih kerjasama. Sebab itu saya rasa tidak eloklah kita cakap tuduh berbagai-bagai. Kalau kita hendak cuba bersama-sama menuju ke hadapan itu kita patutlah kerjasama. Tanyalah Wakil Rakyat Bandar Tun Razak, tanyalah dia.

Tuan Tony Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Petaling Jaya Utara bangun Yang Berhormat hendak bagi?

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Tidak payahlah, tidak payah. *[Disampuk]*

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat duduklah Yang Berhormat.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: So, akhirnya...

Tuan Fong Kui Lun [Bukit Bintang]: Tadi cakap mahu runding sekarang tidak mahu runding.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Akhirnya yang hendak saya jawab ialah kalaulah model yang disebutkan oleh rakan saya di barisan sebelah sini. Kalaulah model Kerajaan Persekutuan itu tidak sesuai, saya harap pihak Kerajaan Selangor mengikut dia punya holistik model ini. Siapa yang hendak *willing buyer willing seller* itu kalau boleh selesai bagus. Saya ucapkan *[Sambil menunjukkan tanda bagus]* ini macam, tetapi bolehkah tidak?

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Menteri, tawaran kedua yang dibuat diterima oleh SPLASH dan SYABAS sebanyak RM9.27 bilion. Menteri sedar bahawa itu dibuat, tawaran

itu dibuat dan diterima oleh dua pihak. Kenapa SYABAS dan kenapa Puncak Niaga kerana mereka tahu mereka akan dilindungi oleh Kerajaan Pusat. Itu sebabnya.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Yang Berhormat, Yang Berhormat duduklah dahulu.

Tuan Khalid Abd. Samad [Shah Alam]: Pasal campur tangan Kerajaan Pusatlah yang menyebabkan gagal.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Duduk, duduk, duduk. Hakikatnya rundingan itu belum selesai. Rundingan itu belum selesai. Tunggulah. Kalau itu boleh diguna pakai kita boleh selesaikan. Apa sebab masih tidak...

Tuan Khalid Abd. Samad [Shah Alam]: Fasal ada *market distortion* oleh pihak Kerajaan Pusat.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Sebab itu Yang Berhormat saya setuju dengan kawan saya tadi. Kalau hendak potong gaji saya, patutlah potong gaji Menteri Besar Selangor pun. *[Ketawa]* Sebab kita kerjasama. Oleh sebab itu Yang Berhormat sekalian isu ini masih dalam peringkat *works in progress* yang belum selesai lagi.

Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Mohon penjelasan.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Ya, kita harap boleh selesai.

Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Menteri mohon penjelasan Menteri.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Hendak bagi jalan Yang Berhormat?

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Dengan itu, saya rasa itulah apa yang saya hendak jawabkan.

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Menteri, Menteri soalan belum jawab lagi.

Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Menteri mohon penjelasan.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Menteri sudah habis Yang Berhormat.

Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Ya?

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Menteri sudah habis.

Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Apa ini?

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Menteri soalan tentang laporan audit...

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Menteri sudah habis jawab Yang Berhormat.

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Soalan tentang Laporan Audit Negara untuk mengaudit *catchment area*. Menteri, tolong Menteri jawab sedikit boleh?

Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Peraturan mesyuarat.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Kuala Selangor duduk Yang Berhormat.

Dr. Dzulkefly Ahmad [Kuala Selangor]: Minta Menteri jawab boleh? Laporan.. *[Disampuk]* Sudah 10 tahun Laporan Audit Negara meminta supaya kementerian membuat audit tentang *water catchment area*.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Sebentar Yang Berhormat peraturan mesyuarat. Ya, Yang Berhormat Balik Pulau.

Tuan Mohd. Yusmadi Mohd. Yusoff [Balik Pulau]: Ya. Tuan Pengerusi saya baca ini Peraturan-peraturan Majlis Dewan Rakyat. Di bawah kandungan dikatakan peraturan-peraturan berbahas. Dia bukan kata peraturan-peraturan bersyarah minta celahan pun tidak boleh. Kalau tidak boleh minta celahan itu bersyarah. Berbahas kena bagi bahas. Tuan Pengerusi ini saya rasa salah ini. Saya mohon penjelasan.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Menteri sama juga ketika Yang Berhormat berucap. Yang Berhormat ada *option* hendak bagi pencelahan ke tidak. *It applies to all*.

Baiklah Yang Berhormat, Ahli-ahli Yang Berhormat sekarang saya kemukakan masalah bagi diputuskan usul di bawah Peraturan Mesyuarat 66(9) bagi Maksud Bekalan 29, Kementerian Tenaga Teknologi Hijau dan Air oleh Yang Berhormat Kuala Selangor. Bahawa perbelanjaan diluluskan dengan syarat dikurangkan sebanyak RM10 daripada Maksud B.29, Kementerian Tenaga Teknologi Hijau dan Air Kod 10000 - Emolumen, iaitu dengan memotong gaji Menteri Tenaga Teknologi Hijau dan Air sebanyak RM10 hendaklah disetujukan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan tidak disetujukan.

Beberapa Ahli: *[Menyampuk]*

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: *I'll always make the mistake* perkataan saya "lebih suara tidak bersetuju" sepatutnya dibaca "usul tidak disetujukan". Yang Berhormat hendak mempertikaikan itu bangun 15 orang itu sahaja. Ahli-ahli Yang Berhormat oleh kerana lebih daripada 15 orang bangun meminta diadakan belah bahagian, maka mengikut Peraturan Mesyuarat 46(4), saya memerintahkan supaya satu belah bahagian diadakan sekarang.

Setiasaha sila bunyikan loceng selama dua minit.

[Loceng dibunyikan]

[Dewan berbelah bahagi]

■1250

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Undian dijalankan sekarang.

[Pengundian dijalankan]

[Tuan Yang di-Pertua **mempengerusikan Jawatankuasa]**

[Dewan riuh]

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat, mahu ketawa sama Timbalan Yang di-Pertua atau ketawa sama saya?

Beberapa Ahli: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Tuan Pengerusi: Sudahlah Yang Berhormat, sudah. Yang Berhormat sudah pun di dalam. *[Dewan riuh]*

Tuan Amran bin Ab. Ghani [Tanah Merah]: Main macam ini!

Dato' Seri Tiong King Sing [Bintulu]: Yang Berhormat Gombak, jangan bising Yang Berhormat. *[Dewan riuh]*

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat. Yang Berhormat Gombak, jangan teriak-teriak Yang Berhormat Gombak. Peraturan mesyuarat mengatakan bahawa kalau Ahli Yang Berhormat daripada luar masuk, Ahli Yang Berhormat daripada Beluran sudah pun di dalam. *[Ketawa]* Dia tidak masuk. *[Dewan riuh]*

Puan Chong Eng [Bukit Mertajam]: Akan tetapi Tuan Pengerusi, beliau... *[Dewan riuh]*

Tuan Pengerusi: Boleh atau tidak Ahli-ahli Yang Berhormat duduk.

Beberapa Ahli: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Tuan Pengerusi: Kalau Ahli-ahli Yang Berhormat tidak duduk, saya tidak umumkan. Okey terima kasih. Setelah pengundian dijalankan didapati bahawa yang bersetuju supaya usul disetujukan ialah 47 orang. Yang tidak bersetuju usul itu disetujukan ialah 58 orang.

Tuan Pengerusi: Maka adalah diisytiharkan bahawa usul tidak dipersetujukan.

Beberapa Ahli: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat, Kepala Bekalan 29 dan Kepala Pembangunan 29 di bawah Kementerian Tenaga, Teknologi Hijau dan Air terbuka untuk dibahas. Silakan.

12.59 tgh.

Dato' Seri Anwar Ibrahim [Permatang Pauh]: Tuan Pengerusi, Butiran 010200 – Tenaga. Muka surat 395. Ini berkaitan dengan penswastan tenaga, yang pada peringkat awalnya ialah untuk 'meliberalisasi' industri tenaga, meningkatkan daya saing dan tentunya memecah monopoli dan menjamin...

Tuan Pengerusi: Boleh atau tidak Yang Berhormat sambung nanti sebelah tengah hari?

Dato' Seri Anwar Ibrahim [Permatang Pauh]: Kemudahan dan kebaikan kepada pengguna, ya.

Majlis Mesyuarat bersidang semula.

*[Tuan Yang di-Pertua **mempengerusikan Mesyuarat**]*

Tuan Yang di-Pertua: Ahli-ahli Yang Berhormat mesyuarat ditangguhkan sehingga pukul 2.30 petang. Terima kasih.

Mesyuarat dtempohkan pada pukul 1.00 petang.

Mesyuarat disambung semula pada pukul 2.30 petang.

*[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Ronald Kiandee) **mempengerusikan Mesyuarat**]*

Majlis bersidang dalam Jawatankuasa.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Ronald Kiandee) **mempengerusikan Jawatankuasa**]

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Saya jemput Yang Berhormat Permatang Pauh.

2.32 ptg.

Dato' Seri Anwar Ibrahim [Permatang Pauh]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya mulakan tadi dengan menjelaskan prinsip penswastaan. Pada dasarnya kita tidak mempertikaikan semangat penswastaan seperti juga dijelaskan oleh Yang Berhormat Menteri Tenaga, Teknologi Hijau dan Air ketika menjawab soalan tadi.

Tujuannya ialah supaya ada daya saing, pecah monopoli, penjanaan tenaga dan yang lebih penting menjamin kecekapan dan faedah kepada pengguna dengan jaminan harga yang berpatutan. Maka dalam konteks inilah saya bawa Butiran 010200 – Tenaga, muka surat 395. Ini ada kaitan dengan isu yang dibangkitkan berulang kali di Dewan ini mengenai kesan tarif dan kerugian kepada negara dan juga kepada Petronas akibat keputusan kerajaan, keengganan kerajaan mengkaji dan merunding semula dengan syarikat konsesi IPP.

Sikap yang sama saya lihat tatkala mendengar jawapan dari Yang Berhormat Menteri tadi. Soal air yang saya percaya akan dibangkitkan lagi oleh rakan-rakan yang lain dan kita juga tahu kalau ini tidak diteliti hal yang sama akan berlaku. Dalam IPP umpamanya semua syarikat-syarikat besar, syarikat kroni yang diberikan anugerah sehingga untuk runding semula seluruh kekuatan kerajaan nampak seolah-olah tidak ada keupayaan mengajak syarikat berunding semula.

Menteri yang lalu pernah berjanji setelah kita bangkitkan di Dewan ini tentang subsidi gas kepada IPP yang keterlaluan tingginya dengan kapasiti berlebihan di negara, 42% setakat Mei 2010, maka jawapan Menteri ialah melaksanakan cadangan *windfall tax*. Sebaik syarikat-syarikat IPP ini membantah dan mempertikai, Kabinet serta-merta menarik balik cadangan itu, maka keadaan berterusan.

Tuan Pengerusi, kita jelaskan IPP yang dikuasai beberapa syarikat besar monopoli. Kita juga jelaskan dan ini tidak dipertikaikan bahawa subsidi gas tahun 2009 -RM20 bilion, sebelum tahun 2009 – RM15.1 bilion, subsidi Petronas kepada IPP. Kita bandingkan dengan subsidi minyak kepada rakyat seluruhnya – RM11 bilion. Jadi aneh. RM15 bilion subsidi kepada syarikat besar yang kaya, RM11 bilion kepada rakyat jelata. Ini macam filem P. Ramlee – *satu untuk aku, satu untuk kamu*. Bezanya Tuan Pengerusi, satu gangsa untuk rakyat semua, satu mutiara berlian untuk aku. Ia satu juga tetapi tidak sama kerana kalau RM15 bilion kepada empat syarikat gergasi yang sudah kaya, mencatat berbilion ringgit dan RM11 bilion untuk jutaan rakyat. Untuk runding semula jawapan kerajaan ialah tidak mungkin satu perjanjian yang sudah dimeterai dipertikai. Ini juga yang disebut dalam soal air di negeri Selangor.

Secara kebetulan saya juga terlibat dan saya akan sentuh perkara ini. Saya hendak selesaikan soal IPP ini kerana kalau keadaan ini berlaku sebelum selesai perjanjian kepada IPP

termasuk YTL yang sekarang ada kontroversi baru sebab Yang Berhormat Menteri Penerangan, Komunikasi dan Kebudayaan baru umumkan bagi penganugerahan spektrum 700Mhz kepada YTL Communications Sdn. Bhd. tanpa tender.

Di India, Menteri dari Telekomunikasi India, Andimuthu Raja dituduh melibatkan diri dalam memberikan konsesi begini rugi lebih RM100 bilion, dia letak jawatan. Di Malaysia, naik pangkat. Jadi Tuan Pengerusi, saya sebut di sini soal prinsip penswastaan harus dilaksanakan secara telus. Pengalaman kita dengan IPP itu menunjukkan bahawa kos meningkat, subsidi kepada syarikat meningkat dan jawapan di Parlimen yang saya dengar, suara-suara yang kita bangkitkan itu remeh, hambar sahaja dia jawab – ya perjanjian, kita terikat dengan perjanjian, itu cukup. Akan tetapi kita minta mengapa, apa kerugian dan masalahnya di mana-mana kerajaan untuk melihat semula perjanjian itu kerana pelaksanaannya itu jelas merugikan negara.

Kebanyakan konsesi IPP akan tamat pada tahun 2016 seperti diumumkan oleh Yang Berhormat Menteri. Konsesi perjalanan elektrik ini dibina berdasarkan *build finance, operate and transfer*. Apakah dasar atau jaminan kerajaan? Pertama, membetulkan kesilapan, mengurangkan beban rakyat bukan bermaksud syarikat IPP ini akan mengalami kerugian tetapi juga syarikat air, syarikat penswastaan yang lain yang mencatat keuntungan berlebihan tetapi tidak dapat menjamin kos yang berpatutan kepada pengguna-pengguna. Maka kita minta suatu jaminan dari Yang Berhormat Menteri untuk memperbetulkan keadaan dan mengadakan perjanjian semula atau rundingan semula dengan syarikat IPP.

Berkaitan dengan soal air Yang Berhormat Menteri menyebut tadi... 010300 masih lagi teknologi hijau dan air, muka surat 395.

■1440

Yang Berhormat Menteri menyebut bahawa ada jawatankuasa kementerian dan kerajaan negeri yang belum muktamad. Akan tetapi saya rasa Menteri juga harus telus dan lebih Parlimen.

Saya kebetulan juga mengikuti dari dekat. Terdapat laporan dari Setiausaha Kerajaan Negeri, Menteri Besar dan melihat keputusan-keputusan dan minit mesyuarat. Saya ucapkan terima kasih kerana Yang Berhormat Menteri Tenaga, Teknologi Hijau dan Air mengambil sikap berlapang dada dan nampak agak objektif. Akan tetapi, Yang Berhormat Menteri juga tahu bahawa keputusan ini adalah keputusan Jemaah Menteri dan keputusan ini untuk menyanggah kepentingan SYABAS itu amat sukar dilakukan.

Saya juga terlibat memanggil tokoh-tokoh yang terlibat mendapatkan maklumat dan input mereka termasuk wakil SYABAS. Akan tetapi sayang, yang kita minta bukan merungkaikan semua syarat perjanjian, tetapi adalah memberikan ruang supaya kerajaan negeri mempertahankan kepentingan pengguna. Saya dengar ucapan Ahli-ahli Parlimen UMNO dan juga MIC yang tolong membantu sedikit. Maklumatnya tidak tepat. Bukan hendak

merungkaikan, bukan hendak membatalkan semuanya. Soalnya ialah kenaikan harga yang tidak dapat dipertahankan dan menjadi beban kepada pengguna.

Yang Berhormat Kinabatangan harus tahu ini bukan Sabah. Naik 31% satu tahun. Pada tahun 2009 kalau Pakatan Rakyat tidak menang, harga air di Selangor naik 31%. Ini yang dihalang oleh kerajaan Pakatan Rakyat. Ini menjadi masalah sekarang. Yang Berhormat Menteri jawab ini terma dalam perjanjian – saya setuju. Oleh sebab itu kita katakan, kita berunding semula dan meminta supaya syarikat SYABAS mengambil kira kepentingan supaya jangan dibebankan. Ini isunya Yang Berhormat Putatan. Bukan isu kita hendak rombak, hendak tolak perjanjian atau hendak membankrapkan syarikat itu – tidak. Itu yang pertama.

Keduanya, mengatakan bahawa syarikat Kerajaan Negeri Selangor punya ekuiti, benar, tetapi yang menentukan dasar pengeluaran ini adalah SYABAS, dengan *golden share* Kerajaan Persekutuan. Yang Berhormat Menteri tahu – saya pun pernah jadi Menteri Kewangan. Saya tahu apa dia *power of golden share*. Jadi untuk Ahli Parlimen Barisan Nasional, macam tidak tahu langsung. “*Oh no, no, you have 30 percent, so you have every rights.*” Tidak betul. Kita tidak berlandaskan fakta asas dalam membicarakan isu di Parlimen ini. Apa yang di bantah oleh Kerajaan Negeri Selangor Tuan Yang di-Pertua, ialah kenaikan keterlaluan. Bukan naik 2% atau 3% satu tahun, naik 31% dan mengikut kadar perangkaan naiknya itu, dalam unjurannya, ia akan terus naik seperti mana yang terlibat di dalam perjanjian kerana kos yang dikatakan meningkat.

Kerajaan Negeri Selangor mengatakan mereka berupaya mendapatkan pinjaman menguruskan syarikat ini dengan menjamin kos yang jauh lebih rendah. Bagaimana kita jamin kos lebih rendah? Tentukan ada proses tender yang telus dan terbuka. Proses tender telus dan terbuka ini akan menjamin kos itu diturunkan. Pokoknya, jaminan Kerajaan Negeri Selangor tidak menaikkan tarif kerana menaikkan ini akan membebankan jutaan rakyat terutama di kalangan yang berpendapatan rendah. Jadi, saya harap mendapat kerjasama Yang Berhormat Menteri. Oleh kerana untuk berlaku adil kepada Yang Berhormat Menteri dalam hal ini – saya tahu bahawa Yang Berhormat Menteri mengambil sikap yang cukup terbuka dan telus dalam perbincangan, tetapi perbincangan sudah dua tahun tidak berkesudahan.

Hendak katakan Kerajaan Persekutuan berikan satu *offer*, tetapi *offer* itu tidak munasabah kerana kontrol masih pada syarikat. Kemudian, tidak ada jaminan tentang harga yang berpatutan bagi rakyat Selangor.

Tuan Ahmad Kasim [Kuala Kedah]: Pohon penjelasan.

Dato’ Seri Anwar Ibrahim [Permatang pauh]: Saya harap dengan setulusnya, Yang Berhormat Menteri berikan kerjasama sepenuhnya, dan bagi pihak Pakatan Rakyat, saya boleh beri jaminan...

Tuan Ahmad Kasim [Kuala Kedah]: Penjelasan.

Dato' Seri Anwar Ibrahim [Permatang pauh]: Bahawa Kerajaan Negeri Selangor akan memberikan pertimbangan yang sebaiknya supaya rundingan dengan jawatankuasa akan boleh berlaku dengan cara yang teratur.

Tuan Ahmad Kasim [Kuala Kedah]: Terima kasih Tuan Pengerusi dan terima kasih Yang Berhormat Permatang Pauh. Pada umumnya, tanah dan air ini milik kerajaan negeri. Akan tetapi dengan perjanjian-perjanjian konsesi ini, adakah Yang Berhormat Permatang Pauh boleh bersetuju – *point* saya yang pertama ialah, satu bentuk penjajahan baru iaitu pengambilalihan kuasa hak kerajaan negeri khususnya dalam isu air ini? Ini kerana, sumber air mentah ini adalah hak kerajaan negeri tetapi kuasa penyaluran dan pengagihan ini diberi tanggungjawab yang begitu luas kuasanya oleh Kerajaan Persekutuan sehinggalah kerajaan negeri tidak mempunyai bidang kuasa yang begitu kuat. Itu *point* saya yang pertama.

Keduanya ialah...

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat, Yang Berhormat Permatang Pauh tidak ada masa Yang Berhormat. Habiskan ini.

Tuan Ahmad Kasim [Kuala Kedah]: Sedikit, sedikit lagi. Sejauh manakah perjanjian konsesi ini boleh dirungkaikan dengan alasan sekiranya rundingan dengan SPAN – biasanya SPAN ini nampaknya lebih berpihak kepada syarikat-syarikat konsesi berbanding dengan kerajaan negeri. Apakah ada perkara di sebalik perjanjian ini? Terima kasih.

Dato' Seri Anwar Ibrahim [Permatang Pauh]: Terima kasih Yang Berhormat Kuala Kedah. Masalah kita iaitu saya katakan sementara kita boleh bersetuju pada prinsipnya penswastan, tetapi kita lihat dan saksikan sikap Kerajaan Persekutuan itu terlalu memihak kepada syarikat. Ini berlaku dalam IPP. Ini yang menyebabkan kita pertikai beberapa syarat konsesi.

Saya tidak mahu panjangkan tetapi saya hendak memberitahu Tuan Pengerusi dan Yang Berhormat Menteri harus juga tahu, bahawa dalam mempertahankan kepentingan Pulau Pinang dahulu, satu-satunya negeri yang enggan tunduk kepada kehendak Unit Perancang Ekonomi (UPE), Jabatan Perdana Menteri untuk menswastakan air kerana pada masa itu Perbendaharaan dan Kerajaan Negeri Pulau Pinang bersetuju untuk mengkorporatkan air di Pulau Pinang.

Akibatnya, caj air di Pulau Pinang jauh lebih rendah daripada negeri yang menswastakan. Tidak anehkah itu? Rugi tidak rugi, cuma untung tidak berlipat kali ganda dan tidak membebankan rakyat. Oleh sebab itu, apa yang disebutkan oleh Yang Berhormat Kuala Kedah itu, konsesi itu dan perjanjian penswastan harus mengambil kira kepentingan syarikat tetapi juga keberkesanan, kecekapan dan kepentingan pengguna.

Saya dukacita sesungguhnya apabila perdebatan pada pagi tadi sehingga isu kenaikan tarif yang begitu seolah-olah tidak diambil kira. Ini termasuk Yang Berhormat Hulu Selangor. Dia wakil siapa? Wakil syarikat atau wakil penduduk Hulu Selangor? Kalau wakil penduduk Hulu Selangor, mengapa dia tidak peduli naik 31% pada tahun 2009?

Tuan P. Kamalanathan a/l P. Panchanathan [Hulu Selangor]: Minta laluan, minta laluan.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat.

Tuan P. Kamalanathan a/l P. Panchanathan [Hulu Selangor]: Terima kasih Yang Berhormat Permatang Pauh. Saya mengungkit perkara ini kerana Kerajaan Negeri Selangor telah mengabaikan rakyat Hulu Selangor. Mereka telah mengabaikan kerana permintaan saya apabila mereka mengendalikan lampu-lampu jalan, alasan yang mereka beri ialah tidak ada cukup peruntukan. *[Dewan riuh]* Biarlah saya cakap! *You* hendak cakap, minta laluan. Apabila minta kerajaan negeri untuk membantu menyelesaikan isu-isu lain, dia kata tidak ada cukup peruntukan. Habis mereka mengambil semua – air mereka tidak tahu guna, pasir mereka serbu. Sekarang hendak ambil air hendak buat apa?

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat, ringkaskan Yang Berhormat.

Tuan P. Kamalanathan a/l P. Panchanathan [Hulu Selangor]: Biarlah kementerian buat kerja yang baik.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Ya, mintalah Yang Berhormat habiskan.

Dato' Seri Anwar Ibrahim [Permatang Pauh]: Apabila hendak habis, kita cakap pasal air, dia cakap pasal lampu jalan. *[Disampuk]* Baik, air ini bagi dekat siapa? Bagi dekat kroni? Bagi dekat tokeh? Air bagi kepada rakyat miskin. Seluruh rakyat Selangor yang miskin tidak payah bayar air – bukan itu satu sumbangan? Sepatutnya Yang Berhormat sokong. Baik di kampung Melayu, baik di estet India, air percuma. Kemudiannya yang kita bimbangkan sekarang, bukan setakat air percuma – itu pun hendak dirampas, hendak dinaikkan 31%. Wakil rakyat apa tidak bincang masalah rakyat ini? Jadi inilah yang saya bangkitkan. Soal lampu jalan itu tidak apa, pergi tulis surat, saya boleh bantu satu, dua lampu jalan. Masalah pula.

Tuan P. Kamalanathan a/l P. Panchanathan [Hulu Selangor]: Tidak apa, itu cukup. Kita boleh bantu Barisan Nasional, okey? Yang Berhormat Permatang Pauh, terima kasih. *[Ketawa]*

Dato' Seri Anwar Ibrahim [Permatang Pauh]: Sudah teruklah. Saya tidak payah jawab. Cuma yang bangkit – Kerajaan Barisan Nasional mana yang turunkan tarif air di negeri? Sabah turun? Perak turun? Tidak ada. Ini hanya dilakukan di Selangor dan ini berhasil. Oleh sebab itu, Selangor mendesak kerajaan melalui Yang Berhormat Menteri untuk mengkaji semula bekalan air.

■1450

Sedikit lagi Tuan Pengerusi, soal teknologi hijau ini Butiran 050300 – Program Teknologi Hijau iaitu sementara mengalu-alukan langkah-langkah alternatif ini diambil, di insentif berbentuk geran, pengecualian cukai, subsidi, rebat yang dilakukan melalui kementerian, kita harus juga

meningkatkan penggunaan tenaga alternatif secara yang lebih agresif. Ini kita setuju tentang beberapa langkah yang diperkenalkan oleh kementerian. Saya rumuskan sahaja.

Apa yang membimbangkan ialah, sementara ini dilakukan secara positif oleh kementerian, kementerian juga harus dibenarkan bersuara dengan lebih keras dan tegas untuk menghalang beberapa tindakan yang merosakkan. Kalau kita perkenalkan teknologi hijau, tujuannya mengawal persekitaran. Akan tetapi dalam masa yang sama, seperti disebutkan di Dewan ini dahulu *carbon emission* paling tinggi dari kebakaran *pit soil* seperti yang berlaku di Sarawak itu sesuatu yang sangat membebankan.

Maknanya, sepuluh inisiatif dari Kementerian Tenaga, Teknologi Hijau dan Air ini akan dibatalkan dengan satu projek besar membakar tanah gambut yang menyebabkan peningkatan *emission carbon* yang begitu tinggi. Maka, oleh yang demikian pendekatan komprehensif Kementerian Tenaga, Teknologi Hijau dan Air harus mengambil kira kesan yang merosakkan dan tidak hanya mengemukakan alternatif dan tidak mempedulikan kesan buruk di sebaliknya. Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Lipis.

2.52 ptg.

Dato' Dr. Mohamad Shahrum Osman [Lipis]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya ingin membangkitkan Butiran 08100 – Rancangan Bekalan Air Negeri Pahang. Baru-baru ini, saya sebenarnya melihat projek yang dikeluarkan bagi Rancangan Malaysia Kesepuluh. Jadi, apa yang kita pohonkan di Lipis ini tidak ada dan tidak dapat. Di Lipis sebenarnya, saya bertanya kepada Jurutera Daerah Jabatan Bekalan Air (JBA) dia mengatakan bahawa di Lipis, kalau dari segi teknikalnya dengan izin kita sudah sampai ke peringkat *pressure management* atau dalam bahasa kampungnya ialah catuan air. Maknanya, air di Lipis ini sudah kita catu sebab kekurangan bekalan air.

Jadi, ada beberapa sebab sebenarnya Tuan Pengerusi menjadi begitu. Pertama ialah kerana disebabkan berlakunya pembaziran air kerana paip air sering bocor dan pecah. Kedua nya pertumbuhan penduduk yang pesat meningkat tetapi perancangan dari segi air tidak ada untuk kemudahan asas air ini. Jadi, oleh itu saya ingin menyarankan kepada pihak kementerian berkaitan air ini dan ke SPAN. Rasa saya telah kita tubuhkan supaya bertindak cepat dengan menukar paip-paip air lama yang uzur. Itu dari segi pembaziran air tadi supaya masalah pembaziran air ini tidak terus berlaku.

Kalau kita buat paip air ini tidak secara menyeluruh, ada yang baru diganti tetapi apabila kena tekanan, paip-paip yang lama pula akan pecah dan sebagainya. Akhirnya tidak ada kerja lain yang dibuat, hanyalah untuk memastikan atau pun menukar paip yang pecah. Itu sahaja. Jadi, ini merupakan satu masalah. Apabila saya tanya kepada Jurutera Daerah (JD), dia kata oleh kerana tidak dapat kecuali ada satu projek untuk NRW sahaja, itu sedikit. Jadi, masalah

catuan air di Lipis ini akan berterusan dan rakyat akan terus merungut mengenai dengan masalah catuan air ini.

Jadi, sebab itulah saya berharap pihak kementerian dan juga pihak SPAN dapat memberi peruntukan dalam Rancangan Malaysia Kesepuluh ini untuk memastikan projek-projek untuk menaik taraf loji dan sebagainya dibuat agar bekalan air di dalam Parlimen Lipis mencukupi.

Kedua Butiran 09100 – Rancangan Bekalan Air Negeri Selangor ini. Jadi, kalau kita lihat sebenarnya dalam akhbar banyak juga didedahkan bahawa hampir 800 kes pencemaran sungai atau kawasan tadahan air berlaku pada tahun 2009 yang menyebabkan Puncak Niaga terpaksa menanggung kerugian sebanyak 4,406 jam operasi. Oleh sebab itu, saya menyokong penuh bantahan yang disuarakan oleh Persatuan Pengguna Prihatin Selangor, Kuala Lumpur dan Putrajaya dan Persatuan Pengguna Islam Malaysia yang meminta dibatalkan langkah pengambilalihan Syarikat Perbekalan dan Perawatan Air di Selangor kerana melibatkan jumlah di antara RM10 bilion hingga ke RM12 bilion wang rakyat.

Kini jelas wang sebanyak itu sepatutnya lebih wajar dan tepat digunakan untuk kerja-kerja pembersihan sungai-sungai di Selangor dan Wilayah Persekutuan yang ternyata teruk tercemar. Lagipun, dalam Akta Industri Perkhidmatan Air (IPA) memang termaktub secara jelas adalah menjadi tugas utama kerajaan negeri seperti Selangor untuk mengutamakan tugas memantau dan membersihkan sungai-sungai tercemar agar kos rawatan air mentah yang ditanggung oleh Syarikat Perawat Air sentiasa di paras minimum.

Bantahan serupa juga disuarakan oleh Presiden Selangor Water Watch agar Kerajaan Selangor membatalkan pengambilalihan industri air negeri dan juga mendahulukan tugas membersihkan sungai kerana telah diakui bahawa dengan situasi sekarang, bekalan air di Lembah Klang tidak mencukupi kerana keadaan atau pun punca air itu yang menjadi masalah. Jadi, pengguna-pengguna di Selangor dan Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur serta Putrajaya menganggap tidak guna katanya pengambilan air itu diteruskan atas nama pembelian ekuiti SYABAS dan sebagainya kerana tanpa diatasi masalah sungai tercemar, teruk dan bekalan air mentah tidak mencukupi.

Kejayaan menurunkan kadar tarif air seperti yang di gambar gemburkan kerajaan Selangor itu adalah ibarat *'mimpi di siang hari'*, *'jauh panggang dari api'* dan akan dianggap gimik politik. Macam tadilah yang mempunyai agenda tersembunyi untuk menghalang syarikat yang diterajui bumiputera daripada terus berkembang dan beroperasi dengan jayanya berteraskan semangat DEB. Jadi, saya pohon supaya pihak kementerian ini memastikan perkara-perkara yang sedemikian tidak berlaku dan bekalan air Kuala Lipis diberi peruntukan untuk memperbaiki perkara-perkara yang sepatutnya diperbaiki dan ditambah loji-loji. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Petaling Jaya Utara.

2.58 ptg.

Tuan Tony Pua Kiam Wee [Petaling Jaya Utara]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya ingin membangkitkan isu 09100 – Rancangan Bekalan Air Negeri Selangor. Saya ingin mendapatkan penjelasan daripada pihak Menteri mengapa Kerajaan Pusat selalunya memihak kepada syarikat swasta terutamanya Syarikat Puncak Niaga dan juga Syarikat SYABAS?

Kerajaan mempunyai kuasa yang mencukupi untuk mendesak supaya pihak swasta itu datang dengan niat yang cukup ikhlas dan murni untuk membuat perbincangan, untuk mengatur semula, menstrukturkan semula syarikat-syarikat air di negeri Selangor. Pada masa ini kita rasa syarikat-syarikat ini tidak mempunyai kuasa rundingan yang cukup besar. Kalau katakan mereka amat pro untung, mereka tidak ada masalah kewangan, kita boleh terima kalau mereka enggan menjual syarikat mereka oleh kerana mereka ada *state of strength*.

Akan tetapi pada masa ini, masalahnya syarikat-syarikat ini banyak hutang dan mereka tidak mampu membayar hutang mereka. Sebenarnya, mereka patut datang kepada kerajaan dan meminta supaya kerajaan membeli syarikat-syarikat mereka. Bukan sebaliknya, bukan berperangai macam kita yang menjadi bos.

■1500

Sekarang sepatutnya kementerian - KeTTHA yang menjadi bos, yang boleh kata bantuan kita boleh beri tetapi syarikat sepatutnya *you* kena bincang dengan Kerajaan Negeri Selangor yang telah membuat tawaran yang cukup wajar kepada syarikat-syarikat ini.

Kerajaan Negeri Selangor telah pun menawarkan sebanyak RM9.29 bilion untuk mengambil alih keempat-empat syarikat ini. Dua syarikat sudah setuju, dua syarikat tidak setuju. Selepas itu Kerajaan Persekutuan, Kerajaan Pusat pun ada membuat tawaran yang lebih tinggi kepada syarikat-syarikat ini, tetapi syarikat-syarikat ini masih berperangai macam mereka kukuh, tidak mahu jual. Sekarang syarikat kerajaan kata, "*Oh, kita kena patuh dan akur dengan syarikat-syarikat ini kerana ini willing buyer, willing seller.*" Kalau mereka tidak naikkan tarif, mereka tidak dapat teruskan operasi mereka dengan baik.

Akan tetapi kita lihat sekarang ada sebuah syarikat swasta lagi, Gamuda Berhad yang memiliki SPLASH telah pun mengeluarkan tawaran yang jauh lebih tinggi. Akan tetapi pada masa yang sama mereka pun berjanji bahawa tarif air tidak perlu naik. Mereka sudah kata syarikat swasta yang mementingkan keuntungan, mereka kata tidak perlu naik tarif tahun pertama. Selepas itu setiap tahun hanya perlu naik 2% sahaja. Akan tetapi Kerajaan Pusat macam masih memihak kepada SYABAS yang kata sekurang-kurangnya tarif air kena dinaikkan sebanyak 12%. Kenapa? Kita tidak faham.

Kalau kepentingan rakyat memang diutamakan, kita perlu mengambil dan menimbang tawaran yang terbaik untuk rakyat, bukan terbaik untuk syarikat-syarikat tertentu. Gamuda Berhad bukan kata mereka tidak naik tarif, lepas itu tidak untung. Mereka kata kepada pihak *equity analysts*, mereka kata sekurang-kurangnya *returns to investment - rate of return* 12%

sehingga 15%, cukup tinggi. Walaupun tarif air tidak dinaikkan seperti tawaran yang telah pun dikeluarkan oleh pihak Gamuda Berhad.

So, kita rasa kalaulah Kerajaan Pusat kata Kerajaan Negeri Selangor tidak boleh sebab dipimpin oleh Pakatan Rakyat. Kita tidak boleh kerjasama dengan Kerajaan Negeri Selangor, tidak mengapa. Kita sekarang - di meja syarikat-syarikat ini ada satu tawaran yang lain, yang jauh lebih baik daripada tawaran yang dikeluarkan oleh SYABAS. Sebentar tadi saya kata syarikat-syarikat ini semua ada masalah kewangan. Mereka tahun lalu - SYABAS tahun lalu telah meminta bantuan daripada Kerajaan Pusat. Mereka kata kalau tidak ada bantuan daripada Kerajaan Pusat, kita tidak dapat memperbaiki paip-paip dan tidak dapat menggantikan paip-paip yang telah pun lupus.

Pada saya, kalau ada syarikat konsesi datang kepada kerajaan kata mereka tidak mampu menunaikan syarat-syarat yang telah pun ditentukan dalam perjanjian konsesi mereka, kita perlu batalkan konsesi tersebut dan berikan konsesi itu kepada pihak lain yang mampu membuat kerja-kerja tersebut. Adalah yang kata bahawa ia tidak dapat, mereka ada kesulitan kewangan atas sebab tarif air tidak dinaikkan. Itu pusing balik kepada *argument* yang saya buat tadi di mana sebenarnya air tidak perlu dinaikkan tarif.

Apatah lagi dalam syarat-syarat konsesi - perjanjian konsesi yang dibuat di antara SYABAS, Kerajaan Negeri Selangor dan Kerajaan Pusat, banyak juga syarat-syarat yang tidak dipatuhi oleh pihak SYABAS. Sebenarnya Kerajaan Negeri Selangor bersama dengan Kerajaan Pusat berkuasa untuk menyaman SYABAS ke mahkamah kerana mereka tidak menunaikan janji-janji yang terletak dalam konsesi mereka seperti apa yang telah pun dinyatakan oleh rakan saya, Yang Berhormat Klang sebentar tadi. So kita lihat perkara ini, mereka tidak ada wang. Mereka datang kepada kerajaan minta bantuan.

Sebenarnya kita tidak perlu beri bantuan kepada mereka, kita perlu desak mereka untuk menyelesaikan masalah dengan Kerajaan Negeri Selangor, tetapi Kerajaan Pusat berhati baik. Mereka berikan satu pinjaman yang cukup *lucrative* kepada SYABAS. RM320 juta tidak perlu faedah, tidak perlu cagaran, 20 tahun cukup lama dan selepas itu cara bayaran balik ansuran yang cukup baik. Lima tahun pertama tidak perlu bayar satu sen pun. 10 tahun kemudiannya, setiap tahun hanya perlu bayar tidak sampai RM5 juta. Hanya pada akhir empat tahun hingga lima tahun, perlu bayar balik RM270 juta. Ini terma-terma yang kita tidak akan dapat di mana-mana tempat lagi, kecuali syarikat tersebut adalah syarikat kroni kepada Kerajaan Barisan Nasional.

Anak syarikat Kerajaan Pusat sendiri - PKFZ apabila mendapatkan pinjaman *bailout* daripada kerajaan, mereka pun dikenakan 4% faedah. Akan tetapi syarikat swasta yang satu-satunya tidak dikenakan langsung seperti apa yang dikatakan oleh Yang Berhormat-Yang Berhormat sebelah, rakan-rakan sebelah tidak dikenakan dengan Kerajaan Pusat diberikan satu pinjaman yang begitu baik. Kita rasa macam *priorities* kerajaan sudah salah dan itu tahun lalu

bulan Disember. Tahun ini bulan Disember, kami difahami melalui satu *interview* yang diberikan oleh Yang Berhormat Menteri kepada media. RM1 bilion akan dikeluarkan oleh Kerajaan Pusat untuk membantu membayar hutang-hutang syarikat-syarikat ini yang berjumlah RM6.4 bilion.

Tadi Yang Berhormat Jasin kata ini perkara remeh. RM46.4 bilion hutang bukan perkara remeh. Jika *bailout* RM6.4 bilion, ia akan menjadi *bailout* yang terbesar di negara. *PKFZ's bailout* pinjaman sekarang hanya RM4.6 bilion, mungkin akan naik tetapi pada ini RM4.6 bilion. Akan tetapi bagi syarikat air, RM6.4 bilion. Masalahnya bagi syarikat-syarikat ini apabila mereka ada hutang, mereka tidak dapat bayar, mereka minta bantuan daripada Kerajaan Pusat. Akan tetapi apabila mereka ada untung, mereka keluarkan keuntungan melalui dividen dan masuk poket sendiri.

SPLASH ada hutang sebanyak RM1.6 bilion tetapi dividen keluar pada tahun 2008, RM578 juta masuk poket dahulu tetapi tidak mampu bayar hutang, minta bantuan daripada kerajaan. Puncak Niaga sama juga, lima tahun akhir ini mereka keluarkan dividen sebanyak RM214 juta tetapi mereka ada hutang RM1.3 bilion. Apabila ada masalah, minta kerajaan bantuan - ini tidak betul. *Priority* macam sudah salah. *So*, kita harap kerajaan berikan desakan. Menteri ada kuasa. Dalam Akta WASIA menteri ada kuasa untuk menekan syarikat-syarikat ini yang mempunyai masalah kewangan. Tolonglah, kalau *you* tidak mampu bayar hutang, *discuss* dengan Gamuda atau Kerajaan Negeri Selangor atau Kerajaan Pusat. Jual syarikat anda dan berikan satu *plan* yang cukup baik untuk rakyat. Ada banyak *plan* cadangan di mana ia semua lebih baik daripada *plan* yang telah pun dikeluarkan oleh SYABAS. Kita harap Kerajaan Pusat akan mementingkan dan mendahulukan kepentingan rakyat dan bukannya kepentingan kroni-kroni Kerajaan Barisan Nasional. Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Putatan.

3.18 ptg.

Datuk Dr. Marcus Mojigoh [Putatan]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya ingin juga turut membangkitkan isu-isu atas pembangunan Maksud P.29 bagi Butiran 03200 – Sabah Electricity Sdn. Bhd. (SESB) yang tercatat di bagi pinjaman berjumlah RM30.3 juta.

Tuan Pengerusi, menteri di bawah Kementerian Tenaga, Teknologi Hijau dan Air memang kerjanya amat berat sekali. Kami sedar bahawa kementerian ini adalah kementerian yang paling sukar bagi menteri untuk menyelesaikan masalah-masalah sebagaimana yang telah ditimbulkan. Bukan sahaja daripada Yang Berhormat-Yang Berhormat daripada pihak pembangkang, tetapi juga sahabat-sahabat saya daripada Barisan Nasional.

Saya ingin sentuh perkara yang amat rumit diselesaikan iaitu kekurangan bekalan elektrik di negeri Sabah.

■1510

Saya faham, Yang Berhormat Menteri tertekan. Usaha pun telah pun dilaksanakan dengan pegawai-pegawai yang bekerja kuat tetapi mungkin kekangan antara Yang Berhormat Menteri sendiri dan pegawai-pegawai yang sukar memahami masalah rakyat. Yang Berhormat Menteri ini memang *gentlemen*. Yang Berhormat Menteri ini baik, itu memang saya tahu. Ini kerana beberapa kali kita berjumpa dengan Yang Berhormat Menteri, sungguh ikhlas. Soal masalah rakyat yang menghadapi masalah kekurangan elektrik di negeri Sabah termasuk kawasan Beluran. Pada tahun yang lepas, SAIDI bagi negeri Sabah adalah 2,284 minit per setahun.

Tuan Pengerusi, di Singapura hanya satu saat sahaja. Bagi TNB, hanya 69 di Semenanjung, di United States - 292, di Australia - 298, di Sabah – 2,284 Yang Berhormat Menteri. Yang Berhormat Menteri telah bekerja keras. Kami tahu. Kami tahu. Ada satu ketika Yang Berhormat Menteri pun dengan *confidentnya*, dengan keyakinan yang begitu ikhlas betul-betul menyelesaikan masalah rakyat negeri Sabah sampai membuat satu kenyataan yang saya tidak setuju sama sekali iaitu meletakkan jawatan pada hujung tahun ini. Potong gaji RM10 pun kami tidak setuju Yang Berhormat Menteri, bahkan lagi mahu meletak jawatan. Jangan Yang Berhormat Menteri. Saya takut.

Saya takut Yang Berhormat Menteri dan saya bersimpati sebab keikhlasan Yang Berhormat Menteri sendiri untuk menyelesaikan masalah ini. Jadi, saya bercadang untuk membantu dengan rakan-rakan saya Yang Berhormat Menteri, bahawa satu pendekatan yang begitu cepat saya rasa adalah untuk menyelesaikan masalah kekurangan tenaga elektrik terutama sekali di kawasan Pantai Timur di negeri Sabah yang pada tahun terdahulunya diletakkan dengan generator *second hand* yang banyak ketidakpuasan hati oleh rakyat Malaysia sebelah timur negeri Sabah pada tahun-tahun yang lepas.

Yang Berhormat Menteri, pada minggu yang lalu berlaku juga *blackout* di Kota Kinabalu. Apa yang saya buat Yang Berhormat Menteri, saya pasang lampu yang *connect* dengan bateri di kereta. Semua rumah kita pasang bateri dengan lampu, dengan manual. Tidak gelap jugalah Yang Berhormat Menteri.

Akan tetapi Yang Berhormat Menteri, soal bateri ini kita pun pernah berjumpa dengan Yang Berhormat Menteri. Teknologi NAS bateri oleh satu syarikat yang telah membuktikan di negaranya sendiri. Dalam apa yang saya buat penelitian di sini, kebaikan NAS bateri ini berbeza sekali dengan apa yang dicadangkan oleh pihak kerajaan iaitu mungkin satu jalannya adalah mewujudkan stesen jana kuasa SPR iaitu Kimanis Power yang belum dilaksanakan.

Keduanya, jana kuasa Lahad Datu yang berasaskan daripada arang batu. Kita sedar pembinaan Ranhill yang boleh berkapasiti 190, itu pun belum beroperasi sepenuhnya walaupun dekat penghujung tahun ini Yang Berhormat Menteri. Jadi, apabila kita melihat NAS bateri di Jepun, 300 megawatt telah pun dilaksanakan dan tidak mempunyai masalah langsung. Kalau kita

bandingkan dengan diesel generator, dengan hidro, NAS bateri banyak kebbaikannya bukan sahaja dalam segi kos. Kos iaitu dalam segi ekonomi jika dibandingkan apa yang dicadangkan oleh pihak kerajaan. Efisiensi Yang Berhormat Menteri, 85%, diesel hanya 40% dan pam hidro antara 60% dan 70% sahaja. *Reliability*, paling tinggi jika dibandingkan dengan diesel generator dan pam hidro. *Maintenance operation* senang manakala generator *complicated*. Dua-dua itu *complicated*. *Damage in case of breakdown* paling minimum, paling minimum Yang Berhormat Menteri. *Noise pollution* tidak ada dan yang penting sekali impak alam sekitar tidak ada. *Very minimal* dan *readiness of control* yang paling *best* antara yang dua itu.

Saya tidak berbandingkan dengan *coal*, yang jana kuasa dengan arang batu Yang Berhormat Menteri. Kita sedar bahawa kerajaan, Jabatan Alam Sekitar telah pun membuat satu penelitian hasil daripada Laporan EIA yang tidak mematuhi rancangan untuk membina jana kuasa...

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Boleh?

Datuk Dr. Marcus Mojigoh [Putatan]: Arang batu di Lahad Datu itu, belum mendapat kelulusan EIA.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Boleh?

Datuk Dr. Marcus Mojigoh [Putatan]: Ya.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Sedikit sahaja. Terima kasih Yang Berhormat Putatan. Terima kasih Tuan Pengerusi. Yang Berhormat, saya bersetuju dengan pandangan Yang Berhormat bahawa kerajaan harus mengambil langkah yang lebih drastik ke arah memikirkan bagaimana untuk memberi tenaga elektrik yang sebaik mungkin di kawasan Sabah, Kota Kinabalu, Pantai Timur dan sebagainya. Saya tidak mahu berbicara soal luar bandar sebab masih jauh lagi kita cerita, tenaga tidak ada. Yang kita mahu cerita tenaga elektrik yang sudah sedia ada di mana tiap-tiap minggu ada sahaja gangguan bekalan. Memang benar Yang Berhormat Menteri telah berusaha, tetapi saya mahu jaminan Yang Berhormat. Minta jaminan, apakah langkah yang sebaiknya boleh diadakan oleh kerajaan untuk memastikan bahawa gangguan-gangguan seumpama ini tidak lagi berterusan. Ini kerana ia menyebabkan kerugian kepada pengguna dan sebagainya. Saya minta Yang Berhormat, minta jaminan, apa jaminan kerajaan untuk menyelesaikan tenaga elektrik ini sehingga hujung tahun ini.

Datuk Dr. Marcus Mojigoh [Putatan]: Terima kasih sahabat saya Yang Berhormat Kinabatangan.

Dato' Johari Abdul [Sungai Petani]: [Bangun]

Tuan Haji Salleh Kalbi [Silam]: Yang Berhormat Putatan, boleh saya sambung Yang Berhormat Putatan?

Datuk Dr. Marcus Mojigoh [Putatan]: Nanti. Saya jawab Yang Berhormat Kinabatangan, saya beri laluan dengan Yang Berhormat Sungai Petani.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat...

Datuk Dr. Marcus Mojigoh [Putatan]: Semalam pun saya ada beri laluan juga.

Tuan Haji Salleh Kalbi [Silam]: Silam nanti.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat, Yang Berhormat tidak banyak masa Yang Berhormat.

Datuk Dr. Marcus Mojigoh [Putatan]: Tidak. Ini penting Tuan Pengerusi sebab melibatkan kawasan Beluran juga.

Tuan Haji Salleh Kalbi [Silam]: Sila Yang Berhormat Putatan.

Datuk Dr. Marcus Mojigoh [Putatan]: Satu syarikat di Seguntor di Sandakan...

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Seguntor.

Datuk Dr. Marcus Mojigoh [Putatan]: Mengalami kerugian RM9 juta setahun akibat daripada kekerapan gangguan *electricity*. Bayangkan! Itu satu syarikat Yang Berhormat Menteri. Kalau 10 syarikat? Saya tidak tahulah, Yang Berhormat Sungai Petani beritahulah jawapannya. Jadi cadangan saya tadi itu Yang Berhormat Kinabatangan, NAS bateri ini kita telah pun berjumpa dengan Yang Berhormat Menteri beberapa kali tetapi saya dapat mengetahui bahawa bantahan daripada pegawai-pegawai. Itu saya tidak pastilah, ini saya pun dengar sahaja. Akan tetapi apabila kita memperbandingkan dengan kos *maintenance*, cadangan kerajaan untuk membina *coal fire plant* di Lahad Datu itu Yang Berhormat Menteri.

■1520

Bayangkan kos merawat CO₂ ke udara. Berapa yang merawat kumbahan supaya marin kita tidak tercemar dan *no carbon bleaching* dan sebagainya. **Marin** 'Dava Bay' ini adalah yang terkaya antara di dunia. Jadi, bayangkan kos-kos ini Yang Berhormat Menteri siapa yang menanggung? Ini akan melibatkan tarif akan dinaikkan. Ya, Yang Berhormat Sungai Petani saya beri laluan. Ada atau tidak? Kalau tidak saya teruskan.

Dato' Johari Abdul [Sungai Petani]: Terima kasih Yang Berhormat Putatan. Setujukah Yang Berhormat Putatan dengan saya kalau sekiranya kerajaan Pusat lebih bersifat simpati kepada Sabah dan Sarawak dengan mengambil kira bahawa dengan pendapatan yang didapati oleh Kerajaan Pusat dari Sabah dan Sarawak itu hampir 45% yang datangnya dari Sabah dan Sarawak? Apakah lebih molekul sekiranya pengagihan seperti hal-hal yang berkaitan dengan tenaga dan air ini juga diberikan sebegitu rupa? Kalau *income* kerajaan dapat 45% sekurang-kurangnya 30% dia hantar balik ke Sabah dan Sarawak supaya ianya seimbang agar pembangunan yang berlaku di Sabah dan Sarawak itu seimbang dengan Semenanjung. Setujukah Yang Berhormat Putatan dengan saya?

Datuk Dr. Marcus Mojigoh [Putatan]: Ya, Yang Berhormat Sungai Petani itu memang agendanya itu sedikit-sedikit berentak politik. Jadi, saya rasa sebab ia diluahkan oleh PKR di negeri Sabah soal yang sedemikian. Kami tidak begitu Yang Berhormat Menteri. Kami ini ikhlas. Apa yang patut diberi, beri dan apa yang tidak patut diberi, kita perjuangkan dahulu.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat, saya tahu isu ini penting Yang Berhormat. Saya dari Sabah dan kita sama-sama mengalami masalah ini. Akan tetapi Yang Berhormat terikat dengan had masa.

Datuk Dr. Marcus Mojigoh [Putatan]: Sedikit sahaja.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Minta maaf Yang Berhormat.

Datuk Dr. Marcus Mojigoh [Putatan]: Jadi saya mintalah jawapan yang boleh meyakinkan rakyat di negeri Sabah Yang Berhormat Menteri bahawa kenyataan itu, masalah lampu atau elektrik di Sabah boleh diselesaikan pada hujung tahun ini iaitu tidak lama lagi Yang Berhormat Menteri hanya sebulan lagi. Jadi, saya mintalah keyakinan sebab rakyat di Sabah ini sedang mendengar Yang Berhormat Menteri. Saya harap kenyataan Yang Berhormat Menteri itu dapat keyakinan daripada rakyat. Sekian, saya mohon menyokong.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Gombak.

3.23 ptg.

Tuan Mohamed Azmin Ali [Gombak]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya juga ingin mengambil bahagian dalam perbahasan di bawah kepala Maksud Bekalan 29 Kementerian Tenaga, Teknologi Hijau dan Air di muka surat 398 iaitu Butiran 09100 dan juga pada muka surat 395 di bawah Butiran 020000.

Saya terpenggil untuk menyertai perbahasan ini apabila mendengar ada Ahli Yang Berhormat daripada Barisan Nasional mengatakan bahawa dalam usaha Kerajaan Negeri Selangor untuk mengambil alih urusan air ini ia adalah untuk membunuh potensi syarikat Melayu. Inilah ketuanan Melayu yang dibawa oleh UMNO. Syarikat yang telah berhutang dengan begitu besar bukan sedikit, RM6.4 bilion masih lagi mahu dipertahankan oleh Yang Berhormat Menteri dan kerajaan UMNO dan Barisan Nasional. Sedangkan ketuanan rakyat yang dibawa oleh Pakatan Rakyat khususnya Keadilan [*Disampuk*] adalah untuk memastikan kepentingan rakyat semua kaum itu mendapat pembelaan yang sewajarnya.

Apa makna kita ada sebuah syarikat yang berhutang dengan kerajaan dengan jumlah yang begitu besar. Akan tetapi Kerajaan Pusat masih lagi menutup mata dan ini sekali lagi membuktikan kepada kita bahawa Kerajaan Pusat ini lebih mementingkan kroni-kroni mereka daripada rakyat keseluruhannya.

Saya boleh membuktikan banyak perkara seperti yang telah dibahaskan oleh teman-teman sebentar tadi di mana di antara perkara yang kita mahu bahaskan pada petang ini ialah mengapa industri air ini perlu diselesaikan dengan segera oleh Kerajaan Pusat. Kalau kita lihat industri air ini yang diswastakan dan saya bersetuju dengan sahabat saya daripada Klang pagi tadi yang menyatakan projek penswastakan ala UMNO dan Barisan Nasional yang dipimpin oleh Tun Dr Mahathir Mohammad sebelum ini, hampir kesemuanya menemui kegagalan dan akhirnya membebankan pembayar-pembayar cukai dan rakyat. Tun Dr Mahathir boleh pergi tetapi yang menanggung hutang berbilion ringgit ini adalah rakyat dan generasi akan datang.

Sebagai contoh industri air yang pada asalnya dikendalikan oleh Kerajaan Negeri Selangor ini akhirnya diswastakan pada tahun 1997 hingga 2002 dengan penganugerahan kepada empat syarikat yang kita sedia maklum. Tiga syarikat perawat dan satu syarikat untuk tujuan agihan. Namun, penswastaan tersebut tidak berimbangan atau pun tempang dalam bentuk perjanjian konsesinya di mana SYABAS diberikan kuasa mutlak untuk menaikkan takrif air. Kita sedia maklum SYABAS juga diberi kuasa untuk menaikkan takrif air sebanyak 37% pada tahun 2009.

Saya kurang faham dan saya ingin memohon penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri. Dalam keadaan syarikat sedang bergelumang dengan pelbagai bentuk masalah, namun Kerajaan Pusat masih lagi ingin melindungi syarikat yang berkenaan. Sedangkan kalau kita lihat keputusan Perhimpunan Agung Bangsa-bangsa Bersatu telah menyatakan bahawa akses kepada air bersih merupakan satu daripada hak asasi manusia. Kita lihat juga resolusi PBB ini menggesa bantuan kewangan disediakan oleh negara-negara ahli untuk membantu negara yang berkenaan menyediakan perkhidmatan air yang selamat, bersih dan boleh diakses juga mampu dibayar oleh semua pihak.

Namun, sikap dan watak yang ditunjukkan oleh SYABAS ini lebih berorientasikan keuntungan dan langsung tidak mempedulikan kepentingan rakyat terbanyak. Saya percaya SYABAS berani berlagak seperti ini kerana isunya mendapat perlindungan daripada Yang Berhormat Menteri dan juga Kerajaan Pusat.

Tuan Pengerusi, SYABAS telah menunjukkan prestasi yang amat tidak memuaskan. Dalam laporan audit terhadap SYABAS, syarikat tersebut walaupun telah diberikan pinjaman sebanyak RM2.9 bilion dan pada tahun lalu Disember 2009, kerajaan memberikan seperti yang disebutkan oleh Yang Berhormat Petaling Jaya Utara sebentar tadi, pinjaman tanpa cagaran dan tanpa faedah berjumlah RM320 juta kepada syarikat swasta Puncak Niaga tanpa perlu membayar cagaran dan dalam kadar tempoh bayaran yang cukup mudah. Tahun pertama tiada bayaran langsung. Sepuluh tahun kurang daripada RM5 juta setahun. Apa yang saya mahu tambah pada petang ini ialah untuk menampung pinjaman RM320 juta ini kepada Syarikat puncak Niaga, kerajaan terpaksa menganggu kos sebab mahu siapkan RM320 juta tidaklah semudah itu.

Kerajaan pusat terpaksa menanggung kos pinjaman kadar faedah RM250 juta. Oleh sebab itu, saya tidak mengerti mengapa SYABAS dan tiga syarikat perawat yang lain diberikan layanan yang begitu istimewa oleh Kerajaan Pusat.

■1530

Mereka telah gagal mematuhi peraturan kontrak seperti yang telah dinyatakan juga lebih 72% kontrak bernilai RM600 juta diberikan kepada syarikat yang dipilih melalui rundingan terus dan bukannya tender terbuka. Ini telah melanggar syarat perjanjian yang ditetapkan sendiri oleh Kerajaan Pusat. Perbezaan sebanyak RM325 juta telah ditemukan antara ringkasan kontrak

yang dianugerah pada tahun 2005, 2006 dan 2007 dengan dokumen penilaian SYABAS ataupun akaun umum.

Pada Jun 2005 SYABAS juga telah melanggar konsesi dengan menggunakan paip yang diimport daripada Indonesia dan bukan daripada pembekal pengusaha tempatan seperti yang disyaratkan dalam perjanjian yang berkenaan. Untuk penggantian paip yang bernilai RM375 juta. Tuan Pengerusi, RM51.2 juta telah dibelanjakan untuk mengubah suai pejabat SYABAS, sedangkan Jabatan Kawal Selia Air Selangor hanya meluluskan sebanyak RM23.2 juta.

Kalau dia menerima pakai cadangan dan keputusan Jabatan Kawal Selia Air Selangor pun bagi saya ianya merupakan pengubahsuaian yang cukup mewah. Namun pengurusan SYABAS dengan angkuh dan sombong mengubahsuai pejabat dengan nilai RM51.2 juta tanpa apa-apa tindakan daripada Kerajaan Pusat dan Yang Berhormat Menteri. [*Tepuk*] Justeru itu, Kerajaan Selangor terpaksa memberhentikan SYABAS daripada terus menaikkan tarif air ini.

Yang Amat Berhormat Menteri Besar Selangor telah berulang kali mengajak Kerajaan Persekutuan untuk bersama-sama melihat kepada satu model yang lebih holistik untuk ditawarkan kepada empat syarikat swasta yang mendapat konsesi ini dan kesemuanya akan dibeli dan diletakkan dalam satu badan bertujuan khas. Mengapa kerajaan negeri menawarkan konsep ataupun model holistik ini?

Kerajaan negeri yakin bahawa model ini adalah penyelesaian terbaik kerana rawatan dan agihan air yang dilakukan akan dilakukan oleh pengendali tunggal. Ini akan mengurangkan tarif air kerana tiada isu kos pemindahan, kerana pada masa ini pengendali rawatan air meletakkan nilai keuntungan yang tinggi. Ini menyebabkan syarikat pengagihan air meningkatkan tarif air yang berkenaan.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiangdee]: Ya, boleh gulung.

Tuan Mohamed Azmin Ali [Gombak]: Berapa minit Tuan Pengerusi?

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiangdee]: Sepuluh sudah masuk sebelas.

Tuan Mohamed Azmin Ali [Gombak]: Sudah masuk sebelas? Saya minta tambahan sedikit. Saya juga ingin mendapat penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri, apakah Kerajaan Pusat bercadang untuk memberi sekali lagi pinjaman mudah ataupun *soft loan* atau lebih tepat lagi *bail out* untuk Syarikat ABAS berjumlah RM1 bilion pada tahun 2010 ini.

Akhirnya Tuan Pengerusi, saya juga ingin menyentuh soal krisis air dan Projek Penyaluran Air Pahang – Selangor. Kerajaan negeri kekal berpendapat bahawa krisis air yang diuar-uarkan oleh Kerajaan Pusat akan berlaku pada 2012 itu, hanya spekulasi semata-mata. Kerajaan negeri telah pun menjalankan kajian pengurusan dan permintaan air untuk menentukan jumlah air yang digunakan pengguna di negeri ini pada ketika ini dan juga di masa yang akan datang.

Data yang disediakan oleh SYABAS ini tidak tepat dalam meramalkan keperluan pengguna air di Kuala Lumpur, Selangor dan juga Putrajaya. Oleh kerana Kerajaan Pusat

bergantung kepada kajian sumber air nasional (NWRS) yang dilakukan oleh EPU pada tahun 2000. Malah Selangor yakin Projek Penyaluran Air Mentah Pahang – Selangor juga berdasarkan kajian yang sama.

Perlu diingatkan bahawa NWRS per kapita keperluan air tidak didasarkan kepada *design guideline of water supply systems* yang dihasilkan oleh Persatuan Air Malaysia seperti yang kita dimaklumkan. Sebaliknya mereka menggunakan pendekatan keperluan air yang didasarkan kepada unjuran pertumbuhan KDNK Nasional yang berubah mengikut pasaran ekonomi global yang tidak stabil sejak krisis ekonomi dunia yang turut menjejaskan ekonomi Malaysia.

Fakta penting yang perlu diberi perhatian ialah anggaran NWRS untuk Selangor dan Kuala Lumpur adalah 500 sehingga 1,224 liter per kapita sehari pada tahun 2010 berbanding dengan penggunaan air per kapita sehari yang dilaporkan di bandar-bandar utama dunia seperti Singapura hanya 328 liter. Sydney hanya 214 liter dan New York 420 liter.

Oleh kerana itulah kita percaya bahawa anggaran permintaan air yang melonjak naik ini adalah merupakan satu spekulasi sekali lagi untuk melindungi dan menjamin kepentingan kroni-kroni syarikat-syarikat yang ada kepentingan UMNO dan Barisan Nasional.

Akhirnya Tuan Pengerusi, saya juga ingin mengingatkan supaya seperti yang dicadangkan oleh Kerajaan Negeri Selangor, Kerajaan Persekutuan untuk menghitung semula permintaan air dengan lebih tepat sebelum berhasrat untuk melaksanakan sebuah lagi projek mega yang mencecah kos hampir RM9 bilion.

Hakikatnya projek ini sekali lagi diasaskan daripada kajian NWRS yang telah saya kupas sebentar tadi. Antara lain disiapkan oleh tiga syarikat swasta yang terlibat dengan projek tersebut iaitu Ranhill Bersekutu Sdn. Bhd., Jurutera Perunding Zaaba Sdn. Bhd. dan SMHB Sdn. Bhd. Konflik kepentingan wujud di mana ia menjadi kemahuan mereka untuk menggalakkan pembinaan empangan Kelau, loji rawatan air Langat II dan juga pembinaan paip-paip yang berkenaan.

Tuan Pengerusi, saya berharap Yang Berhormat Menteri dan kementerian dapat memberikan jawapan yang bertanggungjawab dalam isu yang sudah berlarutan sekian lama dan ianya menekan rakyat negeri Selangor, dan janganlah melihat isu dan perbincangan yang kita adakan pada petang ini bertujuan untuk menutup syarikat-syarikat Melayu seperti pandangan sempit dan jumud pemimpin-pemimpin UMNO yang ada di dalam Dewan ini.

Kepentingan kita adalah kepentingan rakyat yang terbanyak. Sudah tentulah apabila kita melihat statistik yang turut dibentangkan dalam Dewan yang mulia ini, majoriti rakyat yang masih miskin dan hidup dalam keadaan yang perlukan pembelaan adalah orang-orang Melayu dan bumiputera. Inilah kegagalan UMNO dan Barisan Nasional selama 50 tahun, tidak langsung mementingkan kebaikan dan kesejahteraan rakyat terbanyak. *[Tepuk]* Mereka lebih mementingkan kroni-kroni mereka sahaja. Terima kasih Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Tenggara.

3.38 ptg.

Datuk Halimah binti Mohd. Sadique [Tenggara]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya hanya ingin menyentuh beberapa butiran sahaja. Pertama, yang berkaitan dengan *one-off*, Butiran 060300 - Program Pembangunan Kuasa Nuklear. Kedua ialah Butiran 061200 – Sustainable Energy Development Authority (SEDA).

Dalam peruntukan bagi Program Pembangunan Kuasa Nuklear yang disediakan dengan peruntukan bayaran perkhidmatan sebanyak RM3 juta dan juga bayaran pemberian dan kenaikan bayaran tetap sebanyak RM1.5 juta. Menjadikan jumlah sebanyak RM4.5 juta bagi Program Pembangunan Kuasa Nuklear.

Begitu juga dengan peruntukan kepada Sustainable Energy Development Authority (SEDA) sebanyak RM4.614 juta yang merupakan bayaran pemberian dan kenaikan bayaran tetap. Saya ingin mendapatkan penjelasan berhubung dengan kedua-dua peruntukan ini yang hanya bersifat sebagai *one-off* sahaja. Sejauh manakah agaknya keberkesanan kedua-dua program ini yang hanya mendapat peruntukan secara *one-off* sahaja?

■1540

Apakah langkah kerajaan bagi memastikan kejayaan kedua-dua program ini di masa hadapan? Bagi program pembangunan kuasa nuklear Tuan Pengerusi, ketika ini hampir 65% kuasa elektrik dihasilkan melalui pembakaran gas asli dan selebihnya daripada penggunaan arang batu dan juga hidro. Penggantungan terhadap gas asli, kita tahu tidak akan kekal kerana sumber ini dijangka akan habis di dalam tempoh 10 hingga 20 tahun lagi. Ketiga-tiga kuasa penjaan tersebut juga dikatakan tidak mesra alam dengan kadar penghasilan gas rumah hijau dan karbon yang jauh lebih tinggi berbanding dengan kuasa nuklear.

Saya hendak tahu daripada Yang Berhormat Menteri, berbanding dengan Thailand, Indonesia, Filipina dan juga Vietnam, nampak kita seperti teragak-agak dalam usaha untuk membangunkan program nuklear untuk kuasa elektrik ini. Agaknya setakat mana kesungguhan yang akan dilaksanakan oleh kerajaan?

Selain daripada itu, bagi pembangunan reaktor nuklear yang memerlukan masa paling minimum 15 tahun sebelum dapat berfungsi dengan sepenuhnya kerana kita tahu pembinaan ini terpaksa melalui banyak peringkat tapisan yang agak ketat dari segi perundangan dan juga protokol-protokol yang ada. Kita juga tahu bahawa Malaysia juga pernah memulakan program pembangunan nuklear semenjak dari tiga dekad yang lalu tetapi terhenti kerana pada waktu itu atas alasan harga minyak mentah murah. Sedangkan negara lain yang kita ketahui seperti Thailand dan Filipina tetap meneruskan program pembangunan nuklear ini dan telah pun berjaya membangunkan dua reaktor nuklear berskala kecil, seawal tahun 1976 dan siap sepenuhnya pada tahun 1984.

Pada pandangan saya Yang Berhormat Menteri, Malaysia sewajarnya bergerak dengan lebih maju dan nyata lagi dalam pembangunan kuasa nuklear. Ini kerana kita tahu melalui aktiviti

komersialisasi dan juga pembinaan teknologi nuklear, Malaysia telah pun berjaya menjana pendapatan sebanyak RM12.7 juta iaitu kira-kira 22.3% daripada sasaran biaya diri yang diperlukan.

Jadi berhubung dengan program pembangunan kuasa nuklear negara kita ini, saya ingin mendapatkan penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri, khususnya yang berhubung dengan program pembangunan kuasa nuklear bekalan tenaga elektrik bagi memastikan bekalan tenaga yang berkualiti, cekap dan selamat kepada pengguna awam dan juga industri.

Soalan saya sejauh manakah kejayaan jalinan kerjasama di antara TNB dengan syarikat Korea berhubung dengan cadangan membina stesen jana elektrik yang menggunakan tenaga nuklear dan bilakah cadangan ini akan dapat direalisasikan?

Apakah usaha-usaha promosi dan penjenamaan semula oleh kerajaan bagi program pembangunan kuasa nuklear ini supaya ia dapat menjadi agenda penting dalam usaha untuk meningkatkan citra organisasi, khususnya menyalurkan maklumat kepada masyarakat?

Ketiga, apakah usaha kerajaan bagi pengantarabangsaan nuklear Malaysia ini, seperti mengembangkan aktiviti khidmat, teknikal, perundangan dan latihan serta pembangunan kepakaran sumber manusia?

Tuan Pengerusi, seterusnya berhubung dengan *Sustainable Energy Development Authority* (SEDA) ini, saya ingin mendapatkan penjelasan daripada pihak Yang Berhormat Menteri sama ada Akta Tenaga Boleh Diperbaharui atau *Renewable Energy Act* akan dibentangkan bagi mewujudkan dan membolehkan *Feed-in Tariff* (FIT) sebagai mekanisme dalam usaha untuk membangunkan tenaga elektrik melalui sumber asli.

Saya juga ingin mendapatkan penjelasan kerajaan berhubung dengan peranan *Sustainable Energy Development Authority* ini dalam merancang, memaju dan melaksanakan pembangunan tenaga boleh diperbaharui atau *renewable energy* negara. Apakah sebenarnya sumbangan SEDA ini dalam membangunkan teknologi, inovasi untuk industri tenaga negara keseluruhan, khususnya bagi penggunaan minyak kelapa sawit sebagai sumber tenaga elektrik?

Akhir sekali Tuan Pengerusi, berhubung dengan Butiran 06400 – Rancangan Bekalan Air Negeri Johor. Ini adalah masalah tidak ada air dan air dicatu sentiasa berlaku di daerah Kluang, Johor sehingga menyukarkan dan menyelitkan pengurusan kehidupan masyarakat Tempatan di Kluang termasuklah saya. Ini adalah kerana saya pun berasal daripada Kluang Yang Berhormat Menteri, selalu dan kerap.

Jadi saya mohon jasa Yang Berhormat Menteri, tolonglah rakyat Kluang, Johor supaya Yang Berhormat Menteri dapat senarai utamakan projek dalam *first rolling plan* dalam RMKe-10 ini. Bagi pembinaan baru sebuah empangan di Kahang, untuk menyelesaikan isu ketiadaan air secara kerap bagi masyarakat Kluang secara khususnya. Saya harap dalam *first rolling plan* untuk RMKe-10, dengan peruntukan lebih kurang sebanyak RM85 juta, dapat dimasukkan bagi

membina sebuah empangan baru di Kahang ini Yang Berhormat Menteri. Itu sahaja Tuan Pengerusi, terima kasih banyak.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Ramai yang sakit tekak ya. Sila Yang Berhormat Kuala Krai.

3.45 ptg.

Dr. Mohd. Hatta Md. Ramli [Kuala Krai]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya ingin turut sama membahaskan peruntukan kementerian ini di peringkat Jawatankuasa. Terutamanya saya ingin menyentuh Butiran 03300 – Pembangunan Kuasa Nuklear, yang diperuntukkan RM5.5 juta untuk tahun depan.

Saya rasa RM5.5 juta ini untuk program pembangunan kuasa nuklear adalah satu jumlah yang tidak ada signifikannya, melainkan sebagai *seed capital* untuk sesuatu projek. Sedangkan kita telah dimaklumkan bahawa nuklear ini merupakan sumber alternatif kepada penggunaan *fossil fuel* yang akan mengalami kehilangan yang tidak dapat digantikan. Kita tengok negara-negara lain, dan negara jiran seperti yang disebutkan rakan Yang Berhormat Tenggara tadi pun menyentuh tentang program mereka yang telah lama dilancarkan, Thailand misalnya.

Baru-baru ini yang lebih memberikan satu kejutan kepada kita, negara di Selatan kita atau titik merah di Selatan kita iaitu Singapura, sedang berura-ura untuk projek pembangunan kuasa nuklearnya. Sebuah negara yang kecil, yang saya rasa untuk mencari tapak membangunkan satu loji nuklear ini pun boleh menghadapi masalah. Namun, mereka mempunyai kesungguhan untuk memulakan projek ini dan kita tahu bagi membangunkan satu program nuklear seperti saiz di Malaysia ini tidak boleh satu program yang kecil. Paling tidak pun yang sederhana, yang memerlukan pelaburan awal yang cukup penting di dalam pembangunan sumber manusianya.

Tuan Pengerusi, kita dimaklumkan untuk membangunkan satu projek pembangunan loji nuklear ini, negara seharusnya mempunyai sejumlah tidak kurang daripada 3,000 orang *engineer* ataupun jurutera-jurutera yang dilatih di dalam program pembangunan nuklear.

Soalan saya, apakah kita sudah mempunyai jumlah tersebut kalau kita serius untuk masuk ke era nuklear ini kerana dengan peruntukan RM5.5 juta ini, saya tidak nampak kita boleh membangunkan dua, tiga orang pun jurutera pakar dalam pembangunan nuklear ini?

Jadi kalau ini tidak diberikan keutamaan, saya tidak nampak bila Malaysia akan mula masuk ke dalam liga nuklear ini, berbanding dengan negara jiran kita. Saya rasa kalau kita bersikap untuk mengambil contohnya pakar daripada luar, dari Korea contohnya ataupun Korea Utara mungkin untuk membantu dalam kita membangunkan program nuklear kita. Ini tidak akan memberikan satu kesan jangka panjang yang baik kepada negara.

Sampai bila kita hendak bergantung dengan teknologi dan bantuan negara asing? Jadi saya hendak tanya apakah kita serius dan kalau serius, apakah peringkat kita yang ada sekarang ini dalam program pembangunan nuklear? Bila agaknya secara seriusnya kita akan mula *role out*

program ini dengan menghasilkan tenaga manusianya yang mencukupi. Di samping itu, saya ingin bertanya sebagai sejarahnya, kita pernah dengar dulu di negeri Perak kita ada pembangunan pusat Asian Rare Earth untuk memproses bahan-bahan aktif untuk digunakan.

■1550

Kalau tidak silap, syarikat ini pun sudah menghentikan operasinya dan masih ada lagi sisa-sisa hasil daripada kilang ini masih ada lagi di Ipoh, Perak. Apakah kedudukannya dan apakah masa depannya bahan-bahan ini kerana dahulu semasa Asian Rare Earth ini hendak dibina, memang bantahan banyak kita lihat. Pelbagai contoh kesan radioaktif kepada penduduk dan juga haiwan-haiwan sekeliling pun ditunjukkan. Betul atau tidak, itu kita boleh lihat semula dalam sejarahnya. Cuma saya hendak bertanya apakah yang sedang dilakukan terhadap saki-baki ataupun sisa-sisa hasil daripada pengulian bahan radioaktif yang dibuat di Syarikat Asian Rare Earth tersebut dan berapakah agaknya kita rugi dalam program pembangunan tersebut.

Seterusnya saya ingin menyentuh mengenai P.29 07000 dalam konteks Bekalan Air khususnya di negeri Kelantan yang diperuntukkan sebanyak RM18.121 juta. Saya rasa berbanding dengan negeri-negeri lain yang diperuntukkan sampai ada yang RM100 juta lebih di Negeri Sembilan, RM96 juta lebih di Pulau Pinang. Jumlah yang diperuntukkan pada negeri Kelantan ini dan untuk tujuan apa yang tidak disebutkan, adalah *pittance* ataupun terlalu kecil memandangkan Kelantan merupakan sebuah negeri yang besar, penduduknya pun ramai, melebihi satu setengah juta orang dan bekalan airnya pun masih lagi memerlukan suatu bantuan pusat untuk bukan sekadar membaik pulih menggantikan paip-paip yang lama.

Akan tetapi untuk menambah kawasan pembekalannya yang masih terhad dan terhadnya itu tidak sampai ke kawasan Kelantan selatan masih banyak yang tidak mendapat layanan bekalan air paip ini. Jadi, apakah masalahnya untuk kita melihat negeri Kelantan sebagai tempat yang mana kita memberikan tumpuan supaya bekalan air ini dapat dipertingkatkan. Tahun lepas atau dua tahun lepas, ada kampung yang mempunyai bekalan air secara air bukit dengan graviti *feet* nya, air tandop dipanggil di sana, berlaku kes jangkitan demam kepialu ataupun *typhoid* hampir satu kampung itu terlibat dan hampir separuh daripada Hospital Kuala Krai itu diisi oleh pesakit-pesakit yang menghadapi demam kepialu atau *typhoid*. Ini bukan satu perkara yang boleh dipandang ringan dan berpunca daripada sistem bekalan air yang tidak dapat dipertingkatkan.

Saya sudah bangkitkan isu ini di dalam kementerian yang lain juga yang berkaitan dengan KESEDAR dan pembangunan luar bandar tetapi saya hendak menekankan perkara ini harus diambil oleh kementerian utama dalam pengendalian urusan air dan memberikan sokongan yang kuat pada Kelantan untuk memperoleh bekalan air yang lebih selamat. Tuan Pengerusi, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Paya Besar.

3.53 ptg.

Dato' Abdul Manan Ismail [Paya Besar]: Terima kasih Tuan Pengerusi. maksud P.29 Butiran 08100 Rancangan Bekalan Air Negeri Pahang. Saya dapati khususnya di daerah Kuantan, banyak loji bekalan air ini yang tidak berfungsi terutamanya di kawasan-kawasan perumahan. Oleh itu, diminta Jabatan Bekalan Air negeri ataupun daerah khususnya untuk menyiasat apakah punca-punca yang menyebabkan loji bekalan air ini tidak boleh digunakan khususnya di kawasan-kawasan FELDA. Saya dimaklumkan di FELDA Lepar Utara yang berhampiran dengan Jerantut, loji airnya di bawah bukit sedangkan peneroka-peneroka tinggal di atas bukit. Jadi bayangkan bagaimana air boleh naik ke kawasan-kawasan perumahan yang saya sebutkan tadi.

Seterusnya di kawasan-kawasan FELDA di seluruh negeri Pahang saya rasa mengalami masalah bekalan air ini terutamanya mungkin di Bera seperti mana yang disiarkan oleh akhbar-akhbar ataupun media massa baru-baru ini. Oleh itu, minta kementerian mengambil daya usaha yang gigih bagi memperbaiki sistem bekalan air ke kawasan-kawasan FELDA.

Seterusnya bekalan elektrik terutamanya di Sungai Lembing yang sekarang ini kurang mendapat bekalan disebabkan terputusnya bekalan elektrik di kawasan Sungai Lembing ini loji-loji air yang ada di kawasan tersebut tidak berfungsi. Dengan demikian, penduduk-penduduk di Sungai Lembing dan kawasan-kawasan persekitaran mengalami dua masalah apabila terputusnya bekalan elektrik ini. Elektrik tidak ada, air pun tidak ada. Oleh itu, diminta supaya pihak kementerian ini menumpukan perhatian yang lebih serius pada masalah yang saya bangkitkan tadi. Terima kasih Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Batu Gajah.

3.56 ptg.

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Satu isu sahaja saya bangkitkan 010200 - Tenaga. Seperti yang saya bangkitkan pada pagi tadi isu berkenaan bil bacaan pembacaan jangka TNB, bil elektrik dua bulan sekali, *end bill and old bill*. Saya telah bangkitkan isu ini pada bulan enam, 9 Jun yang mana pada ketika itu ramai penduduk di Ipoh, kawasan saya Kinta Valley tidak puas hati kerana mereka mendapati bil elektrik mereka selepas pembacaan bil dua bulan sekali ini mengakibatkan caj yang lebih tinggi.

Pada ketika itu, jawapan yang diberikan oleh Timbalan Menteri menyatakan bahawa telah mengarahkan Suruhanjaya Tenaga membuat siasatan dan juga meminta TNB mengambil tindakan untuk memperbaiki mutu perkhidmatan mereka. Akan tetapi pada masa yang sama juga tidak ada menafikan bahawa pembacaan bil ini telah tidak dapat menyelesaikan isu pengguna yang mana penggunaan elektrik yang masuk dalam dua kategori tarif penggunaan 400 kilowatt sejam ke bawah dan melebihi 400 kilowatt sejam yang mana ini adalah *tariff domestic*. Kalau pembacaan dua bulan sekali, mereka terpaksa atau akan dikenakan dengan caj yang lebih tinggi. Pada ketika tersebut, Timbalan Menteri ada mengakui ketika membalas atau menjawab isu ini

ada menyatakan bahawa TNB masih tidak menyelesaikan isu walaupun pelbagai tindakan ada diambil; isu berkenaan pengguna yang termasuk dalam dua kategori tarif tersebut.

Ekoran itu saya juga pada 20 Oktober membangkitkan isu yang sama Tuan Pengerusi, bulan enam bangkitkan, bulan sepuluh bangkitkan juga berkenaan bil, isu yang sama pengguna membayar bil yang lebih tinggi kerana *end and old bil*. Saya dapati jawapan yang sama diberikan. Jawapan yang menyatakan bahawa walaupun ada cadangan untuk mengatasi pelbagai perasaan tidak puas hati terhadap pengguna tetapi cadangan tersebut dengan izin Tuan Pengerusi, saya bacakan jawapannya; *“Meskipun cadangan-cadangan tersebut masih tidak dapat menyelesaikan kesemua masalah berkaitan billing terutama untuk pengguna yang penggunaan elektriknya pada tahap borderline, 400 kilowatt sejam sehingga 410 kilowatt sejam, namun pada masa yang sama, pihak TNB juga akan menambah baik kaedah pembacaan bil yang dicadangkan dari semasa ke semasa”*.

Sudah berapa bulan berlautan Tuan Pengerusi. Isu bil tidak puas hati timbul pada bulan April apabila saya berjumpa dengan pengguna, penduduk-penduduk kawasan. Sekarang sudah bulan sepuluh. Jawapan yang diberikan TNB masih tidak dapat menyelesaikan masalah bil yang mana pengguna elektrik yang termasuk dalam kategori dua tarif ini, *borderline* ini.

■1600

Ini jawapan daripada pihak kementerian. Jadi saya hendak tahu, apakah akan dibuat oleh pihak kementerian? Mengapa tunggu beberapa lama? Mengapa masih enggan mengambil tindakan untuk melindungi kepentingan pengguna? Mengapakah menjadikan pengguna harus membayar bil yang lebih tinggi? Bukankah Suruhanjaya Tenaga adalah suruhanjaya yang sepatutnya mewakili pengguna? Kementerian sepatutnya mewakili pengguna tetapi nampaknya membiarkan TNB sesuka hati sehingga ke hari ini mengambil masa dan tidak mengambil berat berkenaan bantahan orang ramai. Walaupun isu ini telah dibangkitkan berulang kali, masih tidak ada tindakan yang diambil oleh pihak kementerian.

Saya juga ingin memohon agar Yang Berhormat Menteri yang hadir di dalam Dewan, boleh mengarahkan dan bukan memberikan cadangan lagi kepada TNB. Yang Berhormat harus mengarahkan TNB untuk menghentikan pengiraan bil dua bulan sekali. Kembali kepada cara pendekatan yang lama iaitu pengiraan bil dan pembacaan jangkaan meter rumah ke rumah setiap bulan, dan bukan di atas alasan TNB menggunakan cara dua bulan sekali pergi membaca bil dengan menggunakan alasan bahawa kekurangan kakitangan. Itu alasan tidak boleh diterima.

Dr. Mohd. Hatta bin Md. Ramli [Kuala Krai]: Penjelasan. Terima kasih Tuan Pengerusi dan terima kasih Yang Berhormat Batu Gajah. Bil dua bulan sekali ini, yang sebulan itu akan dihantar melalui pos, betul tidak? Saya hendak bertanya, adakah Yang Berhormat Batu Gajah maklum bahawa ini mungkin ada urusan di antara pihak ini dengan pihak Pos untuk urusan-urusan perniagaan sesama mereka? Ini kerana, Pos mengambil alih daripada tugas kakitangan. Saya ada menerima rungutan daripada kakitangan. Dia kata, sejak pakai dua bulan sekali ini,

Pos yang mendapat keuntungan dan kami pekerja-pekerja tidak mendapat lagi elaun keluar untuk membaca meter, elaun lebih masa dan sebagainya. Itu rungutan kakitangan TNB. Bagaimana pandangan?

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Ya, saya rasa apa yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat, pihak Menteri harus menjelaskan mengapa selalu adalah pengguna atau rakyat yang rugi? Dengan penjimatan tenaga manusia dengan dua bulan sekali – satu bulan tidak perlu pergi dari rumah ke rumah bagi membaca bil, mengapa tarif bil tidak dikurangkan untuk pengguna? Walaupun penggunaan secara dua bulan sekali hanya 10% sahaja daripada keseluruhan pengguna elektrik, tetapi telah menimbulkan banyak perasaan tidak berpuas hati dan merugikan pengguna.

Saya rasa Yang Berhormat Menteri tidak harus membiarkan TNB melakukan sedemikian. TNB memonopoli pasaran ini sehingga tidak ada suara daripada pihak kementerian. Tidak ada lagi suara untuk rakyat dan hanya menjawab bagi pihak TNB, membiarkan sesuka hati mengambil masa beberapa lama untuk TNB menyelesaikannya. Jadi saya ulangi, saya berharap pihak kementerian mengarahkan TNB membatalkan dengan segera pendekatan pembacaan jangka meter dua bulan sekali dan dikembalikan kepada cara yang asal untuk kepentingan rakyat dan rakyat tidak patut membayar bil yang lebih tinggi. Terima kasih banyak-banyak Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat, kita mesti menyelesaikan ini. Jadi, saya cuma boleh memanggil Yang Berhormat Simpang Renggam, Yang Berhormat Padang Terap dan selepas itu Yang Berhormat Kapit untuk perbincangan peringkat ini dan selepas Yang Berhormat Kapit, saya meminta Yang Berhormat Menteri untuk menjawab. Sila Yang Berhormat Simpang Renggam.

4.04 ptg.

Tuan Liang Teck Meng [Simpang Renggam]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya cuma ada satu perkara sahaja iaitu di bawah Butiran 030000 – Bekalan Air. Tuan Pengerusi, saya ingin merujuk kepada persoalan yang saya bangkitkan tempoh hari kepada Menteri, iaitu sekiranya seseorang yang telah membeli kilang atau rumah yang masih berhutang bil air, walaupun air bukan dibelanjakan oleh pembeli baru, maka dia masih hendaklah menjelaskan bil air yang terhutang oleh pemilik lama sebelum pembeli ini membuat permohonan baru.

Jawapan daripada kementerian adalah, *“Merujuk kepada pengusaha kilang yang terpaksa menanggung tunggakan bil air pemilik terdahulu, selaras dengan peruntukan Akta 655, pengusaha kilang tersebut yang telah memohon bekalan air baru daripada SAJH bertanggungjawab untuk menjelaskan hutang tertunggak yang ditinggalkan oleh pemilik terdahulu bagi membolehkan pihak operator menyambung bekalan air kepada premis tersebut.*

Bagi mengelakkan masalah sebegini berlaku, pengusaha kilang terbabit sepatutnya perlu menyemak dengan teliti melalui kaedah perundangan yang sah ke atas perjanjian jual beli atau

perjanjian sewaan bagi memastikan sebarang tunggakan atau perkara-perkara lain yang berkaitan yang boleh menimbulkan masalah pada masa hadapan telah pun diambil kira sebelum membuat sebarang keputusan untuk menyewa atau membeli premis tersebut.” Itulah jawapan daripada pihak kementerian.

Tuan Pengerusi, saya rasa perkara ini amat tidak adil. Mengapakah orang yang tidak bersalah harus bertanggungjawab ke atas kesalahan yang dilakukan oleh orang lain? Siapa yang membeli, dia yang mesti membayar, itulah logiknya. Jadi syarikat air sepatutnya mengejar atau mengambil tindakan terhadap orang yang menggunakan air dan tidak membayar. Saya memang menerima banyak aduan daripada ramai pengusaha kilang bahawa tuntutan syarikat air ini memang tidak munasabah dan tidak masuk akal.

Oleh itu Tuan Pengerusi, saya ingin tahu berapakah jumlah kes aduan yang telah diterima oleh pihak kementerian selama ini tentang tuntutan yang tidak adil ini? Adakah kementerian berhasrat untuk memperbetulkan amalan yang tidak adil demi melindungi kepentingan pengguna-pengguna? Adakah TNB juga mengamalkan praktis yang sama? Itu sahaja, Tuan Pengerusi. Sekian, terima kasih.

4.07 ptg.

Tuan Mohd. Nasir bin Zakaria [Padang Terap]: *Assalamualaikum warahmatullaahi wabarakaatuh* Tuan Pengerusi dan juga Menteri. Terima kasih memberikan peluang kepada saya untuk turut berbahas dalam butiran ini. Saya ada tiga perkara sahaja.

Pertama, saya hendak merujuk kepada objektif yang digariskan oleh Kementerian Tenaga, Teknologi Hijau dan Air pada objektif kedua iaitu untuk membantu pertumbuhan industri teknologi hijau. Saya ingin menimbulkan tentang Loji Rawatan Kumbahan Pantai, Kuala Lumpur yang dibina dengan menggunakan pinjaman daripada Jepun yang didapati menghasilkan gas metana daripada proses penapaian sisa kumbahan. Malangnya, ia tidak dimanfaatkan dan gas metana tersebut dibakar begitu sahaja. Jadi saya ingat kementerian boleh lihat pembaziran ini dan sekiranya kita boleh memanfaatkan tenaga tersebut.

Kedua, saya ingin merujuk kepada Butiran 010200. Kerajaan ada menyebutkan bahawa bajet yang juga diumumkan di dalam RMKe-10, yang akan meliputi pembinaan jana kuasa baru bagi menghadapi permintaan tenaga masa depan termasuklah pembinaan *power plant* berdasarkan kepada *coal* (arang batu) secara IPP ataupun melalui mekanisme *Power Purchase Agreement*. Saya ingin membangkitkan beberapa persoalan. Apakah kerajaan tidak mempunyai cara yang lain selain daripada mengharap konsep IPP untuk melaksanakan pembinaan tersebut ataupun masih menggunakan konsep penswastaan? Kedua, apakah pemilihan penjana ataupun IPP bagi *power plant* yang baru ini akan dilakukan melalui proses tender terbuka? Ini kerana, kita dikejutkan baru-baru ini di mana TNB telah diberikan secara eksklusif untuk dipertanggungjawabkan pembinaan 100 megawatt *power plant* yang baru. Minta kerajaan menjelaskan isu ini.

Ketiga, apakah perancangan yang dibuat oleh pihak kementerian bagi kita menghadapi *power crisis* apabila pada tahun 2015 ataupun pada tahun 2016 yang disebutkan di dalam ucapan sebelum ini, bahawa lebih daripada 4,000 megawatt sumber tenaga daripada IPP generasi pertama yang bakal tamat tempoh *Power Purchase Agreement*? Apakah terma yang akan dijanjikan kepada tauke-tauke IPP generasi pertama?

■1610

Sudah tentulah perhatian mereka lebih kepada untuk menjana keuntungan yang paling maksimum kepada pelabur-pelabur mereka. Adakah konsep *100% pass-through mechanism* akan diteruskan bagi *fuel cost*. Yang keempat, apakah nasib yang akan ditanggung oleh Bakun Hydro Power Plant di Sarawak yang dijangkakan Sarawak bakal dilimpahi dengan *reserve margin* yang tinggi memandangkan Sarawak hanya memerlukan lebih kurang 800 megawatt kapasiti untuk menghadapi permintaan masa hadapan sedangkan pengambilan Bakun ini akan menyebabkan kapasiti tenaga yang melebihi 2,400 megawatt dan adakah pembelian tersebut dibuat secara open tender.

Yang keenam apakah rancangan kerajaan Sarawak menangani kapasiti tenaga yang agak besar dengan permintaan tenaga yang agak kecil memandangkan Sarawak sendiri mempunyai *hydro power plant* yang tersendiri yang dirancang terlebih dahulu.

Perkara terakhir yang ingin saya rujuk ialah berkaitan dengan rancangan yang dibuat untuk rancangan bekalan air negeri Kedah. Di sini dicatatkan lebih kurang RM28 juta diperuntukkan. Saya ingin bangkitkan tentang persoalan air yang masih lagi mengalami tekanan yang rendah di kawasan Padang Terap. Saya sudah bangkitkan ingat dua tahun yang lalu tapi belum ada tindakan yang konkrit daripada pihak kementerian. Saya ingin cadangkan termasuklah pembesaran bagi loji Kuala Nerang yang masih lagi mempunyai kapasiti satu juta gelen sehari yang sekarang memerlukan lebih daripada lima juta gelen. Saya harap pihak kementerian boleh mempertimbangkan sedikit bajet untuk kita besarkan memandangkan keperluan penduduk yang begitu tinggi terhadap air.

Begitu juga Kuala Nerang fasa dua yang air di pam ke tangki di kawasan Naka yang memerlukan tambahan sehingga enam ataupun lapan juta gelen sehari. Ini pun masih lagi menyebabkan penduduk-penduduk di kawasan saya berdepan dengan krisis air yang begitu teruk. Begitu juga di kawasan Lubok Merbau ada 400,000 gelen sehari. Saya mohon pihak kementerian untuk meningkatkan kapasiti ke arah lebih kurang tiga ataupun empat juta gelen. Ini kita perlukan kerana di kawasan saya selalu berdepan dengan masalah air. Kalau sekiranya pihak kementerian boleh memberikan satu bentuk sumbangan secara langsung ataupun bajet secara langsung. Saya pohon pihak kementerian untuk pertimbangkan penyelesaian terhadap masalah-masalah yang saya bangkitkan. Saya ingat itu sahaja Tuan Pengerusi. Terima kasih atas peluang yang diberikan kepada saya. *Assalamualaikum Warahmatullaahi Wabarakaatuh*

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Ya Yang Berhormat Kapit.

4.13 ptg.

Datuk Alexander Nanta Linggi [Kapit]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya ringkas sahaja. Saya akan menyentuh Butiran 11600 – Rancangan Bekalan Air Negeri Sarawak. Saya ingin penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri RM152,101,000 telah diperuntukkan untuk tujuan ini. Apakah projek-projek yang disenaraikan untuk menggunakan peruntukkan ini? Sila namakan projek-projek itu. Adakah projek itu terletak di Kapit juga? Sebab kami di Kapit sekarang sudah bermula untuk satu projek untuk pembesaran loji yang menelan belanja RM28 juta dikendalikan melalui Kementerian Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah. Akan tetapi saya tidak pastilah di mana letaknya sama ada Kementerian Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah ataupun di kementerian ini juga. Kalau ada peruntukan di kementerian ini saya mohon bagi pihak kami di Kapit ini kerana siapnya nanti loji baru ini yang akan mengeluarkan lebih banyak air yang diperlukan masalahnya untuk kita menghantar air itu kepada pengguna-pengguna.

Jadi saya telah berbincang dengan konsultan dan mereka yang berkenaan dan juga JKR di Kapit mereka mengatakan kurang lebih kita memerlukan RM14 juta untuk kita membaiki pulih ataupun kita menambahkan paip-paip yang sepatutnya supaya air terawat itu yang dikeluarkan dari loji baru ini dapat dihantar kepada semua pengguna di bandar Kapit dan juga kepada rumah-rumah panjang ataupun kampung-kampung yang bersekitaran sebab dalam perancangan loji baru ini adalah dijangka kegunaannya boleh menampung keperluan sehingga tahun 2025. Jadi kalaulah kita tidak ada peruntukkan untuk kita menambah baik ataupun menambahkan sistem paip ini jadi apa kita keluarkan daripada loji pun tidak sampai kepada pengguna. Jadi saya mohon daripada Yang Berhormat Menteri beri keterangan dan kalau boleh dapat atau tidak RM14 juta ini dari kementerian ini ataupun saya perlu mungkin memohon daripada pihak Kementerian Kemajuan Luar Bandar dan Wilayah. Saya mohon penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Ya, sila Yang Berhormat Menteri. Yang Berhormat Menteri boleh selesaikan sebelum jam 5.00 petang nanti.

4.16 ptg.

Menteri Tenaga, Teknologi Hijau dan Air [Dato' Sri Peter Chin Fah Kui]: Ya, saya rasa itu boleh. Terima kasih Tuan Pengerusi. Mengenai saranan masa itu saya rasa kebanyakan perbincangan petang ini menyentuh perkara-perkara yang agak sama dan saya akan jawab secara tajuk dan tidak spesifik kepada Ahli Yang Berhormat yang berkaitan.

Mengenai air di Selangor Tuan Pengerusi saya memang berhasrat untuk menyelesaikan masalah tersebut dan saya ingin sebut di sini bahawa sikap saya memang untuk cari satu jalan yang boleh diterima oleh semua pihak iaitu *stakeholders* dengan izin dan apabila semua boleh ada satu fikiran yang sama maka saya rasa kita tidak akan menghadapi masalah untuk menggunakan undang-undang dan sebagainya. Bagi saya itu memang sebagai *last resort* dengan izin yang menyelesaikan masalah ini. Walau bagaimanapun, saya tahu kita sudah ambil

masa yang agak panjang dan buat masa sekarang pihak-pihak yang berkenaan masih belum dapat satu penyelesaian yang baik sebab itu Tuan Pengerusi kita perlu ada kaedah-kaedah yang menentukan bahawa air itu bagi negeri Selangor, Wilayah Persekutuan dan Putrajaya tidak berhenti.

Cuba imbangkan Yang Berhormat sekalian kalau syarikat yang ada sekarang iaitu syarikat konsesi empat syarikat itu kalau mereka berhenti kerana tidak mampu lagi meneruskan mengendalikan usaha-usaha mereka itu akan seterusnya memberhentikan penyaluran air kepada pengguna dan kalau ini berlaku macam mana kita hendak selesaikan, macam mana kita hendak kendalikan supaya loji-loji itu ada pihak-pihak yang berkenaan menjaganya, mengoperasikannya dan seterusnya menghantarkan air kepada pengguna. Inilah yang saya rasa bagi asas untuk saya membuat permohonan daripada pihak *Treasury* untuk menolong syarikat-syarikat yang menghadapi masalah aliran kewangan.

■1620

Cash flow ini yang amat penting, Yang Berhormat. Bukan untuk *bailout* mereka. Kita hendak kena faham. Kalau saya tidak meminta pihak *Treasury* menimbang bahawa *cash flow* yang tidak cukup ini, kita kena menampung secara pinjaman mudah dan ini bukan geran atau *bailout* kepada mereka. Mereka kena *sign*, menandatangani pinjaman dan mereka kena patuhi syarat-syarat yang dikenakan kepada mereka untuk meneruskan usaha-usaha mereka supaya menjamin air itu tidak berhenti. *That is my first task* dengan izin, Yang Berhormat. Ini supaya air itu tidak berhenti.

Untuk menggunakan kaedah-kaedah ini, saya rasa kita ambil perhatian bahawa rakyat didahulukan. Sebab rakyat di Selangor pun rakyat Malaysia dan kita kena menolong mereka supaya air di Selangor itu tidak berhenti seperti di Wilayah Persekutuan dan Putrajaya.

Janganlah kita sentuh, janganlah kita tuduh pelbagai bahawa sayalah yang *bailout* syarikat-syarikat tersebut, kroni UMNO dan sebagainya. Ini tidak ada berkaitan. Saya hendak jelaskan di sini, ini tidak ada berkaitan dengan apa yang saya buat masa sekarang sementara kita menyelesaikan penstrukturan itu. Itulah hakikat sekarang, itulah pendirian saya dan saya harap Yang Berhormat sekalian faham apa yang saya buat.

Keduanya mengenai penstrukturan itu, kalaulah ada syarikat-syarikat antara empat itu yang boleh ambil alih selain daripada Kerajaan Negeri Selangor, bolehlah. Saya pun sudah buat mesyuarat dengan mereka. Masing-masing atau sekali gus di kementerian saya dan saya membenarkan seperti yang SPLASH ini. SPLASH ini yang ada satu tawaran tetapi angka itu adalah agak tinggi - RM10 bilion lebih dan tambahan mereka hendak minta konsesi daripada saya. Sedangkan penstrukturan kita ini hendak tamat konsesi, hendak tamat cara konsesi ini secara apa yang kita mempraktikkan sekarang. Sebab itu tawaran SPLASH itu tidak boleh diterima. Pendirian kita ialah teguh, adalah sama. Kita tidak ubah sini sana kerana hendak mencari penyelesaian.

Keduanya kita pun pentingkan kepada tarif. Tarif ini yang amat penting, Yang Berhormat sekalian. Kalau kita selesaikan penstrukturkan ini, akhirnya tarif itu lebih tinggi, apa maknanya. Tidak perlulah kita menstrukturkan apa-apa lagi. Seperti ada yang satu Yang Berhormat sebut tadi, lebih elok kita gunakan duit itu untuk lain-lain projek. Tidak perlu kita buat penstrukturannya kalaulah akhirnya tarif itu tinggi. Itu fikiran yang sama, saya rasa dengan pihak negeri Selangor. Kalau kita hendak rendahkan tarif air itu, kita kena ada perbelanjaan yang munasabah, yang tidak boleh terlalu tinggi kapasiti itu yang kita sebutkan untuk mengambil alih syarikat-syarikat tersebut.

Maklumlah Yang Berhormat, saya tidak ada kuasa dalam akta ini di mana saya boleh ambil alih syarikat-syarikat ini secara *rationalization*, tidak boleh. Kita tidak amalkan cara-cara seperti ini di negara kita. *I cannot go and rationalize* dengan izin. Syarikat-syarikat tersebut paksa mereka, hantarkan operasi mereka, hantarkan aset mereka kepada SPAN atau kepada sesiapa, tidak boleh - atau kepada negeri Selangor pun tidak boleh. Kita kenal faham perkara ini kalau senang buat, senang selesai. Tidak perlu saya tunggu sampai sekarang untuk selesaikannya.

Baiklah, itu sedikit dengan air di Selangor dan saya harap Yang Berhormat sekalian janganlah terlalu fikir sebab ada kepentingan politik. Hendak tuduh sini sana, tidak perlulah.

Kalau kita hendak tuduh, banyak kali kita boleh tuduh pun, tetapi saya tidak buat macam ini. Janganlah main politik dengan perkara air. Air ini kita asingkan dalam politik. Kita selesaikannya secara rasional, secara apa yang boleh dipraktikkan untuk masa hadapan seperti yang saya sebut tentang tarif. Apa yang kita hendakkan ialah tarif yang munasabah.

Untuk sedikit mengenai kuasa nuklear yang ada juga Yang Berhormat-Yang Berhormat sekalian utarakan tadi. Saya ingin sebutkanlah kuasa nuklear ini, ini pertama kali negara kita ini untuk cuba melaksanakan kaedah ini, kaedah nuklear untuk jana kuasa elektrik sebagai loji jana kuasa elektrik. Sebab itu - maka kita sekarang masih dalam satu keadaan di mana pihak kementerian saya dengan pihak kementerian MOSTI, dengan Jabatan Perdana Menteri dan EPU masih merangka cara-cara yang terbaik untuk melaksanakan loji nuklear ini supaya kita tidak menghadapi masalah di masa akan datang sebab kita tahu loji nuklear ini melibatkan melintasi pelbagai sudut, pelbagai kementerian. Kita kena cari satu kaedah yang lebih licin untuk kita meneruskan usaha-usaha kita, kerja-kerja pembinaan kita, terutamanya saya rasa dari segi keselamatan loji-loji yang kita akan buat.

Sama ada - Yang Berhormat dari Kuala Krai hendak tanya, sama ada kita benar-benar serius. Memang serius, Yang Berhormat. Jana kuasa nuklear ini sudah termaktub dalam ETP kita dan ini memang sebagai satu cara yang kita akan transformasi industri elektrik di masa akan datang sebagai satu tenaga yang cukup stabil, satu tenaga yang tidak akan menghadapi masalah seperti harga minyak, harga gas, harga arang batu di mana dua *fossil fuel* ini dengan izin, mereka mempengaruhi harga elektrik yang kita tentukan kepada pengguna. Kalau kita boleh

gunakan nuklear ini, kita bolehlah sebahagian - walaupun tidak besar tetapi saya rasa lingkungan 25% penjanaan akan diambil alih oleh kuasa penjanaan nuklear ini.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Tangga Batu bangun, Yang Berhormat.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Ya.

■1630

Datuk Ir. Haji Idris bin Haji Haron [Tangga Batu]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Yang Berhormat Menteri, saya melihat memang kita tidak mempunyai pilihan lain. Antaranya ialah kerana kita akan kehabisan sumber-sumber ini terutamanya sumber-sumber di bawah tanah. Yang Berhormat, saya berkawan dengan beberapa pakar di dalam bidang ini. Apa yang paling merunsingkan saya ialah di negara Indonesia, topik nuklear ini telah sampai ke peringkat NGOnya. Para belianya sekarang ini sedang mengadakan forum-forum, perbincangan meluas untuk memberikan kesedaran kepada kumpulan-kumpulan masyarakat. Kita masih lagi di peringkat pembuat dasar. Tahniahlah MOSTI dan kementerian Yang Berhormat telah mengadakan satu perbincangan pertama kali baru-baru ini yang melibatkan semua Ahli-Ahli Parlimen.

Saya kira di peringkat pembuat dasar pun kita masih lagi tidak jelas tentang kita tidak akan mempunyai pilihan satu masa nanti. Saya khuatir apabila tiba masanya nanti kita akan mendapati, memperolehi tentangan kerana mereka tidak mengetahui sebenarnya tenaga nuklear ini lebih selamat daripada punca-punca tenaga yang lain Yang Berhormat. Jadi saya khuatir di sana nanti akan berlaku situasi ini. Jadi apakah peranan kementerian dengan kerjasama kementerian yang lain dalam usaha untuk memberikan kesedaran yang sebenarnya tenaga nuklear ini telah berada dalam pasaran lebih daripada 50 tahun. Terima kasih Tuan Pengerusi.

Dr. Mohd. Hatta Md. Ramli [Kuala Krai]: Jawab sekali Menteri ya, Yang Berhormat Kuala Krai. Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya lihat jawapan Menteri tadi bahawa memang kita serius untuk bergerak ke arah nuklear ini. Jadi soalan saya masih lagi apakah peringkat sekarang ini sebab kita kena ada *lead time* sebelum kita dapat mempunyai satu jana kuasa yang beroperasi. Saya tidak pasti, Yang Berhormat Tenggara kata mungkin lima belas tahun, mungkin lapan tahun daripada kita bermula. Sedangkan sumber fosil kita dikatakan akan mula merosot dan kita akan menjadi *non-importer* gas dan petrol pada tahun 2015. Jadi apa peringkat sekarang ini dari segi tenaga manusia yang saya sebut tadi?

Ini kerana saya rasa Malaysia ini- baru ini kita menghantar seorang daripada pakar kita ke IAEA sebagai *Deputy Director* kalau tidak silap. Ini satu pengiktirafan. Kita ada pakar-pakar ramai di dalam negara kita, baik yang muda ataupun yang lama-lama. Kita ada Dr. Nor Ramli Muslim yang antara peneraju PUSPATI satu ketika dahulu. Takkan tidak ada satu proses untuk melatih pakar-pakar sekarang ini? Berapa jumlah yang sedia ada sebenarnya dari segi

kepakaran ini, sebagai ukurannya ambil *engineer*. Berapa yang ada betul-betul terlibat dalam program ini? Terima kasih.

Datuk Chua Soon Bui [Tawau]: Terima kasih. Selain daripada loji jana kuasa arang batu atau nuklear, saya ingin tahu Sabah mengeluarkan 30 juta tan sisa kelapa sawit dan ini adalah tenaga hijau. Apakah pelan yang kementerian ada supaya dapat menggunakan kesemua sumber ini untuk menjalankan tenaga alternatif yang berterusan atau *sustainable*? Berapakah loji jana kuasa biomas akan dibina di Sabah? Apakah masalah-masalah utama yang dijangkakan? Sekian terima kasih.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Terima kasih Yang Berhormat, terutamanya Yang Berhormat Tangga Batu dengan Yang Berhormat Kuala Krai dan juga Yang Berhormat Tawau. Mengenai apa yang disebutkan oleh Yang Berhormat Tangga Batu, memang saya setuju kita kena ada satu pelan atau satu kempen untuk supaya kita dapat meyakinkan rakyat tentang keberkesanan loji nuklear ini untuk menentukan masa depan tenaga di Malaysia.

[Tuan Yang di-Pertua *mempengerusikan Jawatankuasa*]

Ini kalau Yang Berhormat sabar sedikit, satu dua minggu nanti kita akan umumkan. Sebenarnya saya harap Perdana Menteri sendiri akan mengumumkannya, cara-cara untuk kita langkah ke hadapan. Untuk terus melibatkan rakyat, melibatkan *stakeholders* dan juga ambil langkah-langkah yang *constructive* dan juga konkrit. Untuk memastikan bahawa sebelum kita masuk dalam peringkat pembinaan loji tersebut kita sudah ada menerangkan kepada rakyat, memberikan satu maklumat yang mencukupi kepada rakyat. Supaya rakyat tidak khuatir lagi dengan adanya, wujudnya loji jana kuasa nuklear di negara kita.

Itulah yang saya hendak sebutkan kepada Yang Berhormat Kuala Krai. Kalau kita tidak bertentu bila kita hendak *start*, saya rasa tahun barulah Yang Berhormat kita hendak usahakan dengan lebih fokus lagi tentang penyebaran maklumat dan sebagainya, memberi keyakinan dan sebagainya kepada rakyat. Kita boleh juga mengumumkan *roadmap* yang berkaitan dengan loji nuklear sampailah siapnya. Kita agak dalam tahun 2021 nanti.

Mengenai cadangan daripada Yang Berhormat Tawau. Memang kita akuilah sisa kelapa sawit ini adalah satu tenaga alternatif kita boleh gunakan. Saya akan jawab tentang *electricity*, masalah elektrik di Sabah ini. Saya akan masuk nanti bab yang Yang Berhormat tanya tadi. Tuan Pengerusi, mengenai bekalan air ini terutamanya kepada kawasan-kawasan luar daripada Selangor. Saya hendak sebutkan bahawa kita kerjasama dengan pihak jabatan air negeri dan kerajaan negeri. Segala projek-projek yang kita tentukan sama ada di Pahang, di Sarawak atau di Sabah dan lain-lain kawasan lagi. Kita kerjasama rapat dengan jabatan bekalan air negeri masing-masing. Juga kita bekerjasama dengan pihak kerajaan negeri supaya kita dapat

maklumat yang terperinci untuk kita memasuki dalam *first rolling plan* yang pertama bagi RMKe-10.

Kalaulah projek-projek yang di dalam kawasan Yang Berhormat sekalian tidak disenaraikan, saya mintalah boleh terus hantarkan permintaan itu kepada pejabat saya. Supaya kita boleh masuk ia dalam *rolling plan* kedua ini dalam RMKe-10 ini.

Datuk Haji Yusof Haji Mahal [Labuan]: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Menteri, Labuan berdiri Yang Berhormat.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Yang Berhormat Labuan ya.

■1640

Datuk Haji Yusof Haji Mahal [Labuan]: Terima kasih. Tan Sri Tuan Yang di-Pertua. Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Saya ingin minta sedikit penjelasan tentang bekalan air yang masih *under construction* antara tanah besar Sabah dan juga Labuan itu, ia *underwater pipe line*.

Jadi bilakah loji yang baru ini akan siap? Sepertimana yang kita bicarakan sewaktu lawatan Yang Berhormat Menteri ke Labuan dulu, kalau tidak salah ianya akan siap pada hujung bulan Disember tahun ini atau awal tahun hadapan iaitu Januari. Adakah *schedule* tersebut masih *maintain* atau pun sebaliknya? Apabila bekalan air tersebut telah siap, berapakah kelebihan atau *reserved* air yang di Labuan dan juga bolehkah bertahan sampai tahun bila?

Yang kedua, adalah bagaimanakah loji memproses air kumbahan yang telah pun dicadangkan yang lalu adakah masih diteruskan yang mana air kumbahan apabila kita proses akan kita gunakan kilang-kilang yang beroperasi di Labuan? Terima kasih Yang Berhormat Menteri.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Yang Berhormat, saya hendak terangkan projek membawa air dalam melalui paip dasar laut ini sudah siap, tetapi malangnya di Beaufort Sabah, kita mempunyai sedikit masalah tanah di mana tuan punya tanah itu sangat keras tidak membenarkan pihak kontraktor masuk ke dalam tanah tersebut untuk menyiapkan sedikit sahaja 2-3 km sahaja yang kita perlukan di atas tanah di Beaufort dan bukan di dalam laut. Apabila itu siap nanti projek ini akan boleh membawa cukup air kepada Pulau Labuan sampailah tahun 2020 nanti dan itulah antara tiga projek besar di Labuan. Keduanya ialah projek untuk kita khaskan untuk Kampus Uni-Sabah di Labuan iaitu kita hendak gunakan loji sebagai satu projek perintis, Loji *Desalination Plant* dengan izin yang kita akan bina khas bagi kampus UniSabah di Labuan.

Ketiganya ialah projek yang disebutkan oleh Yang Berhormat di mana kita akan membawa, mengolah air dari kumbahan ini untuk kegunaan industri. Itu pun satu projek yang kita anggapkan sebagai projek printis sebab kita tidak pernah buat projek seperti ini di Malaysia. Kalau itu satu projek yang berjaya, kita akan merancang projek-projek seperti itu untuk lain-lain negeri.

Dr. Tan Seng Giaw [Kepong]: Tuan Pengerusi, penjelasan. Kita banyak itu terutama di Sabah dan Sarawak. Sungai banyak besar-besar belaka. Sarawak terutamanya, Sungai Rejang yang terpanjang di Malaysia itu. Mengapa kita perlu *Desalination Plant* Labuan. Itu daripada, kalau kita dapat air daripada Sarawak, Labuan adakah ini lebih murah. Apakah perbandingannya? Saya hendak tahu sahaja.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Saya sebut projek perintis ya projek perintis supaya *is a part R&D is a part for* UniSabah. Tuan pengerusi, mengenai bekalan air untuk kawasan-kawasan yang lain itulah saya sebutkan tadi, kalaulah ada tidak masuk seperti yang disebutkan oleh Yang Berhormat tadi di Paya Besar dan juga di Padang Terap.

Projek-projek ini kita akan ambil kira macam mana kita akan merangkumi atau mengadakan serta memasukkan senarainya dalam *rolling plan* kedua sebab ini setakat kita hantarkan projek-projek yang kita cadangkan ini ialah daripada pihak negeri, yang kita tidak potong sesiapa cadangan daripada mana-mana negeri. Hanya jumlah yang kita peruntukan itu adalah menentukan macam mana dan berapa projek yang kita boleh laksanakan dalam *rolling plan* ini.

Akhirnya di Sabah ini, Yang Berhormat Putatan, saya tahu lah, dia tidak ada di sini. Projek di Sabah ini - Bekalan elektrik di Sabah ini, saya dengan ikhlasnya hendak sebut bahawa kementerian saya, pihak Kerajaan Persekutuan sudah melaksanakan apa yang diperlukan seperti kewangan. Seperti untuk mengadakan projek-projek yang berpatutan untuk dibuat, untuk dilaksanakan supaya kita boleh membekalkan elektrik yang mencukupi.

Masalah penjanaan tidak cukup *capacity* itu sekarang saya anggapkan pada hujung tahun ini Tuan Pengerusi, kita akan dapat mencapai hasrat kita la dan ini sebab dengan kegigihan pihak kerajaan persekutuan untuk menolong rakyat di Sabah. Projek-projek itu sudah kita laksanakan dan antara projek yang besar ini iaitu loji arang batu, kita menghadapi masalah sebab laporan DEIA ini tidak dapat diluluskan dan sebab itu, hari ini pihak TNB perlulah rancang lagi rancang semula dan ini setiap ambil masa. Sebab setiap rancangan yang kita kena buat, ini ambil masa.

Tuan Pengerusi: Tuaran Yang Berhormat. Yang Berhormat Tuaran Sabah.

Datuk Seri Panglima Wilfred Mojilip Bumburing [Tuaran]: Terima kasih Tuan Pengerusi, Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Tadi saya dengar komitmen daripada Yang Berhormat Menteri bahawa dan harapan tinggi Yang Berhormat, masalah bekalan elektrik di Sabah ini dapat diselesaikan hujung tahun ini. Saya ingin maklum kepada Yang Berhormat Menteri mungkin dari segi peratusan penyelesaian di Pantai Timur agak dirasai, tapi di Pantai Barat ini masyarakat masih lagi bergelut dengan *black out*. Ya, Sekarang ini dan Pantai Barat, Tuaran.

Jadi, tadi Yang Berhormat mengatakan bahawa harapan ialah penghujung tahun ini Kementerian berharap dapat diselesaikan. Bolehkah saya minta maklumat terperinci, apakah

rancangan yang dirancang dalam jangka masa pendek dan juga panjang sebab ini kita perlu jelaskan. Kita ingin membantu kementerian ke kampung-kampung, apa rancangan kerajaan sebab di kampung ini Yang Berhormat, kadang-kadang penerangan itu, mereka tidak baca surat khabar dan kita bantu. Jadi kalau boleh Yang Berhormat terangkan.

■1650

Yang Berhormat, keduanya saya telah membuat suatu rujukan atau soalan di Dewan ini mengenai dengan kemungkinan kementerian mengambil kira *solar harvesting* ini. Saya ingat ini satu *area* yang berpotensi di Sabah ini, di Malaysia pada amnya kerana mengikut penerangan yang diberi oleh kementerian jawapannya ialah di seluruh dunia ini sudah pun 20,000 megawatt yang telah disambung grid. Apa yang telah saya cadangkan Yang Berhormat, saya faham kementerian ini mempunyai satu kemusykilan dari segi *feasibility, the viability of the solar power energy* yang disambung kepada grid. Satu tahu bahawa *per unit cost solar energy* ini tinggi, tetapi dalam jangka masa panjang saya ingat ini menguntungkan.

Saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat dalam segi *private fund initiative* ini, adakah kementerian bersedia untuk mempertimbangkan kalau ada mana-mana pihak syarikat yang menawarkan perkhidmatan dalam konteks *build and operate* dalam segi penajaan melalui *solar harvesting* ini? Terima kasih.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Yang Berhormat, beginilah, saya akan ke Sabah pertengahan bulan baru iaitu Disember dan saya akan kalau dapat buat satu *briefing session* dengan izin, kepada Yang Berhormat sekalian yang rela hendak hadir di Kota Kinabalu. Kita akan menerangkan apa prestasinya sekarang juga hujung tahun ini apa prestasinya sama ada kita dapat mencapai KPI yang sudah ditentukan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri. Kita boleh bincang mengenai solar ini sebab Yang Berhormat Tawau pun bertanya tentang sisa kelapa sawit. Semua ini adalah subsidiari atau *supplemental* sumber yang kita boleh wujudkan solar dan *renewal energy* (RE) ini.

Semua ini adalah sumbangan kepada *baseload* yang kita tidak boleh lari daripada sumber-sumber yang memang tetap seperti yang kita bincangkan tadi mengenai nuklear. Nuklear ini boleh menjadi *baseload* kerana ia *stable*, tetapi mengenai solar, sisa kelapa sawit, angin – semua ini tidak *stable*. Kadang-kadang ada angin, kadang-kadang tidak ada angin. Semua ini menyebabkan ia tidak *stable* untuk dijadikan *baseload*. Oleh sebab itulah kita hari ini masih tercari-cari sumber tenaga bagi *baseload*, sama ada gas, arang batu, nuklear untuk dijadikan *baseload* bagi *electricity* untuk negara kita.

Datuk Dr. Marcus Mojigoh [Putatan]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Ini soal *reliability* Yang Berhormat Menteri. Kalau kita melihat apa sebenarnya yang berlaku di Sabah Yang Berhormat Menteri, masalah yang besar sekali yang melibatkan punca masalah di Sabah ini bukan sahaja masalah *reliability*, tetapi masalah *maintenance*, mesin yang sudah lama kerana kayu yang menjadi punca kekerapan iaitu 19.5% di Sabah.

Keduanya mesin-mesin yang lama iaitu 18% lebih. *Reliability* mesin lama ini kalau kita melihat daripada cadangan Yang Berhormat Tuaran dan Yang Berhormat Tawau dalam soal *wind* ini, *they are more reliable than* apa yang kita ada sekarang sebenarnya mengikut apa yang saya baca di sini. Soal *reliability* ini mungkin bukan punca yang sebenar.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Yang Berhormat, kita tengoklah perkara ini yang menjadi operator ini kalau kita sebut operator, syarikat utiliti di Sabah ialah SESB, syarikat di Semenanjung Malaysia ialah TNB dan di Sarawak SEB. Mereka sebagai satu syarikat operasi tahu dari mana mereka mendapat loji elektrik. Kalau loji itu tidak cukup meyakinkan mereka tidak akan terima. Bukan saya kerana saya bukan operasinya. Mereka yang membuat operasi kena tahu dan yakin bahawa loji ini boleh dan loji itu tidak boleh. Inilah yang mereka pilih dan saya tidak boleh *overruled* mereka sebab soal operasi ini mereka yang lebih pakar.

Yang Berhormat Putatan, mengenai *NAS battery* ini saya sudah banyak kali berbincang dengan mereka dan sebab ini teknologi yang baru walaupun dia ada – saya pernah lawat satu tempat di mana loji ini beroperasi di Tokyo. Saya minta mereka yang sangat yakin tentang teknologi mereka boleh datang ke Sabah dan buat satu atau dua projek yang disebutkan sebagai projek perintis (*demonstration project*) supaya mereka boleh meyakinkan kita semua bahawa inilah apa yang disebutkan oleh mereka. Saya juga berjanji kalau mereka ingin buat begini, kita akan minta kerjasama SESB supaya mereka membuat loji dahulu. Jangan buat 300 megawatt, tetapi buat lima megawatt dahulu sebagai projek *demonstration*. Itulah satu kaedah yang baik, yang akan menguntungkan kita di Malaysia khususnya Sabah ini. Apa salahnya kita mencubanya? Itu terpulang kepada syarikat ini kerana saya sudah berikan tawaran kepada mereka. Kalau mereka terima kita akan melaksanakan projek perintis di Sabah.

Akhir sekali Yang Berhormat Batu Gajah, saya ucapkan kalau dahulu mendapat jawapan yang tepat ini - saya hendak sebutlah di sini Yang Berhormat ya. Kalau Yang Berhormat hendakkan setiap bulan bacaan meter ini saya rasa itu susah sedikit, tetapi kalau dibaca dua bulan sekali kita boleh buat di kawasan mana sahaja. Kita boleh buat satu *test run* di mana apa sahaja masalah yang berlaku. Kalau sekali bil dibaca dan sekali tidak dibaca, maksud saya ialah dibuat anggaran berdasarkan kepada bil bulan yang dahulu.

■1700

Saya sudah bincang perkara ini dengan TNB dan mereka katakan kalau pakai *meter reader* ini, setiap bulan pergi melawat kawasan-kawasan atau rumah-rumah tersebut, mereka katakan ini terlalu *cost intensive*. Maksud untuk satu bacaan, dua bulan satu kali ini ialah untuk mengurangkan kos. Akan tetapi kalaulah pihak pengguna masih ragu-ragu tentang perkara ini, kita boleh *try* macam mana sebab kalau kita tengoklah Yang Berhormat, kalau dalam lingkungan enam bulan, dia tiga bil. Akan tetapi apa yang di bil kedua dan ketiga itu, dia ada ambil kira meter yang sebenarnya.

Maknanya meter yang sebenarnya itu tidak lari. Walaupun ada anggaran sahaja satu bulan tetapi bulan kedua ia ikut bacaan meter yang sebenarnya. Ini maksudnya, *electricity* bagi rumah tersebut adalah mengikut meter. Walaupun tidak dibacakan bulan pertama atau bulan kedua, ia masih tumpukan kepada bacaan yang sebenarnya dalam meter. *So*, saya rasa ia tidak...

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Terima kasih Yang Berhormat Menteri. Ada masalah! Ada masalah, memang ada masalah. Saya sudi bincang dengan Yang Berhormat atau Yang Berhormat boleh merujuk kepada Suruhanjaya Tenaga. Kami telah bawa kes ini kepada Suruhanjaya Tenaga dan jawapan pihak kementerian juga mengakui ada masalah, oleh sebab pengiraan, seperti Yang Berhormat kata bulan pertama 'N' bil, bulan kedua 'O' bil. Bulan ketiga ia 'N' bil. Dia pergi baca dan campur. *So, nothing wrong*. Kalau tarif adalah sama, tidak kira berapa jumlah yang digunakan saya boleh terima.

Akan tetapi sekarang kita ada dua kategori tarif Tuan Pengerusi iaitu yang penggunaan kurang 400 dan penggunaan yang lebih. Kalau kita campur bilangan kedua-duanya, N dan O, faham atau tidak? Ia akan menjadi angka yang lagi besar. Jadi ia akan potong yang O tetapi jumlah yang ketiga adalah besar sebab dia ambil angka dua bulan. Jadi pengguna akan membayar tarif yang lebih ke bawah. Semakin ke bawah tarifnya adalah semakin tinggi cajnya. Yang Berhormat Menteri faham? Itulah persoalan saya.

Saya harap Yang Berhormat dan perkara kedua Yang Berhormat kata kalau saya hendak TNB tiap-tiap bulan pergi baca meter, kos mereka tinggi. Akan tetapi sebelum ini TNB mampu Tuan Pengerusi.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Okey, Yang Berhormat...

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Yang terkena ini adalah 10% pengguna sahaja, yang sekarang terlibat dengan dua bulan sekali baca. Jadi saya haraplah Yang Berhormat..,

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Yang Berhormat, macam inilah. Saya akan minta pihak TNB hantar seorang pegawai, jumpa *you* di Parlimen sini, boleh?

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Sudah jumpa!

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Okey.

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Sudah jumpa!

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: *So*, apa masalahnya?

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Memang saya sudah jumpa, tidak selesai lagi. Sudah jumpa...

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Okey.

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Saya boleh bagi nama pegawai juga.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Kalau macam ini jumpa kedualah, kali kedua. *[Ketawa]*

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Isunya, saya rasa Yang Berhormat jangan tolak tanggungjawab kepada TNB. Yang Berhormat mewakili rakyat, kementerian dipilih rakyat.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Ya, saya memang tahu.

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Ini sudah berulang kali ditolak kepada TNB dan TNB telah tidak menyelesaikannya. Ini jawapan Yang Berhormat, kementerian menyelesaikan masalah. *[Memegang surat jawapan berkaitan] Bill borderlines* ini jatuh bagi dua bahagian tarif.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Okeylah Yang Berhormat. Saya sudah sebut tadi...

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Jangan pandang ringan apa yang saya bangkitkan. Saya harap, ya...

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Saya sudah ada satu perbincangan dengan mereka. Kalau saya pandang rendah perkara ini, saya tidak ada perbincangan. Saya sendiri terlibat ya, Yang Berhormat. Oleh sebab itu saya tahu untuk jawab awak, anda sekalian.

Puan Fong Po Kuan [Batu Gajah]: Apa jawab untuk saya? Dia kata kalau saya hendak, TNB kos tinggi. Ini bercakap bagi pihak TNB.

Dato' Sri Peter Chin Fah Kui: Okey Tuan Pengerusi, itulah jawapan saya kepada perbincangan tadi, nampaknya banyak yang berminat tentang apa yang diusahakan oleh kementerian saya. Saya harap jugalah pihak Yang Berhormat sekalian boleh bekerjasama dengan saya, dengan pegawai kementerian saya untuk meneruskan supaya bidang-bidang yang dikuasai oleh kementerian saya boleh dapat dilaksanakan dengan lancar. Sekian.

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya ialah bahawa wang sejumlah RM135,834,000 untuk Maksud B.29 di bawah Kementerian Tenaga, Teknologi Hijau dan Air jadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujui.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak RM135,834,000 untuk Maksud B.29 diperintahkan jadi sebahagian daripada Jadual.

Tuan Pengerusi: Masalahnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak RM1,199,229,100 untuk Maksud P.29 yang disebutkan dalam Anggaran Pembangunan bagi tahun 2011 hendaklah diluluskan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak RM1,199,229,100 untuk Maksud P.29 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan 2011.

**Maksud B.47 [Jadual] -
Maksud P.47 [Anggaran Pembangunan 2011] –**

USUL

**MEMINDA JADUAL DI BAWAH P.M 66(9) –
MEMOTONG RM10 GAJI MENTERI PENERANGAN, KOMUNIKASI DAN KEBUDAYAAN**

Tuan Pengerusi: Sila Yang Berhormat. Yang Berhormat...

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Terima kasih Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat, jangan terlampau tinggi Yang Berhormat.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Tidak, dia padan dengan RM10 sahaja.

[Ketawa]

Tuan Pengerusi: Sila.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Nilai perbincangan saya jumlah panjang itu cukup RM10 sahaja.

Tuan Pengerusi: Sila.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Saya tidak hendak lebih, saya tidak hendak lebih. Kalau Yang Berhormat Menteri hendak bagi RM100 kah, kurang pun hendak, lebih pun hendak. Setakat RM10 itu sahaja. Jadi kalau Yang Berhormat bersetuju, saya tidak payah bahaslah. *[Ketawa]* Setuju, potong teruslah. Jadi tiap-tiap bulan saya bayar kepada Yang Berhormat Menteri RM10, RM10, saya bayar kepada dia balik. Syaratnya lulus sahaja.

Tuan Pengerusi: Masalahnya Yang Berhormat, bukan Yang Berhormat Menteri yang menentukan.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Tidak, kalau Yang Berhormat Menteri bersetuju tidak payahlah, habislah. Itu sahaja. RM10 sahaja, hendak berkira apa? Saya pun tidak mahu hendak habiskan masa panjang-panjang. Bagi kawan-kawan boleh bahas.

Tuan Pengerusi: Sila. *[Dewan riuh]*

Datuk Raime Unggi [Tenom]: Ya, yang kalah itu kita potong terus.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Okey, baik. Usul di bawah Peraturan Mesyuarat 66(9) di dalam perbincangan peringkat Jawatankuasa Rang undang-undang Perbekalan "Bahawa perbelanjaan diluluskan. Saya hendak luluskan perbelanjaan ini Yang Berhormat Menteri. Akan tetapi dengan syaratlah, dikurangkan RM10." Jadi asas-asas saya ialah pertama sekali berkaitan dengan soal liputan dan laporan pemberitaan dalam media arus perdana, media elektronik yang seharusnya berlaku adil kepada masyarakat dan rakyat. Saya tunjuk contoh kepada Tuan Pengerusi. Parlimen ini adalah merupakan antara institusi yang tertinggi dalam negara kita. Ia merupakan institusi yang terpancar daripada proses demokrasi dan ia merupakan institusi demokrasi yang tertinggi dalam negara kita ini.

Di sinilah kita memproses persoalan-persoalan dasar, perundangan dan sebagainya yang kita luluskan. Sudah tentu bagi saya, kalau kita rujuk kepada Perlembagaan bahawa setiap rakyat Malaysia ini, termasuklah kita yang ada di dalam Dewan Parlimen ini adalah sama rata antara satu sama lain. Begitu juga dari sudut hak asasi manusia dan sebagainya untuk kita mendapat apa-apa peluang daripada institusi, agensi yang di bawah kementerian Yang Berhormat Menteri daripada Jelevu ini iaitu institusi yang di bawah jagaan, institusi dan agensi yang berkaitan dengan soal media ini seperti RTM dan sebagainya.

Khususnya RTM lah, bagi saya kerana ia merupakan yang terhasil dan lahir daripada wang pembayar cukai dalam negara kita termasuk daripada Ahli-ahli Parlimen. Lalu sudah tentu bagi saya bahawa perbahasan di dalam Dewan Parlimen ini satu perbahasan yang sangat wajar untuk diberikan gambaran secara yang lebih tepat dan menyeluruh kepada masyarakat dan rakyat. Rakyat harus diberikan peluang untuk mendapat liputan yang sebenarnya berkaitan dengan perbahasan-perbahasan yang ada dan berlangsung di dalam Dewan Parlimen ini.

■1710

Akan tetapi apa yang kita lihat bahawa hari ini liputan-liputan yang dibuat sama ada di sebelah pagi atau pun di sebelah malam yang disiarkan secara *live* dan juga secara rakaman di sebelah malamnya tidak mencerminkan satu penghormatan kepada institusi Parlimen. Tidak mencerminkan satu penghormatan kepada institusi Parlimen sebagai sebuah institusi demokrasi dalam negara kita ini. Apatah lagi semua Ahli-ahli Parlimen ini juga merupakan pembayar cukai kepada kerajaan yang ada pada hari ini.

Sebab itu kalau kita lihat bahawa di sebelah pagi umpamanya siaran secara langsung itu kalau giliran daripada wakil pembangkang, wakil daripada pakatan rakyat tidak disebut pun, tidak ada peluang untuk menyebut soalan nombor satu, nombor dua atau pun soalan tambahan dan sebagainya. Hanya diberikan jawapan daripada pihak kerajaan dan pihak Menteri. Akan tetapi sebaliknya kalau soalan-soalan atau pun perbahasan soalan tambahan daripada wakil-wakil *backbencher* diberikan atau pun disiarkan.

Saya katakan bahawa inilah yang menyebabkan rakyat tidak mendapat apa sebenarnya ketepatan daripada jawapan yang diberikan kerana jawapan itu harus dikaitkan dengan soalan-soalan asal dan juga soalan-soalan tambahan yang harus diberikan satu gambaran yang betul tentang apa soalan tambahan yang diberikan oleh wakil-wakil rakyat sama ada daripada pembangkang, pakatan rakyat atau pun daripada Barisan Nasional. Jadi, di sini saya lihat bahawa kita gagal. Institusi Parlimen ini yang diketuai oleh Tuan Pengerusi telah gagal untuk memastikan penyiaran maklumat yang keluar dari sini boleh berlaku dengan tepat khususnya penyiaran maklumat yang disiarkan oleh institusi atau pun agensi yang merupakan agensi rasmi kerajaan, negara yang terhasil daripada wang pembayaran cukai yang termasuk daripada saya sendiri, Tuan Pengerusi sendiri, dan semua Ahli-ahli Parlimen yang ada di sini.

Apatah lagi Tuan Pengerusi kerana bagi saya bahawa ini adalah pemberitaan laporan maklumat daripada Dewan ini adalah daripada Dewan yang disebut hari-hari sebagai Dewan yang mulia. Akan tetapi apabila tidak diberikan liputan dan laporan yang tepat yang adil, jadi di manakah kemuliaan Dewan ini? Di manakah kemuliaan-kemuliaan Dewan ini yang kita angkat setiap kali dalam perbahasan-perbahasan yang telah pun kita sebutkan. Jadi, ini menunjukkan betapa kelemahan yang ada kepada sistem penyiaran yang terdapat dalam negara kita yang diketuai oleh Yang Berhormat Menteri, rakan baik saya daripada Jelevu. Dahulu Semangat 46, dia bakar jambatan tetapi macam mana dia boleh berdiri di jambatan itu. Jambatan itu tidak bakar habis nampaknya. *[Ketawa]*

Jadi, bagi saya bahawa ini menunjukkan tidak ada satu penghormatan kepada institusi. Saya hendak minta agensi-agensi berita rasmi negara ini yang dihasilkan daripada proses demokrasi dalam negara kita ini sebab kerajaan itu lahir daripada proses demokrasi. Berada di sini diangkat melalui proses demokrasi. Kita berada di sini melalui proses demokrasi, menjadikan Dewan ini, institusi ini merupakan institusi demokrasi. Lalu, sudah tentu agensi-agensi ini apatah lagi terhasil daripada wang pembayaran cukai termasuk kita semua harus menghormati institusi-institusi demokrasi ini.

Jadi, saya lihat bahawa langkah dan tindakan yang dibuat oleh RTM khususnya mutakhir ini tidak mencerminkan penghormatan terhadap institusi demokrasi khususnya institusi Parlimen yang kita berada sekarang. Jadi, ini bagi saya bahawa suatu yang tidak sepatutnya dinafikan hak-hak Ahli Parlimen. Itu pertama.

Kedua, kita menafikan hak rakyat yang juga merupakan sebahagian besar pembayar cukai dalam negara kita yang mereka juga berhak untuk mendapat maklumat. Walaupun RTM tidak boleh menyiarkan sepanjang hari persidangan kerana ada alasan-alasan tertentu, tetapi bila disiarkan mestilah diberikan penyiaran yang adil antara sebelah kerajaan sendiri dan juga sebelah pembangkang. Ini yang seharusnya dilihat yang menyebabkan saya terpenggil untuk mengajak Dewan ini untuk melihat bahawa pentingnya untuk kita potong RM10. Potong RM10 sahaja untuk sebagai suatu ingatan, sensitiviti kita, ingatan kita. Ini bukan hendak memalukan sesiapa tetapi sebagai satu ingatan kepada mana-mana pihak selepas ini bahawa ini merupakan satu keperluan yang harus dihormati oleh semua orang.

Kalau kita tidak menghormati institusi ini siapa yang hendak menghormati institusi demokrasi ini? Tuan Pengerusi sendiri saban hari mengatakan bahawa hormatilah kerusi. Kerusi yang terpacak di hadapan itu ialah kerusi yang terhasil daripada...

Tuan Pengerusi: Ya, tetapi saya tidak ada soalan tambahan Yang Berhormat. *[Ketawa]*

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Ya? *[Ketawa]*

Tuan Pengerusi: Sila.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Menghormati kerusi itu ialah kerusi yang terhasil daripada institusi demokrasi ini. Bukan kita menghormati dalam konteks Tan Sri Datuk

Seri Panglima Pandikar Amin Haji Mulia tetapi menghormati institusi. Sesiapa sekalipun yang duduk di situ apatah lagi orang nya sememangnya Pandikar dan mulia lagi sesuai dengan Dewan ini Dewan yang mulia. *[Ketawa]*

Seorang Ahli: Amin, amin.

Tuan Nga Kor Ming [Taiping]: Tuan Pengerusi kena bayar *fee* iklan.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Jadi, saya minta walaupun saya bercakap dalam *joke*, petang-petang ini tetapi ini satu benda yang serius kalau agensi yang di bawah kerajaan yang terhasil, terpancar daripada proses demokrasi yang dibina daripada institusi demokrasi ini, tidak menghormati institusi demokrasi ini saya kira suatu yang sangat janggal.

Kedua, berkaitan dengan...

Tuan Pengerusi: Itu yang ketiga Yang Berhormat. Tadi *you* sudah sebut kedua. *[Ketawa]*

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Ya lah, kadang-kadang perkataan. Jadi, saya pun lupa. *[Ketawa]* Saya seronok dengan Tuan Pengerusi kerana sering memperingatkan kepada saya. Ketiganya, liputan yang dibuat di luar daripada sidang Parlimen ini. Saya hendak menyentuh bahawa liputan yang dibuat oleh RTM dan juga oleh media yang lain termasuk TV3 dan sebagainya berkaitan dengan kejadian bencana, musibah banjir di negeri Kedah baru-baru ini. Ini suatu yang sangat memalukan.

Bagi saya sepatutnya kerajaan, Menteri seharusnya memohon maaf kepada Kerajaan Negeri Kedah dan juga Ke Bawah Duli Tuanku Sultan Kedah. Ini kerana Sultan Kedah sendiri melahirkan rasa dukacita terhadap segelintir, ada pihak-pihak tertentu dalam negara kita ini termasuklah media kerana yang *highlightkan* ini adalah media termasuklah RTM kerana menafikan peranan dan sumbangan Kerajaan Negeri Kedah dalam membantu mangsa-mangsa banjir.

Apatah lagi apabila kenyataan-kenyataan yang dibuat oleh pemimpin-pemimpin kerajaan di peringkat pusat ini membuat kenyataan bahawa menafikan sumbangan dan peranan Kerajaan Negeri Kedah termasuk menafikan peranan kakitangan-kakitangan kerajaan. Pegawai-pegawai dan kakitangan kerajaan sedangkan pegawai-pegawai dan kakitangan-kakitangan kerajaan ini adalah terdiri daripada pegawai-pegawai yang dahulunya berkhidmat, setia kepada Kerajaan Barisan Nasional sewaktu Barisan Nasional memerintah. Tiba-tiba hari ini apabila Barisan Nasional tidak mahu memerintah, dituduh seolah-olah pegawai-pegawai dan kakitangan kerajaan tidak melakukan apa-apa.

Sedangkan saya hendak sebut bahawa kenyataan yang disiarkan oleh RTM, oleh TV3 dan sebagainya. Kenyataan yang dibuat oleh Timbalan Perdana Menteri, oleh Menteri Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat. Kata Kerajaan Negeri Kedah tidak buat apa, tidak beri apa-apa bantuan dan sebagainya. Lepas tangan. Ini kenyataan yang tidak betul. Di sebuah sekolah di Jitra apabila Menteri Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat

bertanya kepada salah seorang pegawai Jabatan Kebajikan sudah berapa banyak wang federal turun untuk mangsa banjir?

Pengarah itu kata sekepiang pun tidak turun lagi. Sekepiang, sekepiang. Orang Kedah panggil sekepiang.

Seorang Ahli: Sekupang.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Bukan sekupang, rendah lagi dari sekupang. Rendah lagi daripada sekupang. Sekepiang pun tidak turun lagi. Dia terkejut. *"Dia tanya ini yang kita dok beri sardin, telur, tikar ini duit mana?" "Dia kata itu duit kerajaan negeri beri kepada Jabatan Kebajikan Masyarakat RM2 juta".* Saya hendak katakan bahawa, ini menunjukkan bahawa satu kenyataan Menteri Senator.

Keduanya ialah RTM boleh menyiarkan perkara yang tidak betul. Sepatutnya RTM apa salahnya pergi tanya kepada kerajaan negeri, tanya kepada Menteri Besar, tanya kepada Exco kerajaan negeri atau pun kalau tidak mahu tanya orang politik, tanya kepada Pengerusi Bencana Banjir, setiausaha kerajaan negeri.

■1720

Mereka yang bertungkus-lumus bersama-sama dengan pemimpin-pemimpin kerajaan, pemimpin-pemimpin politik. Saya tidak kisah hendak tunjuk gambar ada Timbalan Menteri daripada UMNO naik duduk belakang traktor – tiap-tiap malam dok putar gambar itu. *[Disampuk]* Ha? Duduk depan traktor. Saya tidak kisah. Hari-hari, tiap-tiap malam – seolah-olah macam hari-hari dia naik traktor. Padahal, sekali itu sahaja dia naik Tuan Pengerusi, tetapi kerana RTM putar hari-hari, orang pun ingat rajin Timbalan Menteri ini naik traktor hari-hari. *[Dewan riuh]*

Saya tidak kisah hendak menyiarkan pemimpin – tetapi jangan menyalahkan fakta, jangan menidakkan peranan kerajaan negeri, jangan menidakkan orang-orang lain, tuduh Menteri Besar tidak turun. Saya bersembang dengan ramai Ahli Parlimen – saya tidak mahu sebut siapa dia – saya bersembang di *coffee house* termasuk dengan Menteri. Saya kata kalau berlaku di tempat Yang Berhormat, bolehkah Yang Berhormat pergi semua tempat? Dia kata tidak. Begitu juga saya, saya pun mengaku, saya kata saya pun tidak mampu pergi semua tempat, tetapi banyak tempat yang saya pergi tetapi tidak ada liputan.

Panggil RTM, RTM tidak mai. Saya tidur di pusat penempatan banjir, tidur dengan mangsa banjir – orang rumah pun marah. Dia kata hendak pergi tidur di pusat penempatan banjir kah, hendak tidur atas pusat? *[Ketawa]* Bawa kain, bantal tidur di pusat penempatan banjir. Tidak ada RTM hendak ambil gambar tolong masak bagi kepada mangsa banjir. Saya pun tidak harap kalau mereka tidak ambil gambar tetapi jangan menidakkan dengan membuat liputan mengatakan pemimpin-pemimpin Kerajaan Negeri Kedah tidak buat apa, pemimpin politik, Ahli Parlimen tidak turun kawasan dan sebagainya.

Saya hendak katakan bahawa ini satu yang menyedihkan dan kesedihan saya ialah apabila Ke Bawah Duli Tuanku Sultan Kedah, Raja yang saya sayang, telah meluahkan

ungkapan dukacitanya terhadap ada pihak yang menidakkan peranan kerajaan Baginda. Sumbangan kerajaan Baginda iaitu Kerajaan Negeri Kedah, kerajaan Pakatan Rakyat dalam membantu mangsa-mangsa banjir. Kalau dulu-dulu Tuan Pengerusi, bila Tuanku dukacita ini, bermakna bahawa – kalau bahasa dulu itu, bahasa Raja murka. Oleh sebab itu bagi saya, bahawa...

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: Kata cakap pendek.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Sepatutnya Menteri yang selalu berhujah dengan kata-kata indah, kata-kata pujangga, kata-kata kiasan, bermadah dan sebagainya, yang selalunya kata-kata bermadah itulah kata-kata yang menggambarkan bagaimana seni bahasa jiwa bangsa yang ada kaitan sinonim dengan bahasa-bahasa istana ini, sepatutnya tampil ke hadapan memohon maaf kepada Ke Bawah Duli Tuanku Sultan Kedah. Kalau pun tidak mahu mohon maaf kepada Kerajaan Negeri Kedah tidak apalah, tetapi mohon maaf, mohon ampun daripada Ke Bawah Duli Tuanku Sultan Kedah. Akan tetapi, tidak ada. Ini budaya Melayu, apa salahnya?

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: Sudahlah itu, cukuplah. Tadi kata hendak cakap pendek.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Fasal tidak cukup RM10 lagi.

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: Kata tadi pendek.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Bukan masalah pendek, ia hendak bagi cukup RM10, ini belum cukup RM10 lagi, ada baru RM2.70. Jadi bagi saya bahawa, ini suatu yang sangat mendukacitakan saya bahawa sepatutnya kita didik rakyat, bukan mengapikan rakyat. Dalam menghadapi bencana, musibah macam itu, kita bukan mengapikan rakyat. Memanglah kalau ditanya bagi *leading question* kepada dia, "*Wakil rakyat tidak mai kah? MB tidak mai?*" Ya lah, hari itu dia tidak mai lagi, dia habaqlah kata MB itu tidak mai lagi.

Saya turun, tidak ada siapa buat liputan. Saya turun dengan Yang Berhormat Padang Rengas, saya tunggu dia di kawasan saya, bersama dengan Yang Berhormat Batu Pahat. Tidak ada pula orang hendak tunjuk gambar saya turun bersama dengan Yang Berhormat Batu Pahat pergi melawat tempat saya. Saya berada bersama dengan dia, tidak ada pula orang hendak kata, "*Turut serta bersama dengan Timbalan Menteri Pelajaran adalah Ahli Parlimen Pokok Sena.*" – tidak ada. Saya pun tidak minta tetapi jangan mengatakan bahawa tidak ada dan menafikan hak sumbangan orang lain.

Dr. Mohd. Hatta Md. Ramli [Kuala Krai]: [Bangun]

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Apa?

Dr. Mohd. Hatta Md. Ramli [Kuala Krai]: Boleh?

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Boleh.

Dr. Mohd. Hatta Md. Ramli [Kuala Krai]: Tuan Pengerusi, sedikit sahaja. Apabila menangani banjir ini, pihak-pihak menteri dan beberapa pihak berkenaan dari Barisan Nasional

membandingkan antara negeri Kedah dan negeri Perlis. Dia kata negeri Perlis lancar semua. Saya ada dengar Menteri di Jabatan Perdana Menteri, Yang Berhormat Padang Rengas, turun dan memberi komen bahawa di Kedah ini sudah ada pusat bekalan makanan untuk banjir tetapi Perlis tidak ada. Di dalam hal ini, nampaknya apa yang dibuat di Kedah itu lebih baik daripada di Perlis.

Keduanya, antara pusat pemindahan banjir di negeri Kedah pada ketika itu ialah stadium negeri – ramai beribu di situ. Saya dimaklumkan stadium negeri ini adalah kepunyaan Kerajaan Negeri Kedah. Jadi di mana yang mengatakan tidak ada kerjasama kerajaan negeri sedangkan kemudahan, fasiliti kerajaan negeri digunakan? Itu sudah tentulah dengan sokongan dan kebenaran kerajaan negeri. Apa komen Yang Berhormat Pokok Sena?

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Terima kasih sahabat saya Yang Berhormat Kuala Krai. Memang sejak daripada awal kita memberikan kerjasama kepada agensi-agensi Kerajaan Pusat. Ada kompelin kata Timbalan Perdana Menteri turun, Menteri Besar tidak ada. Dah tidak beritahu dia. Mai bagi salamlah. Tidak beritahu dekat dia kata hendak mai, jadi dia hendak tahu macam mana kata Timbalan Perdana Menteri kah atau siapakah yang hendak mai? Beritahulah, barulah Menteri Besar boleh turun.

Kita memberikan kerjasama yang sepenuhnya walaupun agensi Jabatan Kebajikan Masyarakat itu *direct* lebih banyak dengan di bawah kementerian di peringkat federal ini tetapi kita beri RM2 juta. Kita harap kepada mereka. Okey, hangpa belanja duit RM2 juta untuk kepentingan mangsa banjir. Sudah kita beri RM2 juta, kita buka pula satu pusat yang lain untuk mengedar barang-barang keperluan. Takut nanti RM2 juta kepada Jabatan Kebajikan Masyarakat itu tidak mampu hendak *handle*, kita buka lagi pusat di bawah Pejabat Daerah – beri lagi. Tidak ada masalah, kita berikan kerjasama.

Habis banjir – saya hendak sebut kepada rakan saya dari Batu Pahat iaitu Timbalan Menteri, habis banjir. Saya hendak sebut atas nama Ahli Parlimen – saya bawa orang-orang saya atas nama parti politik, pergi cuci sekolah yang dimiliki oleh Kerajaan Pusat di bawah Kementerian Pelajaran. Maklum sahajalah, sampai ribu-ribu orang – Yang Berhormat Timbalan Menteri tengok sampai berapa ribu orang duduk di satu sekolah, depa minta tukar tu pasal rosak habis.

Hendak buat macam mana, dah orang kampung mai. Orang Kedah panggil tirai, orang sini panggil apa? *[Disampuk]* Ha, *curtain*. Saya orang Kedah, jadi bahasanya bahasa orang darat betul. Tirai orang panggil – *curtain*. Dia mai tengah malam Tuan Pengerusi, sejuk, seluar dalam pun tak dan pakai. Dia tengok apa boleh selimut, dia capai dia buka. Dia buka habis yang dok ada. Habis cikgu besar kata, "*Habislah Yang Berhormat kami ini. Tolong bisik-bisiklah kepada Timbalan Menteri, kata lepas ini kena ganti banyak.*" Sejuk, hendak buat macam mana, tak dan pakai seluar dalam walaupun murah – turun cukai.

Tuan Pengerusi: Dua minit lagi Yang Berhormat.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Ya?

Tuan Pengerusi: Dua minit lagi.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Oh, ya kah? Tidak cukup lagi RM10.

Tuan Pengerusi: Saya yang hitung masa Yang Berhormat.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Baik, baik. Jadi seterusnya, berkaitan dengan soal spektrum 4G ini. Ini merupakan satu isu yang terkini – saya tidak hendak buat apa-apa tuduhan dan sebagainya, tetapi saya katakan bahawa bagaimana keadaan ini boleh berlaku? Sekejap ada dakwaan daripada Menteri telah beri kepada YTL, kemudian SKMM menafikan bahawa mereka hanya beri bukan untuk operasi revolusi jangka panjang untuk TV dan sebagainya, sedangkan mereka dah *claim* kata mereka boleh buat untuk TV dan sebagainya. Jadi ini menunjukkan kita beri kepada syarikat yang tidak bertanggungjawab. Jadi sebab itu bagi saya, bahawa saya tidak dengar pula Menteri mengatakan minta syarikat itu minta maaf kerana kesilapan mereka membuat kenyataan-kenyataan *claim* mengatakan bahawa telah pun diberikan satu spektrum yang menyeluruh sampai kepada untuk operasi TV.

Akhirnya sekali ialah berkaitan dengan – sebelum itu, berkaitan dengan spektrum 4G ini lagi, saya juga sangat kesal apabila kerajaan gagal untuk memastikan bahawa spektrum 4G ini adalah sebagai sumber pendapatan untuk negara yang sangat besar.

■1730

Kalau kita melihat di negara-negara luar bahawa spektrum 4G ini, frekuensi 4G ini ialah frekuensi ataupun spektrum yang boleh mendatangkan hasil yang sangat lumayan kepada negara kita. Di India, sampai RM124 bilion memberikan sumber pendapatan, sepatutnya memberikan sumber pendapatan kepada negara mereka. Begitu juga di UK dan sebagainya, memberikan sumber pendapatan kepada negara mereka. Akan tetapi kepada negara kita ini, kita beri kepada beberapa syarikat tetapi tidak membawa pulangan yang baik untuk menambahkan pendapatan kepada negara kita.

Akhir sekali ialah berkaitan dengan tabung Universal Services Provision (USP) yang berjumlah RM4.53 bilion ini yang saya kira bahawa sepatutnya telah berjaya mendekatkan jurang digital antara bandar dengan luar bandar ini. Ini kerana tabung ini ialah hasil sumbangan tabungan yang dibuat oleh syarikat-syarikat telekomunikasi untuk membangunkan infra di kawasan-kawasan luar bandar, kawasan-kawasan pinggir bandar dan sebagainya.

Akan tetapi, hari ini kita lihat bahawa luar bandar masih jauh ketinggalan kerana akibat daripada pengurusan yang tidak betul yang mana pengurusan ini hanya lebih menumpukan lebih daripada RM1 bilion untuk membeli *net book* yang diberikan. Saya kira bahawa itu bukan fungsi tabung ini untuk berikan *net book* dengan jumlah RM1 bilion apatah lagi dengan cara pembelian tersebut yang kita lihat bahawa sebut harga yang dibuat oleh kerajaan RM835 untuk satu *net book* tetapi harga sebenarnya ialah lebih jauh murah daripada itu.

Jadi, semua ini saya rangkumkan bahawa sebagai satu penghujahan saya bahawa adalah wajar sebagai satu ingatan untuk Parlimen ini mencipta satu sejarah bahawa kita dengan penuh keterbukaan, Yang Berhormat Menteri dengan penuh rasa jujur mengambil tugas dan tanggungjawab ini. Saya bukan suruh Yang Berhormat Menteri letak jawatan. Kalau di luar ini, isu-isu yang berkaitan dengan YTL, 4G dan sebagainya, ada Menteri di India letak jawatan kerana jual 2G. Ini 4G. Saya hanya minta potong untuk RM10. Dengan penuh kejujuran, kebertanggungjawaban kepada negara dan juga rakyat dalam negara kita, saya mohon mencadang.

Tuan Pengerusi: Terima kasih. Seperti biasa, dua orang daripada pembangkang dan dua orang daripada kerajaan. Kalau boleh, masa itu 10 minit. Silakan.

5.32 ptg.

Tuan Jeff Ooi Chuan Aun [Jelutong]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Demi untuk potongan RM10, saya agak spesifik. Terdapat dua kontroversi bertaraf skandal yang telah dikaitkan dengan Kementerian Penerangan, Komunikasi dan Kebudayaan (KPKK) serta satu agensi *regulatory* di bawah kawal seliaan kementerian tersebut yakni Suruhanjaya Komunikasi dan Multimedia Malaysia (SKMM).

Kontroversi pertama, ia berkaitan dengan skandal RM1 bilion yang dikaitkan dengan penggunaan tabung USP dengan izin, Universal Services Provision kelolaan SKMM dalam pembelian *net book* 1Malaysia. Inti sarinya telah dilaporkan di *New Straits Times* 22 November dan *Utusan Malaysia* 25 November. Kedua-duanya adalah akhbar milikan UMNO. Malah di dalam blog kelolaan blogger pro UMNO juga menyebut tentang penglibatan syarikat-syarikat seperti Magic Telecom Sdn. Bhd., Numix Engineering Sdn. Bhd. serta personaliti-personaliti seperti Abdul Razak Mohd Nor, Aishah Harun, Desmond Looh dan Dino bin Rais.

Kes ini sedang disiasat oleh SPRM dan menurut *Utusan Malaysia*, KSU KPKK, Datuk Wira Kamaruddin Siaraf telah dipanggil untuk membantu dalam siasatan. Saya juga diberitahu beberapa pegawai kanan SKMM juga telah disoal jawab bersabit kes *net book* 1Malaysia bernilai RM1 bilion tersebut. Yang Berhormat Menteri harus menjawab, kenapa begitu?

Kontroversi kedua, betulkah satu blok spektrum *microwave* sebanyak 80 megahertz iaitu salah sebahagian spektrum 700 megahertz untuk memuatkan siaran televisyen digital telah diberi secara senyap-senyap kepada kumpulan YTL di bawah pimpinan jutawan Francis Yeoh untuk diguna pakai dalam perkhidmatan televisyen hibrid yang dijangka akan bermula pada penghujung tahun 2011. Ini telah disebut dalam *The Edge* dua minggu yang lepas.

Kata-kata dasar dalam kontroversi ini ialah YTL telah diberikan spektrum 700 megahertz secara senyap-senyap. Erti kata secara tidak telus. Erti kata secara tidak *transparent*. Ini juga bererti jika YTL diberikan spektrum tersebut tanpa layanan setimpal diberikan kepada semua pelesen SKMM dalam industri yang sama termasuk Telekom Malaysia, Axiata, Maxis, Digi, Packet One dan sebagainya, ini mirip dengan satu keadaan monopoli. Ia boleh diibaratkan

sebagai dalam satu larian 100 meter, YTL dibenarkan berlepas daripada garis permulaan secara istimewa dan pelari-pelari yang lain hanya dapat bertolak apabila YTL sudah menjangkau lebih 50 meter. Mengapa YTL harus diberi layanan lebih istimewa daripada yang lain?

Pada 26 November, *Malaysian Insider* memetik laporan dalam *New Straits Times* Singapura sebagai berkata bahawa Yang Amat Berhormat Perdana Menteri Dato' Sri Mohd. Najib Tun Abdul Razak dijadual untuk menemukan semua pesaing dalam industri tersebut untuk meredakan kontroversi tersebut. *The New Straits Times* Singapura telah menggunakan perkataan *scandalous* untuk menyifatkan kontroversi tersebut. Soalannya kepada Yang Amat Berhormat Perdana Menteri, mengapa Yang Amat Berhormat Perdana Menteri harus dijemput untuk melibatkan diri dalam satu perselisihan antara pemain-pemain industri komunikasi dan multimedia?

Sumber saya mengatakan bantahan keras terhadap layanan istimewa yang KPKK dan SKMM berikan kepada YTL itu datangnya daripada Tan Sri Dato' Azman Haji Mokhtar, Pengerusi Kumpulan Axiata Berhad dan Dato' Sri Jamaludin Ibrahim, Presiden dan Ketua Eksekutif Axiata Berhad. Jadi, apa pula implikasi pemberian spektrum 700 megahertz ini? Pakar-pakar industri berkata, dengan tugas spektrum 700 megahertz, YTL boleh bermula dengan menggunakan spektrum tersebut untuk tujuan penyiaran yakni *broadcasting*, dengan izin. Kemudiannya memutarakan penggunaan spektrum tersebut untuk tujuan jalur lebar *broadband* dengan izin atas nama pertembungan teknologi ataupun *convergence of technologies*, dengan izin yang melibatkan operasi empat bidang ataupun *quart able play voice, video data and multimedia interactive*, dengan izin.

Tanpa *apparatus assignment* bagi spektrum 700 megahertz yang sama, Axiata, Maxis dan Digi tidak akan setanding dalam medan persaingan yang sama, malah ketiga-tiga gergasi ini dikatakan akan bergulung tikar ataupun terpaksa membeli *bandwidth* daripada YTL. Harus kita akur di sini bahawa ketiga-tiga gergasi telekomunikasi ini telah melabur dan menaburkan *K packs* berbilion-bilion ringgit untuk memberikan perkhidmatan kepada lebih 26 juta pengguna yang melanggan perkhidmatan mereka.

Sebenarnya, *band microwave 700 megahertz* ini masih diguna pakai untuk siaran televisyen *terrestrial* berbentuk analog dan ia hanya akan dijangka akan digantikan dengan siaran televisyen digital menjelang tahun 2015. Kita percayai apa yang diberikan kepada YTL ialah sisa-sisa *band 700 megahertz* yang tidak terpakai sekarang supaya dapat digunakan untuk siaran TV hibrid yang YTL anjurkan. Kemudian, berlangsunglah alikisah drama minggu ini.

Pada 28 November, hari Ahad, hari cuti, hari tidak bekerja, SKMM mengeluarkan satu kenyataan media dan menafikan bahawa dia tidak pernah memberikan tugas spektrum 700 megahertz kepada YTL untuk menjalankan perkhidmatan siaran TV berbayar seperti yang dilaporkan. Walau bagaimanapun, SKMM mengaku bahawa pada 30 Ogos, ia telah menganugerahkan satu lesen individu di bawah kategori CASP ataupun Content Application

Service Provider, dengan izin untuk membolehkan YTL memulakan perkhidmatan IPTV ataupun Internet Protocol Television berbayar menerusi rangkaian WiMAX 2.3 gigahertz selama lima tahun.

Tempoh selama lima tahun ini aneh dan agak pendek. Ini kerana YTL sudah pasti tidak akan mencapai pulangan yang berbaloi dalam masa yang begitu singkat kecuali ia diberi spektrum 700 megahertz yang sah apabila siaran analog ditamatkan pada tahun 2015 iaitu lima tahun akan datang. Sementara itu, SKMM juga mengatakan bahawa SKMM sedang mempertimbangkan satu cadangan perniagaan ataupun *business plan* dengan izin daripada YTL untuk memulakan perkhidmatan TV digital berbayar.

■1740

Sumber saya mengatakan sejurus penafian SKMM tentang pemberian spektrum 700Mhz yang menjadi kontroversi ini, *business plan* tersebut telah ditolak oleh SKMM. Jadi cerita mana yang layak dipercayai Tuan Pengerusi, adakah YTL sebagai satu syarikat *Blue Chips* yang tersenarai di Bursa Malaysia? Apakah ia telah melanggar syarat-syarat Suruhanjaya Sekuriti dengan melepaskan kenyataan awam yang tidak betul? Saya mengutip daripada *interview Malaysian Insider* pada 26 November di mana Datuk Yeoh Seok Hong, Pengarah Eksekutif YTL Communications telah disebut sebagai berkata spektrum yang SKMM berikan adalah untuk siaran TV digital dan bukannya untuk jalur lebar.

Saya petik, *"We are not here to block others from doing business. This spectrum is for broadcasting, for a pay television service, not a mobile spectrum. YTL had applied for the 700Mhz spectrum from the Malaysian Communications and Multimedia Commission (MCMC) for its pay television service together with US based Sezmi Corporation. We got the spectrum because we want to introduce it quicker than the MCMC plan for full digitalisation of the television service by December 2015. But they can always move us from that spectrum later once there is full digitalisation which will free up 300Mhz between the 400Mhz and 700Mhz spectrum. The spectrum given to the firm will enable it to offer more channels and compete with the Astro, which offers 119 channels including high-definition television. Competition should be encouraged and we are bringing an alternative to the market."* dengan izin.

YTL Communications terletak di bawah bahagian tenaga kumpulan YTL. Satu syarikat awam di papan utama di Bursa Malaysia yang mempunyai himpunan tunai sebanyak RM8 bilion. Ia mempunyai keupayaan dana untuk menjalankan perkhidmatan TV digitalnya jika diberikan lesen yang berkenaan. Secara logis ia tidak perlu menanggung sebarang risiko untuk membuat kenyataan awam yang tanpa mempunyai lesen yang sah. Jadi saya cabar Yang Berhormat Menteri berkenaan untuk menjawab sama ada insiden YTL dan spektrum 700Mhz ini ialah satu siaran ulangan episod Vincent Tan yang memberitahu orang awam dan juga Bursa Malaysia bahawa ia telah diberi lesen *online batting* pada 13 Januari 2010 dan kemudiannya pihak kerajaan terpaksa *flip-flop* setelah menemui bantahan sengit daripada rakyat jelata.

Dua tauke besar orang Cina telah dimanfaatkan oleh kerajaan UMNO Putrajaya. *I put it to you mister Minister* dengan izin, bahawa Yang Berhormat Menteri KPKK amat tahu menahu *your hands are dirty*. Ini kerana YTL telah diberi spektrum 700Mhz secara bertulis, tetapi kini Yang Amat Berhormat Perdana Menteri terpaksa diheret masuk dan membuat lagi satu *flip-flop* kerana *Axiata* dan Ketua Eksekutif Khazanah Malaysia telah membantah. Satu lagi - pada tahun 2002 apabila lesen 3G dikeluarkan, ia dilakukan secara proses lelong opsyen menerusi *beauty contest* dengan izin. Setiap lesen dan spektrum yang di peruntukan bernilai RM50 juta setiap satu. Kenapa spektrum 700Mhz ini tidak dilelong untuk menjamin nilai khazanah negara terjamin. Adakah kerajaan UMNO di Putrajaya telah menjadi begitu *corrupt* dengan proses penganugerahan khazanah negara di bawah KPKK ini tidak telus sama sekali?

Dengan itu Tuan Pengerusi, saya menyokong bahawa perbelanjaan diluluskan dengan syarat dikurangkan sebanyak RM10 dari Maksud Bekalan B.47 Kementerian Penerangan, Komunikasi, dan Kebudayaan. Kod 1000 – Emolumen, iaitu dengan memotong gaji Yang Berhormat Menteri Penerangan, Komunikasi dan Kebudayaan sebanyak RM10.

Beberapa Ahli: Setuju! [*Tepuk*]

Tuan Pengerusi: Sila.

5.44 ptg.

Tuan Salahuddin Haji Ayub [Kubang Kerian]: Terima kasih Tuan Pengerusi, kerana juga mengizinkan saya untuk mengambil bahagian dan Yang Berhormat Menteri sendiri datang untuk menjawab usul potong gaji ini.

Tuan Pengerusi, satu warisan pantun Melayu yang saya ungkapkan di sini sebagai mukadimah ucapan saya ialah;

Yang Kurik itu Kendi,

Yang Merah itu Saga,

Yang Cantik itu Budi,

Yang Indah itu Bahasa.

Bahasa Jiwa Bangsa,

Orang Berbudi Kita Berbahasa.

Saya memanjangkan sedikit lagi perbahasan yang telah pun diungkapkan oleh sahabat saya dari Pokok Sena tentang isu yang berlaku laporan seluruh stesen televisyen yang berkaitan dengan isu banjir di negeri Kedah. Yang saya juga rasa terpanggil untuk mengambil bahagian kerana bagi pandangan saya ialah merupakan suatu liputan yang keterlaluan dan saya rasa cukup menyalahi etika sama ada etika penerangan. Apatah lagi kalau kita melihat kepada susuk, nadi denyut dan jantung budaya Melayu itu sendiri.

Tuan Pengerusi, banjir ialah satu ketetapan Allah SWT yang kebetulan saya juga adalah seorang wakil rakyat dari sebuah negeri yang hampir setiap tahun kita menghadapi masalah banjir ini. Sebagai wakil rakyat juga Tuan Pengerusi, kita rasa dalam kita menghadapi isu banjir

ini kita tidak pernah untuk bermain politik di saat itu. Sama ada yang datang, duduk di penempatan banjir itu kita tidak pernah bertanya kamu dari parti mana? Awak dari kampung mana dan seumpamanya? Apa yang penting pada waktu itu adalah kita memberikan yang terbaik untuk rakyat yang ditimpa dengan musibah itu supaya semua pihak mendapat suatu bentuk keadilan.

Sepertimana yang disebut oleh rakan saya Yang Berhormat Pokok Sena, kita tidak kisah Tuan Pengerusi kalau yang datang itu Yang Amat Berhormat Perdana Menteri, Yang Amat Berhormat Timbalan Perdana Menteri dan Yang Berhormat Menteri-menteri yang datang dengan penuh protokol. Itu kita tidak pernah berkecil hati. Walaupun mereka diberikan liputan oleh media *mainstream* kerajaan pun kita tidak pernah berkecil hati. Selayaknyalah mereka diberikan liputan. Akan tetapi saya rasa satu perkara yang kami minta dari sudut yang amat kecil, Tuan Pengerusi. Kami tidak minta suatu perkara yang mungkin kami tidak boleh dapat. Akan tetapi sudut yang paling kecil berilah satu liputan yang adil, cukuplah. Tidak perlulah disiarkan gambar sama banyak saat atau minitnya dengan Yang Berhormat Menteri-menteri. Itu tidak penting.

Akan tetapi keluar daripada kenyataan seorang Yang Berhormat Menteri bahawa kerajaan negeri lepas tangan. Itu adalah satu bagi saya satu ucapan yang cukup melampau. Yang Berhormat Menteri berkenaan Tuan Pengerusi, kalau saya ingin mengatakan wajahnya yang cantik persis seorang pelakon hindustan yang terkenal yang mungkin setanding dengan - saya rasa puteri-puteri dan pemimpin negara yang ada pada hari ini seperti Yang Berhormat Lembah Pantai dan Yang Berhormat Batang Sadong. Akan tetapi bagi saya wajah adalah gambaran hati. Biar hati itu seindah wajah dan biarlah kita bercakap itu atas suatu keperibadian yang kita boleh bertanggungjawab. Janganlah menafikan 100% peranan ini dimainkan oleh kerajaan negeri yang juga memberikan sumbangan ke arah itu.

Walaupun saya faham Yang Berhormat Menteri Penerangan, Komunikasi, dan Kebudayaan tidak pernah mengeluarkan satu pun kenyataan. Saya tahu, tetapi apa yang kami pentingkan di sini adalah bidang penyiaran. Kementerian Penerangan, Komunikasi, dan Kebudayaan seharusnya juga melihat tentang pemberitaan itu dan cara berita itu disiarkan.

■1750

Saya harap bukanlah setiap kali kami membawa usul potong gaji ini dengan niat untuk menghina. Bukan itu tujuannya. Kalau kita membaca falsafah mungkin, matlamat pada hari kita mencipta peraturan mesyuarat itu yang mungkin kita tiru ataupun kita ambil daripada pengalaman di *House of Common*, bukan itu. Moralnya, potong gaji itu ialah supaya kita sedar dengan satu tanggungjawab bila ada Ahli yang datang, yang berdiri di sini membawa peraturan itu makna ada suatu yang kita anggap penting yang perlu diperbaiki.

Jangan diulangi lagi kerana itu tanggungjawab Menteri tersebut. Kami amat terasa Tuan Pengerusi, kerana bila dikatakan Kerajaan Negeri Kedah lepas tangan dalam isu banjir dalam negeri Kedah. Satu fakta yang saya rasakan tidak dapat dipertanggungjawabkan. Jadi saya

harap Menteri Penerangan, Komunikasi dan Kebudayaan yang saya rasa - saya pun banyak belajar dengan beliau di hari pertama saya masuk ke Parlimen, dengan kata-kata indah, dengan kata-kata pujangganya yang saya masih ingat kita ini, kalau boleh – ‘kalau dilipat sekecil kuku...

Tuan Ahmad Kasim [Kuala Kedah]: Kubang Kerian minta laluan.

Tuan Salahuddin Haji Ayub [Kubang Kerian]: ‘Kalau dibentang seluas alam’. Ya, begitu kalau bolehnya keperibadian kita itu. Biarlah kita menjadi pemimpin, wakil rakyat dan kalau menjaga kementerian juga, *insya-Allah* saya mahu supaya liputan itu diberikan secara adil walaupun kita tidak mengharapkan suatu masa yang...

Tuan Ahmad Kasim [Kuala Kedah]: Penjelasan, penjelasan.

Tuan Salahuddin Haji Ayub [Kubang Kerian]: Yang luas untuk kami, diberikan kepada kami.

Tuan Ahmad Kasim [Kuala Kedah]: Terima kasih Tuan Pengerusi, terima kasih Kubang Kerian. Saya rasa Kubang Kerian mungkin kita berada dalam satu situasi angan-angan. Oleh kerana sekejap lagi Menteri akan jawab kalau ini bidang kuasa kerajaan jadi dia hanya menyiarkan berita-berita yang mewakili kerajaan sahaja.

Jadi saya sudah menjangkakan Menteri akan jawab dan Menteri pun sudah mengangguk akan jawab begitu. Jadi amat malang sekiranya kita memberikan lontaran-lontaran, idea-idea yang bernas. Saya cukup percaya Menteri sangat komited kepada akademik dan idea-idea yang bernas. Akan tetapi apa yang dipohon oleh pihak Pakatan Rakyat ialah memberikan satu keadilan dalam pemberitaan. Jadi itu yang pertama. Bolehkah Kubang Kerian memberikan sedikit penjelasan, membuat perbandingan dengan media di luar negara, khususnya Indonesia yang agak lebih *tolerate* dalam memberikan pemberitaan kepada pihak-pihak pembangkang dan sebagainya. Terima kasih.

Tuan Salahuddin Haji Ayub [Kubang Kerian]: Terima kasih rakan saya daripada Kuala Kedah. Itu harapan beliau yang saya rasa telah disuarakan dan Yang Berhormat Menteri sendiri mendengar. Saya mengharapkan ialah pada tahap yang ada pada hari ini kalau kita hendak bandingkan Indonesia memanglah saya tidak boleh *compare apple to apple*.

Akan tetapi apa yang ada pada hari ini, ruang yang ada pada hari ini, berikanlah satu sudut yang kecil untuk kami diberikan sedikit keadilan dalam penyiaran berita oleh *media mainstream* kerajaan. Terima kasih sahabat saya daripada Kuala Kedah.

Tuan Pengerusi, perkara yang terakhir ialah tentang - saya hendak mengambil kesempatan tentang nilai dan etika drama-drama yang disiarkan oleh syarikat-syarikat televisyen kita pada hari ini. Saya rasa telah ramai kawan-kawan kita di sini, rakan-rakan kita di sini yang telah menyuarakan tentang banjiriran hari ini drama-drama seram, drama-drama tahyul, drama-drama yang saya rasa tidak langsung membantu untuk kita mengangkat, untuk kita memartabatkan budaya, bangsa kita.

Apatah lagi mendidik dan memberikan sumbangan terhadap pembesaran jiwa rohani anak-anak muda kita pada hari ini. Tuan Pengerusi, saya masih ingat waktu di persekolahan dahulu, kita menyanjung tinggi pejuang-pejuang bahasa, pejuang-pejuang seni pada kumpulan ASAS 50 yang dengan falsafahnya adalah 'seni untuk seni' dan 'seni untuk negara'. Seni untuk masyarakat. Seni untuk seni dan seni untuk masyarakat.

Di sinilah bertolaknya perjuangan orang seni. Di sinilah bermulanya sebelum kemerdekaan lahirnya pejuang-pejuang bahasa, pejuang-pejuang seni yang mahukan seni itu diletakkan, diungkap dan diaplikasikan dalam suatu acuan untuk membina masyarakat dalam negara kita. Dalam sejarah perfileman, negara dan budaya dan tamadun dunia yang menyumbang kepada keagungan mereka.

Kalau kita menyingkap kembali kitab Ibnu Khaldun tentang bagaimana isu budaya ini diangkat dan dimartabatkan, saya melihat satu aspek yang memang menjadi suatu elemen terpenting dalam pembinaan negara itu adalah bagaimana seni itu diangkat. Filem-filem yang bermutu, yang mengangkat tamadun barat. Iran yang ada pada hari ini bagaimana dia telah mengubah, bagaimana seni itu diaplikasikan, diletakkan dalam etika moral yang betul. Mereka masih mampu memenangi *award* di peringkat antarabangsa.

Lihat filem mereka, *Under the Moonlight*, sebagai contoh. Filem yang dipamerkan dengan sedikit pun tidak melunturkan nilai budaya bangsa mereka. Akan tetapi pada hari ini kenapa televisyen kita di semua siaran pada masa ini, pada malam ini, pada malam esok dan seterusnya, hari ini suatu banjiriran filem-filem seram. Filem-filem tahyul. Kenapa ini harus berlaku? Adakah ini membantu?

Hari ini saya tertarik dengan satu tulisan yang dibuat oleh seorang cendekiawan yang menulis dalam sebuah akhbar tempatan pada hari ini. Apa telah jadi kepada dunia maya kita? Apa telah jadi pada budaya kita? Apa telah jadi kepada warisan kita tentang bagaimana kita melihat pada hari ini adakah televisyen menjadi sahabat baik, menjadi keluarga yang baik kepada anak-anak kita.

Saya mengharapkan di bawah riayah Yang Berhormat Menteri yang cukup berpengalaman dalam liku-liku politik dan juga dalam liku-liku kehidupan yang juga lahir dari sebuah daerah yang kaya dengan budaya bahasanya, dapat melihat tentang perkara ini dan menjadikan RTM, menjadikan paling tidak pun saluran-saluran televisyen negara kita ini mempamerkan satu drama, satu filem, satu budaya yang memang membantu, yang mengangkat budaya bangsa kita.

Tuan Pengerusi, di waktu sekolah kita dahulu kita menonton filem *Rin Hanekoma*, filem Jepun yang kita bawa ke dalam negara kita. Kita melihat dalam suasana marah macam mana pun, dalam suasana tegang macam mana pun, dalam suasana bagaimana marah pun sang isteri pada suaminya, saya tidak pernah melihat dalam filem Jepun, perempuan Jepun, dalam filem Jepun, dalam drama Jepun meninggikan suaranya depan suaminya. Itu filem Jepun.

Akan tetapi drama kita bagaimana? Budaya filem Melayu kita bagaimana? Sekarang kebanjiran pula filem-filem Korea. Ia saya ada lihat macam mana. Akan tetapi budaya itu teras pada kekuatan itu adalah bersangkutan dengan budi, keluhuran budi, kebudayaannya, terasnya yang saya rasa kita harus perhitungkan oleh Kementerian Penerangan, Komunikasi dan Kebudayaan yang ada pada hari ini. Sekian, Tuan Pengerusi terima kasih.

Tuan Pengerusi: Sila Jempol. Selepas Jempol, Ledang. Selepas Ledang, Menteri jawab.

5.58 ptg.

Dato' Lilah bin Yasin [Jempol]: Tuan Pengerusi, saya hendak mengucapkan tahniah kepada RTM yang sangat telus memaparkan berita soal banjir yang berlaku di Kedah baru-baru ini. Dengan menemu ramah Yang Amat Berhormat Menteri Besar Kedah. Bertanya tentang apakah perancangan kerajaan negeri untuk membantu rakyat yang sedang sengsara di Kedah, yang perlukan pembelaan, yang perlukan pertolongan.

Apa jawapan Yang Amat Berhormat Menteri Besar melalui televisyen tersebut? Dengan kata-kata kesat, dengan menunjukkan kerajaannya yang tidak mampu untuk membela rakyat. Ini sudah tentulah melahirkan perasaan yang tidak senang kepada rakyat, terutama sekali rakyat negeri Kedah yang dapat membandingkan tentang soal kebolehan kerajaan negeri di bawah pimpinan Barisan Nasional berbanding daripada pimpinan pembangkang sekarang.

Di Parlimen ini Ahli-ahli Parlimen PAS membicarakan tentang soal budi bahasa. Balik nasihatkan Yang Amat Berhormat Menteri Besar Kedah supaya dia menggunakan bahasa yang baik.

■1800

Bahasa yang boleh dapat diterima oleh rakyat. Jangan memaki hamun pemberita yang minta supaya dipaparkan apakah perancangan kerajaan. Kemudian saya juga bersetuju...

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Minta penjelasan sedikit. Terima kasih Yang Berhormat. Saya sependapat dengan Yang Berhormat. Kebetulan ketika itu saya pun sedang menonton berita dan saya terperanjat reaksi seorang Menteri Besar yang dulu saya hormati macam seorang samseng, marah. Jikalau boleh dia hendak bunuh, dia bunuh orang itu. Jadi ini realiti yang pembangkang marah.

Oleh sebab itu pembangkang asyik tiap-tiap hari buat usul potong gaji, buang masa rakyat dan duit rakyat. Jikalau tiada usul ini kita sudah bincang perkara lain. Jadi pembangkang memang marah disiarkan perkara betul yang tidak memihak kepada mereka, betulkah Yang Berhormat?

Dato' Lilah bin Yasin [Jempol]: Memang betul, inilah yang dilakukan oleh Kerajaan Barisan Nasional. Kedua, saya setuju dengan ketelusan RTM meminta pandangan rakyat Kedah yang dalam keadaan perlukan pertolongan. Jawapan daripada temu ramah tersebut secara *live*

dalam TV yang saya dengar mereka kata bantuan yang diberikan oleh Kerajaan Negeri Kedah ini bertompok-tompok. Kelompok mereka dapat, kelompok orang lain tidak dapat.

Ini bermakna Kerajaan Negeri Kedah tidak adil dalam kerajaan berkeadilan yang menjadi moto Kerajaan Negeri Kedah ataupun kerajaan Islam – asas kerajaan Islam ialah adil. Jikalau sekiranya bagi bantuan banjir tidak adil maka tidak layak Kerajaan Negeri Kedah itu dilabelkan sebagai kerajaan Islam.

Tuan Pengerusi, saya juga amat...

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Duit RM2 juta itu diurus oleh Jabatan Kebajikan Masyarakat (JKM). *[Menyampuk]*

Dato' Lilah bin Yasin [Jempol]: Saya juga amat bergembira...

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Dato' Lilah bin Yasin [Jempol]: Saya juga amat bergembira. Tadi saya tidak bangun pun Yang Berhormat Pokok Sena.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Pokok Sena.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Saya hendak sebut bahawa wakil Perdana Menteri, abang kepada ... *[Dewan riuh]*

Dato' Lilah bin Yasin [Jempol]: Duduklah, saya tidak bangun pun. *[Dewan riuh]*

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat. Yang Berhormat Pokok Sena.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Dia bawa dapur gas, akhirnya 90 orang tidak dapat. Dia bawa pergi ke tempat lain.

Tuan Pengerusi: Ini bukan berbahas, ini bertengkar namanya. Yang Berhormat Pokok Sena sudah.

Dato' Lilah bin Yasin [Jempol]: Saya juga amat bergembira...

Tuan Pengerusi: Berbahas Yang Berhormat apabila seorang Yang Berhormat telah berhujah dan disanggah oleh Yang Berhormat lain kita pun terpaksa mendengar.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Ini kerana dia bohong macam RTM juga. *[Menyampuk]*

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Pokok Sena. Sila Yang Berhormat Jempol.

Dato' Lilah bin Yasin [Jempol]: Saya juga amat bergembira Tuan Pengerusi apabila televisyen memaparkan tentang kegigihan ke bawah Duli Yang Maha Mulia Tuanku Sultan Kedah bersama dengan puteri dan kerabat baginda turun dengan sumber kewangan dan membantu rakyat Kedah. Ini membanggakan kita bukan sahaja rakyat negeri Kedah tetapi seluruh rakyat Malaysia amat berbangga. *[Tepuk]*

Kita juga dapat menilai apabila kegagalan Menteri Besar memaparkan perancangannya maka menunjukkan kelemahan kepimpinan negeri di bawah kerajaan yang dipimpin oleh Yang

Amat Berhormat Menteri Besar Kedah menggerakkan jentera kerajaan yang sudah berpengalaman.

Sepatutnya apabila dia mampu menggerakkan jentera kerajaan di mana kerajaan dan pegawai-pegawai kita akan dapat membantu terutama sekali menguruskan kononnya ada duit RM2 juta yang tidak dapat dibelanjakan kerana jelas menunjukkan ketidakcekapan arahan daripada Yang Amat Berhormat Menteri Besar. *[Tepuk]*

Tuan Pengerusi, saya juga mendengar tadi daripada cadangan Yang Berhormat Pokok Sena memaparkan soal kebebasan media dan ketulusan laporan media. Oh! kalau sekiranya kerajaan Barisan Nasional ini minta telus dan berbudi bahasa tetapi dia tidak payah. Laporan Dewan Undangan Negeri Kedah pun disekat media daripada rakyat mengetahui apa sebenarnya wang cukai yang telah dicukai oleh Kerajaan Negeri Kedah untuk diketahui oleh rakyat. Sejauh mana kejayaan Kerajaan Negeri Kedah membelanjakan seluruh wang cukai yang telah pun dikutip daripada rakyat Kedah. Bangun rakyat Kedah tolak kerajaan pembangkang yang ada di sini.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: BERNAMA hadir buat liputan. BERNAMA itu bawah kementerian.

Dato' Lilah bin Yasin [Jempol]: Tuan Pengerusi, saya mencadangkan supaya bukan kita tolak gaji Yang Berhormat Menteri tetapi oleh sebab kelemahan kepimpinan Kerajaan Negeri Kedah kita tolak gaji Yang Amat Berhormat Menteri Besar Kedah. *[Tepuk]*

6.05 ptg.

Ir. Haji Hamim bin Samuri [Ledang]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya bila mendengar hujah daripada Yang Berhormat Jempol tadi saya rasa macam sudah cukup. Jadi saya sebenarnya amat menyokong semua hujah yang disampaikan oleh Yang Berhormat Jempol tadi. Cuma Tuan Pengerusi saya konsisten.

Tuan Salahuddin Haji Ayub [Kubang Kerian]: *[Bangun meninggalkan Dewan]*

Ir. Haji Hamim bin Samuri [Ledang]: Yang Berhormat Kubang Kerian janganlah keluar. Saya konsisten bahawa usul ini sebenarnya sama lah dia menghina semua pegawai kakitangan kementerian yang berkenaan ini kerana mereka ini telah bekerja siang malam, pagi petang.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Hujah sama seperti semalam sahaja. Hujah semalam.

Ir. Haji Hamim bin Samuri [Ledang]: Tuan Pengerusi, kita lihat sahajalah kebebasan media dan akhbar dalam negara kita. Jikalau bukan kerana Menteri kita yang berjaya mengurus kebebasan media yang nikmatnya juga dinikmati pembangkang.

Tuan Pengerusi, tetapi mereka menyalahgunakan kebebasan media ini kerana yang kita dapat kesan kebanyakannya mereka suka buat fitnah. Mereka kata kita bohong, yang difitnah ini adalah kita. Buktinya Tuan Pengerusi, kisah isu FELDA sudah cukup saya tidak mahu cerita panjang. Isu FELDA Sungai Koyan, betul memang mahkamah putuskan bahawa FELDA perlu

bayar geran tanam semula kepada peneroka-peneroka. Akan tetapi mahkamah juga memutuskan bahawa peneroka mesti akur dan patuh dengan syarat-syarat yang dikenakan oleh FELDA. Itu pun yang FELDA minta kerana selama ini mereka tidak mahu akur dengan syarat-syarat yang dikenakan oleh FELDA.

Namun, berita yang ditebarkan dan yang disebutkan oleh pihak rakan kita di sebelah ini atas kebebasan media berbeza. Mereka mengatakan inilah keputusan yang diminta oleh FELDA dan benarlah bahawa mereka mengatakan selama ini FELDA kejam terhadap peneroka-peneroka. Dia putar belitkan fakta kerana kebebasan media Tuan Pengerusi.

Sebenarnya saya lihat mereka ini menggunakan kebebasan media yang selama ini dipimpin oleh kementerian dan Yang Berhormat Menteri kita dengan sewenang-wenangnya kerana dengan isu FELDA ini mereka sebenarnya ingin membunuh karier politik Perdana Menteri kita sendiri. Ini kerana kejayaan FELDA adalah kejayaan Perdana Menteri itu sendiri kerana ada sentuhan yang sangat berkesan daripada Perdana Menteri. Maka, mereka takut sekiranya FELDA ini berjaya di mata umum maka Perdana Menteri bertambah kuat dan berjaya sebagai Perdana Menteri.

Mereka ini menggunakan kebebasan media – siapa yang menguruskan kebebasan media kalau bukan Menteri kita sendiri yang usul tadi sanggup hendak tolak elaun...

Datuk Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]: Boleh mencelah? Sini Tuan Pengerusi.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Apa ini? Isu 4G, USP tidak sentuh pun? Tidak ada *point*?

Datuk Haji Baharum bin Haji Mohamed: Hendak cakap berdirilah. Terima kasih Tuan Pengerusi. Terima kasih Yang Berhormat Ledang. Daripada apa yang saya tengok tadi Yang Berhormat Jempol dan Yang Berhormat Ledang dalam beberapa hari ini kita membahaskan tentang usul potong gaji RM10 ini saya rasa kita membuang banyak masa Tuan Pengerusi.

Jadi apa yang dicakapkan oleh pembangkang ini putar belit sahaja. Mereka cakap hendak berbudi bahasa, cakap itu dan ini, kita tengok dalam Dewan Tuan Pengerusi suruh duduk pun dia tidak mahu duduk dan bercakap lagi. Apa ini?

■1810

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Ini buang masa Tuan Pengerusi.

Datuk Haji Baharum bin Haji Mohamed [Sekijang]: Ini cuma contoh. Hah! Cuba tengok. Dia bercakap Tuan Pengerusi.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Buang masa. Bukan ada hujah. *[Ketawa]*

Datuk Haji Baharum bin Haji Mohamed [Sekijang]: Hendak bercakap bangunlah. Ikutlah tertib. Peraturan sudah ada yang ditetapkan. *[Disampuk]* Ini macam pasar malam. Jadi, saya kira ini kita buang masa banyak sangatlah Tuan Pengerusi. Jadi, saya ingat kalau boleh kita pinda dahulu yang RM10 Tuan Pengerusi, kalau ada lah kita boleh pinda atau sebagainya. Kita buang masa RM10 sana, RM10 sini. Akhirnya tidak ada apa Tuan Pengerusi. Kalau kita

meluluskan bajet yang hendak dijalankan oleh kerajaan ini, ini adalah lebih manfaat. Cakap dia pusing sana pusing sini. Tidak ada apa. Jadi, Yang Berhormat Ledang setuju atau tidak dengan saya.

Datuk Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]: Boleh sambung sekali? Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Ledang, ini berkenaan tadi kita dengar kawan-kawan daripada pihak pembangkang mengatakan bahawa RTM perlu memberikan maklumat yang tepat, tidak berbohong dan sebagainya. Saya hendak minta komen daripada Yang Berhormat Ledang, apakah pendapat Yang Berhormat Ledang tentang media-media yang dikuasai oleh parti pembangkang ini terutamanya TV Selangor, TV PAS...

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: RTM ini, kami bayar cukai tahu.

Datuk Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]: Walaupun mungkin Yang Berhormat Ledang [*Ketawa*] [*Disampuk*] mereka ini syarikat-syarikat yang menjalankan, menguruskan TV Selangor dan TV PAS itu syarikat swasta dan mungkin tidak menggunakan wang dana rakyat tetapi daripada situ kita boleh melihat...

Dato' Shamsul Anuar Nasarah [Lenggong]: Dalam bajet negeri ada. Selangor dalam bajet negeri ada.

Datuk Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]: Ada?

Dato' Shamsul Anuar Nasarah [Lenggong]: Ada. Wang rakyat.

Datuk Abd. Rahman Dahlan [Kota Belud]: *I stand corrected*, dengan izin Tuan Pengerusi. Jadi, sebenarnya apabila kita melihat TV Selangor, cuba kita lihat TV Selangor sekarang ini, kita lihat TV PAS, mereka menghentam Kerajaan Persekutuan, UMNO dengan memberi fitnah dan tuduhan yang bertubi-tubi. Tidak ada pula maklumat yang tepat, tidak ada pula hujah balasan daripada pihak kita. Jadi, ini *double standard*, cakap tidak serupa bikin. Apakah pandangan Yang Berhormat Ledang? [*Tepuk*]

Ir. Haji Hamim bin Samuri [Ledang]: Tuan Pengerusi, sedikit sahaja. Benarlah seperti yang disebutkan oleh Yang Berhormat Kota Belud. Kementerian menyediakan segala kemudahan asas bagi tujuan komunikasi. Dasarnya ialah lebih memberikan kebebasan media, tetapi seperti yang disebutkan oleh Yang Berhormat Kota Belud tadi, mereka menyalahgunakan kebebasan itu. Apa yang mereka gunakan selama ini mereka tidak nampak. Mereka nampak kelebihan pada pihak kerajaan. Seperti yang disebutkan oleh Yang Berhormat Sekijang tadi, perangai yang mereka tunjukkan sebentar tadi, itulah yang melambangkan, bukti sudah jelas bahawa selama ini memang mereka memutarbelitkan fakta.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Yang Berhormat Ledang, sekejap Yang Berhormat.

Ir. Haji Hamim bin Samuri [Ledang]: Menyalahgunakan kebebasan media yang dipimpin oleh kementerian.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Boleh bercakap sedikit Yang Berhormat Ledang? Saya hendak bertanya Yang Berhormat. Saya baru terima edaran lagi. Nampaknya pihak pembangkang ini gila potong gaji. *[Ketawa]* Ada tiga lagi kementerian dia hendak potong gaji. Bagaimana komen Yang Berhormat mungkin ada gila di sini.

Ir. Haji Hamim bin Samuri [Ledang]: Jadi, ini sebenarnya Yang Berhormat Kinabatangan melengkapkan lagi hujah yang disebutkan oleh Yang Berhormat Sekijang tadi. Jadi, Tuan Pengerusi kalaulah usul-usul ini seperti yang baru diterima lagi diteruskan, sebenarnya ini menghina pegawai-pegawai kerajaan. Jadi, saya mintalah...

Tuan Ahmad Kasim [Kuala Kedah]: *[Bangun]*

Ir. Haji Hamim bin Samuri [Ledang]: Pegawai-pegawai kerajaan jangan lagi terpaut dengan janji manis mereka.

Dato' Shamsul Anuar Nasarah [Lenggong]: *[Bangun]*

Tuan Ahmad Kasim [Kuala Kedah]: Yang Berhormat Ledang.

Ir. Haji Hamim bin Samuri [Ledang]: Jangan mudah menerima.

Tuan Ahmad Kasim [Kuala Kedah]: Yang Berhormat Ledang.

Ir. Haji Hamim bin Samuri [Ledang]: Pandangan putar belit daripada mereka.

Tuan Ahmad Kasim [Kuala Kedah]: Yang Berhormat Ledang.

Ir. Haji Hamim bin Samuri [Ledang]: Sokonglah kerajaan Barisan Nasional.

Tuan Ahmad Kasim [Kuala Kedah]: Yang Berhormat Ledang.

Ir. Haji Hamim bin Samuri [Ledang]: Tolak mereka bulat-bulat. Sekian, terima kasih.

[Tepuk]

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Ledang, sudah Yang Berhormat. Silakan Yang Berhormat Menteri.

6.13 ptg.

Menteri Penerangan, Komunikasi dan Kebudayaan [Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim]:

Dilipat sekecil kuku,

Dibentang seluas alam,

Membilang dari satu,

Bertanya khabar dengan salam.

Assalamualaikum warahmatullaahi wabarakaatuh diucapkan setinggi-tinggi penghargaan kepada Tuan Pengerusi dan juga setiap yang mengambil bahagian dalam usaha yang besar untuk memotong gaji saya. *[Ketawa]*

Tuan Pengerusi, dalam hidup banyak musim. Musim durian ada, musim mengubah padi ada, musim menuai pun ada. Musim ini saya lihat, saya setuju dengan Yang Berhormat Kinabatangan tadi mengatakan musim potong gaji. Akan tetapi sebelum saya pergi jauh...

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Tuan Pengerusi, musim...*[Dewan riuh]*

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Sebelum...

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Tidak. Saya setuju.

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Sebelum pergi jauh Tuan Pengerusi...

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Musim cuti sekolah, ia musim bersunat. Jadi, perlu potonglah.

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Tuan Pengerusi, hak Yang Berhormat Pokok Sena telah selesai. Jadi, saya mengatakan musim-musim ini menunjukkan bahawa idea dari sana agaknya sudah sampai ke perenggan putus haid. *[Ketawa]* Laki-lakinya. Jadi, oleh kerana sudah petang, saya hanya sempat mengatakan bahawa perkara memotong gaji ini saya hendak pohon rakan-rakan di sebelah sini apa kata kalau esok atau lusa, kita buat satu rumusan dan mengusulkan setiap pembangkang ini dipotong gajinya.

Dato' Haji Wan Abd. Rahim Wan Abdullah [Kota Bharu]: Minta jalan.

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Bukan RM10 tetapi RM100! *[Tepuk]*

Dato' Haji Wan Abd. Rahim Wan Abdullah [Kota Bharu]: Minta jalan.

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Ini berkemungkinan. *[Dewan riuh]* Kemungkinannya adalah di bawah peruntukan Parlimen dan Dewan Rakyat.

Dato' Haji Wan Abd. Rahim Wan Abdullah [Kota Bharu]: Tuan Pengerusi, minta jalan.

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Akan tetapi Tuan Pengerusi, kita tidak berbuat sedemikian. *[Dewan riuh]*

Dato' Shamsul Anuar Nasarah [Lenggong]: *Standard* lah sedikit.

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat...

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Kita tidak berbuat sedemikian.

Tuan Pengerusi: Duduk dahulu Yang Berhormat Menteri.

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: Biadap!

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat, tadi saya perhatikan apabila Yang Berhormat berbahas, Menteri dengan tenang mendengar. Jadi, kalau Menteri menjawab, tolonglah kita sama-sama mendengar. Silakan Yang Berhormat Menteri.

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Terima kasih.

Dato' Haji Wan Abd. Rahim Wan Abdullah [Kota Bharu]: Saya minta jalan Tuan Pengerusi.

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Tuan Pengerusi, *[Dewan riuh]* semasa peluang saya untuk menggulung ini...

Dato' Haji Wan Abd. Rahim Wan Abdullah [Kota Bharu]: Minta jalan sedikit sahaja.

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Saya rasa berikan saya lunas untuk mengemukakan rumusan dahulu.

Dato' Haji Wan Abd. Rahim Wan Abdullah [Kota Bharu]: Sedikit sahaja Tuan Pengerusi.

Seorang Ahli: Tidak perlulah.

Seorang Ahli: Berilah.

Dato' Haji Wan Abd. Rahim Wan Abdullah [Kota Bharu]: Sedikit sahaja.

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Barangkali Yang Berhormat Pokok Sena...

Dato' Haji Wan Abd. Rahim Wan Abdullah [Kota Bharu]: Saya hendak perbetulkan istilah "putus haid" itu menghina wanita! *[Dewan riuh]* Istilah.

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Saya menggunakan perkataan itu bukan untuk wanita.

Dato' Haji Wan Abd. Rahim Wan Abdullah [Kota Bharu]: Putus haid itu menghina wanita!

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Saya menggunakan itu untuk orang seperti Yang Berhormat sahaja. *[Ketawa]* Tuan Pengerusi, izinkan saya meneruskan. Kalau Yang Berhormat Kubang Kerian tadi mengemukakan kemungkinan kita mewujudkan satu suasana yang berbudi, saya kira kita di Dewan Rakyat jangan lagi menggunakan taktik ini. Oleh kerana taktik ini tidak ada sesiapa yang untung dan kebanyakan kita rugi sebagai pemimpin. Katalah Yang Berhormat Jelutong ataupun Yang Berhormat Pokok Sena ataupun Yang Berhormat Kubang Kerian ataupun rakan-rakan kita yang membangkang ini merasakan bahawa sesuatu yang betul-betul tidak kena, lebih baik dia bawa dalam jurusan yang lebih menguntungkan kita. Ini masa depan kita. Bukan masa depan orang di luar. Pembangkang untuk mewujudkan satu suasana yang berbudi, berbudaya tentu sekali mendapat sambutan daripada kita. Akan tetapi caranya harus kita fikirkan bersama.

Oleh kerana kementerian saya ini menggabungkan tiga perkara iaitu penerangan, komunikasi dan kebudayaan, sekali gus ia merupakan seolah-olah tali tiga sepilin atau tungku tiga sejerangan. Lantaran itu apabila kita berhadapan dengan penerangan, masalah daripada komunikasi tentu timbul. Pada masa yang sama, isu-isu budaya pun timbul juga. Dalam bahasa Inggerisnya disebutkan dengan izin Tuan Pengerusi "*It does not rain but it's pour*". Dalam keadaan begitulah saya berterima kasih kepada Yang Berhormat Jempol dan berterima kasih kepada rakan-rakan yang menyebut berhubung dengan perjuangan kita menerusi media termasuk Yang Berhormat Ledang, Yang Berhormat Kota Belud, Yang Berhormat Kinabatangan dan lain-lain.

RTM yang terletak di bawah tugas Menteri Penerangan, Komunikasi dan Kebudayaan ini sesungguhnya telah memberikan penjelasan dan juga penerangan kepada kita semenjak dunia Malaysia berkembang lagi, dengan adanya RTM dan Media Prima sebagai lanjutan pada perjuangan penerangan di swasta serta di Astro, maka Ahli-ahli Yang Berhormat memilih yang mana yang boleh dilihat dan diasimilasi nilai-nilai penerangan yang dapat kita sama-sama perteguhkan.

■1820

Akan tetapi bagi RTM, harus saya nyatakan iaitu jurusan dan saluran satu, dua dan Muzik Aktif nya telah mencuba sedaya upaya memperjuangkan hak asas kita. Boleh saya katakan Yang Berhormat Pokok Sena khususnya, tidak kurang daripada 23 kali telah disiarkan beritanya menjawab ataupun mempersoalkan isu-isu dalam pelbagai bidang yang ditimbulkan di Dewan Rakyat. *[Dewan riuh]* Yang Berhormat Jelutong juga telah dilaporkan menerusi jurusan RTM kita, 18 kali. Jadi kalau begitu, apakah yang sebenarnya yang dirasakan tidak patut lagi? Mungkin yang tidak patut ialah Ahli-ahli Yang Berhormat memerlukan pandangan itu dilaporkan mengikut Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri kita ataupun Menteri Pengajian Tinggi kita tetapi itu kena tunggulah apabila giliran kita sampai.

Namun peristiwa di negeri Kedah ini, sebenarnya sudah cukup disebut dan diuraikan oleh Yang Berhormat Jempol tadi. Sebenarnya saya tidak mahu menimbulkan cara Yang Amat Berhormat Menteri Besar menuding jari dan mempersalahkan pemberita-pemberita kita tetapi beliau sudah berbuat sedemikian. Dalam peristiwa yang sama, RTM memang menyebut Kerajaan Negeri Kedah telah menyalurkan bantuan dan pada masa yang sama RTM tidak mendapati bahawa Kebawah Duli Tuanku Sultan Kedah murka, tidak pernah. Kalau benar Tuanku murka, tolong tunjukkan. Tidak ada kemurkaan Sultan Kedah terhadap mana-mana pihak. Dalam keadaan itu...

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Boleh...

Datuk Seri Utama Dr. Rais Yatim: Harus kita jangan menerima laporan Yang Berhormat Pokok Sena sebagai fakta...

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Boleh?

Datuk Seri Utama Dr. Rais Yatim: Dan...

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Tuan Pengerusi...

Datuk Seri Utama Dr. Rais Yatim: Kita boleh...

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Yang Berhormat Pokok Sena ini berbohong sahaja.

Datuk Seri Utama Dr. Rais Yatim: Kita boleh menghadap Kebawah Duli Tuanku...

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Tuan Pengerusi...

Datuk Seri Utama Dr. Rais Yatim: Sama ada laporan yang ditimbulkan oleh RTM adalah laporan yang menimbulkan kemurkaan Kebawah Duli Tuanku.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Saya...

Datuk Seri Utama Dr. Rais Yatim: Sekiranya ini dapat...

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Boleh saya...

Datuk Seri Utama Dr. Rais Yatim: Dapat kita langsung...

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Saya mohon penjelasan...

Datuk Seri Utama Dr. Rais Yatim: Baik kepada semua pihak. *[Dewan riuh]*

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Tidak! Yang Berhormat kata tidak ada. Saya hendak tunjukkan bukti! *[Dewan riuh]*

Datuk Seri Utama Dr. Rais Yatim: Ini giliran saya menjawab Yang Berhormat, jadi Yang Berhormat Pokok Sena...

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Saya hendak tunjukkan bukti...

Datuk Seri Utama Dr. Rais Yatim: Tunggu dahulu...

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Saya hendak tunjukkan bukti mengatakan bahawa dukacita Tuanku Sultan Kedah. *[Dewan riuh]*

Datuk Seri Utama Dr. Rais Yatim: Tunggu dahulu...

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Saya hendak katakan Tuan Pengerusi...

Datuk Seri Utama Dr. Rais Yatim: Tuan Pengerusi...

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Menteri sudah tidak menghormati Tuanku Sultan. *[Dewan riuh]* Menteri menafikan tentang hal...

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat...

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Tuanku Sultan...

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat...

Datuk Seri Utama Dr. Rais Yatim: Tuan Pengerusi...

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Tidak! Saya katakan tidak boleh...

Datuk Seri Utama Dr. Rais Yatim: Ini peluang bagi saya...

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat, Ahli Yang Berhormat! *[Dewan riuh]*

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]* Mengatakan bahawa...

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat...

Datuk Seri Utama Dr. Rais Yatim: *Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Tuanku Sultan Kedah tidak pernah dukacita terhadap mana-mana pihak...

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat Pokok Sena, Ahli Yang Berhormat...

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Ini menghina Sultan Kedah.

Tuan Pengerusi: Duduk dahulu.

Datuk Seri Utama Dr. Rais Yatim: Tidak menghina.

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat, duduk dahulu Ahli Yang Berhormat. Yang Berhormat Menteri tolong duduk dahulu.

Datuk Seri Utama Dr. Rais Yatim: Okey.

Tuan Pengerusi: Sejak Yang Berhormat Pokok Sena berhujah daripada saat mula sehingga habis, saya mendengar. Begitu juga dengan jawapan daripada Yang Berhormat Menteri setakat ini. Rumusan saya ialah Yang Berhormat Pokok Sena mengatakan bahawa Sultan Kedah murka dan berhujah selanjutnya. Menteri mengatakan bahawa dia tidak nampak

sama sekali bahawa Sultan Kedah murka. Jadi bagi saya hujah kedua-dua telah pun diketengahkan, itu namanya perbahasan. Terpulang kepada yang mendengar, menilai sama ada atau tiada, tiada atau ada. Setakat itu Yang Berhormat Pokok Sena.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Tuan Pengerusi, saya hendak tunjukkan bukti dalam laporan BERNAMA, menyiarkan titah Kebawah Duli Tuanku Sultan melahirkan rasa dukacita kepada pihak-pihak yang tidak menghargai sumbangan kerajaan beta. Kerajaan Negeri Kedah...

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Pokok Sena...

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Dalam membantu mangsa-mangsa banjir.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Pokok Sena...

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Ini kenyataan yang dibuat. Titah yang dibuat, titah rasmi.

Tuan Pengerusi: Ya, Yang Berhormat Pokok Sena.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Yang dibuat oleh Kebawah Duli Tuanku Sultan. *[Dewan riuh]*

Tuan Pengerusi: Saya dengar itu Yang Berhormat Pokok Sena.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Ya!

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Laporan itu disiarkan oleh BERNAMA.

Tuan Pengerusi: Duduk dahulu Yang Berhormat Pokok Sena.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Dia tidak ada akal, jari pun dia tunjuk-tunjuk.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Kinabatangan, jangan campurlah Yang Berhormat Kinabatangan. *[Ketawa]* Saya sudah dengar itu Yang Berhormat Pokok Sena. Ini jawapan daripada Menteri, kedua-dua hujah telah pun diketengahkan terpulang kepada yang mendengar untuk membuat penilaian. Ini bukan mengatakan siapa yang betul dan siapa yang salah, inikan berbahas.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Saya hormati Tuan Pengerusi tetapi saya hendak mengatakan bahawa apa yang disebut oleh Menteri tidak betul. Dia mengatakan bahawa...

Tuan Pengerusi: Nanti dulu. Yang Berhormat Pokok Sena.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Kebawah Duli Tuanku tidak pernah...

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Pokok Sena.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Melahirkan rasa dukacita....

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Pokok Sena...

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Sedangkan saya mengatakan saya mempunyai bukti.

Tuan Pengerusi: Ya, Yang Berhormat Pokok Sena duduk dahulu.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Saya takut Menteri tidak membaca laporan BERNAMA.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Pokok Sena duduk dahulu.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Saya bimbang Menteri yang menjaga BERNAMA, tidak baca BERNAMA. *[Dewan riuh]*

Tuan Pengerusi: Sewaktu Yang Berhormat Pokok Sena juga berhujah, saya perhatikan raut muka Menteri. Walaupun kadang-kadang saya nampak dia hendak meloncat untuk juga mengatakan tidak dan sedemikianya, dia sabar dan dia mendengar. Jadi sekarang ini giliran dia untuk menjawab, biarlah dia menjawab dengan cara dia. Sila. *[Dewan riuh]*

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Saya, minta Menteri menjawab.

Tuan Pengerusi: Sudahlah Yang Berhormat Pokok Sena.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Akan tetapi saya minta, dia kena tarik balik mengatakan bahawa Tuanku Sultan Kedah tidak pernah berdukacita di atas masalah banjir, ini tidak betul.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Pokok Sena yang tadi berdukacita itu pun, itu adalah ucapan Yang Berhormat Pokok Sena...

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Ucapan saya, saya ambil daripada titah...

Tuan Pengerusi: Ya, itu.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Kebawah Duli Tuanku Sultan Kedah...

Tuan Pengerusi: Ya, kita tahu.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Dalam Majlis Perasmian Persidangan Dewan Undangan Negeri Kedah, disiarkan oleh berita BERNAMA. Berita BERNAMA ini di bawah kementerian.

Seorang Ahli: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Tuan Pengerusi: Sila Menteri teruskan, sila.

Datuk Seri Utama Dr. Rais Yatim: Terima kasih Tuan Pengerusi. *[Dewan riuh]*

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat tolong senyap, kita mahu mendengar jawapan daripada Menteri. Saya sendiri mahu mendengar...

Seorang Ahli: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Datuk Seri Utama Dr. Rais Yatim: Sebenarnya...

Tuan Pengerusi: Sila.

Datuk Seri Utama Dr. Rais Yatim: Yang Berhormat Pokok Sena yang saya kenal begitu. *[Ketawa]* Semenjak kami dahulu bersahabat sehingga sekarang, beliau selalu menunjukkan telunjuk begini. Akan tetapi saya yang di sebelah sini selalu berkata begini. *[Ketawa]* Kalaupun beliau boleh belajar daripada Yang Berhormat Kubang Kerian, agaknya yang tajam itu boleh jadi tumpul. *[Ketawa]* Jadi Tuan Pengerusi, oleh sebab beliau tadi mengatakan...

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Saya kira bahasa Yang Berhormat...
[Dewan riuh]

Datuk Seri Utama Dr. Rais Yatim: Beri saya...

Seorang Ahli: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]* Beri saya peluang.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Bahasa Yang Berhormat tidak beradab.
[Dewan riuh] Bahasa Yang Berhormat Menteri terhadap Tuanku Sultan tidak adab di Dewan ini, kerana menghina Tuanku Sultan Kedah, Raja saya yang telah bertitah...

Tuan Haji Salleh bin Haji Kalbi [Silam]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Ucapan rasmi, kecewa terhadap...

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Lihat tangan dia!

Datuk Seri Utama Dr. Rais Yatim: Tidak apa.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Pihak-pihak tertentu...

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Tangan dia macam mana. *[Merujuk tangan Yang Berhormat Pokok Sena]*

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Yang menafikan.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: *[Menyampuk]*

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Peranan dan sumbangan kerajaan kita...

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Kinabatangan, Yang Berhormat Pokok Sena duduk. Sila, Menteri teruskan.

Datuk Seri Utama Dr. Rais Yatim: Yang Berhormat Pokok Sena duduklah dahulu. Tuan Pengerusi, tadi beliau bangun dan berhujah dengan cara bercakap. Jadi saya tidak ada campur tangan, sekarang saya hendak hanya mengatakan sebab Yang Berhormat Pokok Sena mengatakan tadi, katanya orang ini pakai... *[Disampuk]*

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Saya mempertahankan Raja saya. *[Dewan riuh]* Saya bangun mempertahankan...

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat...

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Saya mempertahankan Raja saya.

Tuan Pengerusi: Ya, Yang Berhormat Pokok Sena...

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Pokok Sena...

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Ya.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Pokok Sena!

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Saya mempertahankan Raja saya.

Tuan Pengerusi: Ya, Yang Berhormat Pokok Sena.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Saya tidak mengizinkan ada mana-mana pihak yang cuba untuk mempermainkan Raja saya.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Inilah wakil rakyat yang sopan santun kononnya. *[Dewan riuh]*

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Menghancurkan institusi Raja.

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Tak ada adab.

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat Kinabatangan, Ahli-ahli Yang Berhormat yang lain.

Tuan Haji Salleh Kalbi [Silam]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat, bagi saya berbahas kadang-kadang ada hangatnya, kadang-kadang saya pun sendiri terasa bahangnya. Akan tetapi itulah adat berbahas. Daripada tadi sehingga sekarang saya memerhatikan bahawa tidak ada pelanggaran apa-apa mesyuarat pun selain daripada kekecohan yang timbul. Kalau ada saya tegur malahan masa kadang-kadang berderet sehingga empat, lima minit saya juga senyap. Menteri teruskan.

Datuk Seri Utama Dr. Rais Yatim: Terima kasih Tuan Pengerusi.

Tuan Mohamed Azmin Ali [Gombak]: Tuan Pengerusi, saya hendak mencelah sedikit. *[Dewan riuh]* Tuan Pengerusi, saya juga...

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Gombak baru sahaja masuk tadi belum ada apa-apa pun terus mencelah. *[Ketawa]* Bagilah Yang Berhormat...

Tuan Mohamed Azmin Ali [Gombak]: Saya ada di luar Tuan Pengerusi, saya mengikuti jawapan Yang Berhormat Menteri. Tuan Pengerusi, saya mendapati jelas jawapan Yang Berhormat Menteri pada petang ini menunjukkan bahawa memang sah, pemimpin-pemimpin UMNO menghina kedaulatan Raja-raja Melayu. *[Dewan riuh]* Sebenarnya...

Dato' Shamsul Anuar Nasarah [Lenggong]: Cermin dirilah dahulu, cermin diri!

Tuan Mohamed Azmin Ali [Gombak]: Sebenarnya UMNO yang menghina Raja-raja Melayu. *[Dewan riuh]* Bukannya Pakatan Rakyat, Tuan Pengerusi. Ini bukti yang Tuanku Sultan Kedah tidak bertitah begitu, Yang Berhormat Menteri sanggup memutarbelitkan titah Tuanku...

Dato' Shamsul Anuar Nasarah [Lenggong]: *[Menyampuk]*

Tuan Mohamed Azmin Ali [Gombak]: Oleh sebab itulah sahabat saya Yang Berhormat Pokok Sena bangun, mana boleh menggunakan Dewan untuk memutarbelitkan titah Tuanku.

Dato' Shamsul Anuar Nasarah [Lenggong]: Ini pemimpin anugerah Tuhan juga kah?

Seorang Ahli: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Tuan Pengerusi: Sila, Yang Berhormat.

Datuk Seri Utama Dr. Rais Yatim: Terima kasih Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi: Jangan ada gangguan lagi, sila Menteri.

Datuk Seri Utama Dr. Rais Yatim: Nampaknya Yang Berhormat Gombak semenjak naik pangkat ini, sudah tinggi tikaman. *[Dewan riuh]*

■1830

Akan tetapi saya teringat Tuan Pengerusi iaitu presiden beliau baru dua hari menyatakan bahawa orang Melayu ini tidak perlu lagi apa-apa yang dianggap sebagai kuasa bagi mereka.
[Dewan riuh]

Tuan Mohamed Azmin Ali [Gombak]: Ini juga memutarbelitkan Tuan Pengerusi.

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Jadi itu tidak tahulah apa yang akibatnya menjadi.

Tuan Mohamed Azmin Ali [Gombak]: Apa yang kita nyatakan kita tolak...

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Melayu yang hina raja macam mana Yang Berhormat Menteri? Yang Berhormat Menteri, Melayu biadab hina raja tidak perlulah!

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Tuan Pengerusi, saya teruskan.

Tuan Pengerusi: Ahli-ahli Yang Berhormat, kenapa perbahasan yang begitu elok daripada mula jadi begini?

Tuan Mohamed Azmin Ali [Gombak]: Sebab Yang Berhormat Menteri membohong dalam Dewan! [Dewan riuh]

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Gombak, Yang Berhormat Gombak duduk Yang Berhormat. Tolong Yang Berhormat Gombak.

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: Timbalan Presiden 10%.

Tuan Pengerusi: Tadi saya dengar dengan begitu usul ucapan daripada Yang Berhormat Kubang Kerian apabila kita semua berucap gunakan perkataan-perkataan yang *parliamentary*, sopan dan sedemikiannya. Jadi jangan lagi cetuskan perkataan-perkataan pembohong, menyalahgunakan dan sedemikiannya. Saya perhatikan daripada awal tadi kalau ada pelanggaran mesyuarat saya akan tegur. Yakinlah saya akan tegur tetapi kalau saya tidak tegur bermakna okeylah itu. Jadi setakat ini okeylah. Biarlah Yang Berhormat Menteri teruskan.

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Terima kasih Tuan Pengerusi. Tuan Pengerusi, saya hanya menyentuh sedikit sahaja iaitu kalau sesungguhnya Yang Berhormat Kubang Kerian mempunyai petua seperti yang beliau sebutkan itu saya berharap Yang Berhormat-Yang Berhormat di pihak pembangkang memberi sedikit lesen kepada kebenaran apa yang beliau sebut. Katalah Yang Berhormat Pokok Sena mengatakan si Menteri Penerangan, Komunikasi dan Kebudayaan ini jambatannya sudah terbakar. Kalau saya memikirkan hal itu tentu saya melonjak terus tetapi saya tidak. Saya hanya menyampaikan hal ini supaya imbasan kita berjuang dapat kita lihat bersama. Jadi di atas pandangan Yang Berhormat Pokok Sena saya katakan;

Pokok lada di tepi tempayan,

kalau terbakar menjadi abu,

apalah ada pada jambatan,

kalau terbakar gantilah baru.

[Ketawa] Itu cara saya dan Yang Berhormat Pokok Sena pun saya rasa tidak terasa bahawa saya kasar.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Saya tidak ada apa-apa *objection*, tidak ada apa *objection*. Setuju itulah dia sikap Yang Berhormat Jelebu. Tuan Pengerusi, itulah dia maruah Yang Berhormat Jelebu.

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Tuan Pengerusi, terima kasih.

Tuan Pengerusi: Sila teruskan.

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Terima kasih Tuan Pengerusi. Jadi saya berasa bahawa soal RTM ini sebagai media negara kita memang seharusnya malah saya telah beritahu para pegawai kita juga iaitu melaporkan perkara-perkara yang dalam pengertian mempunyai nilai beritanya dan seperti yang saya sebutkan tadi bilangan dalam mana rakan-rakan di pembangkang mendapat liputan ada pada kami. Jadi barang siapa mengatakan bahawa mereka tidak ada peluang atau tidak diberi pun ruang ini tidak benar. Malah kami telah menyatakan juga iaitu beberapa perjumpaan atau mesyuarat parti pembangkang sendiri. Contohnya kelmarin tatkala PKR bermesyuarat kami telah membuat siarannya dan siaran itu adalah memberi jurusan kepada apa yang telah kita suarakan selama ini.

Tuan Mohamed Azmin Ali [Gombak]: [Bangun]

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Kalau Yang Berhormat Gombak hendak kata...

Tuan Mohamed Azmin Ali [Gombak]: Tuan Pengerusi.

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Begitu begini tidak mengapa tetapi dalam saat ini saya tidak beri lagi peluang...

Tuan Mohamed Azmin Ali [Gombak]: Kenapa?

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Untuk mencelah begitu sahaja.

Tuan Mohamed Azmin Ali [Gombak]: Mana boleh bagi maklumat yang tidak tepat dalam Dewan.

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Saya akan meneruskan ucapan ini untuk menggulung perkara-perkara berikut dan saya berharap...

Tuan Mohamed Azmin Ali [Gombak]: Tuan Pengerusi, saya hendak minta petua.

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: ...lanya dapat kita santunkan semula...

Tuan Pengerusi: Dia tidak bagi laluan. Itu *floor* dia.

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Dalam perkara-perkara yang membawa kita kepada akhir pertemuan ataupun titik...

Tuan Mohamed Azmin Ali [Gombak]: Ini Yang Berhormat Menteri, Tuan Pengerusi hendak bagi petua sekejap. Saya minta petua daripada Tuan Pengerusi.

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Pertemuan ataupun titik perjuangan yang sama. Tuan Pengerusi...

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Petua RM10.

Tuan Mohamed Azmin Ali [Gombak]: Tuan Pengerusi, kalau Yang Berhormat Menteri beri jawapan yang tidak tepat macam mana kita hendak hukum Yang Berhormat Menteri?

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Mengenai pandangan yang telah dikaitkan dengan Ke bawah Duli Tuanku kita tidak seharusnya...

Tuan Mohamed Azmin Ali [Gombak]: Bohong!

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Menimbulkan isu di sini. Biarlah pihak-pihak yang berkaitan itu membuat susulan dan akhirnya menerangkan kedudukan kepada masyarakat. Kami dari Barisan Nasional cinta, kasih dan menghormati Ke bawah Duli Tuanku kita semua bukan hanya setakat di Kedah ataupun di negeri-negeri lain dan kami adalah mempunyai hasrat supaya Ke bawah Duli Tuanku Raja-raja Melayu tetap menjadi *epik* kepada kenegaraan Malaysia. *[Tepuk]*

Tuan Pengerusi, saya cuba menerangkan sedikit mengenai hal-hal berkaitan dengan spektrum.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: *[Bangun]*

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Oleh kerana kementerian saya mempunyai banyak lagi tajuk dan juga perkara yang perlu dijelaskan...

Tuan Pengerusi: Dia tidak kasi laluan Yang Berhormat.

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Tidak banyak lagi.

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: *[Bercakap tanpa menggunakan pembesar suara]*

Tuan Pengerusi: Tidak ada laluan Yang Berhormat.

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Tiada asas untuk Yang Berhormat Pokok Sena berkata demikian dan saya meneruskan ucapan penggulungan saya.

Tuan Pengerusi: Sudahlah Yang Berhormat Pokok Sena, sudahlah.

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Yang Berhormat Pokok Sena, buat seketika kita terimalah konvensyen iaitu konvensyen berbahas di Parlimen atau di Dewan Rakyat.

Tuan Mohamed Azmin Ali [Gombak]: Boleh mencelah!

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Mencelah boleh tapi oleh kerana kesuntukan masa bagi kita lantaran banyak lagi hal yang hendak di bahas mengenai Kementerian Penerangan, Komunikasi dan Kebudayaan saya pohon supaya hak saya menjawab ini diselesaikan. Saya mohon untuk..

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Tuan Pengerusi, mohon maaf Kebawah Duli Tuanku Sultan bagi pihak Yang Berhormat.

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Tuan Pengerusi, tidak ada lunas untuk itu timbul oleh kerana halnya tidak dikaitkan sekali. Tidak terbetik tidak terberita, tidak dipetik tidak tiba.

Tuan Mohamed Azmin bin Ali [Gombak]: Tak payah pantunlah.

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Tidak boleh kita kata sedemikian. Tuan Pengerusi, Yang Berhormat Jelutong panjang hujah itu. Biar saya terang begini. Megahertz 700 tidak pernah dikeluarkan kepada sesiapa. Oleh itu, Yang Berhormat harus mengetahui fakta sebelum membuat hujah yang bukan-bukan. Oleh kerana dua komoditi spektrum yang penting iaitu 700 megahertz dan 2.6 gigahertz adalah agihan-agihan yang perlu membantu kita untuk zaman mendatang dan berlumba dalam sektor komunikasi khususnya telefoni dan juga penyiaran menerusi *broadcast* harus kita sedar bahawa 700 megahertz memang dipegang oleh SKMM untuk anjuran, agihan dan juga program-program yang penting untuk negara masa depan.

Walau apa pun yang disebut sama ada di Singapura ataupun di sini dalam blog dan sebagainya itu adalah *hearsay* belaka dan saya pohon supaya Yang Berhormat Jelutong diberi taklimat oleh SKMM jemput datang dan lihat sendiri di mana letaknya hujah-hujah Yang Berhormat sebentar tadi. Kalau saya bawa kepada pengalaman ini sudah pukul dahulu baru tanya apa salah. Seharusnya ditanya dahulu barulah dihukum. Tinggal lagi Yang Berhormat dengan izin *glib* dan *eloquence* menuduh SKMM itu tidak patut oleh kerana *little knowledge is dangerous* dengan izin. Kita tidak seharusnya berbuat sedemikian...

Tuan Jeff Ooi Chuan Aun [Jelutong]: Yang Berhormat Menteri.

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Tetapi apakah yang harus ditentukan...

Tuan Jeff Ooi Chuan Aun [Jelutong]: Yang Berhormat Menteri, penjelasan. Yang Berhormat Menteri, minta satu minit sahaja. Apabila siaran berita mengenai pemberian ataupun penganugerahan 700 megahertz itu diberi kepada YTL itu berlaku sebelum 26 November dan saat-saat yang SKMM membuat siaran untuk menafikan kenyataan tersebut telah memakan masa 48 jam dan lebih dan kenapa pula mesyuarat diadakan di antara ketua-ketua eksekutif daripada Axiata bersama dengan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri. Kalau tanpa angin tak akan pohon hendak bergoyang? Terima kasih.

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Tuan Pengerusi, ada juga masa pokok bergoyang bila cicak kubing datang ke pokok. *[Ketawa]* Jadi pokok Yang Berhormat Jelutong ini adalah pokok bukan pinang agaknya tetapi ini pokok daun sehelai.

Jadi dengan itu saya jemput lagi silalah periksa betul-betul beza 48 jam tidak menjadi masalah yang menjadi masalah fakta ataupun tidak. Jadi faktanya saya sebutkan kembali spektrum 700 megahertz tidak diberikan kepada sesiapa dan 700 megahertz adalah untuk penyiaran yang telah diputuskan pada tahun 2007 oleh Kabinet atau Jemaah Menteri.

■1840

Tinggal lagi, mengenai spektrum 2.6 megahertz, ianya akan diagih mengikut lunas yang terbaik dan itu terserahlah kepada suruhanjaya untuk menentukannya cara dan kaedah...

Tuan Jeff Ooi Chuan Aun [Jelutong]: Secara konteksnya, saya tidak pernah timbulkan spektrum 2.6 megahertz...

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Sama ada hal-hal berkaitan dengan *beauty contest* ataupun tidak.

Tuan Jeff Ooi Chuan Aun [Jelutong]: Dalam saya punya ucapan. [*Dewan riuh*]

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Ini terpulang kepada mereka.

Tuan Pengerusi: Yang Berhormat Jelutong, Ahli Yang Berhormat.

Tuan Jeff Ooi Chuan Aun [Jelutong]: Saya hanya menyebut tentang 700 megahertz dalam ucapan saya.

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Yang Berhormat Jelutong.

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat.

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Yang Berhormat Jelutong.

Tuan Jeff Ooi Chuan Aun [Jelutong]: Saya hanya menyebut tentang 700 megahertz. Itu sahaja.

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat Jelutong.

Dato' Mustapa Mohamed: Itu pembetulan. Menteri kurang dengar.

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat, Ahli Yang Berhormat, apabila saya dengar Yang Berhormat berhujah tadi, saya sebenarnya boleh minta Yang Berhormat berhenti kerana pada hemat saya, apa yang disebut tadi itu adalah tuduhan semata-mata dan Yang Berhormat sedia maklum bahawa apabila kita menuduh, apa lagi kalau menyebut nama-nama syarikat atau nama-nama individu, kalau Yang Berhormat yakin atas apa yang dihujahkan itu, bawa usul. Akan tetapi atas budi bicara saya yang saya fikir perlu dijawab oleh Menteri untuk kepentingan rakyat, maka saya biarkan Yang Berhormat. Maka, jangan ganggu kalau Menteri menjawab. Saya minta perhatian kepada semua Yang Berhormat kepada hal seperti ini kerana itu budi bicara saya. Sila.

Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim: Terima kasih Tuan Pengerusi. Jelutong ini bila kena pada badan, gatal – sebab jarang kena. Tuan Pengerusi, saya putuskan beginilah. Beliau tadi mengatakan, “*I put it to you.*” – katanya. Saya pun terkejut Tuan Pengerusi, sebab saya fikir ini bukan mahkamah. Hanya di mahkamah orang berkata, “*I put it to you.*” Saya taruk sama awak.” [*Ketawa*] Akan tetapi kita di sini sebagai Ahli Parlimen, tidak payahlah “*I put it to you.*” Saya faham. [*Bercakap dalam bahasa Mandarin*] [*Ketawa*] Dengan izin.

Jadi Tuan Pengerusi, saya terasa cara mereka mendera kita sebelah sini memang cukup hebat, tetapi kita tidak hilang *equilibrium*, dengan izin. [*Tepuk*] Oleh itu, kita tetap menyatakan apa yang harus kita perjuangkan. Apa salahnya kalau Perdana Menteri bertemu dengan para industrialis? Setiap minggu beliau pun bertemu sedemikian. Rakan saya, Menteri Perdagangan Antarabangsa dan Industri bertemu tiap minggu juga. Kalau Perdana Menteri bertemu dengan kapten industri berkenaan, biar beliau dengar sendiri. Jadi, saya pun hadir tempoh hari iaitu dua hari yang lalu, di mana Yang Amat Berhormat Perdana Menteri mengadakan pertemuan dengan

ketua-ketua industri bersama saya sekali dan juga penasihat ekonomi negara kita membincangkan apa yang harus kita lakukan untuk masa depan berhubung dengan komunikasi.

Jadi Yang Berhormat, itulah yang sempat saya sebutkan dan sama ada kita akan mengadakan cara lelong ataupun cara peraturan yang baru, pokoknya kita jangan hilang sumber kewangan negara kita. Oleh kerana hal ini sudah ditimbulkan sedemikian rupa, sebaik-baiknya adalah dikombinasikan kaedahnya iaitu sambil menerima premium yang tinggi untuk kerajaan, kerajaan juga perlu menimbang orang-orang yang baru hendak masuk ke dalam industri. Kedua-dua kaedah ini tentu sekali akan merancakkan lagi sektor komunikasi kita, yakni mereka yang mempunyai inovasi akan dapat peluang dan mereka yang mempunyai modal untuk dipersembahkan kepada kerajaan juga akan mendapat faedah daripadanya.

Tuan Pengerusi, saya rasa tidak adil bagi kita menyebut nama-nama di sini sehinggakan orang-orang itu belum diadili oleh mereka yang menyelidik atau menyiasat. Kalau sekiranya ada apa-apa yang silap salah di perenggan tertentu, biarkan pihak berkuasa menjalankan tugasnya dan kita jangan membuat hukuman di sini, sebab mereka tidak berpeluang untuk mempertahankan diri mereka.

Tuan Pengerusi, tentang televisyen yang menyiarkan cerita seram yang dibangkitkan oleh sahabat saya dari Kubang Kerian, pagi tadi saya telah jawab. Akan tetapi sebagai rumusan, bolehlah saya kemukakan begini. Dari 155 filem yang ditayangkan oleh RTM, hanya 0.8% atau hampir 1% sahaja yang melibatkan kisah-kisah atau cerita *horror*, seram. Soal bagi kami di RTM ialah jika Lembaga Penapis Filem sudah meluluskan, maka kami di kementerian terpaksa membenarkan filem itu ditayangkan.

Jadi, di RTM kita tidak ada mekanisme dalaman untuk menentukan nilai-nilai yang kedua atau ketiga. Akan tetapi, Astro mempunyai sistem tersebut dan mereka telah pun menguatkuasakan tapisan-tapisan yang wajar digunakan. *Insyallah*, pada tahun hadapan, kisah-kisah yang menonjolkan kekasaran ataupun nilai-nilai hidup yang janggal, kita akan cuba atasi. Pengawasan ini akan kita buat menerusi kerjasama pembikin filem dan juga pengeluar-pengeluar drama swasta untuk ditentukan tahap pencapaian nilai kemasyarakatan kita.

Akan tetapi oleh kerana Malaysia mempunyai nilai-nilai majmuk dalam kemasyarakatan, kita perlu mengisi pelbagai tuntutan masyarakat di Malaysia dan dalam keadaan sedemikianlah, apa yang dilakukan oleh RTM, TV3 dan juga televisyen-televisyen Media Prima misalnya dan juga Astro, akan kita kenakan tahap-tahap yang afdal dan berpatutan.

Terima kasih kepada Ledang yang mempunyai pandangan am. Begitu juga rakan Yang Berhormat dari Jempol di atas pandangan beliau yang jelas dan juga memberi perimbangan kepada hal-hal yang telah dibangkitkan. Saya tidak sampai hendak menyatakan bahawa diusulkan di Kedah misalnya, gaji Yang Amat Berhormat Menteri Besar dipotong, tetapi kalau orang Kedah hendak berbuat sedemikian, barangkali 'kecil tapak tangan, nyiru kita tadah' dalam berita yang berkenaan.

Akhir sekali Tuan Pengerusi, izinkan saya menyatakan bahawa potong gaji ini sebenarnya adalah satu taktik kepada pembangkang. Saya telah menjadi Ahli Parlimen semenjak tahun 1974. Ini adalah musim yang paling banyak potongan gaji dan besok kalau tidak silap saya, rakan saya, Menteri Kesihatan pun mendapat layanan yang sama. Kertas kuning sudah keluar. Kalau begitu, sama-samalah kita adili apa yang pembangkang telah lakukan dan sekiranya mereka berjaya, saya katakan begini:

*Pulau Sotong jauh ke tepi,
Dari Selama kita berakit,
Kalau jadi dipotong gaji,
Beri Pokok Sena lima ringgit.*

Terima kasih Tuan Pengerusi. *[Ketawa] [Dewan riuh]*

Tuan Pengerusi: Terima kasih, terima kasih Ahli Yang Berhormat. Ahli Yang Berhormat, dengar baik-baik. Ahli-ahli Yang Berhormat, dengar baik-baik, jangan ada tersasul lagi.

Ahli-ahli Yang Berhormat, sekarang saya kemukakan masalah bagi diputuskan. Usul di bawah Peraturan Mesyuarat 66(9) bagi Maksud Bekalan B.47, Kementerian Penerangan, Komunikasi dan Kebudayaan oleh Yang Berhormat Pokok Sena, bahawa perbelanjaan diluluskan dengan syarat dikurangkan sebanyak RM10 daripada Maksud Bekalan B.47, Kementerian Penerangan, Komunikasi dan Kebudayaan, Kod 10000 – Emolumen, iaitu dengan pemotongan dengan gaji Menteri Penerangan, Komunikasi dan Kebudayaan sebanyak RM10 hendaklah disetujui.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan tidak disetujui.

Tuan Pengerusi: Kepala Bekalan B.47...

Dato' Mahfuz bin Haji Omar [Pokok Sena]: Depa bawa PM bayar kat depa.

Tuan Pengerusi: Ahli Yang Berhormat, banyak lagi masalah yang belum kita selesaikan ini. Kepala Bekalan B.47 dan Kepala Pembangunan P.47 di bawah Kementerian Penerangan, Komunikasi dan Kebudayaan terbuka untuk dibahas.

Beberapa Ahli: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi: Sila Yang Berhormat Tenom.

6.49 ptg.

Datuk Raime Unggi [Tenom]: Syukur *alhamdulillah*. Terima kasih Tuan Pengerusi. Tadi panas – panas betul tadi.

Tuan Pengerusi: Peraturan Mesyuarat 41, walaupun beredar keluar, tolong senyap. *[Ketawa]*

■ 1850

6.50 ptg.

Datuk Raimi Unggi [Tenom]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya juga ingin turut berbahas dalam Kementerian Penerangan, Komunikasi dan Kebudayaan bagi Butiran 31000 – Projek Jalur Lebar Berkelajuan Tinggi (HSBB) dan juga Butiran 160000 - BERNAMA.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Dr. Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar) *mempengerusikan Jawatankuasa*]

Datuk Raimi Unggi [Tenom]: Tuan Pengerusi saya melihat sasaran inisiatif jalur lebar kebangsaan adalah untuk mencapai 50% penebusan jalur lebar isi rumah menjelang akhir tahun 2010. Dengan bermatlamat untuk menjadikan negara kita Malaysia sebagai sebuah masyarakat berpengetahuan ke arah menuju ekonomi berpendapatan tinggi menjelang 2020. Tuan Pengerusi tetapi apakah benar ianya telah mencapai 50% iaitu yang kini kita mempunyai sebulan lagi ke arah sasaran tersebut. Kalau kita lihat Tuan Pengerusi bahawa negara kita memerlukan jalur lebar supaya dapat menyumbang impak ketara kepada KDNK negara. Untuk mencapai 50% penembusan jalur lebar isi rumah pada 2010 boleh menyumbang 1% kepada KDNK negara dan mencipta 135,000 pekerjaan baru kepada 2010. Akan tetapi itu perancangan Tuan Pengerusi dan bagaimana realitinya pelaksanaannya? Jadi saya mohon penjelasan daripada pihak kementerian.

Bagi negeri Sabah saya percaya belum pun mencapai pelaksanaan projek jalur lebar kelajuan tinggi ataupun HSBB sepenuhnya. Malah mungkin kurang daripada 30% Tuan Pengerusi. Sebagai contoh bagi kawasan saya jalur lebar generasi kedua 2G dan juga generasi ketiga 3G masih lagi dalam keadaan terkial-kial. Saya hairan mengapa pula ada lagi pelancaran jalur lebar generasi keempat 4G sedangkan kita bertungkus-lumus untuk memastikan 2G dan 3G benar-benar dinikmati oleh pengguna di seluruh negara terutama bagi kita masyarakat di kawasan luar bandar. Jadi saya pohon penjelasan kerana kita takut ada pihak-pihak tertentu akan mengambil kesempatan untuk membolot projek HSBB yang akhirnya akan merugikan rakyat kita. Soal ini penting kerana kita, kalau kita ikut untung kumpulan Telekom Malaysia Berhad pada suku ketiga berakhir 30 September 2010 yang lalu. Pendapatan perniagaan datang meningkat 24.6% kepada RM440.9 juta berbanding RM353.9 juta yang diraih pada suku sama tahun 2009 berikutan meningkatnya perkhidmatan berkelajuan tinggi.

Tuan Pengerusi saya juga ingin menyentuh berkenaan dengan harga *broadband* yang terdapat di negara kita. Sebagai contoh Tuan Pengerusi Streamyx 1Mbps RM110 pakej, RM99 dengan modem dan RM88 tanpa modem. Bagi di Singapura tahap Max *online* pakej 3MBS bersamaan dengan USD35.1 lebih kurang RM82.30. Jadi kalau kita lihat mungkin Singapura terlalu murah dan mungkin kerana Singapura negara dia kecil. Saya memberi satu lagi contoh di India 2Mbps lebih kurang 500 rupee lebih kurang RM34. Di Filipina Sky *Broadband* 1Mbps 99 pesos lebih kurang RM70. Kita lihat India merupakan sebuah negara yang luas dan mempunyai

penduduk yang tinggi di dunia selepas negara China. Akan tetapi kenapa mereka masih mampu untuk memberi harga yang murah dengan kelajuan yang tinggi berbanding di negara kita.

Tuan Pengerusi saya juga ingin bertanya apakah pula status terkini dalam program Kampung WiFi seperti mana yang telah dilaksanakan di negeri Sarawak. Bagaimana pula di negeri Sabah? Ini kita lihat secara serius dan bukan sahaja untuk mengumumkan bila berlakunya pilihan raya kecil. Jadi perlu disegerakan kerana rakyat sekarang amat memerlukan projek HSBB sebagai penarafan menuju ke sebuah negara maju yang berfikiran hebat dan juga inovatif.

Tuan Pengerusi saya ingin beralih kepada butiran yang kedua iaitu berkenaan dengan BERNAMA. Saya juga ingin sentuh soal BERNAMA terutama berkaitan dengan kakitangan di bawah Skim Komersial. Baru-baru ini surat memo BERNAMA ada dikeluarkan mengenai penstrukturan semula Skim Komersial yang telah mendapat kelulusan daripada Lembaga Pengelola BERNAMA. Skim itu dikenali sebagai Skim Komersial Baru yang merangkumi tiga aspek. Saya amat mengalu-alukan langkah ini tetapi apa yang menjadi masalahnya tangga gaji yang telah ditawarkan itu adalah terlalu rendah. Sebagai contoh dalam surat yang diterima gaji pokok yang ditawarkan adalah sebanyak RM3,374.89 pada tangga gaji P1T3 gred K44 sedangkan kakitangan BERNAMA skim komersial ini yang mempunyai pengalaman selama 13 tahun. Ini sudah tentu mempunyai gaji pokok sebanyak RM4,200 sebulan. Terlalu banyak pengurangan kepada gaji pokok tersebut dan ini memberi kesan yang besar kepada perbelanjaan pendapatan. Mungkin ini berlaku sedangkan ia mempunyai pengalaman yang luas dalam bidang media dan juga pentadbirannya.

Tuan Pengerusi dengan pengurangan dan juga jurang dalam soal gaji pokok ini ia boleh menjejaskan dalam soal lain seperti membuat pinjaman bank. Mungkin juga boleh menjejaskan daripada sudut segi tangga gaji yang lebih baik bagi mendapatkan pekerjaan lain pula dan sebagainya. Apakah Lembaga Pengelola BERNAMA tidak memperhalusi tindakan mereka ini. Ini bukan masalah saya seorang sahaja tetapi saya telah difahamkan kakitangan BERNAMA Skim Komersial ini ramai jumlah dia dan apakah pihak JPA mengetahui tindakan sebegini dan mendapat restu dalam penstrukturan semula Skim Komersial ini.

Mengenai soal BERNAMA TV. Apakah status terkini sistem berita 24 jam BERNAMA TV. Kalau kita lihat dalam akhbar *The Malay Mail* yang bertarikh 12 November 2010 dalam muka surat empat, BERNAMA TV telah disenaraikan dalam ahli kumpulan atau keluarga The Raspberry berserta dengan akhbar *The Malay Mail*, *The Malaysian Reserved Raspberry*, *Raspberry Ambien*, *Raspberry Retail*, *Raspberry Outdoor*, *Redberry*, *Airport Redberry Contact Centre*, *Redberry Digital* dan juga *Redberry Event*. Apakah masalah BERNAMA TV Synergy Sdn. Bhd. telah selesai dengan kementerian? Apakah hutang yang telah dibayarkan oleh BERNAMA kepada pihak kerajaan? Di samping itu juga Tuan Pengerusi saya juga hairan mengapakah kandungan berita dan program BERNAMA TV dikenali dalam bahasa Inggeris

sehingga 70%. Apakah peranan BERNAMA TV sekarang ini seolah-olah telah diibaratkan atau diwesternizekan yang mana Berita Utama dalam bahasa Melayu hanya disiarkan pada jam 6.00 petang hingga 7.00 malam diikuti Berita Tamil pada jam 7.00 malam hingga 8.00 malam dan berita bahasa Inggeris pada 8.00 malam hingga 9.00 malam.

Tuan Pengerusi apakah sudah terjadi? Bahasa Melayu dikuburkan dalam BERNAMA TV. Apakah yang dilakukan oleh CEO BERNAMA, Pengarah Berita BERNAMA TV dalam hal ini? Apakah pihak kementerian tidak ada satu pasukan yang memantau atau mengawasi pergerakan dan juga operasi BERNAMA TV walaupun ianya telah diswastakan dan saya ingin mendapat penjelasan ini. Malahan berita-berita dalam bahasa Melayu telah banyak dikurangkan di samping perbelanjaan-perbelanjaan bagi operasi editorial yang tidak munasabah dan membantutkan visi dan misi negara sebagai suara media nasional. Jadi Tuan Pengerusi saya mohon penjelasan. Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]: Ya Yang Berhormat Machang.

6.59 ptg.

Tuan Saifuddin Nasution bin Ismail [Machang]: *Assalamualaikum warahmatullaahi wabarakaatuh.* Tuan Pengerusi terima kasih. Ada dua perkara yang saya hendak bangkitkan. Pertama di bawah Butiran 40600 – Pemuliharaan Pemugaran Tinggalan Sejarah. Tuan Pengerusi kita sedia maklum di bawah Kementerian Penerangan kita ada Jabatan Warisan yang mempunyai tugas untuk memastikan bahawa tinggalan sejarah di negara kita. Khususnya daripada tokoh-tokoh dan sebagainya itu direkodkan untuk menjadi manfaat, panduan dan pengajaran kepada generasi akan datang. Sama ada tokoh-tokoh itu merupakan pimpinan negara yang mutakhir seperti Tuanku Abdul Rahman, Tun Abdul Razak, Tun Hussein Onn, Tun Mahathir bahkan kalau artis itu kita ada rumah kelahiran P. Ramlee dipelihara.

■1900

Rumah Merdeka untuk peruntukan tahun hadapan diperuntukkan RM30 juta. Ini satu yang baik yang telah dibuat oleh kementerian. Begitu pun pada masa yang sama saya ingin menarik perhatian Yang Berhormat Menteri bahawa dalam sejarah Malaysia yang panjang ini, masih ada lagi sebenarnya tokoh-tokoh yang mempunyai jasa dan sumbangan yang cukup besar tetapi kelihatannya pengiktirafan kita kepada mereka masih lagi cukup rendah atau minimum.

Saya teringat Tuan Pengerusi, semasa mula-mula berucap sewaktu menjadi Ahli Parlimen. Waktu itu menteri yang bertanggungjawab dalam kementerian ini dari Sampoerna. Saya pernah bangkitkan rumah kediaman peninggalan Syed Sheikh Al-Hadi di Jalan Jelutong, Pulau Pinang yang saya sarankan agar rumah ini juga dimasukkan dalam senarai pemuliharaan warisan sejarah. Waktu itu dalam ucapan saya, saya singgung jasa-jasa besar Syed Sheikh Al-Hadi, tokoh reformis yang membawa pemikiran Sheikh Mohammad Abdul, pengasas majalah *Al-*

Imam, Al-Ikhwan, menterjemahkan kitab *Tafsir Juz' Amma, Tafsir Al-Fatihah*, menulis Hikayat Faridah Hanum dan banyak lagi.

Hari ini Yang Berhormat Menteri, kalau pergi ke sana di Jalan Jelutong masih tersergam, tetapi ia sudah menjadi satu tempat seperti ada tulisan Cina pada rumah itu. Gambarnya pun ada. Saya menerima jawapan bertulis Yang Berhormat Menteri waktu itu bahawa cadangan yang saya lontarkan itu sebenarnya diambil tindakan oleh kementerian. Lalu hari ini dalam laman web Jabatan Warisan Negara, saya semak piagam pelanggannya ialah kalau sudah ada satu persetujuan untuk memasukkan satu aspek peninggalan sejarah itu, piagam pelanggannya ialah dalam masa empat bulan – selesai. Itu piagam pelanggan nombor satu. Dalam skrin ini dibacakan keputusan status warisan dalam tempoh empat bulan dari tarikh permohonan yang lengkap diterima. Daripada saat saya sebut itu sudah mencecah hampir tiga tahun, Yang Berhormat Menteri. Itu satu contoh saya kira ya.

Kalau jasa P. Ramlee boleh kita kenang dan memang wajar kita kenang. Jasa Tunku Abdul Rahman, jasa Tun Razak, jasa Tun Hussein dan ramai pemimpin negara maka saya tidak nampak mengapa harus ada kelengahan dalam memberikan pengiktirafan yang sewajarnya terhadap tokoh-tokoh ini kerana rumah tempat tinggalnya masih ada tersergam indah. Barangkali kementerian kena keluarkan sedikit perbelanjaan untuk membayar kepada siapa juga yang sedang memiliki rumah papan itu.

Begitu kalau saya di Kelantan Yang Berhormat Menteri. Yang Berhormat Menteri tentu sahaja membaca sejarah Haji Hassan Munas yang kita kenali sebagai Tok Janggut dengan sejarah panjangnya, mengaji di Mekah, belajar silat tetapi apabila Perjanjian Bangkok 1909, Siam menyerahkan Kelantan kepada British. Kemudian British membuat onar dengan menaikkan cukai, membebankan orang kampung, cukai pinang naik 15 sen, cukai lembu naik 20 sen, cukai rotan, hasil hutan naik 10 sen, cukai kelapa naik tujuh sen. Kalau kita baca daripada sejarah maka rakyat kemudian menemui Haji Hassan Munas ini. Walaupun Tok Janggut nama timangannya ini mampu untuk meredakan kemarahan rakyat walaupun tekanan cukai tinggi, dalam mana-mana sejarah pun kalau kerajaan membebankan rakyat dengan cukai yang tidak munasabah tentulah rakyat akan bangun.

Namun pada saat itu Haji Hassan Munas masih boleh menenangkan penentangan rakyat, tetapi yang rakyat tidak boleh sabar ialah apabila orang Inggeris hantar kerani dari Singapura, Encik Abdul Latif - seorang sahaja. Rakyat terpaksa berkhemah dua atau tiga malam untuk membayar cukai. Lalu berlakulah pemberontakan yang Tok Janggut tewas dalam pertempuran seminggu apabila orang Inggeris menghantar dua buah kapal di Pasir Puteh. Mayatnya dibawa dari Pasir Puteh ke Kota Bharu, digantung kepala di bawah kaki di atas di Istana Kota Bharu dan hari ini dikebumikan di Pasir Pekan. Saya fikir bukan sejarahnya menentang orang Inggeris itu harus dilihat, tetapi semangatnya dalam menguruskan kebangkitan

rakyat. Kalau tokoh seperti ini tidak boleh kita anggap sebagai memberikan sumbangan besar dalam gerakan awal menentang penjajah, siapa lagi yang sebenarnya?

Begitu kalau saya bangkitkan kisah Tok Guru Haji Abdul Rahman Limbong yang juga menjadi peguam dalam pemberontakan tani ketika sekali lagi onar British menaikkan cukai yang tidak munasabah dan membebankan rakyat di Kuala Berang. Akhirnya dibuang negeri ke Singapura dan dihantar ke Mekah dan diberitahu bahawa orang Inggeris baik dengan Tok Guru kita hantar ke Mekah, sebenarnya buang negeri. Jadi di mana sebenarnya peranan Jabatan Warisan Sejarah dan kementerian di bawah Yang Berhormat Menteri melihat dan menilai perkara ini? Pengiktirafan yang kita beri kepada tokoh-tokoh negara mutakhir ini yang saya sebutkan tadi.

Oleh sebab itulah Yang Berhormat Menteri, perkara ini saya fikir tidak menjadi sebahagian daripada budaya kita. Beberapa bulan yang lepas, saya menyertai rombongan Tuan Pengerusi ke beberapa tempat di Jepun dengan beberapa orang Ahli Parlimen dan rakan-rakan yang lain. Budaya pemuliharaan peninggalan sejarah ini seperti sudah sehati dengan masyarakat mereka. Kalau ditunjukkan satu premis sejarah ia tahu ini kediaman asal pengasasnya yang masih dipelihara. Ini dokumen-dokumen tulisan tangannya yang sudah berusia ratusan tahun tetapi mereka mampu menjaganya. Itu adalah antara yang barangkali boleh kita pelajari dan di sini di negara kita.

Kalau kita melihat tahap-tahap perjuangan tokoh-tokoh terdahulu dalam fasa-fasa awal sejarah negara, sehinggalah sejarah penjajahan yang begitu lama - 446 tahun sehingga sekarang. Sudah tentulah fasa-fasa itu memberikan makna yang cukup besar, kalau sekiranya aspek pemuliharaan peninggalan sejarah itu kita berikan tumpuan. Saya boleh senaraikan panjang lagi Yang Berhormat Menteri tetapi saya percaya bahagian Penyelidikan di kementerian yang juga ada peruntukannya dalam Buku Bajet ini mampu memberikan reaksi spontan terhadap perkara-perkara ini dengan menyenaraikan tokoh-tokoh besar ini dengan segera memberi pengiktirafan dalam aspek menunaikan tanggungjawab dan kewajipan di bawah Jabatan Warisan Negara ini. Itulah yang dapat saya perhatikan.

Yang terakhir Tuan Pengerusi, ialah dalam dokumen bajet ini Yang Berhormat Menteri - antara projek yang dimansuhkan daripada anggaran pembangunan 2011 di bawah kementerian ini ialah Projek *SchoolNet* Fasa 2. Dahulunya di bawah bidang kuasa Kementerian Penerangan, Komunikasi dan Kebudayaan tetapi mengikut Rancangan Malaysia Kesepuluh ia telah dipindahkan ke Kementerian Pelajaran. Saya difahamkan bahawa kontrak *SchoolNet* Fasa 1 sewaktu di bawah kementerian dahulu telah tamat dalam tahun 2009 dan kontrak Fasa 2 di bawah Kementerian Penerangan, Komunikasi dan Kebudayaan telah pun berjalan sehari selepas itu iaitu 25 Ogos 2010 dan berakhir 31 Disember 2010. Maknanya tahun ini habis. Selepas itu Kementerian Pelajaran.

Namun di bawah Pakej Rangsangan Ekonomi sewaktu saya semak balik projek *SchoolNet* ini mendapat peruntukan sebanyak RM104 juta. Di bawah projek yang dimansuhkan

ini ialah RM150 juta nilainya. Saya ingin laporan kemajuannya (*progress report*) kalau boleh Yang Berhormat Menteri berkongsi dengan Dewan, terutama bagaimanakah cerita kejayaannya terhadap pelaksanaan *SchoolNet* ini yang kebelakangan ini tidak begitu gah sangat dikumandangkan. Apakah ada cerita kejayaan yang boleh kita capai sebelum ia dipindahkan dan apa rasional ia dipindahkan kepada Kementerian Pelajaran dan dikeluarkan dari Kementerian Penerangan, Komunikasi dan Kebudayaan? Dua perkara saya timbulkan dan terima kasih awal saya kepada Yang Berhormat Menteri atas reaksi nanti. Terima kasih.

■1910

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]: Ya, Yang Berhormat Wangsa Maju.

7.10 mlm.

Tuan Wee Choo Keong [Wangsa Maju]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya bangkit untuk berbahas kepada Maksud Bekalan 47 dan juga Butiran 10000 – Emolumen, 010000 – Khidmat Pengurusan dan juga 040000 – Komunikasi dan saya ingin membahaskannya sekali gus.

Saya ingin menarik perhatian kepada Yang Berhormat Menteri mengenai dengan monopoli oleh TV berbayar ini iaitu Astro. Saya telah bangkitkan perkara ini iaitu di peringkat dasar tetapi kita tidak mendapat satu jawapan yang baik daripada kementerian. Saya berharap Yang Berhormat Menteri faham tentang perkara ini di mana di setiap negara yang membangun seperti Amerika dan United Kingdom, terdapat undang-undang untuk menghalang kegiatan monopoli. Mereka juga ada *monopoly commission* untuk menghalang.

Kes Astro ini, kita sedia maklum bahawa adalah satu monopoli semata-mata yang jelas. Mereka telah kawal semuanya, boleh kata *paid TV* dengan izin, dalam negara ini, Astro yang mengawal. Boleh katakan mereka kawal 118 buah program di dalam negara ini termasuk HBO, CNN, BBC, National Geographic dan sebagainya. Begitu juga saya tahu bahawa mereka juga memegang hak eksklusif mengenai dengan penyiaran kandungan perlawanan bola sepak utama baru-baru ini. Kalau dunia, Euro Football, Olimpik dan juga baru-baru ini ASEAN Games. Mereka juga memegang hak eksklusif kandungan tempatan seperti Melayu, India, Cina, Kantonis, Hokkien, HBO dan sebagainya. Ini adalah satu kegiatan yang boleh dikatakan tidak berapa sihat. Mereka sebenarnya bertentangan dengan kepentingan awam apabila satu syarikat seperti Astro diberikan hak eksklusif terhadap rangkaian dan rancangan seperti saya sebutkan tadi.

Pendek kata, Astro adalah satu syarikat monopoli TV berbayar. Tidak ada syarikat yang lain ada peluang memasuki dalam platform ini kerana mereka adalah satu stesen yang terbesar. So, saya harap Yang Berhormat Menteri mengambil perhatian perkara ini. Saya tahu mereka telah dapat hak istimewa daripada dahulu. Akan tetapi keadaan sekarang ini telah bertukar.

Begitu juga saya ingin bertanya Yang Berhormat Menteri, faham atau tidak bahawa pendapatan Astro ini adalah RM689 juta setahun. Pendapatan ini adalah *net profit*, yang bersih. *Total revenu*nya adalah *total* ataupun jumlah pendapatannya adalah RM3.3 bilion dan juga pendapatan mereka atas HD sahaja RM302 million. Kita tengok lagi fakta yang saya dapat ini. *Directors fees* mereka untuk tahun 2009 adalah RM1.118 milion. Begitu juga *director salaries* mereka adalah RM2.477 million. *Total subscribers* mereka iaitu mereka yang bayar yuran adalah RM2.93 million subscriber dengan izin.

Dalam hal itu, marilah kita lihat pecahan angka-angka ini adalah Melayu seramai 1.7 million orang, Cina sebanyak 679,000 orang sahaja, India sebanyak 319,000 orang sahaja dan lain-lain ialah 222 juta orang. Jadinya majoriti ini adalah orang Melayu yang pendapatan rendah. Silalah kita pergi ke mana-mana PPR. Kita boleh nampak kualiti semua di tepi jendela mereka. Di atas kadang-kadang ada dua kualiti. Orang yang kena bayar dan dimonopoli ini adalah bukan orang yang kaya. Mereka tidak ada pilihan. Mereka ini adalah berpendapatan rendah. So, mereka perlu bantuan daripada kerajaan untuk menyekat kegiatan monopoli ini.

Begitu juga dalam Astro sendiri, dalam *annual report* mereka sendiri, mereka mengatakan setiap dua buah rumah orang Melayu, satu mesti ada Astro. Kalaulah kerajaan tidak berminat hendak jaga hak-hak orang Melayu, tidak apa. Jagalah kepada orang Tionghoa yang ada seramai 679,000 orang, orang India yang seramai 319,000, dan yang lain-lain seramai 222,000. Ini kita sudah sampai satu masa. Kita tidak boleh memberi peluang lagi kepada satu syarikat Astro dan juga apa yang lebih penting, Astro ini bukan satu syarikat tempatan walaupun ia Astro Sdn. Bhd. mungkin. Akan tetapi syarikat ini adalah satu anak syarikat kepada MEASAT PLC di United Kingdom. Pendapatan RM679 juta ini tiap-tiap tahun bersih, yang kita tidak tengok lagi akaun yang dia bayar RM750 juta kepada program *provider* dan sebagainya, sudah keluar daripada negara kita. Saya rasa kalaulah mereka boleh mendapat *net profit* dengan izin, RM690 juta ini, bermakna bahawa yuran mereka ini amat tinggi. Kalaulah kementerian mengambil tindakan eksekutif menyekat yurannya ataupun memberikan satu arahan supaya menurunkan yurannya separuh bayar atau 50% kepada semua *subscriber* dalam negara kita, mereka masih dapat RM345 juta lagi.

Saya rasa kalau kita separuh pun masih tinggi lagi, di Amerika, di United Kingdom, *paid TV* nya cuma RM30, RM40 sahaja setinggi-tingginya. Begitu juga, satu lagi ialah apabila kita bayar jadi *subscriber paid TV* ini, kita telah bayar. Bukan RTM yang kita bayar lesen sahaja, bukan TV3, *paid TV*, kita telah bayar. Kenapakah mereka diberi hak untuk tayangkan *advertisement*, komersial? Tidak boleh sebab kita telah bayar. Saya juga difahamkan untuk *paid TV* yang lain, mereka tidak diberi hak untuk tayangkan komersial. Bukankah ini mereka ada monopoli? Keduanya, mereka diberi hak keistimewaan dan mereka boleh dapat pendapatan lagi dari komersial. So, Yang Berhormat Menteri, saya berharap sila ambil tindakan dengan segera. Ini kerana...

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]: Masa Yang Berhormat.

Tuan Wee Choo Keong [Wangsa Maju]: Sedikit lagi Tuan Pengerusi. Ambil tindakan dengan segera mengenai dengan yuran Astro ini, *paid TV* ini. Turunkan 50% dengan segera untuk menjaga kepentingan orang awam khasnya 1.7 milion orang bumiputera, orang Melayu dan juga tidak sampai 1.5 juta orang bukan Melayu. Ini semua orang Malaysia. Kalaulah “rakyat didahulukan” di bawah 1Malaysia, tunjukkan tindakan dengan segera di bawah isu Astro ini. Ini kerana ia adalah satu perkara yang melibatkan semua kaum dan satu isu yang boleh dikatakan 1Malaysia. Saya memohon Yang Berhormat Menteri mengambil tindakan dengan segera. Terima kasih Yang Berhormat Menteri dan terima kasih Tuan Pengerusi.

■1920

Beberapa Ahli: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Sri Aman.

7.20 mlm.

Tuan Masir Kujat [Sri Aman]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya hanya ingin menyentuh satu butiran sahaja iaitu mengenai muzium. Saya merujuk kepada Butiran 120000 mengenai cadangan kerajaan untuk menaik taraf atau pun membuat restorasi kepada Kubu Alice atau Fort Alice di Bandar Sri Aman. Saya ingin memohon penjelasan daripada Yang Berhormat Menteri mengenai kedudukan – apakah kedudukan pada masa kini mengenai cadangan untuk membuat restorasi Kubu Alice yang saya maksudkan?

Untuk makluman Yang Berhormat Menteri, pada masa ini telah dibina satu lagi mercu tanda di Sri Aman iaitu Tidal Bore Watch Tower berdekatan dengan Kubu Alice. Di sebelah kanan Kubu Alice ini, telah dibina projek tebingan atau hiasan tebingan Sungai Sri Aman ataupun Sri Aman Waterfront. Akan tetapi di tengah-tengah – yang saya maksudkan di sini iaitu Fort Alice, ialah satu pandangan yang tidak berapa elok. Kalau orang melancong datang, mereka sering bertanya mengapa tinggal rangka sahaja Kubu Alice yang kedudukannya adalah betul-betul di tengah-tengah kedua-dua mercu tanda yang saya maksudkan tadi.

Pada sesi Parlimen yang lepas, saya juga sering bertanya kepada Yang Berhormat Menteri apakah cadangan terutama dalam Rancangan Malaysia Kesepuluh, mengenai projek membuat restorasi atau pun naik taraf Kubu Alice yang saya maksudkan tadi. Apa yang saya dapat untuk jawapannya, saya sering kali mendengar peruntukan tidak ada tetapi ini sudah menjangkau ke RMKe-10 dan saya harap kerajaan akan mencadangkan atau pun mencari peruntukan yang mencukupi untuk menaik taraf atau pun membuat restorasi kubu Fort Alice.

Ini kerana setiap tahun untuk makluman Yang Berhormat Menteri, kita mengadakan satu pesta air yang agak terbilang iaitu Pesta Benak. Ini mampu untuk menarik ramai pelancong dari dalam dan juga luar negeri yang berkunjung ke Sri Aman semasa kita mengadakan Pesta Benak.

Apa yang mengecewakan saya sebagai wakil rakyat di Sri Aman ialah keadaan kubu Fort Alice yang saya maksudkan yang sehingga sekarang belum dinaik taraf atau pun dibuat restorasi.

Maka dengan alasan ini, saya menyeru kepada kerajaan untuk mengambil perancangan teliti sama ada dalam *first rolling plan* untuk membuat restorasi kepada Kubu Alice terutama sekali Jabatan Muzium Sarawak dengan kerjasama kementerian untuk menaik taraf Kubu Alice ini yang masih gah dan menonjol di atas bukit di tebing Sungai Batang Lupar yang saya fikir sinonim dengan legenda 'Bujang Senang'. Jadi, saya dengan ini menyokong. Terima kasih.

Beberapa Ahli: [Bangun]

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Kota Melaka.

7.23 mlm.

Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya juga ingin mengambil bahagian dalam perbahasan B.47 dan P.47 di bawah Kementerian Penerangan, Komunikasi dan Kebudayaan. Hanya satu perkara sahaja yang ingin saya bangkitkan iaitu dalam program FINAS (Perbadanan Kemajuan Filem Nasional) di bawah Butiran 070000 – Filem Negara.

Tuan Pengerusi, baru-baru ini satu filem terbitan tempatan iaitu 'Ice Kacang Puppy Love' yang diarahkan oleh seorang penyanyi tempatan, Tan Kheng Seong yang lebih dikenali sebagai Ah Niu. Penyanyi ini bukan hanya terkenal di Malaysia tetapi juga di antarabangsa terutama di Taiwan dan di negara China.

Tuan Pengerusi, filem Ice Kacang Puppy Love ini, ia bukan hanya satu filem *box office* dengan izin Tuan Pengerusi, dengan jumlah kos RM4 juta, tetapi terdapat juga beberapa orang penyanyi terkenal tempatan seperti Lee Sinje, Victor Wong, Gary Chaw dan Fish Leong. Semua penyanyi ini ialah pelakon terkenal dan penyanyi tempatan. Skrip filem ini adalah mengisahkan sepasang pemuda dari Georgetown, Penang. Saya difahamkan ini sedikit sebanyak juga dijadikan sebagai satu cara mempromosikan sektor pelancongan terutama Pulau Pinang. Saya difahamkan juga filem ini mendapat *award* di negara luar – di Vietnam kalau tidak salah saya.

Hari ini saya ada membaca dari satu laporan surat khabar di mana Yang Berhormat Timbalan Menteri Heng Seai Kei, beliau ada mengatakan bahawa apa yang dilaporkan lebih awal iaitu tentang *tax rebate* tidak benar iaitu sampai hari ini Kabinet masih belum luluskan tentang *tax rebate* ini. Dikatakan filem ini tidak boleh diklasifikasikan sebagai terbitan tempatan kerana tidak mematuhi kriteria iaitu dalam skripnya 60% mesti di dalam bahasa Malaysia.

Tuan Loke Siew Fook [Rasah]: [Bangun]

Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]: Sila.

Tuan Loke Siew Fook [Rasah]: Terima kasih Tuan Pengerusi, terima kasih Yang Berhormat Kota Melaka. Saya hendak minta sedikit penjelasan. Sedarkah Yang Berhormat bahawa Yang Berhormat Timbalan Menteri Senator Heng Seai Kei dua hari lepas – kalau tidak

silap saya di Pulau Pinang, beliau telah mengatakan bahawa sebenarnya bukannya masalah di peringkat kementerian, tetapi cukai itu telah dikutip oleh kerajaan-kerajaan negeri.

Beliau mengatakan bahawa sekarang masalahnya bukan berada di kementerian tetapi di peringkat kerajaan negeri. Ini seolah-olah mereka hendak cuci tangan bahawa tidak ada kena mengena dengan kementerian. Wang itu telah dikutip di peringkat negeri dan bergantung kepada kerajaan negeri untuk memulangkan cukai itu kepada penerbit ini atau pun pengarah ini. Akan tetapi, saya rasa ini agak tidak munasabah beri kepada pengarah itu untuk meminta daripada kerajaan negeri.

Sepatutnya pihak kementerian ada tanggungjawab untuk membantu mereka. Mungkin menulis kepada kerajaan-kerajaan negeri yang telah mengutip cukai itu untuk kembalikannya kepada pihak kementerian dan kementerian *refund* kepada pihak pengarah itu. Itu yang sepatutnya. Akan tetapi seolah-olah Yang Berhormat Timbalan Menteri tidak ingin membantu dalam perkara ini. Saya minta komen Yang Berhormat Kota Melaka. Terima kasih.

Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]: Memang saya setuju dengan pendapat Yang Berhormat Rasah. Akan tetapi apa yang dilaporkan dalam surat khabar, jika saya tidak salah – *correct me if I am wrong* – dikatakan sepatutnya *tax rebate* ini mesti ditanggung oleh kerajaan negeri. FINAS hanya ada RM10 juta. Mereka *advance* bayar kepada penerbit-penerbit filem ini dahulu dan oleh kerana tidak dibayar balik oleh kerajaan negeri, sebab itu FINAS sudah tidak ada peruntukan untuk membuat bayaran. Itu tentang bayaran.

Apa yang saya hendak minta Yang Berhormat Menteri beritahu kepada Dewan ini ialah apakah keputusan Jemaah Menteri iaitu Kabinet iaitu adakah *tax rebate* ini akan dibayar kepada filem ini kerana dikatakan tidak mematuhi kriteria? Di manakah semangat 1Malaysia? Ini kerana, memang ini *local producer film* dan bukan hanya sudah mendapat satu *box office* tetapi juga dapat award dari negara Vietnam. Saya ingat ini – jika saya tidak salah, objektif FINAS ini adalah hendak *talent-talent* tempatan atau *talent* dalam seni tempatan ini untuk menerbitkan lebih filem-filem yang bertaraf antarabangsa.

■1930

Saya ingat itu tidak dikatakan mesti dalam bahasa Malaysia untuk menaik taraf piawai antarabangsa. Saya ingat salah satunya Ais Kacang Popular ini memang mencapai ke tahap ini, sebab itu saya ingin dapatkan satu jawapan dari Yang Berhormat Menteri.

Puan Teo Nie Ching [Serdang]: Boleh saya tambah sedikit, terima kasih Yang Berhormat Kota Melaka. Saya hendak tambah sedikit, saya rasa di sini bukan kita sahaja bincang tentang Ais Kacang Popular, tetapi filem-filem yang lain seperti *The Malay Chronicles*, dengan izin. Saya rasa ini adalah filem tempatan juga tetapi mereka juga tidak dapat menikmati rebat cukai hiburan ini. Kebelakangan ini ada satu *movie* tempatan yang baru yang berbahasa Mandarin, yang berbahasa Cina iaitu Radio Popo dan kos untuk penerbitan filem ini adalah setinggi RM2 juta. Jadi saya rasa filem-filem tempatan ini, mereka banyak memerlukan bantuan

daripada kementerian. Jadi saya harap kementerian bolehlah mengkaji semula dan janganlah tolak tanggungjawab ini kepada kerajaan negeri, kerana saya rasa ini adalah tanggungjawab kementerian untuk membantu filem-filem ini. Terima kasih.

Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]: Ya, saya setuju dengan Yang Berhormat Serdang. Yang Berhormat Menteri, jika dengan objektif ini menggarap dan membantu dalam mempromosikan dan memasarkan filem di dalam dan di luar negara. Kalau ini objektif FINAS, saya memang sependapat dengan rakan seperjuangan iaitu Yang Berhormat Rasah dan Yang Berhormat Serdang iaitu kita tidak boleh tolak tanggungjawab atau kita bawa kriteria-kriteria untuk menjadi satu alasan untuk kita *push away the responsibilities*.

Saya ingat jika dengan objektif ini kita perlu memberi bantuan kepada semua *local producer* yang ingin membawa perfileman atau dalam penerbitan ini sampai ke satu tahap yang boleh diterima oleh negara-negara lain. Dengan itu, terima kasih Tuan Pengerusi.

7.32 mlm.

Dato' Dr. Mohamad Shahrum Osman [Lipis]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Bagi Maksud Bekalan 47 dan Pembangunan 47 ini, pertamanya saya hendak bercakap tentang Butiran 160000 – Bernama. Saya hendak tahu apakah agensi berita BERNAMA sekarang ada melaksanakan program usaha sama termasuk menghantar editor dan wartawannya bertugas ke negara asing di luar negara. Apakah agensi berita BERNAMA sekarang ada memperluaskan Biro Antarabangsa berbanding sedia ada seperti di Jakarta, India, Australia dan lain-lain lagi bagi memastikan gambaran terhadap negara kita dan pimpinan kerajaan kita sedia ada sentiasa mendapat gambaran yang benar.

Apakah bentuk teknologi terkini dalam laporan berita BERNAMA? Apatah lagi berita sekarang terpaksa bersaing dengan berita media baru dan internet. Saya juga hendak tahu, apakah berita BERNAMA TV juga berperanan seperti mana agensi wayar BERNAMA sehingga ke peringkat antarabangsa dan apakah bentuk-bentuk berita dan program BERNAMA TV yang telah diberikan nafas baru sekarang ini. Mohon penjelasan daripada kementerian.

Bagi Butiran 310000 – Projek Jalur Lebar Berkelajuan Tinggi. Saya hendak menyentuh soal jalur lebar berkelajuan tinggi ini dan sejauh manakah program Kampung WIFI yang telah dilaksanakan di seluruh negara. Apakah mula memberi kesan positif dengan penduduk dalam memanfaatkan kemudahan jalur lebar percuma untuk kemajuan kampung. Baru-baru ini saya ada melihat Menteri Penerangan, Komunikasi dan Kebudayaan telah melancarkan Inap Desa Kampung Lonek di Batu Kikir, Negeri Sembilan sebagai antara kampung yang menggunakan perkhidmatan itu untuk berhubung secara terus dengan pelanggan seluruh dunia.

Jadi saya hendak tahu bagaimana pula di kawasan Lipis, boleh dikatakan kawasan saya ini agak pedalaman dan amat memerlukan jalur lebar berkelajuan tinggi ini. Ini penting kerana kadar penebusan perkhidmatan jalur lebar di kampung melalui Kampung WiFi perlu diperluaskan

segera. Cuma isu yang timbul sama ada perkhidmatan itu diterima setiap penduduk kampung, kerana ini memerlukan setiap rumah mempunyai komputer.

Seperkara lagi saya juga hendak tahu mengapa di Parlimen Malaysia kelajuan jalur lebarnya tidak selaju seperti yang dijangkakan. Banyak kali kelajuan internet di Parlimen agak terbatas, apakah kita tidak boleh meletakkan 4G di Parlimen Malaysia sebagai perintis atau ibu kepada segala jalur lebar berkelajuan tinggi. Jadi pohon supaya jalur lebar berkelajuan tinggi di Parlimen Malaysia hendaklah diutamakan kerana semua agenda negara bermula di sini sebenarnya.

Tuan Pengerusi, saya pergi kepada Butiran 44800 – Bangunan Muzium Antikuiti dan Muzium-muzium. Saya hendak bertanya di sini, mengapakah Parlimen Malaysia tidak mempunyai balai muziumnya sendiri. Di Parlimen Malaysia sejak penubuhannya rasa saya 50 tahun lalu banyak mempunyai khazanah dan artifak yang boleh dipelihara. Saya cadangkan Parlimen sendiri mempunyai balai muziumnya tersendiri sebagai salah satu cara tarikan para pelawat ke mari. Saya percaya khazanah seperti kerusi Tuan Yang di-Pertua ataupun jubah Tuan Yang di-Pertua ataupun dokumen penting yang pernah digubal di Parlimen Malaysia dapat dipamerkan di sini bagi tontonan ramai. Saya pohon supaya balai muzium Parlimen ini diletakkan di bahagian perpustakaan. Ini penting kerana ianya adalah sejarah, sejarah mengajar kita dan membuktikan sesuatu perkara itu untuk generasi masa depan. Oleh sebab itu Parlimen Malaysia harus ditransformasikan dalam soal ini supaya kita lebih mengenal sejarah. Saya pun ada membaca buku Yang Berhormat Tuan Pengerusi rasa saya, tahniah Tuan Pengerusi kerana telah menulis buku.

Butiran yang selanjutnya 40600 – Program Pemuliharaan dan Pemugaran Tinggalan Sejarah. Jadi Kuala Lipis atau Bandar Kuala Lipis sebagai satu tempat, sebagai bekas ibu negeri dan dimulakan pada tahun 1800, 80-an. Jadi antaranya ialah masjid negeri yang ada sampai sekarang didirikan pada tahun 1888 di Lipis. Masjid ini saya tengok telah kelihatan sangat uzur, atapnya bocor di sana di sini dan bangunan ini saya rasa boleh diletakkan sebagai kategori sejarah kerana ia mempunyai *significant* sebagai sebuah masjid negeri dan juga ia melebihi umur 100 tahun. Jadi saya pohon pihak kementerian melihat perkara ini, datanglah ke Lipis, lihatlah perkara-perkara yang boleh ada di Lipis.

Dato' Ismail bin Abd. Muttalib [Maran]: Mencilah.

Dato' Dr. Mohamad Shahrum bin Osman [Lipis]: Sila.

Dato' Ismail bin Abd. Muttalib [Maran]: Terima kasih Tuan Pengerusi dan terima kasih Yang Berhormat Lipis. Saya tertarik dengan perkara yang ditimbulkan oleh Yang Berhormat Lipis dan saya ucap tahniah kepada Menteri dan kementerian yang cuba hendak mengekalkan nilai-nilai sejarah di negara kita. Ini cukup penting, kita tidak mahu Yang Berhormat Lipis nanti ada orang yang dulu dibesarkan di negara kita tetapi lupa sejarahnya sehingga dia sanggup mengatakan dia bukan lagi daripada sejarah itu.

Saya hendak minta kalau boleh masukkan dalam ucapan Yang Berhormat Lipis, berapa jumlah peninggalan sejarah yang telah didaftarkan oleh kementerian sekarang ini. Yang mana kita boleh jadikan peninggalan ini sebagai satu kenangan, ingatan kepada anak-anak muda sekarang supaya mereka tahu bahawa mereka ini lahir bukan terus membesar, tetapi lahir daripada hasil sejarah yang dibina oleh datuk nenek kita dahulu. Terima kasih.

Dato' Dr. Mohamad Shahrum Osman [Lipis]: Terima kasih Yang Berhormat Maran. Jadi oleh sebab beliau minta untuk masukkan dalam ucapan, saya pohon supaya dimasukkan sebagai sebahagian daripada ucapan saya. Saya memang sangat bersetuju tentang sejarah ini, oleh sebab tidak belajar sejarahnya agaknya ada di antara kita dalam Dewan yang mulia ini kadang-kadang dah lupa sejarah. Mereka dah tidak tahu bangsa mereka sendiri, mereka dah tidak tahu adab dan istiadat bangsa mereka dan sebagainya. Kadang-kadang mereka sudah tidak mengaku yang mereka itu berbangsa atau ada bangsanya sendiri. Jadi *Naazubillah*, kita harap kita janganlah jadi orang yang macam ini ya.

Seterusnya saya hendak pergi kepada Butiran 01100 – Peningkatan Taraf Pusat Pemancar TV Digital dan Pembangunan Rancangan.

■1940

Sebenarnya saya mengucapkan tahniah kepada TV1 dan TV2, RTM kerana telah banyak melakukan perubahan sebenarnya kepada rancangan TV dan sebagainya. Ini kita dapat lihat perubahannya. Akan tetapi, kalau rancangan yang elok ini, yang baik ini tidak ada penontonnya kerana tidak ada capaian, tidak bermaknalah rancangan yang telah dibuat dengan baik itu sebab di kawasan saya sebagai contohnya, mungkin ada lagi kawasan-kawasan yang lain, di dalam Parlimen Lipis yang dikategorikan sebagai kawasan terlindung.

Jadi kalau pakai TV biasa dengan pemancar yang biasa, jawabnya kita tidak dapat apa-apa rancangan. Yang adanya air hujan keluar daripada skrin TV. Jadi, mereka terpaksa melanggan. Sekarang ini nasib baik ada Astro, jadi mereka melanggan Astro. Jadi kesannya, kos untuk menonton TV kepada penduduk-penduduk kampung dan sebagainya telah menjadi mahal.

Datuk Dr. Marcus Mojigoh [Putatan]: *[Bangun]*

Dato' Dr. Mohamad Shahrum Osman [Lipis]: Kalau mereka ada Astro, mungkin mereka...

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat, ada 30 *second* lagi Yang Berhormat.

Dato' Dr. Mohamad Shahrum Osman [Lipis]: 30 *second*, jadi saya tidak dapat hendak beri. Terima kasih. Jadi kosnya tinggi. Sila duduk Yang Berhormat Putatan, tidak dapat hendak – kerana kos menjadi mahal dan kesannya penduduk tidak melihat TV1 dan TV2, mereka melihat rancangan Astro yang lain.

Akhirnya Tuan Pengerusi, saya hendak bercakap tentang Butiran 200000 bersekali dengan Butiran 41400 iaitu Akademi Seni Kebangsaan dan juga Akademi Seni Budaya dan

Warisan Kebangsaan. Ini kerana dalam butiran bekalan, ia ada ASWARA (Akademi Seni Budaya dan Warisan Kebangsaan), muka surat 574 tetapi dalam pembangunan ia dipanggil Akademi Seni Kebangsaan. Jadi, sekali lagi saya bertanya, dahulu saya pernah bertanya. Adakah kedua-dua akademi ini adalah kalau orang, orang yang sama. Kedua-dua seni ini sama ataupun mereka berbeza? Ini kerana dua butiran yang berbeza dan kalau sama perlu jelaskan kenapa ia dipisahkan begitu.

Saya hendak bercakap juga tentang ijazah ataupun diploma yang dikeluarkan oleh akademi ini yang tidak diiktiraf oleh kerajaan melalui MQA. Walaupun mungkin berkali-kali mereka bercakap diiktiraf dan sebagainya tetapi saya pernah didatangi oleh para pelajar yang pernah belajar di situ mendapat diploma, minta kerja di UiTM. *“Dia mengatakan bahawa kami memang hendak mengambil saudara bekerja kerana ada kemahiran tetapi sayangnya sijil saudara tidak diiktiraf.”*

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]: Baik Yang Berhormat.

Dato’ Dr. Mohamad Shahrum Osman [Lipis]: Ya, saya gulung. Jadi, saya mohon penjelasan yang betul-betul ikhlas, yang tulus ikhlas daripada pihak kementerian, bukan yang hendak menyedapkan telinga mendengar, tentang ijazah ataupun diploma ASWARA ataupun Akademi Seni Kebangsaan ini sama ada ia diiktiraf atau tidak? Kalau tidak diiktiraf, kenapa? Ini kerana, ini adalah masa hadapan anak-anak kita. Tuan Pengerusi...

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]: Saya sudah tahu Yang Berhormat. Akan tetapi, masa Yang Berhormat...

Dato’ Dr. Mohamad Shahrum Osman [Lipis]: Okey. Jadi dengan itu saya menyokong. Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]: Ya, Yang Berhormat Parit Buntar.

7.44 mlm.

Dr. Mujahid Yusof Rawa [Parit Buntar]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Izinkan saya untuk buat beberapa penelitian terhadap B.47. Antaranya ialah pertama Butiran 080000, yang berkenaan dengan Perkhidmatan Hal Ehwal Khas. Saya ingin mendapat penjelasan, apakah kriteria-kriteria yang ditetapkan untuk pegawai-pegawai yang dilantik bagi menjawat jawatan pegawai ataupun yang dikenali sebagai JASA ini.

Ini kerana pegawai-pegawai ini dibayar gajinya oleh kementerian dan seharusnya mereka menjalankan tugas bagi menyampaikan aspirasi negara bukan untuk kepentingan ataupun keperluan politik pihak-pihak yang tertentu. Antaranya adalah ada laporan yang kita terima, pegawai JASA ini lebih mirip untuk menyampaikan taklimat atau penerangan mereka itu untuk kepentingan pihak-pihak tertentu. Di antaranya ialah menimbulkan ucapan-ucapan yang berbaur fitnah dan menimbulkan kebencian antara kaum.

Jadi, peruntukan RM21 juta yang diberikan ini seharusnya tidak dibazirkan dengan cara bagaimana pegawai-pegawai ini menjalankan tugas mereka sebagai perkhidmatan hal ehwal khas. Saya mohon pihak kementerian mengambil catatan kerana JASA ini gaji mereka dibayar dalam peruntukan bajet oleh rakyat. Maka saya tidak mahu lagi mendengar adanya aduan-aduan bahawa JASA ini adalah satu bentuk politik bukan untuk menyampaikan hasrat atau aspirasi negara tetapi hasrat dan aspirasi pihak yang tertentu, daripada parti politik yang tertentu.

Kedua ialah tentang perpustakaan. Di sebalik kita mengalu-alukan pembangunan perpustakaan dan juga usaha-usaha yang dijalankan. Saya ingin menarik perhatian pihak kementerian, apa yang lebih utama untuk kita jadikan satu juga tumpuan ialah tentang budaya membaca di kalangan penduduk di negara ini. Saya difahamkan kajian terakhir telah melonjakkan kadar buku yang dibaca oleh rakyat Malaysia setahun. Kalau dahulunya dua buku setahun tetapi kini telah mencapai 8 hingga 12 buku setahun. Ini satu yang kita banggakan. Cuma persoalannya ialah apakah buku yang dibaca?

Sebagaimana yang kita sedia maklum, hari ini yang ramai minat untuk membaca ialah buku-buku hiburan, buku-buku tentang novel dan juga cerita-cerita tentang tahyul dan lain-lain. Adakah buku-buku tentang budaya dan ilmu-ilmu lain yang mencakupi bidang sosial, ekonomi dan politik termasuk dalam peningkatan bacaan yang telah saya sebutkan tadi? Ini kerana pembacaan ini adalah merupakan mercu tanda kejayaan bagi sebuah masyarakat yang ingin maju ke hadapan.

Minta kementerian mengambil perhatian, dalam kita melihat bukan sahaja berapa banyak buku yang dibaca tetapi apa jenis buku yang kita baca. Longgokan buku-buku hiburan dan lain-lain di dalam pasaran seharusnya dikawal juga dengan banjir buku-buku yang menjana pemikiran, yang menjana minda supaya masyarakat ini boleh maju ke hadapan, Program perpustakaan itu bukan hanya bangunan-bangunan yang cantik dan indah tetapi juga pengisian ataupun pembangunan minda dalam kalangan rakyat dan minat membaca.

Butiran 050000 – Penyiaran. Saya juga ingin menyentuh tentang sejauh manakah RTM yang dibanggakan dan kita banggakan sebagai penyiaran kita. Akan tetapi persoalannya sejauh manakah tanggungjawab moral dari sudut pemberitaan yang adil, pemberitaan yang memberikan hak untuk masing-masing mendapat satu pemberitaan. Contohnya, kalau disebut bahawa pembangkang juga ada berita-berita yang disiarkan. Akan tetapi, malangnya berita-berita itu banyak yang negatif dan kadangkala diputarbelitkan dan kemudian secara terancang serangan media itu merancang seolah-olah untuk mendapat yang lain daripada apa yang sepatutnya pemberitaan yang asal. Jadi ini perlu diambil perhatian kerana kita tidak mahu duit rakyat, cukai rakyat bayar tetapi RTM ini digunakan untuk menimbulkan pelbagai permasalahan.

Saya tidak menyalahkan mana-mana pihak yang mengambil sikap untuk menutup pintu daripada media perdana ini, bukanlah kerana tindakan mereka itu tidak betul, tetapi tindakan mereka adalah kerana respons daripada media yang tidak tepat dan pemberitaan yang tidak adil.

Liputan-liputan negatif yang tidak memberi keadilan kepada pemberitaan ini harus diberhentikan bagi kita membina masyarakat yang terbuka. Masyarakat yang *have a choice* dengan izin, untuk membuat pemilihan apa yang mereka mahu pilih daripada berita-berita yang ada dan bukan masyarakat jeruk yang diperam otak mereka hanya sebagai satu cara berfikir semata-mata.

■1950

Butiran 030000 – Kebudayaan. Saya ingin minta kementerian supaya memperkasakan apakah bentuk budaya yang kita mahu dalam negara ini. Kekhuatiran kita sebagai rakyat di dalam negara yang kita cinta ini ialah budaya-budaya asing hari ini telah menggugat budaya tempatan kita sehinggakan banjir budaya-budaya ini daripada artis-artis luar negara yang datang dengan budaya yang cukup asing tidak banyak membantu untuk memperkukuhkan budaya timur dan Islam kita tetapi lebih mencemarkan budaya kita.

Filem-filem yang keadaannya yang kita semua sedia maklum banyak menunjukkan budaya hedonisme menyebabkan golongan remaja lebih berminat untuk tertumpu di kaca-kaca televisyen dengan hiburan ini daripada tertumpu di kaca televisyen untuk mendapat maklumat dan penajaan intelektual atau pun minda. Sejauh manakah soalan saya, penguatkuasaan kementerian dalam menentukan arah tuju budaya nasional budaya bangsa kita yang setelah 50 tahun berlalu kita harus sedar bahawa mulia bangsa kerana budaya yang berakhlak dan rosak bangsa kerana buruk budayanya.

Warisan yang terakhir sekali, iaitu saya mohon pihak kementerian untuk mengambil perhatian juga kepada satu masjid yang tertua di Pulau Pinang iaitu Masjid Batu Uban. Masjid ini telah dibina sejak tahun 1734. Sebelum kedatangan *Francis Light* lagi iaitu pada 1786. Ia telah menunjukkan satu sejarah bahawa penempatan orang Islam Melayu di sana sudah pun wujud sebelum daripada berita kononnya *Francis Light* lah yang membuka Pulau Pinang dan sebagainya sedangkan orang-orang Islam Melayu Pulau Pinang telah pun wujud dan buktinya ialah Batu Uban iaitu masjid yang terletak di Pulau Pinang merupakan masjid yang tertua yang saya mohon kepada pihak kementerian untuk memberi perhatian di dalam warisan ini supaya Masjid Batu Uban ini boleh dipulihara kerana malangnya keliling masjid ini telah dipenuhi dengan bangunan-bangunan tinggi dan saya khuatir akhirnya sejarah dan warisan Masjid Batu Uban ini tenggelam dalam bangunan-bangunan yang tinggi itu.

Oleh itu, menjadi satu tanggungjawab pihak kementerian memelihara warisan bersejarah ini dan saya walaupun bertanding di Parit Buntar tetapi saya orang Pulau Pinang dan orang pulau yang saya tahu sejarah Masjid Batu Uban ini yang terkenal sebagai warisan sejarah yang lama tetapi malangnya tidak ada perhatian dan tumpuan yang diberi dan saya harap ucapan saya ini dapat perhatian oleh pihak kementerian. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]: Ya, Yang Berhormat Maran.

7.53 mlm.

Dato' Ismail bin Abd. Muttalib [Maran]: Terima kasih Tuan Pengerusi kerana mengizinkan saya untuk membahaskan peruntukan kementerian ini. Saya ada dua atau tiga perkara sahaja. Pertama ialah dari segi 110000 dan saya mahu khusus kepada sebelah 110 dan 210 – Bangunan Perpustakaan. Saya minta kepada kementerian. Kita akui bahawa dengan adanya Perpustakaan Negara, perpustakaan negeri, daerah dan juga desa yang dibangunkan oleh kementerian ini kita lihat kadar pembacaan di kalangan rakyat Malaysia telah meningkat seperti mana yang disebutkan oleh Yang Berhormat sebelum ini iaitu daripada dua buah buku kepada lapan buah buku dan seterusnya. Cuma saya mintalah bagi di Pahang ini, Pahang ini untuk makluman kementerian dan kementerian juga tahu bahawa perpustakaan negeri ini masih belum dibina lagi yang baru. Kita tahu bahawa kerajaan negeri tidak mempunyai peruntukan yang mencukupi. Saya minta supaya satu lagi perpustakaan baru di Pahang ini dapat dibina bagi mengimbangkan kemudahan, pembacaan, kemudahan rujukan masyarakat di negeri ini dapat kita imbangkan dengan adanya perpustakaan yang baru ini.

Saya juga mahu membawa kepada pembinaan Perpustakaan Daerah Maran. Sebenarnya untuk makluman Yang Berhormat Menteri dan kementerian, kita telah menyediakan tapak khusus untuk Perpustakaan Daerah Maran ini. Saya minta supaya perpustakaan ini dapat disediakan kerana perpustakaan yang ada sekarang ini tidak lagi sesuai berada berhampiran dengan pasar, berbau ikan dan sebagainya. Keselesaan untuk pembaca untuk membaca sudah tentu tidak ada. Jadi, saya harap perpustakaan ini dapat diselia dan sumbangan yang besar yang perlu diberikan sokongan oleh Kerajaan Persekutuan amatlah dialu-alukan oleh negeri dan terutamanya oleh daerah dan juga Parlimen Maran itu sendiri.

Berikutnya ialah tentang perjawatan. Saya difahamkan ada jawatan Penolong Pegawai Perpustakaan Gred S27 di daerah-daerah di mana ditempatkan di perpustakaan desa. Hari ini saya difahamkan kita dapat dua pegawai kakitangan di perpustakaan desa. Dengan adanya mereka inilah yang telah dapat menggalakkan anak-anak kecil dan pelajar-pelajar sekolah kita terutama di kawasan luar bandar menaikkan semangat dan minat mereka dalam membaca dan pergi ke perpustakaan. Hari ini sebagai contoh kepada Yang Berhormat Menteri di kawasan saya Chenor Seberang, kita telah melahirkan sebuah sekolah kebangsaan yang cemerlang dan terbaik di seluruh negara dalam UPSR pada tahun lepas. Ini satu kesan yang membuktikan bahawa peranan perpustakaan yang ada sekarang yang dibantu oleh Pembantu Penolong Pegawai Perpustakaan ini amat penting.

Saya difahamkan mereka ini pegawai yang gred 27 ini akan dihapuskan. Mereka telah berjumpa dengan saya dan saya minta kerajaan mengkaji semula dan kementerian memberi perhatian semula. Kalau kita ingin melihat anak bangsa kita dan masyarakat negara ini yang kita mahu lahirkan modal insan yang cukup baik terdiri daripada orang-orang yang berpengetahuan dan sebagainya. Saya harap kementerian dapat melihat semula keperluan ini.

Tuan Pengerusi, yang keduanya ialah saya mahu pergi kepada Butiran 06100 – GSPS dan juga Pengurusan Isu. Saya mahu tahu di pihak kementerian, hari ini kalau kita lihat banyak isu-isu semasa yang telah dilahirkan, ditimbulkan oleh pelbagai pihak terutama isu-isu yang boleh menjejaskan keamanan dan ketenteraman negara. Mungkin kalau kita tidak telan maknanya kita katakan ia ditimbulkan oleh pembangkang dan sebagainya. Bukan sahaja di peringkat dalam negeri bahkan mungkin di luar negeri. Saya mahu tahu daripada kementerian, apakah antara isu-isu yang cukup memberikan kesan yang cukup besar kepada ketenteraman, keamanan dan kemakmuran di negara kita ini.

Umpamanya hari ini ada isu yang ada orang tidak mengiktiraf dirinya sebagai bangsa dia sendiri. Ini juga isu yang menimbulkan keresahan di kalangan kaum dia sendiri. Ini isu yang boleh menjejaskan perpaduan dan juga keamanan negara. Begitu juga isu-isu lain yang sekitar berlegar di dalam negara kita dan juga di luar negara. Saya minta kalau boleh kementerian *classified* dengan izin. Bezakan apakah isu-isu dalam negara yang kita anggap boleh menjejaskan ketenteraman kita terutamanya isu-isu yang ditimbulkan dalam terbitan-terbitan harian, mingguan oleh akhbar-akhbar termasuklah akhbar-akhbar terbitan pembangkang ini sendiri.

Keduanya ialah isu-isu luaran yang boleh menjejaskan bukan sahaja keamanan dan ketenteraman negara kita tetapi akan menjejaskan hubungan antara kita dengan negara luar. Saya juga mahu tahu, apakah bentuk program dan tindakan yang diambil oleh kementerian dan kerajaan dalam kita menangani isu-isu ini. Sejauh manakah pelaksanaan ini dapat kita laksanakan dan memastikan ia memberi kepada penghapusan isu-isu yang boleh menjejaskan keamanan dan keadaan ketenteraman ini.

Ketiga Tuan Pengerusi ialah dari segi program Jalur Lebar kerajaan. Saya ucapkan terima kasih kepada kementerian bawa pemberian kepada pelajar-pelajar. Cukup menarik perhatian anak-anak kita di peringkat luar bandar dan hari ini pelajar-pelajar miskin yang ibu bapanya berpendapatan RM3,000 ke bawah mempunyai peluang untuk menggunakan komputer atau *netbook* ini bagi mereka bukan sahaja untuk mengakses kepada maklumat-maklumat di luar tetapi dapat memahirkan mereka bagaimana mereka mahu juga terlibat dengan kemajuan IT yang ada pada hari ini.

Cuma masalahnya Tuan Pengerusi dan juga Yang Berhormat Timbalan Menteri yang ada bersama kita pada hari ini ialah bagi kawasan-kawasan luar bandar, saya ditemui oleh penduduk-penduduk di kawasan luar bandar iaitu di kawasan saya mengucapkan terima kasih kepada kerajaan terutamanya Kerajaan Barisan Nasional di bawah pimpinan Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dan juga Yang terhormat Menteri Penerangan sendiri yang telah memberikan peruntukan melalui agensi tertentu, *netbook* untuk anak-anak mereka. Akan tetapi kawasan mereka tidak ada *line internet* yang boleh mereka dapatkan maklumat ini. Mereka terpaksa pergi kepada pusat *internet* desa yang ditubuhkan di beberapa kawasan. Jadi, hari ini

mereka terpaksa menerima bil daripada telekom TM Net ini yang sudah tentulah menjadi beban kepada mereka walaupun tidak besar, yuran langganan yang mereka terpaksa bayar RM23.12 dan sebagainya. Mereka akan bertanya kepada kita, apakah yang boleh mereka peroleh?

■2000

Kalau mereka hendak menggunakan *internet*, mereka terpaksa pergi ke luar daripada kampung mereka dan pergi kepada pusat jalur lebar ataupun pusat *internet* desa yang telah pun dibina ini. Saya hendak mintak apakah tindakan kerajaan ataupun langkah yang perlu diambil buat sementara ini sebelum kita boleh mengadakan *line* di kawasan-kawasan luar bandar ini supaya ibu bapa yang miskin ini dapat mengatasi masalah beban perbelanjaan yang mereka terima apabila mereka menerima bil-bil perbelanjaan ini daripada masyarakat ataupun Timbalan Menteri Net yang diberikan kepada mereka.

Jadi, Tuan Pengerusi itu sahajalah saya turut berbahas untuk petang ini dan saya mohon menyokong. Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Tanah Merah.

8.00 mlm.

Tuan Amran bin Ab. Ghani [Tanah Merah]: Terima kasih Tuan Pengerusi kerana memberi saya peluang untuk berbahas dalam Jawatankuasa. Merujuk kepada Butiran 130000 – Warisan Negara. Berkenaan dengan dakwaan Kerajaan Pulau Pinang tidak sensitif isu khazanah warisan negara. Pada 21 November lalu, Ketua Menteri Pulau Pinang, Yang Amat Berhormat Lim Guan Eng mencabar Menteri Penerangan, Komunikasi dan Kebudayaan, Dato' Seri Utama Dr. Rais Yatim bagi membuktikan Melaka lebih proaktif dari kerajaan Pulau Pinang dalam mempromosikan tapak warisan dan seni.

Menteri juga menuduh Kerajaan Negeri Pulau Pinang kurang memberi kerjasama kepada kerajaan persekutuan berhubung pemuliharaan warisan negeri dalam komen beliau pada 20 November 2010. Kerajaan Pulau Pinang telah menghujah kementerian dalam mendiskriminasikan dari segi pemberian dan sedangkan kerajaan Pulau Pinang melaksanakan usaha terpuji dalam memelihara warisan sejak Georgetown tersenarai sebagai tapak warisan dunia UNESCO.

Di mana Kerajaan Pusat telah berjanji RM25 juta ketika Pulau Pinang dan Melaka disenaraikan bersama akan tetapi sementara Melaka menerima RM30 juta, Pulau Pinang tidak menerima satu sen pun. Meskipun dianaktirikan Pulau Pinang berjaya menunjuk kemajuan dalam lima bidang warisan utama iaitu:

- (i) tubuh Perbadanan Warisan Dunia Georgetown (GTWHI) untuk pelihara, lindungi dan promosi pemuliharaan warisan kepakaran mengurus. Pengurus Besar GTWHI Maimunah Shariff mendapat pengiktirafan

sehingga beliau sendiri dipilih oleh kementerian untuk mewakili Malaysia dalam Persidangan UNESCO;

- (ii) memulakan festival warisan tahunan pertama di negara ini, Julai lalu dengan hanya kos RM1.1 juta;
- (iii) telah menubuh panel penilaian semula teknikal warisan untuk semak semula kelulusan perancangan bagi pastikan patuhi garis panduan warisan. Terdiri daripada ahli-ahli badan profesional sejak setahun yang lalu;
- (iv) memberi kerjasama yang sepenuhnya kepada kementerian serta turut menjemput untuk bersama dalam inisiatif pemuliharaan warisan negeri dan;
- (v) kerajaan negeri memberi peruntukan sebanyak RM3 juta untuk pemuliharaan warisan di dalam Bajet 2011.

Dalam hal ini saya mohon penjelasan daripada pihak Menteri di dalam dakwaan yang saya sebutkan tadi. Tuan Pengerusi di bawah Butiran 030200 - Pelesenan dan Penguatkuasaan yang ingin saya bangkitkan tentang hak penyanyi dan juga pemuzik di bawah Persatuan Penyanyi dan Pemuzik Malaysia (PRISM) yang sehingga kini belum jelas hak mereka mendapat royalti. Walaupun hak royalti selain kepada pencipta lagu dan penulis lirik akan tetapi tidak kepada pemuzik dan penyanyi.

Rang undang-undang serupa itu memberikan kepada penyanyi dan pemuzik sudah diluluskan di beberapa buah negara luar seperti Di Amerika Syarikat dan juga Eropah. Kita tidak tahu masih kedengaran kes di mana ada penyanyi dan pemain muzik kita yang miskin dan melarat apabila mereka sudah tidak mampu menyanyi dan bermain muzik lagi.

Kedua, di bawah Butiran 140000 – Kebudayaan Dan Kesenian, pada muka surat 574. Pihak kementerian baru-baru ini mendapat peruntukan sejumlah RM150 juta bagi skim yang diberi nama Tabung Industri Kreatif. Antara syarat yang dikenakan untuk pinjaman serendah RM50 ribu hingga RM5 juta bagi setiap peminjam yang membawa bukti buku akaun bank dan juga syarikat untuk enam bulan yang terkini. Saya mendapat banyak aduan kepada pemohon-pemohon, mereka agak keberatan dan agak berat kerana syarat-syarat yang dikenakan dan merayu pihak kementerian ataupun Bank Simpanan Nasional menjadi bank yang diamanahkan agar meringankan sedikit syarat tersebut. Oleh kerana yang lebih penting ianya dinilai dari segi kualiti karya dan nilai komersialnya.

Tuan Pengerusi saya beralih kepada Butiran 40000 – Komunikasi. *New Straits Times* siar tulisan kolumnis dari India Mahendra Ved semalam mengenai isu rasuah di negara India tersebut. Isu pemberian spektrum 2G oleh Menteri Telekomunikasi India Andimuthu Raja kepada 85 syarikat menyebabkan kerajaan India kehilangan hampir RM124 bilion. Kata Mahendra penipuan ini telah memusnahkan reputasi Perdana Menteri India Manmohan Singh.

Perlu dinyatakan Manmohan Singh tidak dituduh menerima wang daripada urusan pemberian spektrum ini. Akan tetapi kredibiliti beliau tidak pernah dipertikaikan. Walau bagaimanapun beliau barangkali sedar bahawa beliau telah mengekalkan seorang Menteri perasuah atas sebab-sebab politik. Sebelum ini *New Straits Times* Singapura siarkan satu laporan, Jumaat 26 November berkaitan pemberian lesen 4G yang diberikan kepada lapan syarikat termasuk YTL Communication Berhad syarikat milik Syed Al-Bukhary, Puncak Semangat.

Laporan ini didakwa jelas menjejaskan imej negara dan keyakinan pelabur terhadap Malaysia. Jadi kita minta Menteri membuat kenyataan rasmi dan meminta *New Straits Times* Singapura memohon maaf di atas laporan ini. Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Haji Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]: Kapit.

8.08 mlm.

Datuk Alexander Nanta Linggi [Kapit]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya ingin menyentuh Butiran 120000 - Muzium. Saya bersetuju dengan cadangan daripada Yang Berhormat Seri Aman semasa beliau semasa Yang Berhormat berucap tadi. Di Sarawak ada beberapa kubu yang agak bersejarah. Bukan sekadar Fort Alice di kawasan Seri Aman bahkan di bandar-bandar lain tempat pun ada seperti di Kapit.

Saya ingat dalam tahun 2008 dulu Menteri Penerangan masa itu dan pegawai kanan pun sudah sampai ke Kapit melawat dan di sana Fort Silvia kita jadikan satu muzium yang sekarang sudah jadi tarikan pelancongan di Kapit. Saya ingat di mana-mana tempat pun yang lain di mana kubu seumpama itu ada patutlah kita ambil satu tindakan yang kita boleh memberi peruntukan agar kubu-kubu itu dibuat sebagai muzium, muzium kecil di tempat-tempat yang terpencil. Di Kanowit ada, di Betong ada dan di kawasan lain di Marudi pun ada. Ini satu cadangan daripada saya.

Saya beralih kepada Butiran 050000 - Penyiaran. Saya hendak penjelasan daripada kementerian setakat manakah atau sejauh manakah selesai atau tidak peralihan kepada digital daripada dahulu yang analog sistem? Ini adalah sebab masalah kita di pedalaman, di kawasan saya Kapit, dari dululah beberapa tahun sudah rakyat sentiasa mengadu bahawa *reception* radio kepada kawasan-kawasan pedalaman sekarang masih tidak lagi, belum lagi sampai kepada mereka ataupun terang diterima mereka.

■2010

Mereka sekarang mengatakan lebih baik pada zaman British dahulu, lebih baik di zaman 60-an dan 70-an di mana kita menggunakan *shortwave*. Ini kerana pada masa itu, kita bukan sahaja boleh terima berita radio dari Kuching atau dalam Malaysia tetapi kita boleh terima dari Australia dan BBC pun kita dapat. Jadi sekarang kita sudah 1Malaysia, mengapa ini masih lagi menjadi satu masalah untuk mereka menerima daripada RTM kita sendiri? Jadi, saya hendak

penjelasan. Jangan setiap kali kita turun padang berjumpa rakyat di kawasan, kita didepani dengan pertanyaan-pertanyaan dan aduan. Jadi, saya hendak penjelasan.

Saya hendak balik ke telekomunikasi di kawasan pedalaman. Baru-baru ini saya difahamkan MCMC akan membina beberapa ratus *telecommunication tower* bagi memastikan kawasan-kawasan di luar bandar yang belum ada liputan untuk dapat kita guna pakai telefon bimbit dan sebagainya. Di kawasan Kapit, saya difahamkan ada dicadangkan. Cuma, ada satu kawasan di kawasan Merit di dalam kawasan Parlimen Kapit ini – Yang Berhormat Timbalan Menteri yang ada di dalam Dewan ini saya nampak mungkin akan menjawab, beliau tahu sangat tentang kawasan Merit ini.

Ini kerana jeram Peragus di Sungai Batang Rajang ini, ia menjadi satu masalah kepada mereka yang hendak melalui Sungai Batang Rajang pergi ke kawasan ini. Jadi kawasan ini agak terpencil, besar dan ramai penduduk di kawasan sana. Dua minggu lepas saya pun ada majlis di sebuah kampung di sana yang satu-satunya masalah yang dibangkitkan berulang kali ialah mengapa kawasan di Merit ini belum kita dapat dirikan tiang. Dalam senarai yang telah ditunjukkan kepada saya – saya pun tidak tahulah tetapi oleh sebab senarai itu daripada MCMC cawangan Sarawak, saya tidak nampak juga kawasan Merit ini dicadangkan ada *telecommunication tower*. Jadi saya mohon kepada kementerian agar di kawasan Parlimen Kapit ini nanti apabila perancangan untuk mendirikan tiang-tiang di seluruh negeri Sarawak – memang ada di kawasan Parlimen, tetapi mesti ada juga di kawasan Merit supaya mereka di sana dapat menikmati perkhidmatan ini.

Baru-baru ini kita telah diberitahu – oleh sebab kerajaan prihatin kepada rakyat seperti juga program Notebook 1Malaysia ini, diadakan pembahagian *decoder* Astro kepada masyarakat-masyarakat ataupun di kampung-kampung pedalaman. Jikalau benar, saya berharap sangatlah biarlah kita memberi keutamaan kepada kawasan yang tidak ada liputan seperti biasa, kerana ini menggunakan satelit. Janganlah di kawasan sepatutnya boleh dapat, tidak dapat, tetapi kawasan yang dapat menerima pancaran ataupun liputan secara biasa, diberi *decoder* Astro secara percuma. Ia ini bagi saya bukan sekadar percuma atau tidak percuma, ia sepatutnya berdasarkan kepada kita memberi kepada mereka yang sepatutnya kita beri oleh sebab belum ada liputan atau pancaran yang dapat sampai ke kawasan itu.

Itu yang sepatutnya menjadi ukuran kita dalam membahagikan – kerana Yang Berhormat Timbalan Menteri tahu sangat masalah ini dan saya telah SMS ada maklumat kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri minggu lepas. Oleh sebab kami telah diberitahu di peringkat pejabat daerah, di Kapit di dalam kawasan saya, kawasan yang begitu besar, kita hanya diberi empat unit sahaja dan satu lagi kawasan tujuh unit sahaja berbanding dengan kawasan yang berdekatan dengan bandar dapat beratus agihan unit.

Saya ingat, ini janganlah terjadi. Kalau terjadi nanti, biarlah kita mendengar aduan bukan setakat dari rakyat, kami yang mewakili rakyat pun boleh menegur, dan saya akan menegur

kalau perkara ini menjadi seumpama yang telah saya ceritakan, kerana kita sepatutnya adil dalam perkara ini.

Oleh itu, saya hendak penjelasan kepada beberapa perkara yang telah saya bangkitkan. Sekian, terima kasih.

Beberapa Ahli: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Bakri.

8.15 mlm.

Tuan Er Teck Hwa [Bakri]: Tuan Pengerusi, saya merujuk kepada Butiran 130000 – Warisan Negara. Saya ingin minta penjelasan daripada kementerian, adakah pemuliharaan dan penyelidikan telah dijalankan di perkuburan di Pulau Besar, Melaka?

Menurut kajian yang telah dijalankan oleh ahli-ahli arkeologi, terdapat lebih daripada 1,000 kubur yang berusia 600 tahun sejak Kesultanan Melayu Melaka. Adakah benar tujuh kubur yang dimiliki oleh tujuh orang adik-beradik sudah dimusnahkan oleh Kerajaan Negeri Melaka? Apakah sebabnya kubur-kubur ini dimusnahkan? Adakah JWN sedar tentang perkara ini? Adakah kementerian akan mengadakan projek arkeologi untuk memulihara kubur-kubur tersebut? Adakah bangunan SRJK(C) Chung Hwa I yang dibina pada tahun 1923?

Tuan Pengerusi, saya telah mendapat jawapan lisan yang agak positif daripada Menteri pada 25 November mengenai kesudian kementerian untuk membangunkan pembinaan mercu tanda tarian singa untuk mengenang usaha tekun Persatuan Singa dan Naga Kun Seng Keng yang telah menjunjung nama Malaysia sebagai juara dunia di arena antarabangsa. Tarian singa telah diisytiharkan sebagai warisan kebangsaan.

Saya ingin Menteri memberitahu tentang jumlah peruntukan dalam pembinaan mercu tanda tersebut dalam Bajet 2011, tempoh masa pembinaan, pihak yang terlibat dalam projek pembinaan, lokasi yang dicadangkan serta rasional pemilihan sesuatu lokasi pembinaan mercu tanda tarian singa. Adalah dimaklumkan bahawa kementerian menegaskan bahawa pembinaan mercu tanda tersebut hanya boleh dibina di sekitar perkampungan persatuan. Bukankah tarian singa sebagai warisan kebangsaan dan dapat memperkenalkan keunikan seni dan budaya masyarakat berbilang kaum di negara ini? Jikalau begitu, mengapa kementerian mencadangkan membina satu mercu tanda di satu tapak yang terletak 10km dari bandar Muar dan jauh dari jalan raya utama? Sila jelaskan.

Tuan Pengerusi, saya ingin menyentuh Butiran 070000 – Filem Negara. Saya minta penjelasan daripada kementerian apakah perkembangan Skim Dana Industri Kreatif yang diumumkan oleh Perdana Menteri dalam Bajet 2010? Adalah difahamkan bahawa wang yang jumlahnya RM200 juta bahawa Bank Simpanan Nasional (BSN) telah diberi mandat oleh kerajaan untuk menguruskan dana yang diperuntukkan dengan menyediakan kemudahan pinjaman untuk membiayai keperluan kewangan bagi mereka yang terlibat secara langsung dalam industri tersebut. Naib Presiden Kanan BSN, Abdullah Aziz Buyong berkata pada 13

Oktober 2010 bahawa 100 permohonan sudah diterima dan pembiayaan yang dipohon itu dianggap berjumlah RM192 juta.

■2020

Baru-baru ini saya menerima aduan daripada sesetengah pemohon dan *proposal* mereka ditolak oleh BSN dan tidak ada apa-apa alasan dan sebab diberi oleh bank berkenaan selepas *proposal* tersebut ditolak. Mengapakah apabila permohonan tersebut ditolak tanpa alasan daripada pihak bank, sedangkan *proposal* pemohon pun sudah diluluskan oleh FINAS. Adakah pihak bank memberikan peluang kedua untuk rayuan daripada pemohon supaya ia boleh diubahsuai untuk mencapai kehendak pihak bank. Di sini saya minta kementerian senaraikan semua nama syarikat dan nama projek yang diluluskan pinjaman yang diberikan pada setiap projek yang diluluskan. Saya juga minta senaraikan nama-nama dan syarikat dalam permohonan yang ditolak dana tersebut.

Akhir sekali Tuan Pengerusi, saya ingin menyentuh Butiran 120000 - Muzium. Saya ingin tahu apakah perkembangan dalam rancangan untuk penubuhan sebuah muzium tempatan di daerah Muar. Adakah kementerian merancang untuk mengubahsuai Mahkamah Tinggi Muar sebagai muzium baru atau merancang untuk mendirikan muzium tersebut di tempat lain? Berapakah peruntukan yang akan diberi dalam rancangan ini? Sekian, terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]: Saya akan beri dua orang sahaja untuk bercakap, Ahli-ahli Yang Berhormat... [Ketawa] Susah hendak pilih ini. Yang Berhormat Padang Besar.

Seorang Ahli: Yang Berhormat Paya Besar.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]: Yang Berhormat Paya Besar.

8.22 mlm.

Dato' Abdul Manan Ismail [Paya Besar]: [Ketawa] Terima kasih Tuan Pengerusi. Butiran 070000 - Filem Negara. Seharusnya pihak kementerian menggalakkan pengarah tempatan dalam menghasilkan filem-filem yang membina sahsiah diri, bukan semata-mata bergantung pada sumber hiburan dari luar negara yang boleh menghakis jati diri, kepercayaan terhadap agama dan meruntuhkan akhlak generasi masa hadapan.

Antara contoh filem yang kurang sesuai ditayangkan adalah filem 2012 (Kiamat) yang telah memperlihatkan bagaimana sains dapat mengatasi kuasa Tuhan dengan melawan bencana alam yang begitu hebat melalui ramalan ketepatan ramalan sains dan penciptaan mesin yang mampu melepaskan manusia dengan akalnyanya daripada kuasa Tuhan. Malahan lakonan watak utama Jackson Curtis dalam filem ini turut menunjukkan penyelewengan agama apabila mampu terselamat daripada bencana dengan usaha sendiri tanpa apa-apa campur tangan daripada kuasa Tuhan.

Sewajarnya kerajaan harus mengawal kemasukan filem-filem yang bertentangan dengan nilai-nilai norma masyarakat berbilang kaum di negara ini. Apabila kita menapis kemasukan filem dari luar, maka seharusnya kita perlu membangunkan industri filem negara. Kita mampu melahirkan drama yang baik namun kita tidak mampu melahirkan filem yang hebat. Ini kerana industri negara lebih mengutamakan keuntungan hanya membuat cerita yang ringan, lawak jenaka dan jalan cerita yang mudah. Saya berharap peruntukan yang diberikan dapat meningkatkan lagi prestasi pengeluaran filem tempatan memandangkan Malaysia mempunyai nilai estetikanya yang tersendiri, sehingga mampu menarik minat pengeluar filem antarabangsa untuk menjalankan penggambaran di Malaysia. Jika mereka mampu membuat filem yang hebat di Malaysia mengapakah kita tidak mampu membuatnya di negara kita sendiri?

Butiran 44100 - Pusat Pendokumentasian dan Pemuliharaan Bahan-bahan Pandang Dengar Negara. Semua sedia maklum bahawa Arkib Negara menyimpan segala dokumentasi sejarah yang berlaku dari dahulu sehingga sekarang. Namun, setakat manakah penyimpanan bahan sejarah ini dijaga dan dipelihara. Malah untuk masyarakat awam membuat rujukan dan kajian, ia amat sukar untuk dirujuk dan tiada sistem khas dalam pengurusan bahan Arkib Negara.

Seterusnya, Butiran 150000 - Istana Budaya. Istana Budaya merupakan tempat persembahan teater kepada golongan elit. Pada ketika ini, industri teater telah berjaya mendapat sambutan masyarakat. Ketika ia mendapat sambutan, maka harga tiket telah dinaikkan dengan begitu tinggi sehingga mencecah RM400 seorang. Ini merupakan satu penindasan kepada penonton. Sekian, terima kasih Tuan Pengerusi.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]: Ya, Yang Berhormat Jelutong.

8.25 mlm.

Tuan Jeff Ooi Chuan Aun [Jelutong]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Saya memohon untuk membahaskan Maksud P.47 Butiran 01100 - Peningkatan Taraf Pusat Pemancar TV Digital dan Pembangunan Rancangan (Digital Migration) Saya lihat dalam peruntukan anggaran terdapat RM30 juta akan diperuntukkan pada tahun 2011 dalam purata keseluruhan anggaran RM100 juta yang akan dibahagi-bahagikan pada dua tahun yang akan datang, tahun 2011 dan juga tahun 2012. Jadi saya ingin tanya pada tahap manakah sekarang yang proses penghijrahan ke sistem pemancaran TV digital itu telah berjaya sama ada ia akan dijangka tamat pada lima tahun dari sekarang iaitu pada tahun 2015. Adakah tarikh 2015 itu satu tarikh yang muktamad dan juga pasti tercapai?

Ingin saya kutip di sini bahawa saya mula mengalami kualiti siaran TV digital itu pada tahun 2001 semasa saya mengunjungi Australia. Pada tahun 2008, itulah kali yang pertama semasa musim Olimpik Beijing yang mana siaran TV langsung dalam bentuk digital itu telah dimuatkan dalam bentuk *full* HD. Jadi saya ingin hendak tanya pihak kementerian berbanding dengan negara lain agaknya penghijrahan pada zaman digital kita itu agak terlambat sedikit. Jadi

saya ingin tahu sama ada kerajaan mempunyai satu *roadmap* supaya KPPK dapat menjayakan proses penghijrahan ke pemancaran digital itu. Saya juga ingin tahu sama ada siapa yang telah dipilih sebagai pembekal utama dan juga perunding utama dalam proses penghijrahan ke TV digital ini. Kalaupun tidak sempat diberikan jawapan secara lisan, bolehlah diberikan jawapan secara bertulis.

Saya ingin masuk pada tajuk Butiran 31000 - Projek Jalur Lebar Berkelajuan Tinggi (HSBB). Saya kutip dalam anggaran perbelanjaan telah diperuntukkan sebanyak RM750 juta daripada keseluruhan projek RM925 juta yang akan diberikan pada tahun 2011 untuk menjayakan tahap-tahap tertentu dalam projek jalur lebar berkelajuan tinggi (HSBB). Saya ingin menggunakan kualiti liputan jalur lebar di Sri Aman, Sarawak sebagai satu petunjuk dan petanda. Semasa saya mengunjungi berkali-kali ke Sri Aman, pengalaman saya ialah liputan jalur lebar itu dengan menggunakan USB *dongle* yang dibekalkan oleh Celcom dan juga dibekalkan oleh Digi. Agaknya liputan di situ, kualitinya tidak memenuhi pada tahap yang benar-benar boleh diterima sebagai jalur lebar.

Jadi saya ingin tahu apakah langkah-langkah yang akan diambil oleh kementerian supaya mutu liputan jalur lebar dapat dipertingkatkan. Kalaupun Sri Aman diambil sebagai satu penanda kayu pengukur, bagaimana kalau berbanding dengan apakah yang terdapat daripada segi liputan di bandar raya seperti Kuala Lumpur. Sekian, itu sahaja.

Tuan Pengerusi [Datuk Dr. Wan Junaidi bin Tuanku Jaafar]: Silakan, Yang Berhormat Menteri.

■2030

8.30 mlm.

Timbalan Menteri Penerangan, Komunikasi, Kesenian dan Kebudayaan I [Dato' Joseph Salang anak Gandum]: Tuan Pengerusi, sebelum saya menjawab satu persatu pertanyaan ataupun permintaan dari Ahli-ahli Yang Berhormat, terlebih dahulu saya mengucapkan berbilang-bilang terima kasih di atas penyertaan Ahli-ahli Yang Berhormat yang mengambil bahagian dalam menyentuh bidang kuasa Kementerian Penerangan, Komunikasi, Kesenian dan Kebudayaan iaitu di dalam peringkat Jawatankuasa.

Bagi permulaan, Yang Berhormat Tenom hendak bertanya berkenaan dengan TV BERNAMA, iaitu Yang Berhormat, hutang yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat adalah berjumlah RM24.7 juta dan mahkamah telah pun memutuskan bahawa memihakkan kepada BERNAMA dan pada masa sekarang, kes ini adalah di dalam rayuan dan kita menunggu keputusan mahkamah tentang rayuan yang dikemukakan oleh pihak yang kalah di dalam kes ini dan begitu juga Yang Berhormat Tenom telah bertanya mengapakah kandungan berita BERNAMA TV banyak menggunakan bahasa Inggeris. Sebagai penjelasan bahawa pada pengauditan oleh SKMM pada suku ketiga tahun ini, bahawa dalam bahasa Melayu adalah 50% dan bahasa Inggeris adalah 30%, bahasa Mandarin dan Tamil masing-masing hanya 20% dan

tidak benar yang dikatakan bahawa bahasa Inggeris lebih banyak daripada bahasa Melayu, kerana bahasa Inggeris hanya 30% sahaja.

Skim gaji kakitangan BERNAMA, iaitu tiga skim ditawarkan setiap tugas iaitu skim komersial baru, skim SSN dan skim komersial sedia ada. Semua kakitangan telah memilih pilihan sendiri, tidak ada petugas yang mengalami potongan ataupun pengurangan gaji. Sebaliknya banyak juga yang mendapat kenaikan minimum. Yang Berhormat Tenom juga bertanya bilakah WiFi akan dilaksanakan di negeri Sabah dan apakah status terkini bagi seluruh negara. Sehingga kini kementerian telah melancarkan sebanyak lapan buah kampung WiFi di seluruh negara termasuk satu di negeri Sabah. Pada tahun 2011, kementerian merancang akan melaksanakan sebanyak 2,000 kampung WIFI di Semenanjung, 600 di Sarawak dan 500 di Sabah. SKMM telah mengeluarkan panel tersebut dan dijangka akan dilaksanakan bermula pada penggal pertama tahun 2011

Yang Berhormat Tenom juga bertanya berkenaan dengan adakah kerajaan yakin bahawa penebusan 50% jalur lebar yang akan tercapai. Ya, sebenarnya pada hari ini, kita telah mencapai 54.5% dan saya percaya bahawa pencapaian ini akan meningkat pada penghujung tahun ini. HSBB kenapa tidak sampai ke Sabah, HSBB adalah satu usaha sama di antara kerajaan dengan Telekom Malaysia yang meliputi kawasan ekonomi berimpak tinggi, walaupun mungkin HSBB belum sampai ke Sabah, program BBGP atau *Broadband to General Population* juga diperluaskan di Sabah dan seluruh negara dengan kelajuan 2 Mbps.

Tuan Pengerusi, Yang Berhormat Machang bertanya berkenaan dengan *SchoolNet* fasa kedua, *school net* fasa pertama telah pun siap dan bahawa perbelanjaan yang ditanyakan oleh Yang Berhormat berkenaan dengan bajet RM150 juta iaitu RM106 juta untuk penyelenggaraan dan operasi *SchoolNet* dan RM44 juta untuk gaji hampir 1,000 fasilitator *SchoolNet* di sekolah-sekolah. Sebagaimana Yang Berhormat Machang telah menyebutkan bahawa *SchoolNet* dipindahkan kepada Kementerian Pelajaran dan oleh yang demikian ia tidak akan diperuntukkan lagi di dalam kementerian kami.

Yang Berhormat Machang juga bertanya berkenaan dengan pemuliharaan sejarah rumah tokoh-tokoh seperti Rumah Syeikh Al-Hadi, Jabatan Warisan Negara bekerjasama dan Jabatan Muzium dan Arkib Negara Malaysia dalam memulihara kesemua bangunan ataupun tempat-tempat yang diiktiraf mempunyai mutu sejarah dan keutamaan diberikan kepada semua yang telah diiktiraf dan sebagaimana Yang Berhormat Machang tahu bahawa sekiranya ada yang boleh kita perbetulkan atau perbaiki dari segi pemuliharaan yang sedang kita laksanakan dan juga boleh kita laksanakan kemudiannya, tolonglah sama-sama kita berunding dan membincangkan bagaimana kita boleh memulihara tempat-tempat yang disebutkan oleh Yang Berhormat.

Yang Berhormat Wangsa Maju bertanyakan berkenaan dengan monopoli Astro. Sebagaimana yang kita semua maklum bahawa Astro adalah satu-satunya pemberi

perkhidmatan televisyen yang menggunakan satelit. Sekiranya kita mengimbas kembali sejarah bagaimana Astro dibenarkan atau diberikan lesen untuk menyediakan perkhidmatannya, maka kita boleh tahu bahawa keuntungan yang besar, yang dikatakan besar sekarang mungkin tidak timbul pada masa itu. Sebenarnya Astro lama mengalami kerugian pada waktu permulaan dan jika sekarang mereka mendapat keuntungan yang dikatakan lebih RM600 juta itu, itu pun dikira memadai dan tidak boleh kita misalnya, mengarahkan agar *charge* Astro dikurangkan dengan 50% atau separuh daripada *charge* yang sekarang, jika begitu nanti saya percaya Astro akan mengalami kerugian yang besar.

■2040

Oleh kerana yang RM600 juta itu pun kalau kita bahagikan dengan pelanggan yang berjumlah RM2.93 juta itu hanya berapa sahaja dan tidak sampai RM200 pun dalam satu-satu pelanggan.

Yang Berhormat Sri Aman, berkenaan dengan Kubu Alice mana Yang Berhormat? Ada ya? Saya berterima kasih kepada Yang Berhormat kerana mengutarakan keadaan Kubu Alice pada masa kini iaitu sedikit teruk kalau dibandingkan dengan menara-menara yang telah dibangunkan berhampiran dengan kubur tersebut. Jabatan Warisan telah mengambil inisiatif menjalankan pendokumentasian terhadap Kubu Alice sebagai langkah awalan untuk kerja-kerja pemuliharaan.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Ronald Kiandee) **mempengerusikan Jawatankuasa**]

Mengapa saya berterima kasih kepada Yang Berhormat berkenaan dengan Kubu Alice kerana di kawasan saya sendiri pun ada Kubu Brooke dan sebagai Yang Berhormat dari Sri Aman dan begitu juga Yang Berhormat dari Kapit mengutarakan sejarah kubu-kubu ataupun *the forts* yang dibina masa era Brooke dahulu, maka kita pun, kawasan Julau pun mungkin akan mendapat tempas kalau ada perkembangan yang positif berkenaan dengan kubu-kubu tersebut.

Yang Berhormat Kota Melaka pula...

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Sri Aman bangun Yang Berhormat.

Dato' Joseph Salang anak Gandum: Ya.

Tuan Masir Kujat [Sri Aman]: Terima kasih Tuan Pengerusi. Sebenarnya kita hendak tahu sama ada kementerian mempunyai peruntukan dalam *rolling plan* pertama RMKe-10 dan sebagainya untuk membuat restorasi Kubu Alice seperti saya nyatakan tadi sebab ini telah *disurvey* oleh Jabatan Muzium Sarawak tetapi peruntukan tidak ada pada masa itu. Jadi, saya ingin bertanya kepada Yang Berhormat Timbalan Menteri sama ada peruntukan akan disediakan dalam *rolling plan*. Terima kasih.

Dato' Joseph Salang anak Gandum: Yang Berhormat Sri Aman, buat masa sekarang saya minta maaf oleh kerana walaupun kementerian kami telah meminta peruntukan untuk RMKe-10, namun permintaan belum diberi pertimbangan oleh Perbendaharaan dan kita mengharapkan dalam semakan RMKe-10 mungkin Kubu Alice seperti juga kubu-kubu yang lain

akan boleh dipertimbangkan dan sebagaimana yang telah saya katakan tadi, buat permulaan pada masa kini, langkah-langkah awalan ialah pendokumentasian sedang dibuat.

Yang Berhormat Kota Melaka meminta penjelasan berkenaan dengan duti hiburan atau pulangan duti hiburan. Buat masa ini, kementerian sedang mengkaji sebagaimana yang telah kita terangkan kepada Yang Berhormat Serdang tempoh hari iaitu skim pulangan duti hiburan adalah sedang dipertimbangkan dan saya sendiri, Yang Berhormat, sering mendengar apa yang dikatakan oleh Yang Berhormat Menteri dan saya percaya memang beliau bersetuju bahawa kita menggalakkan industri kreatif di negara ini. Sekiranya pengeluaran, penggambaran dan pelakornya orang tempatan, mengapa kita tidak boleh mengiktiraf sesuatu filem itu sebagai program tempatan dan ini adalah yang sering kali diminta oleh Yang Berhormat Menteri dan oleh yang demikian, saya ada berkeyakinan bahawa keputusannya kelak saya percaya akan positif.

Sekiranya dapat duti hiburan ini diselenggarakan yang lain lagi buat masa kini iaitu kutipannya diberi kepada kerajaan negeri dan setelah itu kita minta kerajaan negeri memulangkan. Saya percaya ini boleh kita atur dengan lebih teratur iaitu sekiranya duti hiburan tidak dikutip dan diserahkan kepada kerajaan negeri dan ini saya percaya ada sedikit kekangan kepada bagaimana kita hendak memulangkan duti tersebut.

Tuan Sim Tong Him [Kota Melaka]: Saya minta sedikit penjelasan. Terima kasih Tuan Pengerusi dan terima kasih Yang Berhormat Menteri. Adakah benar iaitu tadi yang dikatakan cukai hiburan ini dikutip oleh kerajaan negeri dan rebet ataupun pulangan 20% ini perlu dibayar balik kepada kementerian?. Jika begitu, bolehkah Yang Berhormat Menteri beritahu tentang berapa tunggakan tiap-tiap negeri yang tidak bayar balik kepada kementerian dan adakah kementerian akan minta penerbit pergi minta dari tiap-tiap kerajaan negeri? Memang ini satu mekanisme perlu diadakan supaya ini tidak akan menyusahkan penerbit. Sebab itu saya minta Menteri kalau boleh dapat jelaskan dengan lebih *detail*, bagaimana dengan dia punya mekanisme untuk buat tuntutan?

Tuan Jeff Oii Chuan Aun [Jelutong]: Timbalan Menteri, saya juga ingin meminta bantuan dalam hal yang sama. Sejurus sahaja kita terima berita yang telah diutarakan oleh Senator Ong selaku Timbalan Menteri, saya sejurus itu bertanya dengan *the State Financial Officer* di Pulau Pinang sama ada kutipan *entertainment tax* itu yang biasanya dikutip oleh PBT, kini harus dibayar balik, dipulangkan kepada Kementerian Penerangan, Komunikasi dan Kebudayaan supaya dapat disalurkan kalau ada rebat, kepada penerbit-penerbit filem. Saya khuatir itu adalah satu interpretasi daripada Timbalan Menteri Senator yang mungkin akan menjejaskan sistem penghantaran keseluruhannya, penjelasan Timbalan Menteri.

Dato' Joseph Salang anak Gandum: Terima kasih Yang Berhormat Kota Melaka dan Yang Berhormat Jelutong. Sebagaimana yang telah saya katakan tadi iaitu berkenaan dengan duti hiburan.

■2050

Semenjak tahun 2005, kerajaan-kerajaan negeri tidak lagi memulangkan duti tersebut dan sekiranya Yang Berhormat hendakkan angka tunggakan, saya mohon menjawab secara bertulis oleh kerana ini tidak ada pada pegangan saya. Yang Berhormat Lipis berkenaan dengan masjid negeri di Lipis yang berusia lebih 100 tahun dan minta dibaik pulih. Untuk makluman Jabatan Warisan Negara hanya menjalankan kerja-kerja pendokumentasian kerja-kerja baik pulih dibuat oleh Majlis Agama Islam dan Majlis Perbadanan Kuala Lipis. Jabatan Warisan Negara telahewartakan 176 monumen...

Dato' Dr. Mohamad Shahrum Osman [Lipis]: Yang Berhormat Lipis. Ini Yang Berhormat Timbalan Menteri, walaupun masjid Lipis ini dipanggil masjid tetapi ia adalah satu bangunan yang ada *significant* sejarahnya kerana mungkin itulah masjid negeri yang pertama dibina. Jadi saya berharap pihak kementerian memberi perhatian kepada perkara-perkara ini agar masjid itu tidak tinggal dalam keadaan yang daif seperti yang saya katakan tadi.

Dato' Joseph Salang anak Gandum: Terima kasih Yang Berhormat Lipis dan pandangan Yang Berhormat dan permintaan Yang Berhormat saya akan ajukan kepada kementerian untuk pertimbangan yang sewajarnya. Berkenaan dengan jumlah monumen tapak arkeologi dan tapak alam semula jadi yang telah diwartakan iaitu 176 monumen, empat tapak arkeologi, dua tapak alam semula jadi. Jumlah keseluruhannya adalah 182 tapak warisan yang telah diwartakan. Yang Berhormat Lipis juga mengatakan bahawa kawasan Lipis adalah satu kawasan sedikit di pedalaman dan liputan RTM tidak ada pemancaran, siaran RTM tidak sampai ke banyak tempat di kawasan Lipis. Begitu juga Yang Berhormat sebagaimana sering kali disebut oleh Yang Berhormat-Yang Berhormat dari Sabah dan Sarawak...

Dato' Dr. Mohamad Shahrum Osman [Lipis]: Yang Berhormat Lipis.

Dato' Joseph Salang anak Gandum: Ya.

Dato' Dr. Mohamad Shahrum Osman [Lipis]: Yang Berhormat Tuan Pengerusi, Yang Berhormat Timbalan Menteri sebenarnya saya pernah bercakap tentang perkara ini pada tahun 2004 lagi. Beberapa kali saya bercakap tentang menara di kawasan-kawasan yang terlindung ini sepatutnya dibuat supaya para penduduk dapat menikmati siaran TV secara percuma. Kita hendak bagi berita, kita hendak bagi hiburan, kita hendak bagi maklumat kepada para penduduk tetapi kita tidak bagi akses capaian pada mereka. Jadi kesannya kadang-kadang kos untuk mereka menonton TV dan sebagainya menjadi mahal kerana mereka sekarang ini terpaksa membayar TV berbayar ini seperti Astro dan mungkin lain-lain.

Dato' Joseph Salang anak Gandum: Terima kasih Yang Berhormat Lipis. Begitu juga sebagaimana yang telah saya katakan di kawasan lain pun macam itu, oleh yang demikian kerajaan mencari jalan bagaimana kita memperluaskan liputan. Oleh kerana kos yang tinggi dan oleh itu kerajaan telah berunding dengan Astro untuk menyediakan *decoder* yang telah dikatakan Yang Berhormat dari Kapit. Ini mungkin sedikit sebanyak akan meringankan beban pada orang

di pedalaman, di mana liputan TV yang *free to air* tidak sampai ke tempat mereka dan hanya nampak macam hujan sahaja di skrin. Untuk makluman Yang Berhormat pemancar Ulu Kali telah di...

Datuk Raime Unggi [Tenom]: *[Bangun]*

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Yang Berhormat Tenom bangun Yang Berhormat.

Dato' Joseph Salang anak Gandum: Ya.

Datuk Raime Unggi [Tenom]: Boleh sedikit? Terima kasih Tuan Pengerusi, terima kasih Timbalan Menteri. Susulan daripada cadangan yang telah dikemukakan oleh Yang Berhormat Lipis tadi. Adakah Ahli Yang Berhormat bersetuju sekiranya untuk memberi capaian kepada masyarakat luar bandar terutamanya yang tidak dapat menerima siaran yang begitu baik. Sebentar tadi Yang Berhormat Timbalan Menteri ada mengatakan bekerjasama dengan pihak Astro. Setujukah Ahli Yang Berhormat kalau sekiranya pakej yang disediakan oleh pihak Astro kepada rakyat kita khususnya di luar bandar juga dapat dikurangkan. Ini kerana mereka juga dibebani dengan masalah perbelanjaan maklumlah orang luar bandar Tuan Pengerusi susah hendak cari duit. Jadi saya rasa ini salah satu juga untuk mengurangkan bebanan mereka. Terima kasih Tuan Pengerusi.

Tuan Haji Hasbi Haji Habibollah [Limbang]: Timbalan Menteri sedikit, Yang Berhormat Limbang. Susulan daripada apa yang dibawa oleh Yang Berhormat Lipis tadi itu. Sebenarnya Timbalan Menteri tentang siaran RTM ini sendiri sebenarnya kawasan pedalaman padahal tidak jauh daripada pekan Limbang itu sendiri dalam jarak 20 kilometer sahaja. Pun pada masa ini menghadapi di mana mereka juga tidak dapat menerima siaran RTM sedangkan kita apa-apa – selain daripada itu juga sudahlah telefon punya signal pun tidak ada. Di mana kita telah pun menulis juga kepada SKMM supaya mendirikan *towers* yang tertentu di kawasan-kawasan ini seperti Ulu Lubai dan kawasan Ulu Mendamit. Jadi saya mintalah kalau boleh pihak kementerian juga memberi perhatian tentang ini siaran RTM untuk kawasan ini. Terima kasih.

Dato' Haji Tajuddin Abdul Rahman [Pasir Salak]: Jawab bertulis sahajalah sudah habis sudah. Jawab bertulis.

Dato' Joseph Salang anak Gandum: Tuan Pengerusi rintihan dari Yang Berhormat Lipis, Yang Berhormat Tenom, Yang Berhormat Limbang dan ramai lagi dari kawasan pedalaman Sarawak dan Sabah. Berkenaan dengan liputan televisyen dan radio saya percaya perkara ini sedang diatasi dan begitu juga Yang Berhormat-Yang Berhormat, pegawai-pegawai kanan kementerian ada bersama kita di Dewan yang mulia ini dan mereka semua mendengar rintihan yang dikemukakan oleh Yang Berhormat-Yang Berhormat. Saya sebagai seorang wakil rakyat mewakili kawasan pedalaman, saya juga hendakkan mereka mendengar rintihan yang diutarakan oleh Yang Berhormat-Yang Berhormat. Untuk kawasan Lipis suka saya mengatakan bahawa

pemancaran Ulu Kali telah ditingkatkan ke digital dan diharapkan liputannya akan lebih baik dan lebih terang pada...

Datuk Bung Moktar bin Radin [Kinabatangan]: Ya, saya setuju itu Timbalan Menteri singkatkanlah kita sudah pukul 9.00. *[Ketawa]*

Dato' Joseph Salang anak Gandum: Ya. *[Disampuk]* Betulkah? Tuan Pengerusi sebenarnya banyak sangat isu-isu yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat-Yang Berhormat dan sekiranya saya dibenarkan untuk menjawab satu persatu semua pertanyaan Yang Berhormat mungkin kita akan bersidang sampai pukul 10.00. Sekiranya Yang Berhormat izinkan supaya semua yang tidak sempat saya jawab kita akan beri jawapan secara bertulis. Terima kasih.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Terima kasih Yang Berhormat. Ahli-ahli Yang Berhormat, masalahnya ialah bahawa wang sejumlah RM1,649,270,000 untuk Maksud B.47 di bawah Kementerian Penerangan, Komunikasi dan Kebudayaan jadi sebahagian daripada Jadual hendaklah disetujui.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak RM1,649,270,000 untuk Maksud B.47 diperintahkan jadi sebahagian daripada Jadual.

Tuan Pengerusi [Datuk Ronald Kiandee]: Masalahnya ialah bahawa perbelanjaan sebanyak RM938,382,100 untuk Maksud P.47 yang disebutkan dalam Anggaran Pembangunan bagi tahun 2011 hendaklah diluluskan.

Masalah dikemuka bagi diputuskan, dan disetujui.

Wang sebanyak RM938,382,100 untuk Maksud P.47 diluluskan jadi sebahagian daripada Anggaran Pembangunan 2011.

Majlis Mesyuarat bersidang semula.

[Timbalan Yang di-Pertua (Datuk Ronald Kiandee) ***mempengerusikan Mesyuarat***]

Timbalan Yang di-Pertua [Datuk Ronald Kiandee]: Ahli-ahli Yang Berhormat, Mesyuarat Dewan hari ini ditangguhkan sehingga pukul 10.00 pagi hari Rabu, 1 Disember 2010.

Dewan ditangguhkan pada pukul 9.01 malam.